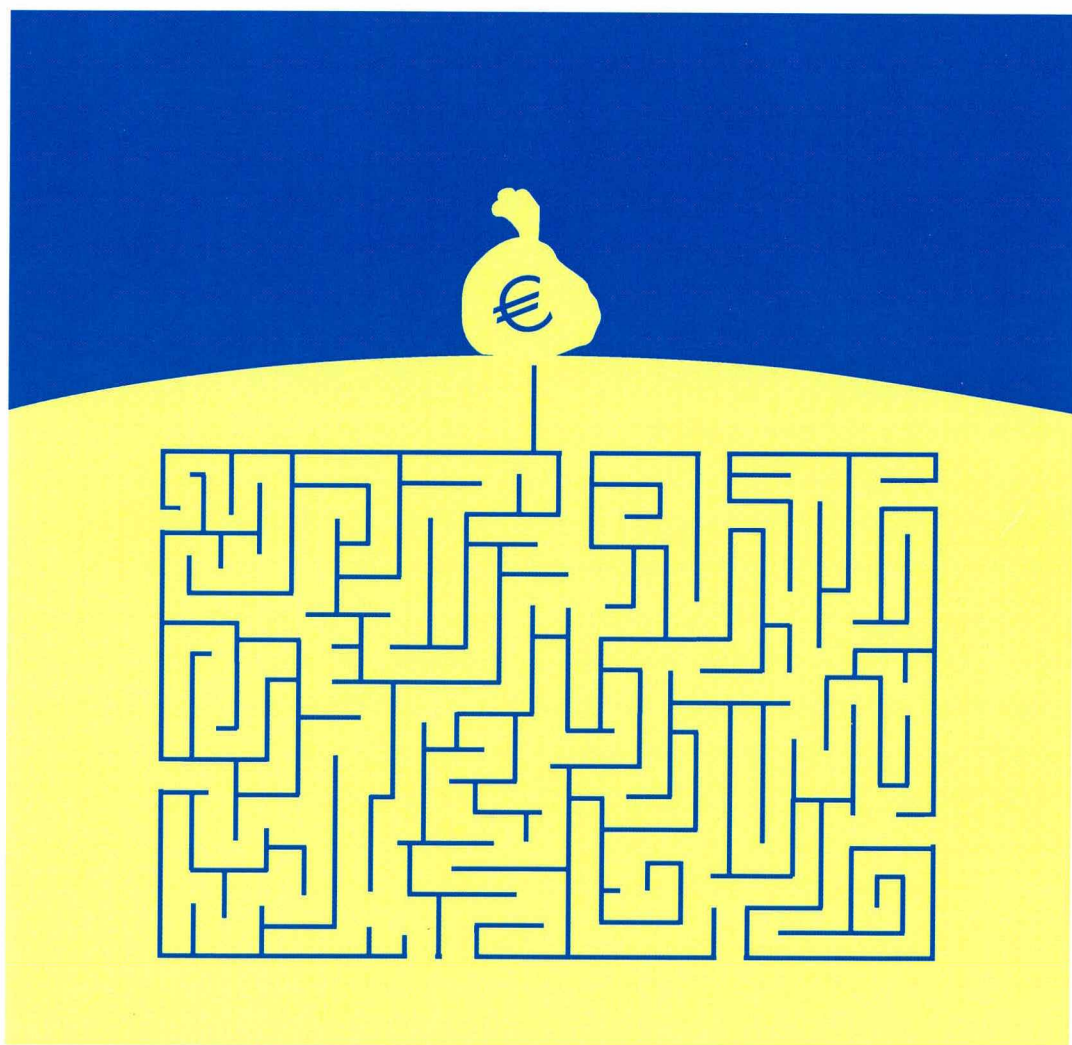

3.12.2013

Palkat ja työvoimakustannukset 2013

Wages, salaries and labour costs

Palkat ja työvoimakustannukset 2013

Wages, salaries and labour costs

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

*Sampo Pehkonen
Hanna Jokimäki
09 17 341*

palkkarakenne@tilastokeskus.fi

*Lisätietoja – Tilläggsuppgifter – Further information:
<http://tilastokeskus.fi/til/pal.html>*

Kansikuva – Pärm bild – Cover graphics: Jannis Mavrostomos

© 2013 Tilastokeskus – Statistikcentralen – Statistics Finland

*Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.*

ISSN 1795-5165

= Suomen virallinen tilasto

ISSN 2323-5551 (pdf)

ISBN 978-952-244-462-2 (pdf)

ISSN 1798-8772 (print)

ISBN 978-952-244-404-2 (print)

Edita Prima Oy, Helsinki – Helsingfors 2013

**Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland**

Alkusanat

Palkat ja työvoimakustannukset -julkaisu ilmestyy nyt viidennen kerran, julkaisu kokoaan yhteen keskeisimmät tulokset palkat ja työvoimakustannukset -aihealueen tilastoista vuosilta 2011–2012. Julkaisun tiedot perustuvat ansiotasoindeksiin, palkkarakennetilaston, työvoimakustannusindeksiin, palkkasummakuvaajien ja työtaistelutilaston tietoihin. Julkaisun rakenne on seuraavanlainen.

Työvoimakustannusindeksi (kappale 2) kuvaa tehdyn työtunnin keskimäärien työvoimakustannusten muutosta. Tilasto kattaa lähes koko yksityisen sektorin. Tilaston ulkopuolelle jäävät vain maa-, metsä- ja kalatalouden toimialat. Indeksit muodostetaan erikseen lasketuista palkka- ja sosiaalikulustannusindekseistä. Tiedot kerätään otostiedustelulla ja ne tuotetaan neljännesvuosittain.

Ansiotasoindeksi ja säännöllisen ansion indeksi (kappale 3) kuvaavat kokoaikaisien palkansaajien säännöllisen työajan keskiansioiden kehitystä eri työnantajasektoreilla ja toimialoilla. Ansiotasoindeksi sisältää tulospalkkiot ja sopimukseen perustuvat kertaerät, mutta indeksin ansiokäsitteessä ei ole mukana yli- ja lisätyöansioita. Ennakolliset indeksipisteluvut perustuvat sopimusvaikutus- ja liukuma-arvioihin. Ansiotasoindeksiin perusaineisto kattaa noin kaksi kolmasosaa kaikista Suomen kokoaikaisista palkansaajista. Tiedot tuotetaan neljännesvuosittain.

Palkkarakennetilasto (kappale 4) kuvaa työ- ja palvelussuhteiden lukumäärää sekä ansiotasoa, ansioiden muodostumista ja palkkahajontaa vuoden viimeisellä neljänneksellä. Palkkarakennetilasto kattaa lähes kaikki valtion ja kuntasektorin palveluksessa olevat palkansaajat sekä ne yksityisen sektorin palkansaajat, jotka työskentelevät vähintään viisi palkansaajaa työllistävissä yrityksissä. Tilaston ulkopuolelle on rajattu joitakin pieniä palkansaajaryhmiä. Ansioiden kuvauksessa käytetään tunti- ja kuukausiansioita. Tuntiansiotarkastelussa ovat mukana kaikki palvelussuhteet, myös osa-aikaiset. Kuukausiansiotarkastelu on rajattu käsittämään ainoastaan kokoaikaiset palkansaajat.

Työtaistelutilasto (kappale 5) kuvaa työntekijöiden tai työnantajien Suomessa järjestämiä työtaisteluita. Suurin osa työtaisteluista on työntekijäosapuolten järjestämiä lakkoja. Työtaistelutilasto sisältää tiedot työtaistelujen lukumäärästä, osallistuneista työntekijöistä, työpäivämenetyksistä ja menetetyistä bruttopalkoista. Tilasto perustuu pääosin työnantajajärjestöjen jäseniltään keräämiin tietoihin. Lisäksi tilaston tuotannossa seurataan eri tiedotusvälineitä.

Palkkasummakuvaajat (kappale 6) ovat indeksejä, jotka kuvaavat palkkasumman kehitystä kuukausittain eri toimialoilla. Palkkasumma tarkoittaa yritysten maksamien bruttomäärien palkkojen summaa. Palkkasummaindeksit eivät sisällä työsuhdeoptioita, mutta bonuspalkat ja muut kertaluontoiset palkkiot sisältyvät indeksiin. Laskenta perustuu muutosestimointiin. Toimialoittainen summa lasketaan niiden yritysten tiedoista, joilla on vertailukelpoinen palkkatieto sekä tarkasteltavalta kuukaudelta että edellisen vuoden vastaavalta kuukaudelta. Näin saaduista summista lasketaan toimialalle vuosimuutos.

Julkaisun toteutukseen ovat osallistuneet Pekka Haapala, Kati Heikkinen, Mika Idman, Hanna Jokimäki, Pentti Jonninen, Godfrey Lowndes, Harri Nummila, Sampo Pehkonen ja Anu Uuttu.

Helsingissä, marraskuussa 2013
Hannele Orjala
Tilastojohtaja

Foreword

The publication *Wages, salaries and labour costs* is released now for the fifth time, drawing together the main results of the statistics under the topic of wages, salaries and labour costs in 2011–2012. The data in the publication are based on those of the index of wage and salary earnings, statistics on structure of earnings, labour cost index, wage and salary indices and statistics on labour disputes. The structure of the publication is as shown below.

The labour cost index (Chapter 2) describes the change in average labour costs per hour worked. The statistics cover almost the whole private sector. Only agriculture, forestry and fishing are excluded from the statistics. The index is formed of separately calculated indices of wages and social costs. The data are collected with a sample survey and they are produced quarterly.

The index of wage and salary earnings and the index of regular earnings (Chapter 3) illustrate the development of average earnings among full-time wage and salary earners in different employer sectors and industries. The index of wage and salary earnings includes performance-based bonuses and non-recurring items based on agreements, but the earnings concept of the index does not comprise earnings for overtime and extra work. The preliminary index point figures are based on estimates on contractual effects and the wage drift. The basic data on the index of wage and salary earnings cover around two thirds of all full-time wage and salary earners in Finland. The data are produced quarterly.

The statistics on structure of earnings (Chapter 4) depict the number of employment and service relationships as well as the level of earnings, the formation of earnings and distribution of wages and salaries in the last quarter of the year. The statistics on structure of earnings cover almost all wage and salary earners working in the central and local government sectors and those private sector wage and salary earners who are working in enterprises with at least five employees. Some small wage and salary earner groups are excluded from the statistics. Hourly and monthly earnings are used in the description of earnings. The examination of hourly earnings includes all service relationships, also part-time ones. The examination of monthly earnings comprises only full-time wage and salary earners.

The statistics on labour disputes (Chapter 5) describe labour disputes organised in Finland by employees or employers. Most labour disputes are strikes organised by employees. The statistics on labour disputes contain data on the numbers of labour disputes, participated employees, lost working days and amounts of lost gross pay. The statistics are mainly compiled from data collected by employer organisations from their members. In addition, different mass media are monitored in the production of the statistics.

Wage and salary indices (Chapter 6) describe the monthly development of the wages and salaries sum in different industries. Sums of wages and salaries refer to the gross totals of wages and salaries enterprises have paid. Wage and salary indices exclude incentive stock options but include bonuses and other one-off reward items. The calculation is based on estimation of change. Sums by industry are calculated from information on the enterprises with comparable

data on wages and salaries from both the examined month and the corresponding month of the previous year. These sums are used to calculate annual changes by industry.

Pekka Haapala, Kati Heikkinen, Mika Idman, Hanna Jokimäki, Pentti Jonninen, Godfrey Lowndes, Harri Nummila, Sampo Pehkonen and Anu Uttu were involved in the implementation of the publication.

Helsinki, November 2013
Hannele Orjala
Director, Business Statistics

Sisällys

Alkusanat.....	3
Foreword.....	5
Sisällys.....	7
1 Palkka- ja työvoimakustannustilastot työmarkkinoiden kuvaajana	9
Yhteenvedo vuosilta 2011–2012.....	9
1 Statistics on wages and salaries and on labour costs in describing the labour market	11
Summary for 2011–2012.....	11
2 Työvoimakustannusindeksi	15
2.1 Yksityinen sektori.....	15
2.2 Julkinen sektori.....	21
2.3 Työvoimakustannusten muutoksen kansainvälinen vertailu.....	23
2.4 Laatuseloste.....	24
Liitetaulukot.....	29
3 Ansiotasoindeksi	41
3.1 Ansioiden pitkän ajan kehitys.....	41
3.2 Ansioiden kehitys viime vuosina.....	42
3.3 Säännöllisen ansion indeksi.....	46
3.4 Laatuseloste.....	48
Liitetaulukot.....	53
4 Palkkarakennetilasto	63
4.1 Tulokset.....	63
4.1.1 Ansiot ammateittain.....	63
4.1.2 Ansiot ikäryhmittäin.....	65
4.2 Palkkaerot.....	67
4.2.1 Sukupuolten väliset palkkaerot.....	67
4.2.2 Ulkomaalaisten palkansaajien palkat.....	69
4.2.3 Palkkahajonta.....	71
4.3 Palkkojen kansainvälinen vertailu.....	74
4.4 Laatuseloste.....	76
Liitetaulukot.....	81
5 Työtaistelutilasto	107
5.1 Työtaistelut Suomessa vuonna 2012.....	107
5.2 Työtaistelut vuosina 2000–2012.....	109
5.3 Laatuseloste.....	112
Liitetaulukot.....	115
6 Palkkasummakuvaajat	119
6.1 Palkkasumman pitkän aikavälin kehitys.....	119
6.2 Koko talouden palkkasumman viime vuosien kehitys.....	122
6.3 Päätoimialojen palkkasummien kehitys viime vuosina.....	123
6.4 Palkkasumman muutokset eri sektoreilla.....	124
6.5 Laatuseloste.....	126
Liitetaulukot.....	131
Liitteet	135
Käsitteet ja määritelmät.....	135
Luokitukset.....	145

1 Palkka- ja työvoimakustannustilastot työmarkkinoiden kuvaajana

Yhteenvedo vuosilta 2011–2012

Palkkarakennetilaston mukaan kokoaikaisen palkansaajan kuukausiansio oli vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä keskimäärin 3 206 euroa, mikä on 95 euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Kaikkien palkansaajien työtuntia kohti laskettu kokonaistuntiansio oli vastaavasti keskimäärin 18,91 euroa. Osa-aikaisille palkansaajille laskettu keskimääräinen kokonaistyöajan tuntiansio oli keskimäärin 16,62 euroa vuonna 2012. Vuoden 2012 palkkarakennetilasto kattoi tiedot noin 1,69 miljoonasta palkansaajasta. Tuntiansio pystyttiin määrittelemään 1 656 000 koko- ja osa-aikaiselle palkansaajalle ja kuukausiansio 1 416 000 kokoaikaiselle palkansaajalle.

Työnantajasektoreista korkein kuukausiansio oli valtiolla, keskimäärin 3 647 euroa. Kuukausiansio oli 14 prosenttia korkeampi kuin kaikkien palkansaajien keskiarvo. Valtion korkea palkkataso selittää palkansaajarakenne. Valtiolla palkansaajien tehtävät ovat pääasiassa johto- ja erityisasiantuntijatehtäviä, joissa myös palkkaus on keskimääräistä tasoa korkeampi.

Palkkarakennetilasto antaa erinomaiset mahdollisuudet tarkastella palkansaajarakenteiden muutoksia, palkkaeroja ja niihin johtavia syitä monesta eri näkökulmasta. Aineiston avulla on viime aikoina kartoitettu mm. maahanmuuttajien palkkatasoa kantaväestöön verrattuna. Tulosten valossa ulkomaan kansalaiset ansaitsevat Suomessa keskimäärin kantaväestöä vähemmän, joskin mm. tietyissä johtotehtävissä palkkaero saattaa kääntyä ulkomaalaisten eduksi.

Yleistä nimellistä palkkakehitystä mitataan Suomessa palkansaajien ansiotasoindeksillä. Indeksia on tuotettu yhtäjaksoisesti vuodesta 1948 lähtien. Ansiotasoindeksin avulla saadaan kuva ansioiden kehityksestä pitkälläkin aikavälillä, mutta koska sitä tuotetaan vuosineljänneksittäin se tarjoaa myös melko ajantasaista tietoa ansioiden viimeaikaisesta kehityksestä.

Ansiotasoindeksin mukaan ansioiden nousuvauhti oli vuonna 2012 hieman nopeampaa kuin vuonna 2011. Ansiotasoindeksin mukaan säännöllisen työajan ansion vuosimuutos vuonna 2012 oli kaikilla sektoreilla yhteensä 3,1 prosenttia (2011 osuus oli 2,5 prosenttia). Sektoreittain tarkasteltuna säännöllisen työajan ansion vuosimuutos vuonna 2012 oli suurin valtiolla ollen 3,6 prosenttia. Kuntasektorilla vuosimuutos vastaavana aikana oli 3,3 prosenttia ja yksityisellä sektorilla vuosimuutos jäi 3,0 prosenttiin. Sopimuskorotusten lisäksi maksettavan palkkaliukuman osuus laski vuodesta 2011 ollen 0,3 prosenttia vuonna 2012 (2011 osuus oli 0,7 prosenttia). Alhainen palkkaliukuma johtui vuonna 2012 osittain tulospalkkioiden pienentymisestä.

Työvoimakustannusindeksi kuvaa työnantajalle työntekijästä aiheutuvan kustannuksen muutosta. Työvoimakustannuksiin eniten vaikuttava tekijä on työntekijälle maksetut palkat. Näiden lisäksi kustannuksia aiheutuu mm. sosiaaliturvamaksuista ja työvoiman kouluttamisesta. Työvoimakustannusindeksi tuotetaan vuosineljänneksittäin ja se valmistuu n. 70 päivää neljänneksen päätytty-

misen jälkeen. Työvoimakustannusindeksi on erittäin ajantasainen tilasto ja sen avulla voidaan tulkita suhdanteiden muutoksia. Vuonna 2012 työvoimakustannusindeksissä otettiin käyttöön kausitasoitusmenetelmä, mikä poistaa tuloksista kausivaihtelun ja helpottaa tulosten tulkitsemista. Työvoimakustannusindeksiä tuotetaan Suomessa nykyisin kaikille työnantajasektoreille erikseen.

Yksityisellä sektorilla tehdyn työtunnin työvoimakustannus oli työvoimakustannusindeksin 2008=100 mukaan yksityisellä sektorilla vuonna 2012 keskimäärin 4,6 prosenttia ja vuoden viimeisellä neljänneksellä 4,7 prosenttia korkeampi kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Kausitasoitettu tehdyn tunnin kustannusten nousu oli vuonna 2012 keskimäärin 4,4 prosenttia ja neljännellä neljänneksellä keskimäärin 4,1 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Tehdyn työtunnin työvoimakustannus valtiolla oli työvoimakustannusindeksin mukaan keskimäärin vuonna 2012 5,3 prosenttia korkeampi vuoteen 2011 verrattuna. Vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä kustannus oli keskimäärin 6,1 prosenttia korkeampi kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Kuntasektorilla tehdyn työtunnin kustannus nousi vuonna 2012 keskimäärin 3,2 prosenttia vuoteen 2011 nähden. Vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä kustannukset kasvoivat keskimäärin 3,5 prosenttia vuoden 2011 vastaavaan ajankohtaan nähden. Kunta- ja valtiosektorin työvoimakustannusindeksejä ei vielä kausitasoiteta, sillä aikasarjat ovat liian lyhyitä.

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa käytiin 86 työtaistelua vuonna 2012. Työtaistelujen määrä väheni lähes puolella edellisestä vuodesta, jolloin niitä oli 163 kappaletta. Viimeksi työtaisteluja on ollut yhtä vähän vuonna 2004. Työtaistelujen määrää vähensi vuonna 2012 työ- ja virkaehtosopimusten voimassaolo useimmilla sopimusaloilla.

Talouden suhdanteita osaltaan kuvaavaa Palkkasummakuvaajat -tilastoa julkaistaan kuukausittain noin 40 päivän viipeellä tilastoajanjakson päättymisestä. Palkkasummakuvaajat ovat indeksejä, joilla seurataan yritysten maksamien bruttomääräisten palkkojen kehitystä. Palkkasummaan vaikuttavat työllisyydessä ja palkansaajien ansiotasossa tapahtuvat muutokset.

Laskusuhdanteet näkyvät varsinkin lyhyellä aikavälillä irtisanomisina eikä niinkään palkansaajien ansiotason alenemisena. Tässä mielessä Palkkasummakuvaajat-tilasto kuvaa talouden suhdanteita esim. ansiotasoindeksiä paremmin. Palkkasummakuvaajat-tilastossa näkyy vuoden 2008 lopulla alkanut laskusuhdanne, kun koko taloudessa vuonna 2009 maksettu palkkasumma oli 1,1 prosenttia pienempi edelliseen vuoteen verrattuna. Pitkän aikavälin kehitystä kuvaava trendikäyrä palasi vuoden 2009 taantumaa edeltäneelle huipputasolle kesällä 2010 ja positiivinen kehitys jatkui tämän jälkeen aina vuoteen 2012 saakka, jonka jälkeen kasvu on ollut selvästi maltillisempaa.

Koko talouden palkkasumman lisäksi palkkasummakuvaajat sisältävät tietoja eri toimialojen palkkasumman kehityksestä. Vuonna 2011 palkkasumma kasvoi kaikilla päätoimialoilla edellisvuotta voimakkaammin lukuun ottamatta yksityisen koulutuksen ja julkisten toimialojen palkkasummaa. Taantumaa jälkeinen kasvu on ollut voimakkainta rakennusalaalla ja yksityisissä terveys- ja sosiaalipalveluissa. Vuoden 2013 alkupuoliskolla palkkasummat ovat kasvaneet edellisvuotta heikommin kaikilla päätoimialoilla ja tammi-kesäkuussa yksityisen koulutuksen ja teollisuuden palkkasummat laskivat vuoden takaiseen nähden.

1 Statistics on wages and salaries and on labour costs in describing the labour market

Summary for 2011–2012

According to the Structure of Earnings statistics, in the last quarter of 2012 the average monthly earnings of a full-time employee totalled EUR 3,206, which is EUR 95 more than in the previous year. The hourly earnings of all wage and salary earners calculated per hour worked were correspondingly EUR 18.91, on average. The average hourly earnings of part-time wage and salary earners calculated for total working hours were EUR 16.62 in 2012. The 2012 Structure of Earnings statistics comprised information on 1.69 million wage and salary earners. Hourly earnings could be defined for 1,656,000 full-time and part-time wage and salary earners and monthly earnings for 1,416,000 full-time wage and salary earners.

Examined by employer sector, monthly earnings were the highest in the central government sector, EUR 3,647, on average. Monthly earnings were 14 per cent higher than the average for all wage and salary earners. The high level of earnings in the central government sector is explained by the structure of its employees. In the central government sector, the tasks of employees are mainly managerial and expert tasks, which also means that the wages and salaries are higher than average.

The structure of earnings statistics give an excellent opportunity for examining changes in the structure of wage and salary earners, pay differentials and reasons leading to them from various perspectives. Recently, the data have been used to, for example, analyse immigrants' pay level compared to the original population. In the light of the results, foreign nationals earn, on average, less than the original population in Finland, although, in some managerial tasks, for example, the pay differential may actually favour foreigners.

The general nominal wage and salary development in Finland is measured with the Index of Wage and Salary Earnings. The index has been compiled continuously from 1948. The Index of Wage and Salary Earnings helps generate a picture of wage and salary development even in the longer term but, because it is compiled quarterly, it also offers relatively up-to-date information on recent wage and salary development.

According to the Index of Wage and Salary Earnings, wages and salaries have grown slightly quicker in 2012 than in 2011. According to the Index of Wage and Salary Earnings, the year-on-year change in earnings for regular hours worked was in all sectors 3.1 per cent in 2012 (the share in 2011 was 2.5 per cent). Examined by sector, the year-on-year change in earnings for regular hours worked was highest in central government in 2012, 3.6 per cent. In the local government sector, the year-on-year change over the same period was 3.3 per

cent and in the private sector it stood at 3.0 per cent. The share of the wage drift paid in addition to the collectively bargained increments fell from 2011 and was 0.3 per cent in 2012 (the share was 0.7 per cent in 2011). The low wage drift in 2012 was partially caused by lower performance-based bonuses.

The Labour Cost Index describes the change in the costs incurred by an employee for the employer. The main factor affecting labour costs is the wages and salaries paid to employees. In addition, costs are generated, e.g. from employer's social contributions and from training the labour force. The Labour Cost Index is produced quarterly and it is completed around 70 days after the ending of the quarter. The Labour Cost Index is highly up-to-date and it can be used to interpret changes in economic trends. In 2012, the Labour Cost Index adopted seasonal adjustment, which removes seasonal variation from the results and makes it easier to interpret the results. The Labour Cost Index is currently produced separately for all employer sectors in Finland.

According to the Labour Cost Index 2008=100, the labour cost per hour worked in the private sector was, on average, 4.6 per cent higher in 2012 and 4.7 per cent higher in the last quarter of 2012 compared to the respective period of the year before. The seasonally adjusted increase in costs per an hour worked was in 2012, on average, 4.4 per cent and in the last quarter of 2012, on average, 4.1 per cent compared to the respective period of the previous year.

According to the Labour Cost Index, the labour cost per hour worked in the central government sector was, on average, 5.3 per cent higher in 2012 than in 2011. In the last quarter of 2012, the cost was, on average, 6.1 per cent higher than in the corresponding period in 2011.

The cost of an hour worked in the local government sector rose in 2012 by an average of 3.2 per cent from 2011. In the last quarter of 2012, the costs grew, on average, by 3.5 per cent compared to the corresponding period in 2011. In the local and central government sectors, labour cost indices are not yet seasonally adjusted, because the time series are too short.

According to Statistics Finland, there were 86 labour disputes in Finland in 2012. The number of labour disputes decreased by nearly one-half from the previous year when they numbered 163. The number of labour disputes was last this low in 2004. In 2012, the number of labour disputes decreased due to the fact that most fields with collective agreements had valid agreements.

The statistics on Wage and Salary Indices, which for their part describe economic cycles, are published monthly approximately 40 days from the end of the statistical reference period. The Wage and Salary Indices are indices that follow the development of the gross wages and salaries paid by enterprises. The wages and salaries sum is influenced by changes in employment and in the earnings level of wage and salary earners.

Downturns are, particularly in the short-term, visible as lay-offs and not as much as a decrease in wage and salary earners' earnings level. In this respect, the statistics on Wage and Salary Indices describe the economic trends better than, for example, the Index of Wage and Salary Earnings. The statistics on Wage and Salary Indices show the downturn that began at the end of 2008, as the sum of wages and salaries paid in the entire economy in 2009 was 1.1 per cent lower than in the previous year. The trend line that describes long-term development

returned to the peak level seen before the 2009 downturn in the summer of 2010 and the positive development continued until 2012, after which growth has been clearly more moderate.

In addition to the wages and salaries sum in the whole economy, the Wage and Salary Indices contain data on the development of the sum of wages and salaries in various industries. In 2011, the sum of wages and salaries grew more strongly than in the year before in all main industries apart from private education and public sectors. After the downturn, growth has been strongest in construction and private human health and social work activities. In the first half of 2013, the growth in the sum of wages and salaries has been weaker than in the previous year in all main industries, and in January to June, the sum of wages and salaries in private education and in manufacturing decreased compared to the corresponding period in the previous year.

2 Työvoimakustannusindeksi

Työvoimakustannusindeksi mittaa tehdyn työtunnin työvoimakustannusten muutosta neljännesvuosittain. Indeksi kattaa lähes koko yksityisen sektorin, sekä valtion ja kuntasektorin. Tilaston ulkopuolelle jäävät toimialoista maa- metsä- ja kalatalous.

2.1 Yksityinen sektori

Yksityisen sektorin perustiedot on vuodesta 2007 lähtien kerätty TOL2008-luokituksen toimialoilta B-S runsaat 2000 yritystä kattavalla otoksella.

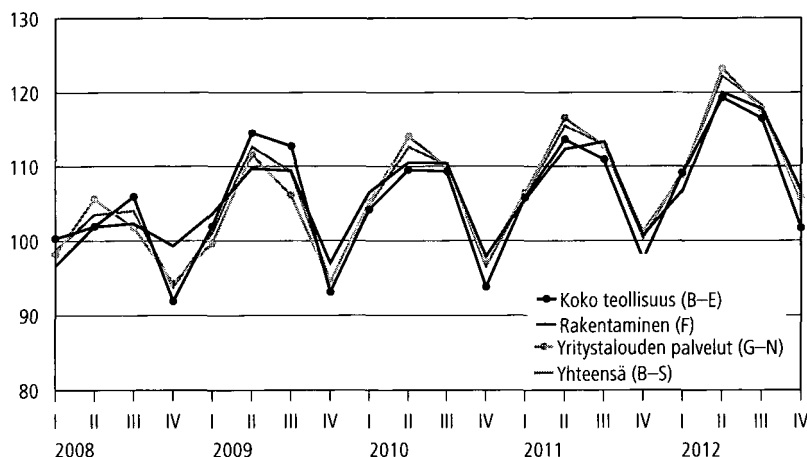
Tehdyn työtunnin työvoimakustannus oli työvoimakustannusindeksin 2008=100 mukaan vuonna 2012 keskimäärin 4,6 prosenttia ja vuoden viimeisellä neljänneksellä 4,7 prosenttia korkeampi kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Kausitasoitettu tehdyn tunnin kustannusten nousu oli vuonna 2012 keskimäärin 4,4 prosenttia ja neljännellä neljänneksellä keskimäärin 4,1 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Työvoimakustannusindeksin kehitys neljännesvuosittain vuosina 2008–2012 on esitetty kuviossa 2A sekä yhteensä kaikille työvoimakustannusindeksin kattaville toimialoille (B–S) että erikseen koko teollisuudelle (B–E), rakentamiselle (F) ja yritystalouden palveluille (G–N).

Työvoimakustannusten taso on vuoden toisella ja kolmannella neljänneksellä jonkin verran muita neljänneksiä korkeampi. Tämä johtuu sekä työtuntien määrän supistumisesta että lomakaudella maksettavasta lomarahasta. Kustannustaso

Kuvio 2A

Työvoimakustannusindeksin 2008=100 kehitys neljänneksittäin vuosina 2008–2012 toimialaryhmän mukaan yksityisellä sektorilla

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

Taulukko 2A

Työvoimakustannusindeksi 2008=100 vuosina 2007–2012 ja indeksin vuosittaiset prosenttimuutokset 2011 ja 2012 viimeisten neljännesten sekä vuosien keskimääräisten indeksien välillä toimialaryhmien mukaan

Vuosi ja neljännes	Teollisuus (B–E)	Rakentaminen (F)	Kuluttajapalvelut (G–J)	Liike-elämän palvelut (K–N)	Yhteensä (B–S)
2007 I	92,2	89,2	90,8	99,1	92,9
II	101,8	97,2	97,8	107,4	101,4
III	105,0	94,8	95,9	102,6	101,0
IV	91,7	89,0	87,0	93,6	90,6
Koko vuosi	97,7	92,6	92,9	100,7	96,5
2008 I	100,3	96,6	97,9	98,9	98,7
II	101,9	101,9	105,2	106,6	103,5
III	105,9	102,3	103,6	97,7	104,0
IV	91,9	99,3	93,2	96,7	93,8
Koko vuosi	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2009 I	101,9	103,6	95,8	107,5	101,1
II	114,5	109,7	107,1	120,4	112,6
III	112,7	109,4	105,2	107,9	109,3
IV	93,1	97,0	90,8	101,9	94,5
Koko vuosi	105,5	104,9	99,7	109,4	104,4
2010 I	104,2	106,5	101,6	112,1	104,8
II	109,5	110,5	110,2	121,5	112,6
III	109,3	110,4	107,7	113,6	110,1
IV	93,8	97,9	93,8	104,7	96,6
Koko vuosi	104,2	106,3	103,3	113,0	106,0
2011 I	105,8	105,5	102,6	114,2	106,1
II	113,6	112,3	112,7	124,6	115,5
III	110,9	113,3	110,1	118,0	112,9
IV	97,5	100,7	96,7	110,4	100,4
Koko vuosi	107,0	108,0	105,5	116,8	108,7
2012 I	109,1	106,7	104,7	117,1	109,2
II	119,3	120,0	118,1	133,4	122,2
III	116,5	117,8	114,3	124,5	118,3
IV	101,7	106,7	100,7	115,8	105,2
Koko vuosi	111,6	112,8	109,4	122,7	113,7
Muutos IV 2011/2012 (%)	4,3	6,0	4,2	5,0	4,7
Muutos 2011/2012 (%)	4,4	4,5	3,7	5,1	4,6

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

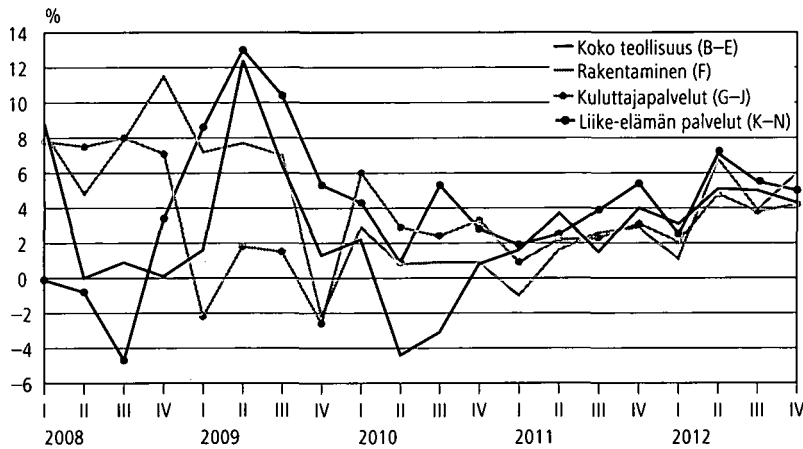
on yleensä matalin vuoden viimeisellä neljänneksellä, sillä palkallisten poissaolojen määrä on tällöin vähäinen, eikä merkittäviä kertakorvauksia yleensä makseta.

Työvoimakustannusindeksin neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset pisteluvut vuosille 2007–2012 ovat taulukossa 2A. Taulukossa on esitetty myös prosenttimuutokset vuosien 2011 ja 2012 viimeisten neljännesten sekä vuosien keskimääräisten työvoimakustannusten välillä. Toimialajako on muutoin sama kuin edellisessä kuviossa, mutta yritystalouden palvelut on jaettu kahteen osaan: kuluttajapalveluihin (G–J) ja liike-elämän palveluihin (K–N).

Vuosittaisia työvoimakustannuksia tarkasteltaessa havaitaan, että työvoimakustannukset nousivat vuonna 2012 edelliseen vuoteen verrattuna kaikis-

Kuvio 2B

Neljännesvuosittaiset työvoimakustannusten vuosimuutokset 2008–2012 toimialaryhmän mukaan

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

Taulukko 2B

Työpäivien määrän muutosten laskennallinen vaikutus työvoimakustannusten vuosimuutukseen neljänneksittäin vuosina 2008–2012

Neljännes	Työpäivien määrä neljänneksellä	Työpäivien määrä vastaavalla neljänneksellä edellisenä vuonna	Työpäivien määrän muutoksen laskennallinen vaikutus työvoimakustannusten vuosimuutukseen prosentteina
2008/I	62	64	3,1
2008/II	63	60	-5,0
2008/III	66	65	-1,5
2008/IV	63	62	-1,6
2009/I	62	62	0,0
2009/II	60	63	4,8
2009/III	66	66	0,0
2009/IV	64	63	-1,6
2010/I	62	62	0,0
2010/II	61	60	-1,7
2010/III	66	66	0,0
2010/IV	64	64	0,0
2011/I	63	62	-1,6
2011/II	61	61	0,0
2011/III	66	66	0,0
2011/IV	63	64	1,6
2012/I	64	63	-1,6
2012/II	60	61	1,6
2012/III	65	66	1,5
2012/IV	62	63	1,6

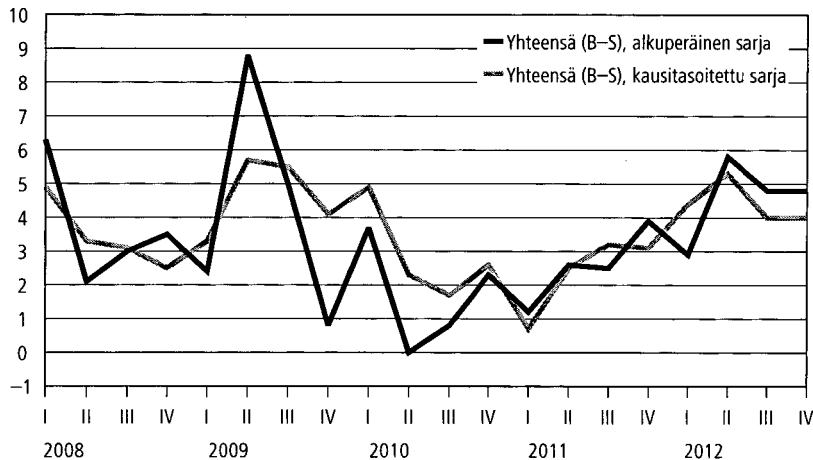
Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

sa taulukon toimialaryhmissä. Suurinta kustannusten muutos oli liike-elämän palveluissa (K–N), joissa kasvua oli 5,1 prosenttia. Maltillisimmin kustannukset kehittyivät kuluttajapalveluissa (G–J), joissa kasvua kertyi 3,7 prosenttia. Koko teollisuudessa (B–E) työvoimakustannukset nousivat 4,4 prosenttia ja rakentamisessa (F) 4,5 prosenttia.

Viimeisten neljännesten välillä 2011 ja 2012 kustannuskehitys oli myös erisuuruista eri toimialaryhmissä. Vuoden 2012 neljännellä neljänneksellä työvoim-

Kuvio 2C

Neljännesvuosittaiset työvoimakustannusten vuosimuutokset alkuperäisen ja kausitasoitettun sarjan mukaan vuosina 2008–2012

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

makustannukset nousivat edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta 6,0 prosenttia rakentamisessa (F) ja koko teollisuudessa (B–E) kustannukset nousivat 4,3 prosenttia.

Neljännesvuosittaiset vuosimuutokset 2008–2012 esitellään kuviossa 2B koko aikasarjan ajalta.

Työpäivien määrä vaikuttaa merkittävästi neljännesten työvoimakustannusten kehitykseen

Palkallisten arkipyhiin ajoittuminen viikonloppujaksoille vaikuttaa merkittävästi neljännesten tehtyjen työtuntien määrään ja näin työvoimakustannusindeksin mittaamaan kustannuskehitykseen. Myös pääsiäisen ajoittuminen joko vuoden ensimmäiselle tai toiselle neljännekselle vaikuttaa työpäivien määrään ja siten tehdyn työtunnin kustannuksiin näillä neljänneksillä.

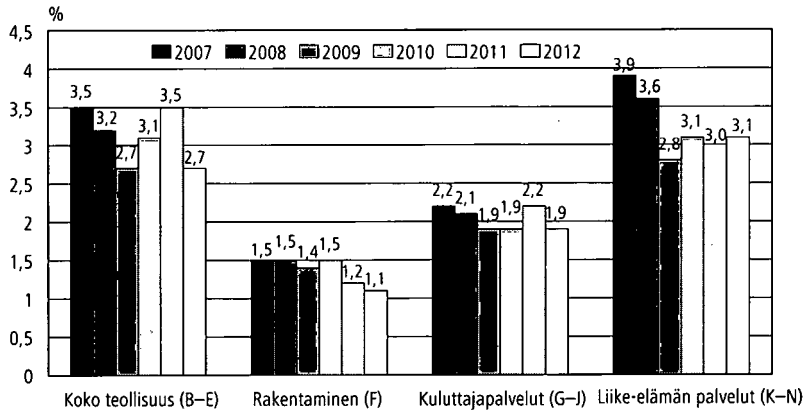
Työpäivien määrä vaikuttaa tehtyjen työtuntien määrään, mutta ei juurikaan palkkasummaan, sillä kuukausipalkkaisten kiinteä kuukausiansio säilyy ennallaan ja tuntipalkkaisten lyhyempi työaika kompensoidaan erillisellä korvauksella. Vuonna 2010 toisella neljänneksellä työpäivien määrän nousu edellisvuoteen nähden hidasti työvoimakustannusten kasvua. Vuonna 2011 työpäivien lisääntyminen taas hidasti työvoimakustannusten kasvua ensimmäisellä neljänneksellä. Saman vuoden viimeisellä neljänneksellä työpäivien määrän lasku nopeutti kustannusten kasvua. Vuonna 2012 työpäivien määrän lasku kiihdytti kustannusten nousua kaikilla neljänneksillä ensimmäistä lukuun ottamatta.

Työvoimakustannusindeksin sarjat kausitasoitetaan Tramo/Seats -menetelmällä. Kausi- ja satunnaisvaihteluista tasoitettujen sarjojen viimeiset havainnot tarkentuvat uusien havaintojen myötä kausitasoitusmenetelmissä. Tarkentumiset voivat etenkin suhdannekäänteissä olla suuria, mikä tulee ottaa huomioon kausitasoitettuja ja trenditietoja käytettäessä. Lisätietoja kausitasoitusmenetelmästä: http://www.tilastokeskus.fi/til/tramo_seats_fi.html.

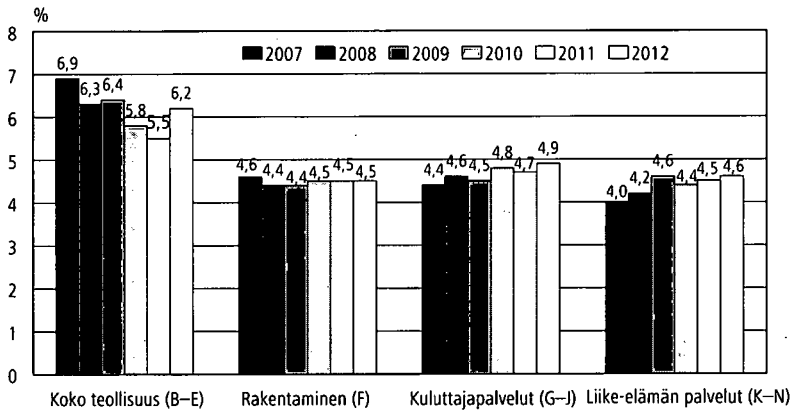
Kuvio 2D

Kertaluonteisten palkkaerien osuus työvoimakustannuksista toimialaryhmittäin vuosina 2007–2012

a. Tulospalkkiot

b. Muut kertaluonteiset palkkaerät

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

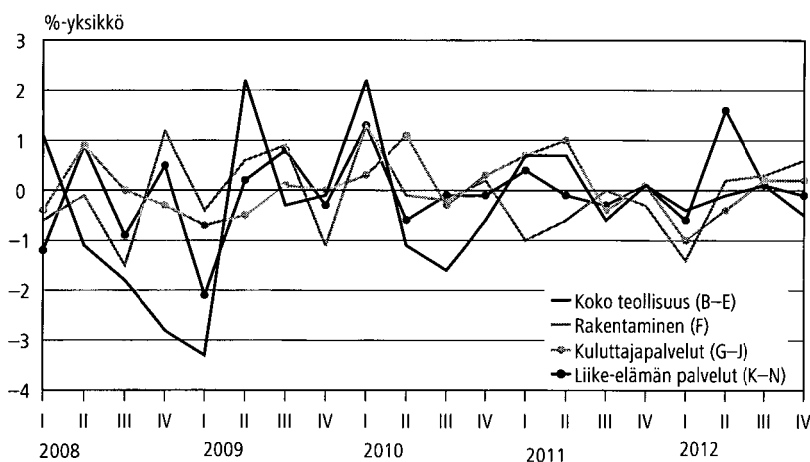
Tulospalkkioiden osuus koko teollisuuden työvoimakustannuksista oli 2,7 prosenttia vuonna 2012

Harvemmin kuin palkanmaksujaksoittain maksettavat ansiot luetaan tilastossa ns. kertaluonteisiin palkkaeriin. Näitä ovat mm. tulospalkkiot, lomarahat, epä-säännöllisesti maksettavat palvelusvuosikorvaukset, työsuhteen päättyessä maksettavat suoritukset sekä sopimuksiin perustuvat kertaluonteiset suoritukset.

Tulospalkkioiden supistuminen hidasti työnantajien kustannuspaineiden kasvua taloudellisen laskusuhdanteen aikana vuosina 2008–2010 lähinnä koko teollisuudessa (B–E) ja liike-elämän palveluissa (K–N) (kuvio 2Da). Tulospalkkioiden osuus koko teollisuuden työvoimakustannuksista oli vuonna 2012 noin

Kuvio 2E

Kertaluonteisten palkkaerien vaikutus työvoimakustannusten vuosimuutokseen neljänneksittäin 2008–2012 toimialaryhmän mukaan, prosenttiyksikköä

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

2,7 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 3,5 prosenttia. Liike-elämän palveluissa (K–N) tulospalkkiot ovat laskeneet 0,8 prosenttiyksikköä verrattuna taluskriisiä edeltävään vuoteen 2007 eli niiden osuus vuonna 2012 oli 3,1 prosenttia työvoimakustannuksista. Kuluttajapalveluiden (G–J) tulospalkkioiden osuus työvoimakustannuksista on pysynyt lähes samana vuosina 2007–2012 ja niiden osuus oli vuonna 2012 noin 1,9 prosenttia.

Muiden kertaluonteisten palkkaerien (mm. lomarahat, korvaus työsuhteen päättyessä) osuus oli vuonna 2012 koko teollisuudessa (B–E) noin 0,7 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisenä vuonna ja noin 0,7 prosenttiyksikköä pienempi kuin ennen laskusuhdannetta. Liike-elämän palveluissa osuus pysyi lähes ennallaan edellisestä vuodesta (kuvio 2Db).

Kertaluonteisten palkkaerien muutos vaikutti tehdyn työtunnin kustannuskehitykseen lähinnä koko teollisuudessa (B–E). Tässä toimialaryhmässä kertaerien supistuminen hidasti kustannusten vuosimuutosten kasvua vuoden ajan 2008 toisesta neljänneksestä alkaen, enimmillään yli kolme prosenttiyksikköä. Vuoden 2009 toisella neljänneksellä koko teollisuuden (B–E) kertaerien osuutta kasvatti se, että maksettavat lomarahat kirjautuivat useissa yrityksissä vuoden toisen neljänneksen tietoihin, kun normaalisti ne kirjautuvat kolmannelle neljännekselle (kuvio 2E). Vuoden 2010 ensimmäisellä neljänneksellä kertaerien muutos kasvatti tehdyn työtunnin kustannuksia runsaalla kahdella prosenttiyksiköllä ja vuoden 2011 ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä vajaalla prosenttiyksiköllä. Vuonna 2012 vastaavasti kertaerät hidastivat tehdyn työtunnin kustannusten kasvua ensimmäisellä, toisella ja neljännellä neljänneksellä.

2.2 Julkinen sektori

Valtion ja kuntasektorin työvoimakustannusindeksitietoja on julkaistu vuodesta 2012 lähtien. Valtion indeksitietoja on kerätty vuodesta 2008 lähtien, ja aineisto kattaa kaikki valtion budjettitalouteen kuuluvat työnantajavirastot. Kuntasektorin aineisto kattaa vuosina 2008–2010 pääkaupunkiseudun ja vuonna 2011 pääkaupunkiseudun kuntien lisäksi 17 muuta suurta kuntaa sekä 20 suurinta kuntayhtymää. Vuodesta 2012 alkaen tietoja on kerätty myös pienemmistä, otoksella valituista yli 5 000 asukkaan kunnista. Lisäksi otosta laajennettiin kuntayhtymien osalta.

Valtion ja kuntasektorin työvoimakustannusindeksin 2008=100 pistelukuja on laskettu vuodesta 2008 lähtien. Kuntasektorin osalta opetusalan tiedot eivät toistaiseksi ole mukana tilastossa. Myös maa-, metsä- ja kalatalous jäävät

Taulukko 2C

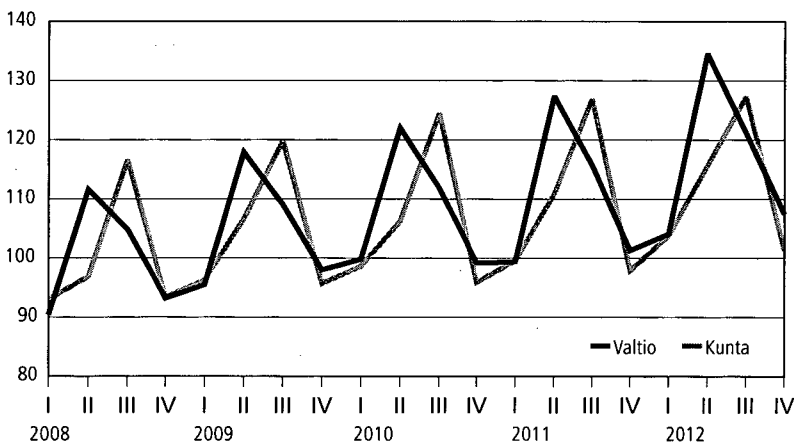
Työvoimakustannusindeksin 2008=100 pisteluvut vuosina 2008–2012 ja vuosittaiset prosenttimuutokset vuosien 2011 ja 2012 viimeisten neljännesten sekä vuosien 2008–2012 keskimääraisten indeksien välillä valtiolla ja kuntasektorilla

Vuosi ja neljännes	Kunta (D-S)	Valtio (U-R)
2008 I	93,0	90,4
II	96,9	111,6
III	116,6	104,9
IV	93,4	93,2
Koko vuosi	100,0	100,0
2009 I	96,3	95,5
II	106,6	117,9
III	119,8	109,1
IV	95,7	98,0
Koko vuosi	104,6	105,1
2010 I	98,6	99,8
II	106,2	122,0
III	124,5	111,9
IV	95,9	99,2
Koko vuosi	106,3	108,2
2011 I	99,6	99,4
II	110,8	127,4
III	126,9	115,8
IV	97,9	101,3
Koko vuosi	108,8	111,0
2012 I	103,8	104,1
II	115,6	134,6
III	127,3	121,2
IV	101,3	107,5
Koko vuosi	112,4	116,9
Muutos 2011/2012	3,2	5,3
Muutos IV 2011/2012	3,5	6,1

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

Kuvio 2F

Työvoimakustannusindeksin 2008=100 kehitys neljänneksittäin vuosina 2008–2012 kuntasektorilla ja valtiolla

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

tilastoinnin ulkopuolelle. Indeksiä lasketaan suurimpien kuntatyönantajien (40) tiedoista.

Tulokset

Tehdyn työtunnin työvoimakustannus valtiolla oli työvoimakustannusindeksin mukaan keskimäärin vuonna 2012 5,3 prosenttia korkeampi vuoteen 2011 verrattuna. Vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä kustannus oli keskimäärin 6,1 prosenttia korkeampi kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana (taulukko 2C).

Kuntasektorilla tehdyn työtunnin kustannus nousi vuonna 2012 keskimäärin 3,2 prosenttia vuoteen 2011 nähden. Vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä kustannukset kasvoivat keskimäärin 3,5 prosenttia vuoden 2011 vastaavaan ajankohtaan nähden.

Työvoimakustannuksia kasvatti vuonna 2012 osaltaan se, että työpäiviä (maanantai-perjantapäivät ilman arkipyhä) oli kaksi vähemmän kuin vuonna 2011. Kuviossa 2F on esitetty valtion ja kuntasektorin työvoimakustannusindeksin kehitys vuosina 2008–2012.

Kuviosta nähdään, että kustannustaso on vuoden toisella ja kolmannella neljänneksellä muita neljänneksiä korkeampi. Tämä johtuu kyseisten neljännesten tehtyjen työtuntien määrän laskusta ja lomakaudella maksettavista lomarahoisista. Valtiolla kustannukset ovat korkeimmillaan toisella neljänneksellä ja kunta-alalla kolmannella neljänneksellä. Erot johtuvat lähinnä sektoreiden erilaisesta lomarahain maksamisajankohdasta.

Julkisen sektorin työvoimakustannusindeksejä ei vielä pystytä työpäiväkorjaamaan ja kausitasoittamaan, sillä aikasarjat ovat lyhyitä. Kuntasektorin osalta haasteita aiheuttaa myös otoksen pieni koko tiedonkeruun alkuvuosina – luotettavaan kausivaihtelun mallinnukseen tarvitaan alkuvuosia laajempi aineisto.

2.3 Työvoimakustannusten muutoksen kansainvälinen vertailu

Tehdyn työtunnin hinta oli yritystalouden toimialoilla (B–N) euroalueella 2,2 prosenttia (kausitasoitettu ja työpäiväkorjattu) korkeampi vuonna 2012 kuin vuotta aiemmin (Kuvio 2G). Suomessa työvoimakustannukset nousivat vastaavasti 5,0 prosenttia eli lähes kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin euroalueella keskimäärin. Vuodesta 2007 vuoteen 2012 työvoimakustannukset nousivat Suomessa noin neljä prosenttiyksikköä enemmän kuin euroalueella keskimäärin.

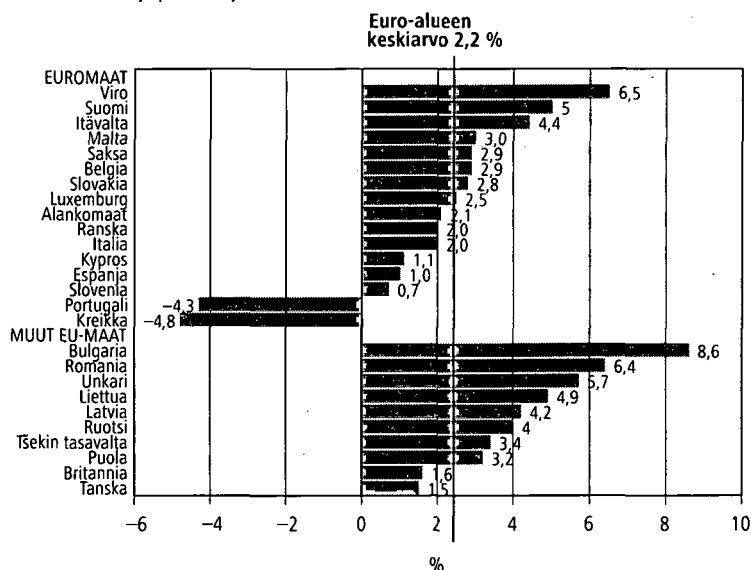
Euroalueen työvoimakustannusten muutosta jarrutti suurten euromaiden, Ranskan, Italian ja Espanjan, hitaampi kustannuskehitys. Euroalueen eteläisten jäsenmaiden, Portugalin ja Kreikan, tuntikustannukset laskivat vuoteen 2011 verrattuna.

Euroalueen jäsenmaista vain Virolla kustannukset kasvoivat nopeammin kuin Suomessa. Sen sijaan mm. Saksassa ja Belgiassa kustannuskehitys oli Suomeen nähden hitaampaa, vaikka kustannuskasvu oli näissäkin maissa euroalueen keskiarvoa nopeampaa. Euroalueen ulkopuolisista maista vain Romanian ja Unkarin kustannuskehitys oli nopeampaa kuin Suomessa.

Tarkasteltaessa työvoimakustannusten kehitystä vuodesta 2007 vuoteen 2012 huomataan, että Suomen työvoimakustannusten kasvu on ollut viidennekksi suurinta kaikista euromaista ylittäen euromaiden keskiarvoisen kustannuskasvun. Euroalueen maista Itävallalla, Slovakiassa, Sloveniassa ja Virolla keskimääräinen kustannuskasvu on ollut suurempi kuin Suomessa.

Kuvio 2G

Tehdyn työtunnin työvoimakustannusten vuosimuutosprosentit vuonna 2012 yritystalouden toimialoilla (B–N) Euroopan Unionin maissa (lukuun ottamatta Irlantia ja Kroatiaa, joista tietoja ei ole saatavilla), kausitasoitettuna työpäiväkorjatut luvut

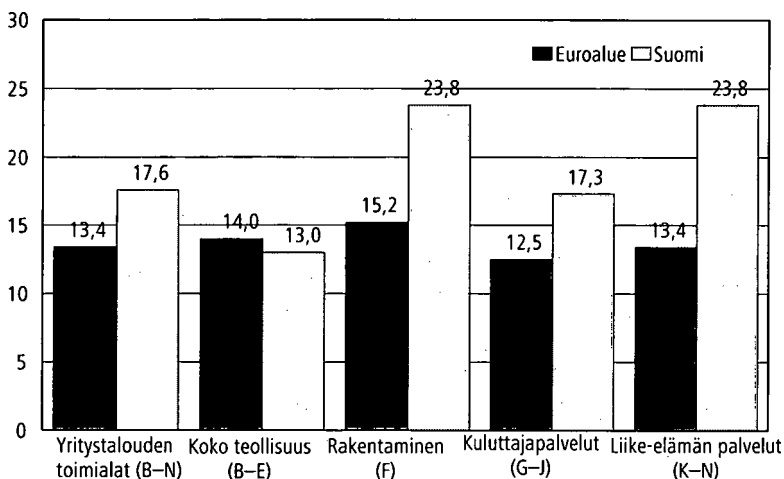

Lähde: Eurostat, Labour market, Labour Costs

Kuvio 2H

Tehdyn työtunnin työvoimakustannusten muutosprosentit 2007–2012 toimialaryhmittäin Suomessa ja euroalueen maissa keskimäärin, kausitasoitettua työpäiväkorjatut luvut

Lähde: Labour Cost Index, Eurostat

Kuten kuviosta 2H nähdään, kustannusmuutosten toimialoittainen vertailu paljastaa, että koko teollisuudessa (B–E) kustannukset ovat kasvaneet noin yhden prosenttiyksikön verran hitaammin kuin euroalueen keskiarvo. Toisaalta rakentamisen toimialalla (F) kustannuskasvu on ollut noin 8,5 prosenttiyksikköä euroalueen keskiarvoa nopeampaa. Palvelualoista kuluttajapalveluissa (G–J) kasvu on ollut noin 4,8 prosenttiyksikköä ja liike-elämän palveluissa (K–N) noin 10,5 prosenttiyksikköä euroaluetta nopeampaa.

Suurimmat kasvuprosentit euroalueeseen verrattuna ovat olleet rakentamisessa (F) ja liike-elämän palveluissa (K–N). Rakentamisessa kasvuvauhti kiihtyi huomattavasti vuoden 2012 ensimmäisen neljänneksen jälkeen, kun taas liike-elämän palveluissa eroa euroalueen keskiarvoon alkoi kertyä jo vuoden 2008 lopulta alkaen.

Eurostat julkaisee työvoimakustannusindeksin luvut ilman sektorikohtaista jaottelua, joten Suomen kansallisesta indeksistä poiketen kansainvälisen vertailun luvuissa on mukana yritysten lisäksi valtio ja kuntasektori.

2.4 Laatuseloste

1 Tilastotietojen relevanssi

Työvoimakustannusindeksi mittaa tehdyn työtunnin keskimääräisten työvoimakustannusten neljännesvuosittaisesta muutosta. Tilasto kattaa lähes koko yksityisen ja julkisen sektorin. Tilaston ulkopuolelle jäävät maa-, metsä- ja kalatalous. Julkiselta sektorilta tilasto kattaa valtion kokonaisuudessaan. Kuntasektorin indeksistä rajautuu pois opetusala, joka liitetään indeksiin myöhemmin.

Työvoimakustannusindeksi sisältää varsinaisen työvoimakustannusindeksin lisäksi kolme sitä täydentävää indeksiä: palkkakustannusindeksin, sosiaalikustannusindeksin sekä työvoimakustannusindeksin ilman kertaluonteisia ja satunnaisia kustannuseriä.

Palkkakustannusindeksi kattaa kaikki ennakonperintälain 13 §:n mukaisesti maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot. Indeksillä kattaa siis myös luontoiseduista ja optiojärjestelmistä aiheutuvat kustannukset. Sosiaalikustannusindeksi kattaa kaikki työnantajan lakisääteiset ja vapaaehtoiset sosiaalivakuutusmaksut. Niiden muutosta mitataan tariffien perusteella. Siten maksuajankohdista tai mahdolliset maksujen palautukset eivät vaikuta sosiaalikustannusindeksin kehitykseen.

Kertaluonteisiin ja satunnaisiin kustannuseriin luetaan kaikki ne palkkaerät, jotka eivät sisälly jokaiselta palkanmaksujaksolta maksettavaan ansioon. Näitä erii ovat tyypillisesti mm. tulospalkkiot, lomarahat, lomakorvaus, tuntipalkkaisen muut kuin tehdyn työajan ansioon sisältyvät palvelusvuosisisät, optioista aiheutuvat kustannukset sekä aiemmilta palkanmaksujaksoilta takautuvasti maksetut sopimuskorotukset.

Työvoimakustannusindeksi on kehitetty Euroopan Unionin toimeksiannosta osana koko yhteisön kattavaa hanketta. Työvoimakustannusindeksin laadinnasta on säädetty Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetuksella N:o 450/2003 sekä siihen liittyvällä Komission toimeenpanoasetuksella N:o 1216/2003. Tämän asetuksen muuttamisesta sen kattamien toimialojen osalta on säädetty Komission asetuksella 224/2007.

2 Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston perustiedot on vuodesta 2007 lähtien yksityisen sektorin osalta kerätty runsaat 2000 yritystä koskevalla otoksella. Valtiolta on saatu perustiedot koko valtiota koskien vuodesta 2007 lähtien. Kuntasektorilla tiedot on kerätty vuosina 2008–2010 pääkaupunkiseudun kunnista ja vuonna 2011 suurimmista, yli 50 000 asukkaan kunnista sekä suurimmista kuntayhtymistä. Vuoden 2012 alusta tietoja on kerätty myös alle 50 000 asukkaan satunnaisotoksella valituista kunnista. Vuonna 2012 otos pitää sisällään 79 kuntaa ja 36 kuntayhtymää. Vuosien 2008–2010 osalta indeksi on laskettu pääkaupunkiseudun aineiston ja vuoden 2011 laajennetun aineiston perusteella kuvaamaan kuntasektorin kehitystä aikasarjan alusta 2008 lähtien.

Yksityisellä sektorilla työvoimakustannusindeksin perustietojen keruussa on käytössä kolme lomaketta: teollisuus-, palveluala- ja koulutuslomake. Kuntasektorilla perustietojen keruussa on käytössä kaksi lomaketta: koulutuslomake ja julkisen sektorin peruslomake muille toimialoille. Ottamalla tiedustelussa huomioon alakohtaiset erot on pyritty turvaamaan tiedonantajien vastauksellisuudet. Tuotantoprosessiin liittyvin käsittelysäännöin on vastaavasti turvattu eri aloja koskevien tietojen vertailukelpoisuus. Tiedustelu koskee palkattua henkilökunnan ja työtuntien määrää, palkkakustannuksia sekä sosiaalivakuutusmaksujen tariffia.

Tiedustelu koskee yrityksen, kunnan tai kuntayhtymän koko palkattua henkilökuntaa. Otoskehikko on muodostettu Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Yksityiseltä sektorilta kehikkoon on yleisesti valittu vähintään 30 henkilöä työ-

listävät yritykset. Kuitenkin pienyritysvaltaisilla toimialoilla rakentaminen (F), kauppa (G), majoitus- ja ravitsemistoiminta (I), kiinteistöala (L), ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (M) sekä hallinto- ja tukipalvelut (N) otoskehikkoon on valittu kaikki vähintään 20 henkilöä työllistävät.

Yksityisen sektorin indeksisarjat julkaistaan alkuperäisten sarjojen lisäksi myös kausitasoitettuina. Kausitasoitus tehdään Tramo/Seats -menetelmällä, jolla estimoidaan ja poistetaan sarjoista työpäivien määrien muutosten ja säännöllisen, vuodesta toiseen toistuvan kausivaihtelun vaikutus aikasarjasta. Valtion ja kuntasektorin indekseille ei vielä tehdä kausitasoitusta aikasarjojen lyhyydestä johtuen.

Kausitasoitettujen sarjojen viimeiset, osittain ennusteisiin perustuvat havainnot tarkentuvat uusien havaintojen myötä kausitasoitusmenetelmissä. Lisäksi sarjojen lyhyydestä johtuen kausitasoitusmallit ja sitä kautta kausitasoitettut sarjat tarkentuvat uusien havaintojen myötä. Nämä tekijät tulee ottaa huomioon kausitasoitettuja tietoja käytettäessä.

3 Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Tehdyn työtunnin kustannusta mitattaessa on noudatettu EU:n säädöksen vaatimuksia. Tavoitteena on ollut, että koko otoksesta johdetun kustannusestimaatin suhteellinen keskivirhe olisi noin yksi prosentti. Missään toimialaositteessa suhteellinen keskivirhe ei saisi nousta yli viiden prosentin.

Tiedonantajien toimittamia tietoja on editoitu ja täydennetty sekä keräämällä yrityksistä lisätietoja että regressiomallein. Kontrollit ovat koskeneet niitä vastauksia, joissa vastaajan tuntikustannuksen muutos sijoittuu kustannusten muutoksen osalta joko ylimpään tai alimpaan desiiliin tai tietoja ei ole saatu oikeassa muodossa, esimerkiksi tehtyinä työtunteina.

Valtion osalta perustietoja on vuosien 2008 ja 2009 osalta editoitu vastamaan vuoden 2010 työajankäyttöä. Tarkistusten perusteella aineistoon on tehty myös yksittäisiä korjauksia virastokohtaisesti. Kuntasektorin tiedonantajien toimittamia tietoja on editoitu ja täydennetty yksittäisissä tapauksissa tiedonantajilta kerättyjen lisätietojen perusteella.

Työvoimakustannusindeksin tiedot tarkentuvat pääosin kolmesta syystä. Ensimmäinen tilaston laadinnassa käytettävät mikrotason aineistot saattavat tarkentua tai ne saadaan käyttöön vasta ensimmäisen julkistuksen jälkeen. Toiseksi tiedot saattavat tarkentua tilaston laadinnassa käytettyjen menetelmien parannuksen myötä. Kolmanneksi kausitasoitettujen sarjojen viimeiset, osittain ennusteisiin perustuvat havainnot tarkentuvat uusien havaintojen myötä kausitasoitusmenetelmissä. Lisäksi sarjojen lyhyydestä johtuen kausitasoitusmallit ja sitä kautta kausitasoitettut sarjat tarkentuvat uusien havaintojen myötä. Nämä tekijät tulee ottaa huomioon tietoja käytettäessä.

4 Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Työvoimakustannusindeksi julkaistaan Tilastokeskuksen Internet -sivuilla neljä kertaa vuodessa noin 70 päivää neljänneksen päättymisestä. Työvoimakustannusindeksin tulokset julkaistaan ennakkollisina ja uusia indeksejä voidaan tarvittaessa tarkentaa.

5 Tietojen saatavuus

Työvoimakustannusindeksin tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen maksuttomilla internet -sivuilla.

6 Tietojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Työvoimakustannusindeksi tehdään EU:n määrittelemiä käsitteitä ja luokituksia noudattaen. EU:n asetuksessa määriteltyjä käsitteitä on käytetty vuodesta 1996 lähtien. Kuitenkin sekä tilaston tuotantomenetelmän että toimialaluokituksen uudistaminen vuodesta 2009 vaikeuttavat tämän tilaston vertaamista aikaisempiin.

Työvoimakustannustilasto ja työvoimakustannusindeksi perustuvat samoihin käsitteisiin ja määritelmiin. Vuodesta 2008 lähtien työvoimakustannusindeksin ja työvoimakustannustilaston otokset on koordinoitu siten, että indeksin otos muodostaa pääosan työvoimakustannustilaston otoksesta.

Tilastokeskuksen julkaisema ansiotasoindeksi mittaa säännölliseltä työajalta saadun ansion muutosta. Se perustuu lähinnä vuoden viimeistä neljännestä koskevaan palkkatilastoon. Ansiotasoindeksin ja työvoimakustannusindeksin muutos saattaa poiketa mm. työvoimakustannusindeksin kattavammasta kustannuskäsitteestä, työajan käytön muutoksista, indeksien erilaisista laskentamenetelmistä sekä satunnaisten tai kertaluontoisten kustannuserien erilaisesta kirjaamistavasta johtuen.

Indeksien laskentamenetelmää on tarkistettu estimoinnin ja toimialan määrittämisen osalta vuodesta 2009 lähtien. Estimointi perustuu kunkin neljänneksen palkkasummakuvaajan palkkasummiin.

Eurostat julkaisee työvoimakustannusindeksiä neljännesvuosittain omilla internet -sivuillaan. Eurostatin julkaisemat tiedot kattavat Suomen osalta myös valtion ja kuntasektorin. Kansallisessa indeksissä yksityisen sektorin, valtion ja kuntasektorin tiedot julkaistaan erillisinä indeksisarjoina. Maiden väliset erot tilaston laadintamenetelmässä saattavat vaikuttaa eri maita koskevien indeksien vertailukelpoisuuteen.

Liitetaulukot

- Taulukko 2.1a Työvoimakustannusindeksi 2008=100
vuodesta 2008 neljanteen neljänneeseen 2012
- Taulukko 2.1b Palkkakustannusindeksi 2008=100 vuodesta 2008
neljanteen neljänneeseen 2012
- Taulukko 2.1c Sosiaalikulustannusindeksi 2008=100 vuodesta 2008
neljanteen neljänneeseen 2012
- Taulukko 2.1d Työvoimakustannusindeksi 2008=100 ilman kertaluonteisia
palkkaeria vuodesta 2008 neljanteen neljänneeseen 2012
- Taulukko 2.2 Kertaluonteisten palkkaerien osuus työvoimakustannuksista
neljänneksittäin vuosina 2008, 2009, 2010, 2011 ja 2012, %

Taulukko 2.1a

Työvoimakustannusindeksi 2008=100 vuodesta 2008 neljanteen neljännekseen 2012

Toimiala- koodi	Toimiala	Koko vuosi 2008	I/2009	II/2009	III/2009	IV/2009
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	100,0	101,1	112,6	109,3	94,5
B-E	Koko teollisuus	100,0	101,9	114,5	112,7	93,1
C	Teollisuus	100,0	102,4	115,3	113,6	93,5
10,11	Elintarviketeollisuus	100,0	104,6	111,8	108,2	92,3
16,17	Metsäteollisuus	100,0	103,1	121,6	113,0	92,7
19-22	Kemianteollisuus	100,0	102,6	111,2	104,9	91,4
24-30	Metalliteollisuus	100,0	101,8	116,5	119,6	94,3
F	Rakentaminen	100,0	103,6	109,7	109,4	97,0
G-N	Yritystalouden palvelut	100,0	99,7	111,6	106,1	94,5
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	100,0	92,4	103,8	96,9	87,3
H	Kuljetus ja varastointi	100,0	91,9	99,2	104,6	87,9
J	Informaatio ja viestintä	100,0	103,4	119,0	117,7	95,7
K	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	100,0	105,3	121,8	96,9	99,8
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	100,0	110,8	122,4	121,5	106,5
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	100,0	100,9	111,1	94,9	92,6
J-R	Valtio	100,0	95,5	117,9	109,1	98,0
D-S	Kunta	100,0	96,3	106,6	119,8	95,7

Taulukko 2.1a

Jatkuu

Toimiala- koodi	Toimiala	Koko vuosi 2010	Muutos 2010/2009	I/2011	II/2011	III/2011	IV/2011
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	106,0	1,5	106,1	115,5	112,9	100,4
B-E	Koko teollisuus	104,2	-1,2	105,8	113,6	110,9	97,5
C	Teollisuus	104,9	-1,2	106,5	113,8	111,6	98,0
10,11	Elintarviketeollisuus	105,7	1,4	108,2	117,0	111,8	96,9
16,17	Metsäteollisuus	106,7	-0,8	107,3	124,0	110,5	97,5
19-22	Kemianteollisuus	105,5	2,9	110,8	117,1	113,3	96,9
24-30	Metalliteollisuus	104,2	-3,6	105,7	107,1	111,0	98,3
F	Rakentaminen	106,3	1,3	105,5	112,3	113,3	100,7
G-N	Yritystalouden palvelut	106,6	3,5	106,4	116,6	112,8	101,2
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	101,5	6,7	101,8	110,8	105,4	96,3
H	Kuljetus ja varastointi	96,2	0,3	94,0	103,8	104,2	90,1
J	Informaatio ja viestintä	110,3	1,2	110,1	122,6	120,6	101,0
K	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	109,9	3,8	110,0	127,3	104,5	103,8
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	117,7	2,1	122,1	125,9	136,0	120,5
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	103,5	3,6	103,2	114,0	108,6	100,8
J-R	Valtio	108,2	2,9	99,4	127,4	115,8	101,3
D-S	Kunta	106,3	1,6	99,6	110,8	126,9	97,9

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

Koko vuosi 2009	Muutos 2009/2008	I/2010	II/2010	III/2010	IV/2010	Toimiala	Toimiala- koodi
104,4	4,4	104,8	112,6	110,1	96,6	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
105,5	5,5	104,2	109,5	109,3	93,8	Koko teollisuus	B-E
106,2	6,2	105,2	110,1	109,9	94,4	Teollisuus	C
104,2	4,2	105,2	113,7	110,2	93,6	Elintarviketeollisuus	10,11
107,6	7,6	104,5	115,3	112,8	94,4	Metsäteollisuus	16,17
102,5	2,5	107,2	112,9	109,6	92,1	Kemianteollisuus	19-22
108,1	8,1	105,9	107,0	109,0	94,8	Metalliteollisuus	24-30
104,9	4,9	106,5	110,5	110,4	97,9	Rakentaminen	F
103	3,0	105,1	114,0	109,8	97,4	Yritystalouden palvelut	G-N
95,1	-4,9	102,5	109,8	102,0	91,8	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
95,9	-4,1	91,4	102,2	102,5	88,7	Kuljetus ja varastointi	H
109	9,0	107,8	116,3	118,3	98,6	Informaatio ja viestintä	J
105,9	5,9	109,4	126,1	103,5	100,8	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K
115,3	15,3	116,8	121,1	124,0	108,9	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
99,9	-0,1	102,0	109,6	105,0	97,2	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N
105,1	5,1	99,8	122,0	111,9	99,2	Valtio	J-R
104,6	4,6	98,6	106,2	124,5	95,9	Kunta	D-S

Koko vuosi 2011	Muutos 2011/2010	I/2012	II/2012	III/2012	IV/2012	Koko vuosi 2012	Muutos 2012/2011	Toimiala	Toimiala- koodi
108,7	2,5	109,2	122,2	118,3	105,2	113,7	4,6	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
107,0	2,7	109,1	119,3	116,5	101,7	111,6	4,3	Koko teollisuus	B-E
107,5	2,5	110,0	119,8	117,3	102,3	112,4	4,6	Teollisuus	C
108,5	2,6	109,2	119,6	115,0	101,6	111,4	2,7	Elintarviketeollisuus	10,11
109,8	2,9	104,1	127,1	117,1	101,3	112,4	2,4	Metsäteollisuus	16,17
109,5	3,8	113,1	124,1	117,4	101,3	114,0	4,1	Kemianteollisuus	19-22
105,6	1,3	110,8	115,8	117,7	102,4	111,7	5,8	Metalliteollisuus	24-30
108,0	1,6	106,7	120,0	117,8	106,7	112,8	4,4	Rakentaminen	F
109,3	2,5	108,8	123,2	117,7	105,7	113,9	4,2	Yritystalouden palvelut	G-N
103,6	2,1	105,1	117,7	110,5	100,3	108,4	4,6	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
98,0	1,9	94,8	108,3	106,8	93,1	100,8	2,9	Kuljetus ja varastointi	H
113,5	2,9	111,7	125,6	124,1	106,9	117,1	3,2	Informaatio ja viestintä	J
111,4	1,4	111,6	132,8	110,6	106,6	115,4	3,6	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K
126,1	7,2	127,3	142,0	143,3	130,7	135,8	7,7	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
106,6	3,0	106,4	118,7	114,5	105,0	111,2	4,2	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N
111,0	2,6	104,1	134,6	121,2	107,5	116,9	5,3	Valtio	J-R
108,8	2,4	103,8	115,6	127,3	101,3	112,0	2,9	Kunta	D-S

Taulukko 2.1b

Palkkakustannusindeksi 2008=100 vuodesta 2008 neljanteen neljännekseen 2012

Toimiala- koodi	Toimiala	Koko vuosi 2008	I/2009	II/2009	III/2009	IV/2009
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	100,0	101,2	113,4	110,1	95,2
B-E	Koko teollisuus	100,0	101,9	115,1	113,4	93,6
C	Teollisuus	100,0	102,4	116,1	114,4	94,1
10,11	Elintarviketeollisuus	100,0	104,5	112,5	108,9	93,1
16,17	Metsäteollisuus	100,0	103,2	122,6	113,8	93,4
19-22	Kemianteollisuus	100,0	102,9	111,6	105,5	92,0
24-30	Metalliteollisuus	100,0	101,8	117,3	120,4	94,9
F	Rakentaminen	100,0	104,0	110,8	110,5	98,0
G-N	Yritystalouden palvelut	100,0	99,9	112,4	106,9	95,3
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	100,0	92,5	104,5	97,5	87,8
H	Kuljetus ja varastointi	100,0	92,2	101,0	106,5	89,4
J	Informaatio ja viestintä	100,0	103,2	119,6	118,5	96,4
K	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	100,0	105,0	122,2	97,1	100,1
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	100,0	110,7	123,2	122,1	107,1
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	100,0	101,5	112,1	95,8	93,5
J-R	Valtio	100,0	95,4	117,6	109,0	97,8
D-S	Kunta	100,0	96,3	107,0	120,4	96,1

Taulukko 2.1b

Jatkuu

Toimiala- koodi	Toimiala	Koko vuosi 2010	Muutos 2010/2009	I/2011	II/2011	III/2011	IV/2011
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	107,1	2,1	107,0	116,4	113,9	101,3
B-E	Koko teollisuus	105,3	-0,7	106,9	114,6	112,1	98,5
C	Teollisuus	106,0	-0,7	107,6	114,9	112,7	99,0
10,11	Elintarviketeollisuus	107,3	2,5	110,0	118,8	113,5	98,5
16,17	Metsäteollisuus	108,2	0,0	108,3	125,6	112,1	98,8
19-22	Kemianteollisuus	106,8	3,6	111,9	118,2	114,4	97,8
24-30	Metalliteollisuus	105,3	-3,0	106,8	108,1	112,1	99,2
F	Rakentaminen	107,2	1,3	106,4	113,4	114,2	101,5
G-N	Yritystalouden palvelut	107,7	4,0	107,3	117,6	113,7	102,0
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	102,3	7,1	102,4	111,4	105,9	96,8
H	Kuljetus ja varastointi	98,6	1,3	96,1	106,0	106,4	92,1
J	Informaatio ja viestintä	111,3	1,7	110,7	123,1	121,2	101,5
K	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	110,8	4,4	111,1	128,3	105,5	104,8
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	118,6	2,5	122,4	126,2	136,2	120,9
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	104,2	3,5	103,5	114,5	108,9	100,9
J-R	Valtio	108,1	3,0	99,4	127,6	116,2	101,6
D-S	Kunta	107,8	2,7	100,1	111,3	127,7	98,4

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

Koko vuosi 2009	Muutos 2009/2008	I/2010	II/2010	III/2010	IV/2010	Toimiala	Toimiala- koodi
105,0	5,0	105,9	113,7	111,3	97,6	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
106,0	6,0	105,2	110,6	110,4	94,8	Koko teollisuus	B-E
106,7	6,7	106,2	111,3	111,1	95,4	Teollisuus	C
106,7	4,7	106,9	115,4	111,9	95,1	Elintarviketeollisuus	10,11
108,3	8,3	105,9	117,0	114,3	95,8	Metsäteollisuus	16,17
103,0	3,0	108,9	114,2	110,9	93,1	Kemianteollisuus	19-22
108,6	8,6	106,7	108,3	110,3	95,9	Metalliteollisuus	24-30
105,8	5,8	107,5	111,3	111,3	98,6	Rakentaminen	F
103,6	3,6	106,2	115,2	111,0	98,5	Yritystalouden palvelut	G-N
95,6	-4,4	103,2	110,7	102,9	92,6	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
97,3	-2,7	93,6	104,7	105,1	90,9	Kuljetus ja varastointi	H
109,4	9,4	108,9	117,4	119,5	99,5	Informaatio ja viestintä	J
106,1	6,1	110,3	126,9	104,3	101,5	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	K
115,8	15,8	117,5	122,1	125,0	109,9	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
100,7	0,7	102,8	110,4	105,8	98,0	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N
105,0	5,0	99,7	121,8	111,8	99,1	Valtio	J-R
105,0	5,0	100,0	107,7	126,3	97,3	Kunta	D-S

Koko vuosi 2011	Muutos 2011/2010	I/2012	II/2012	III/2012	IV/2012	Koko vuosi 2012	Muutos 2012/2011	Toimiala	Toimiala- koodi
109,6	2,4	110,0	123,0	119,1	106,0	114,5	4,5	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
108,0	2,6	110,2	120,5	117,7	102,7	112,8	4,4	Koko teollisuus	B-E
108,6	2,4	111,2	121,0	118,5	103,4	113,5	4,6	Teollisuus	C
110,2	2,7	111,1	121,8	117,1	103,6	113,4	2,9	Elintarviketeollisuus	10,11
111,2	2,7	105,8	129,1	119,0	103,0	114,2	2,7	Metsäteollisuus	16,17
110,6	3,5	113,5	124,5	117,8	101,5	114,3	3,4	Kemianteollisuus	19-22
106,6	1,2	112,0	116,9	118,9	103,4	112,8	5,8	Metalliteollisuus	24-30
108,9	1,6	107,3	120,7	118,4	107,4	113,4	4,2	Rakentaminen	F
110,2	2,3	109,5	124,0	118,5	106,4	114,6	4,0	Yritystalouden palvelut	G-N
104,1	1,7	105,6	118,1	111,0	100,8	108,9	4,6	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
100,1	1,6	96,7	110,4	109,0	95,0	102,8	2,6	Kuljetus ja varastointi	H
114,1	2,5	111,6	125,6	124,1	106,8	117,0	2,5	Informaatio ja viestintä	J
112,4	1,5	112,7	134,1	111,7	107,7	116,5	3,7	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	K
126,4	6,5	127,8	142,6	143,9	131,2	136,4	7,9	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
107,0	2,6	106,7	118,8	114,6	105,2	111,3	4,1	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N
111,2	2,8	104,8	135,4	122,1	108,2	117,6	5,8	Valtio	J-R
109,4	1,4	104,5	116,3	128,3	101,9	112,8	3,1	Kunta	D-S

Taulukko 2.1c

Sosiaalikulustannusindeksi 2008=100 vuodesta 2008 neljanteen neljänneeseen 2012

Toimiala- koodi	Toimiala	Koko vuosi 2008	I/2009	II/2009	III/2009	IV/2009
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	100,0	100,7	109,4	106,1	91,7
B-E	Koko teollisuus	100,0	102,2	112,0	110,2	91,1
C	Teollisuus	100,0	102,2	112,3	110,5	91,1
10,11	Elintarviketeollisuus	100,0	105,1	109,1	105,9	89,6
16,17	Metsäteollisuus	100,0	102,7	118,3	109,8	90,2
19-22	Kemianteollisuus	100,0	101,7	109,3	102,6	88,8
24-30	Metalliteollisuus	100,0	101,9	113,4	116,4	92,2
F	Rakentaminen	100,0	101,9	105,5	105,3	93,4
G-N	Yritystalouden palvelut	100,0	99,2	108,0	102,6	91,3
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	100,0	92,1	101,3	94,5	85,1
H	Kuljetus ja varastointi	100,0	90,7	92,5	97,5	82,1
J	Informaatio ja viestintä	100,0	104,4	116,8	114,2	93,0
K	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	100,0	106,4	120,1	95,8	98,5
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	100,0	111,1	118,8	118,9	103,9
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	100,0	98,5	107,1	90,7	88,7
J-R	Valtio	100,0	96,1	119,0	109,6	98,7
D-S	Kunta	100,0	96,2	104,6	117,0	93,8

Taulukko 2.1c

Jatkuu

Toimiala- koodi	Toimiala	Koko vuosi 2010	Muutos 2010/2009	I/2011	II/2011	III/2011	IV/2011
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	101,7	-0,3	102,5	111,6	109,2	97,1
B-E	Koko teollisuus	99,9	-3,8	101,7	109,3	106,6	93,7
C	Teollisuus	100,6	-3,4	102,4	109,6	107,1	94,0
10,11	Elintarviketeollisuus	99,4	-2,9	101,6	110,4	105,2	91,2
16,17	Metsäteollisuus	101,4	-3,7	103,8	118,2	104,8	92,7
19-22	Kemianteollisuus	100,3	-0,3	106,5	112,7	109,1	93,6
24-30	Metalliteollisuus	99,7	-6,0	101,6	103,1	106,7	94,6
F	Rakentaminen	103,1	1,6	101,7	108,3	110,1	97,9
G-N	Yritystalouden palvelut	101,8	1,5	102,7	112,8	109,1	97,9
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	98,2	5,4	99,5	108,3	103,1	94,2
H	Kuljetus ja varastointi	87,5	-3,5	86,2	95,5	95,6	82,8
J	Informaatio ja viestintä	105,8	-1,2	107,5	120,3	117,7	98,8
K	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	106,6	1,3	105,5	123,0	100,6	99,8
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	113,7	0,4	120,7	124,5	135,3	119,1
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	100,4	4,3	101,6	111,7	107,3	100,0
J-R	Valtio	108,7	2,7	99,5	126,6	114,0	100,1
D-S	Kunta	99,9	-3,0	97,4	108,4	123,6	95,6

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

Koko vuosi 2009	Muutos 2009/2008	I/2010	II/2010	III/2010	IV/2010	Toimiala	Toimiala- koodi
102,0	2,0	100,7	108,0	105,5	92,5	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
103,9	3,9	100,2	105,1	104,7	89,8	Koko teollisuus	B-E
104,0	4,0	101,1	105,7	105,2	90,3	Teollisuus	C
102,4	2,4	98,9	107,1	104,0	87,8	Elintarviketeollisuus	10,11
105,2	5,2	99,5	109,4	107,3	89,4	Metsäteollisuus	16,17
100,6	0,6	100,6	108,1	104,6	87,9	Kemianteollisuus	19-22
106,0	6,0	102,3	102,1	103,8	90,3	Metalliteollisuus	24-30
101,5	1,5	102,9	107,4	107,1	95,1	Rakentaminen	F
100,3	0,3	100,6	109,0	104,7	93,0	Yritystalouden palvelut	G-N
93,2	-6,8	99,5	106,3	98,4	88,7	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
90,7	-9,3	83,5	92,9	93,1	80,7	Kuljetus ja varastointi	H
107,1	7,1	103,2	111,7	113,5	94,8	Informaatio ja viestintä	J
105,2	5,2	105,6	122,5	100,4	97,8	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K
113,2	13,2	113,7	117,0	119,4	104,6	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
96,3	-3,7	99,0	106,5	101,9	94,1	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N
105,8	5,8	100,1	122,8	112,1	99,7	Valtio	J-R
102,9	2,9	92,8	99,9	116,5	90,1	Kunta	D-S

Koko vuosi 2011	Muutos 2011/2010	I/2012	II/2012	III/2012	IV/2012	Koko vuosi 2012	Muutos 2012/2011	Toimiala	Toimiala- koodi
105,1	3,3	105,8	118,6	114,8	102,0	110,3	5,0	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
102,8	2,9	104,7	114,8	111,9	97,7	107,3	4,3	Koko teollisuus	B-E
103,3	2,7	105,5	115,3	112,6	98,3	107,9	4,5	Teollisuus	C
102,1	2,7	102,3	111,6	107,2	94,3	103,9	1,7	Elintarviketeollisuus	10,11
104,9	3,5	98,1	119,8	110,3	95,4	105,9	1,0	Metsäteollisuus	16,17
105,5	5,2	111,9	122,8	116,2	100,4	112,8	7,0	Kemianteollisuus	19-22
101,5	1,8	106,3	111,3	112,8	98,7	107,3	5,7	Metalliteollisuus	24-30
104,5	1,3	104,1	117,4	115,2	104,1	110,2	5,5	Rakentaminen	F
105,6	3,7	105,8	120,0	114,6	102,8	110,8	4,9	Yritystalouden palvelut	G-N
101,3	3,1	103,3	115,7	108,5	98,4	106,5	5,1	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
90,0	2,8	87,7	100,4	98,8	86,0	93,2	3,6	Kuljetus ja varastointi	H
111,1	5,0	111,8	126,0	124,2	107,1	117,3	5,6	Informaatio ja viestintä	J
107,3	0,6	106,8	127,4	106,2	102,3	110,7	3,2	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K
124,9	9,9	125,0	139,7	141,0	128,3	133,5	6,9	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
105,1	4,7	105,5	117,9	114,1	104,4	110,5	5,1	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N
110,1	1,3	101,1	131,0	117,5	104,5	113,5	3,1	Valtio	J-R
106,2	6,6	100,9	112,5	123,4	98,3	108,8	2,4	Kunta	D-S

Taulukko 2.1d

Työvoimakustannusindeksi 2008=100 ilman kertaluonteisia palkkaeriä vuodesta 2008 neljanteen neljänneeseen 2012

Toimiala-koodi	Toimiala	Koko vuosi 2008	I/2009	II/2009	III/2009	IV/2009
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	100,0	102,0	109,5	108,9	97,9
B-E	Koko teollisuus	100,0	103,2	111,6	111,9	96,7
C	Teollisuus	100,0	103,2	112,2	112,2	96,7
10,11	Elintarviketeollisuus	100,0	102,4	111,0	107,7	96,1
16,17	Metsäteollisuus	100,0	104,6	115,3	113,6	96,2
19-22	Kemianteollisuus	100,0	100,5	107,9	106,9	95,1
24-30	Metalliteollisuus	100,0	104,0	113,7	116,3	97,5
F	Rakentaminen	100,0	104,3	107,8	108,1	99,4
G-N	Yritystalouden palvelut	100,0	100,1	108,3	106,4	97,9
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	100,0	91,7	101,1	97,7	90,1
H	Kuljetus ja varastointi	100,0	93,7	99,4	101,4	91,1
J	Informaatio ja viestintä	100,0	104,0	114,9	118,7	101,1
K	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	100,0	106,6	113,5	103,9	106,6
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	100,0	112,5	117,8	122,7	108,3
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	100,0	101,1	109,0	93,5	95,2
J-R	Valtio	100,0	99,2	108,9	111,4	101,6
D-S	Kunta	100,0	98,8	106,7	113,3	99,4

Taulukko 2.1d

Jatkuu

Toimiala-koodi	Toimiala	Koko vuosi 2010	Muutos 2010/2009	I/2011	II/2011	III/2011	IV/2011
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	106,3	1,6	105,4	112,0	113,9	104,2
B-E	Koko teollisuus	104,8	-1,0	104,1	111,2	112,7	101,8
C	Teollisuus	105,2	-0,8	104,3	111,4	112,9	102,0
10,11	Elintarviketeollisuus	105,5	1,2	106,7	114,3	111,8	101,2
16,17	Metsäteollisuus	105,9	-1,4	104,1	116,7	110,6	100,5
19-22	Kemianteollisuus	105,2	2,5	105,4	110,3	115,8	101,8
24-30	Metalliteollisuus	105,2	-2,4	103,6	107,9	113,0	102,5
F	Rakentaminen	106,0	1,0	105,8	111,2	112,3	103,2
G-N	Yritystalouden palvelut	106,5	3,2	105,6	112,0	113,8	104,6
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	101,1	6,2	100,3	104,7	106,3	98,9
H	Kuljetus ja varastointi	96,9	0,5	95,3	101,8	102,7	93,4
J	Informaatio ja viestintä	110,3	0,5	108,9	117,0	122,9	106,2
K	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	110,4	2,6	107,6	118,1	111,0	110,2
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	118,4	2,7	121,1	122,6	137,0	121,9
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	103,5	3,8	104,2	113,4	109,0	104,3
J-R	Valtio	108,4	2,9	103,0	117,3	118,3	105,2
D-S	Kunta	106,0	1,4	102,3	110,0	119,5	101,6

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

Koko vuosi 2009	Muutos 2009/2008	I/2010	II/2010	III/2010	IV/2010	Toimiala	Toimiala- koodi
104,6	4,6	104,6	109,6	110,7	100,3	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
105,9	5,9	103,1	107,9	110,3	98,0	Koko teollisuus	B-E
106,1	6,1	103,7	108,5	110,5	98,2	Teollisuus	C
104,3	4,3	104,7	110,1	109,7	97,4	Elintarviketeollisuus	10,11
107,4	7,4	103,3	110,9	112,4	96,9	Metsäteollisuus	16,17
102,6	2,6	103,7	108,8	111,4	96,7	Kemianteollisuus	19-22
107,8	7,8	104,2	107,4	110,1	99,0	Metalliteollisuus	24-30
104,9	4,9	105,9	108,7	109,4	100,0	Rakentaminen	F
103,2	3,2	105,0	110,1	110,3	100,8	Yritystalouden palvelut	G-N
95,2	-4,8	101,6	105,4	103,0	94,5	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
96,4	-3,6	93,6	100,6	101,3	92,1	Kuljetus ja varastointi	H
109,7	9,7	107,3	111,9	118,6	103,4	Informaatio ja viestintä	J
107,6	7,6	108,7	117,2	108,8	106,8	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K
115,3	15,3	118,2	118,7	125,3	111,1	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
99,7	-0,3	100,7	108,2	105,1	100,0	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N
105,3	5,3	103,6	112,7	114,4	103,1	Valtio	J-R
104,5	4,5	101,3	106,1	117,3	99,1	Kunta	D-S

Koko vuosi 2011	Muutos 2011/2010	I/2012	II/2012	III/2012	IV/2012	Koko vuosi 2012	Muutos 2012/2011	Toimiala	Toimiala- koodi
108,9	2,4	109,1	118,3	119,1	109,2	114,0	4,7	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
107,4	2,5	107,7	116,9	118,2	106,7	112,4	4,7	Koko teollisuus	B-E
107,6	2,3	108,1	117,3	118,6	107,0	112,7	4,7	Teollisuus	C
108,5	2,8	108,2	117,5	115,2	106,0	111,8	3,0	Elintarviketeollisuus	10,11
108,0	2,0	106,4	121,1	116,9	104,5	112,2	3,9	Metsäteollisuus	16,17
108,3	2,9	109,5	118,7	120,2	106,3	113,7	5,0	Kemianteollisuus	19-22
106,8	1,5	107,5	114,9	119,3	107,6	112,3	5,1	Metalliteollisuus	24-30
108,1	2,0	108,5	118,5	116,3	108,7	113,0	4,5	Rakentaminen	F
109,0	2,3	108,9	117,9	118,6	109,2	113,7	4,3	Yritystalouden palvelut	G-N
102,5	1,4	103,8	112,3	112,2	102,9	107,8	5,2	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
98,3	1,4	96,8	105,7	105,0	96,4	101,0	2,7	Kuljetus ja varastointi	H
113,7	3,1	113,2	120,5	125,1	112,0	117,7	3,5	Informaatio ja viestintä	J
111,7	1,2	110,8	122,0	116,8	114,5	116,0	3,8	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K
125,6	6,2	128,2	134,4	144,5	130,9	134,5	7,0	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
107,8	4,1	106,3	117,4	114,8	108,8	111,8	3,8	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N
110,9	2,3	107,0	123,3	123,9	111,7	116,5	5,0	Valtio	J-R
108,4	2,3	105,1	114,5	120,5	104,3	111,1	2,5	Kunta	D-S

Taulukko 2.2

Kertaluonteisten palkkaerien osuus työvoimakustannuksista neljänneksittäin vuosina 2008, 2009, 2010, 2011 ja 2012 %

Toimiala- koodi	Toimiala	I/2008	II/2008	III/2008	IV/2008	Koko vuosi 2008
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	8,5	9,5	8,0	4,6	7,7
B-E	Koko teollisuus	11,2	10,0	10,3	6,1	9,5
C	Teollisuus	11,1	9,7	10,1	5,7	9,2
10,11	Elintarviketeollisuus	7,6	8,0	6,3	2,3	6,2
16,17	Metsäteollisuus	7,7	10,8	8,7	4,9	8,2
19-22	Kemianteollisuus	11,6	9,8	6,9	4,1	8,3
24-30	Metalliteollisuus	13,7	9,6	12,6	7,4	10,8
F	Rakentaminen	5,6	6,8	6,1	4,6	5,8
G-N	Yritystalouden palvelut	7,6	9,8	6,5	3,8	7,0
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	7,6	9,2	6,4	3,5	6,8
H	Kuljetus ja varastointi	5,1	7,0	8,3	3,1	6,0
J	Informaatio ja viestintä	8,9	11,7	7,0	3,1	7,8
K	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	12,3	17,9	2,8	3,3	9,7
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	6,2	9,0	5,8	7,1	7,1
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	6,6	7,1	7,7	4,2	6,5

Taulukko 2.2

Jatkuu

Toimiala- koodi	Toimiala	Koko vuosi						
		II/2010	III/2010	IV/2010	2010	I/2011	II/2011	III/2011
B-S	Yksityinen sektori yhteensä	10,0	7,1	4,1	7,3	8,2	10,4	6,7
B-E	Koko teollisuus	10,8	8,6	5,4	8,9	11,0	11,4	8,1
C	Teollisuus	10,6	8,7	5,5	9,0	11,2	11,2	8,1
10,11	Elintarviketeollisuus	9,2	6,7	2,3	6,3	7,5	8,4	6,2
16,17	Metsäteollisuus	11,6	8,4	5,7	8,9	10,9	13,5	8,1
19-22	Kemianteollisuus	11,6	6,7	3,6	8,5	12,7	13,5	6,2
24-30	Metalliteollisuus	10,6	10,0	7,0	10,1	12,7	10,2	9,3
F	Rakentaminen	7,3	6,7	3,8	6,1	5,5	6,8	6,7
G-N	Yritystalouden palvelut	10,1	6,5	3,7	6,9	7,7	10,7	6,2
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	10,6	5,9	4,0	7,1	8,2	11,9	6,0
H	Kuljetus ja varastointi	7,5	7,1	2,4	5,3	4,7	7,8	7,3
J	Informaatio ja viestintä	11,2	7,5	3,3	7,6	8,8	12,0	6,0
K	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	16,0	5,0	4,2	9,2	11,6	16,1	4,0
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	8,9	6,0	5,1	6,5	7,8	9,5	6,3
N	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	7,7	6,4	3,7	6,3	5,4	6,8	6,1

Lähde: Työvoimakustannusindeksi, Tilastokeskus

I/2009	II/2009	III/2009	IV/2009	Koko vuosi 2009	I/2010	Toimiala	Toimiala- koodi
6,8	10,1	7,8	4,2	7,4	7,8	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
8,4	11,7	10,1	5,9	9,2	10,4	Koko teollisuus	B-E
8,5	11,7	10,3	6,1	9,2	10,6	Teollisuus	C
8,2	6,9	6,7	2,4	6,1	6,6	Elintarviketeollisuus	10,11
6,8	13,0	7,6	4,7	8,2	9,2	Metsäteollisuus	16,17
10,1	10,9	6,5	4,4	8,2	11,2	Kemianteollisuus	19-22
9,1	13,1	13,4	8,0	11,0	12,3	Metalliteollisuus	24-30
5,2	7,4	6,9	3,6	5,8	6,4	Rakentaminen	F
6,6	9,6	6,7	3,5	6,7	7,1	Yritystalouden palvelut	G-N
7,5	9,2	6,0	3,7	6,7	7,6	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
4,2	5,8	8,8	2,6	5,4	3,8	Kuljetus ja varastointi	H
7,2	11,0	6,9	2,6	7,1	8,2	Informaatio ja viestintä	J
8,4	15,8	3,1	3,4	8,1	10,1	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K
5,7	10,5	6,2	5,5	7,0	5,9	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
6,2	8,2	7,8	3,8	6,6	7,6	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N

IV/2011	Koko vuosi 2011	I/2012	II/2012	III/2012	IV/2012	Koko vuosi 2012	Toimiala	Toimiala- koodi
4,1	7,4	7,5	10,4	6,8	4,0	7,3	Yksityinen sektori yhteensä	B-S
5,5	9,1	10,6	11,4	8,2	5,0	8,9	Koko teollisuus	B-E
5,5	9,1	10,9	11,2	8,2	5,1	9,0	Teollisuus	C
2,1	6,1	7,1	7,8	6,0	2,1	5,8	Elintarviketeollisuus	10,11
5,3	9,7	6,2	12,4	8,3	5,3	8,4	Metsäteollisuus	16,17
3,6	9,3	11,2	12,2	6,0	3,7	8,5	Kemianteollisuus	19-22
7,1	9,9	13,6	11,6	9,7	6,5	10,4	Metalliteollisuus	24-30
3,5	5,6	4,1	7,0	7,0	4,0	5,6	Rakentaminen	F
3,8	7,2	6,9	10,9	6,3	3,9	7,1	Yritystalouden palvelut	G-N
4,3	7,7	7,9	11,0	5,4	4,4	7,3	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	G
2,6	5,7	4,0	8,3	7,6	2,7	5,8	Kuljetus ja varastointi	H
3,0	7,6	6,5	11,6	7,0	3,4	7,2	Informaatio ja viestintä	J
4,0	9,3	10,2	16,9	4,6	2,9	9,2	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K
6,0	7,4	6,4	12,1	6,3	6,9	8,0	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M
3,1	5,4	6,6	7,4	6,2	3,0	5,8	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N

3 Ansiotasoindeksi

3.1 Ansioiden pitkän ajan kehitys

Yleistä nimellistä palkkakehitystä on Suomessa mitattu palkansaajien ansiotasoindeksillä yhtäjaksoisesti vuodesta 1948 lähtien. Nimellisen ansiokehityksen lisäksi ansiotasoindeksin avulla voidaan laskea palkansaajien reaalisten ansioiden kehitys vähentämällä nimellisten ansioiden muutoksesta kuluttajahintojen muutos.

Palkansaajien ansioiden nimellisen ja reaalisen ansiokehityksen vuosimuutokset vuodesta 1949 lähtien on kuvattu kuviossa 3A. Nimelliset ansiot ovat nousseet vuodesta 1948 vuoteen 2012 keskimäärin 7,7 prosenttia vuodessa ja reaaliset ansiot 2,4 prosenttia vuodessa. Vuonna 2012 nimellisansiot nousivat 3,2 prosenttia ja reaaliansiot nousivat 0,4 prosenttia nimellisansioiden nousun ollessa kuluttajahintojen nousua nopeampaa.

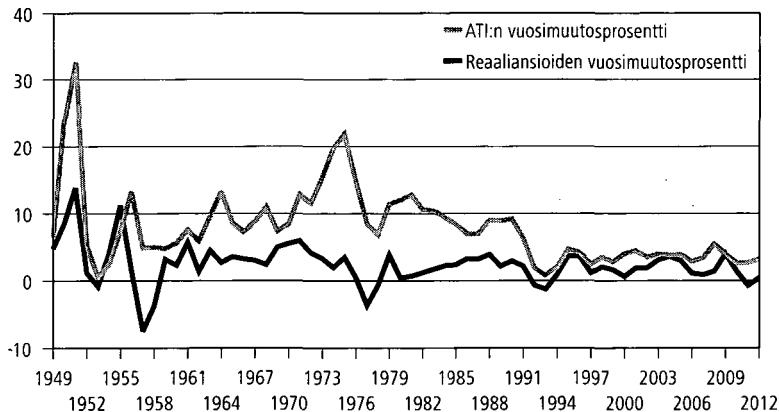
Nimelliset ansiot ovat 1900-luvun loppupuoliskolla nousseet kaikkina vuosina. Nopeinta nimellisten ansioiden kehitys tarkastelujakson aikana oli vuonna 1951, jolloin vuosimuutos ylsi lähes 33 prosenttiin.

Reaalisten ansioiden nousu oli voimakkainta vuosina 1951 ja 1955, jolloin nousua oli jopa yli kymmenen prosenttia vuodessa. Reaaliansioiden lasku oli voimakkainta vuonna 1957, jolloin negatiivista muutosta mitattiin noin seitsemän ja puoli prosenttia.

Nimellispalkkojen nousuvauhti hidastui pysyvästi 1990-luvun alun lamasta lähtien. Vuodesta 1990 vuoteen 2012 nimellisten ansioiden keskimääräinen vuosittainen nousu oli enää 3,7 prosenttia ja reaalisten ansioiden nousu 1,7 prosenttia. Jos poikkeukselliset lamavuodet jätetään kuitenkin pois, keskimääräinen nimellisten ansioiden nousu on vuodesta 1994 vuoteen 2012 ollut 3,6 prosenttia ja reaalinousu 1,9 prosenttia vuodessa. Siten ansiotason nousun hidastuminen 1990-luvun alusta lähtien on johtunut erityisesti inflaation hidastumisesta, kun taas reaaliansioiden nousun hidastuminen on koko tarkasteluajanjaksoon verrattuna ollut vähäisempää.

Kuvio 3A

Ansiotasoindeksin (1938=100) ja reaaliansioiden vuosimuutokset 1949–2012, prosenttia

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

3.2 Ansioiden kehitys viime vuosina

Sopimuskorotukset ja liukuma

Palkansaajien ansiotason nousu riippuu Suomessa suurimmaksi osaksi sopimuskorotuksista. Sopimuskorotusten lisäksi yleistä ansiotasoa nostavat palkkaliikumet ja palkansaajarakenteen muutokset. Palkkaliikumet ovat yritys- ja henkilötasolla tapahtuvia palkan muutoksia, joiden vaikutus ansiotasoon on yleensä positiivinen. Myös palkansaajarakenteen muutos vaikuttaa yleensä ansiotasoon positiivisesti vaativampien työtehtävien osuuden kasvun myötä. Ansiotasoindeksin, sopimuspalkkaindeksin ja näiden erotuksella mitatun palkkaliikuman ja rakenteellisten tekijöiden vaikutuksen vuosimuutokset ajalta 1998–2012 on esitetty kuviossa 3B.

Kuviosta nähdään liukuman ja rakenteellisten tekijöiden vaikutuksen palkansaajien keskiansioihin vaihdelleen ajalla 1998–2008 vuosittain noin yhden ja puolentoista prosentin välillä. 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen lopun taantuma näkyy poikkeuksellisen pienessä, noin puolen prosentin palkkaliukumissa vuosina 2009 ja 2010. Vuonna 2011 liukuman ja rakenteellisten tekijöiden vaikutus oli hieman korkeampi kuin kahtena edeltävänä vuonna, mutta kuitenkin edelleen 0,7 prosentin tasolla. Vuonna 2012 palkkaliukuman ja rakenteellisten tekijöiden vaikutus oli taas ennätyksellisen pieni, ainoastaan 0,3 prosenttia. Alhainen palkkaliukuma johtui vuonna 2012 osittain tulospalkkioiden pienentymisestä.

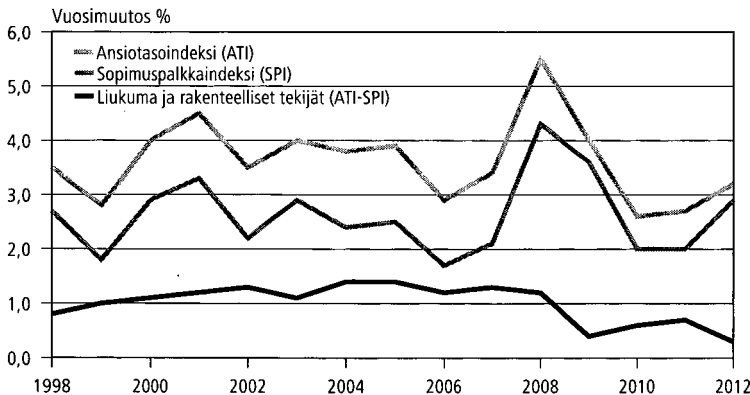
Vastaavasti vielä 1980-luvulla ansiotasoindeksin aineistosta laskettujen keskiansioiden nousu oli kahdesta neljään prosenttia sopimuskorotuksia nopeampaa ja 1970-luvun suurimpina inflaatiovuosina jopa kahdeksan prosenttia yli sopimuskorotusten.

Työehtosopimusten palkankorotukset, perustuivat ne sitten tulopoliittisiin kokonaisratkaisuihin tai liittokohtaisiin sopimuksiin, ovat usein painottuneet sopimuskauden ensimmäiselle vuodelle sopimuskauden lopun palkankorotusten ollessa pienempiä.

Sopimuskorotusten osuus palkansaajien ansiokehityksestä on viimeisen viidentoista vuoden aikana vaihdellut useimmiten kahden ja kolmen prosentin välillä. Poikkeuksen tekevät vuodet 2008 ja 2009, jolloin keskimääräiset sopimuskorotukset olivat vastaavasti 4,3 ja 3,6 prosenttia.

Kuvio 3B

Ansiotasoindeksin (1995=100) ja sopimuspalkkaindeksin vuosimuutokset 1998–2012, prosenttia

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

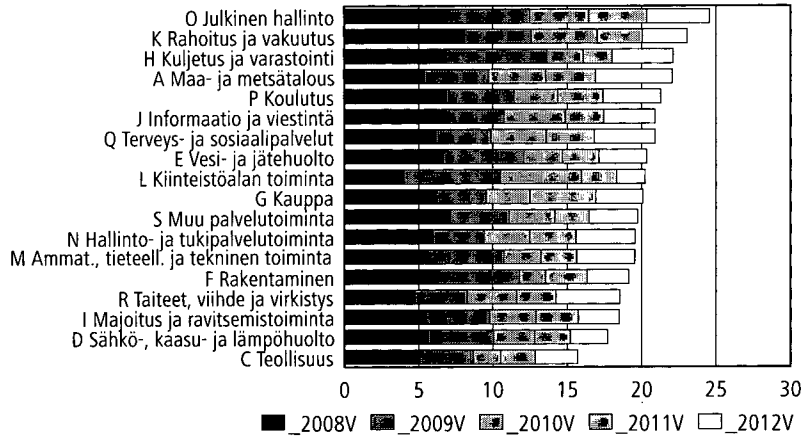
Ansiotason kehitys toimialoittain

Vuonna 2009 ansiotasoindeksissä otettiin käyttöön uusi toimialaluokitus TOL 2008. Uuden toimialaluokituksen mukaisia ansiotasoindeksejä on laskettu vuodesta 2005 lähtien.

Kuviossa 3C on esitetty toimialaluokituksen pääluokkatasolla ansiotasoindeksin kumulatiivinen prosenttimuutos ajalla 2008–2012 ja sen suhteellinen jakautuminen eri vuosien kesken.

Kuvio 3C

Kuvio 3C Ansiotasoindeksin 2005=100 muutokset toimialoittain 2008–2012, prosenttia (TOL 2008)

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Toimialaluokituksen pääluokkatasolla tarkasteltuna ansiokehitys on ajalla 2008–2012 ollut nopeinta julkinen hallinto toimialalla yltyen vajaaseen 25 prosenttiin. Hitainta ansiokehitys on ajalla 2008–2012 ollut teollisuuden toimialalla, noin 15 prosenttia. Teollisuudessa ansiokehitys on ollut muita päätoimialoja hitaampaa erityisesti vuosina 2010 ja 2011. Teollisuuden alatoimialoista erityisesti metalliteollisuudessa ansiokehitys on ollut keskimääräistä hitaampaa.

Vuonna 2012 ansiokehitys oli nopeinta maa- ja metsätalouden toimialalla, missä vuosimuutos oli noin 5,1 prosenttia. Hitainta ansiokehitys oli kiinteistöalan toiminta toimialalla, missä ansiokehitys oli vajaa 2 prosenttia.

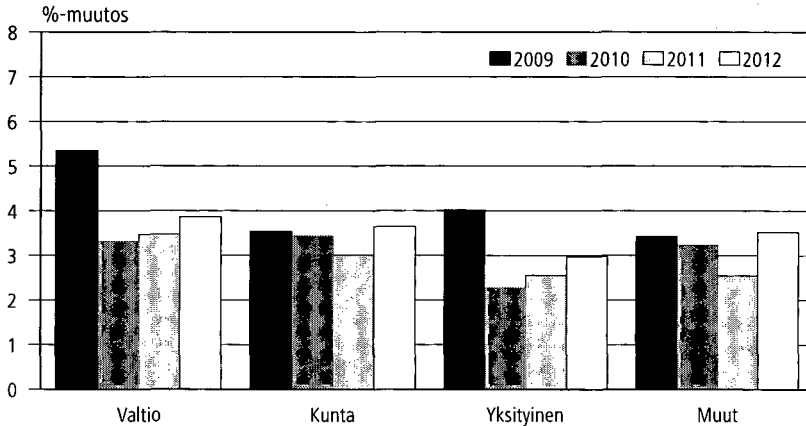
Ansiotason kehitys työnantajasektoreittain

Kuviosta 3D nähdään ansiotason vuosimuutoksia työnantajasektoreittain tarkasteltuna. Viimeisen neljän vuoden aikana ansioiden nousu on ollut nopeinta valtiosektorilla. Vuonna 2009 valtion palkansaajien ansiotason nousua nopeutti vielä monissa virastoissa käynnissä olleet palkkausjärjestelmä uudistukset. Tämän jälkeen vuosina 2010 ja 2011 valtion ansiokehitys tasoittui vajaaseen kolmeen ja puoleen prosenttiin ja vuonna 2012 valtion ansiokehitys kiihtyi hieman, ollen 3,9 prosenttia.

Kuntasektorilla työehtosopimuksiin perustuvan kertaerän vaikutus vuoden 2011 ansiokehitykseen oli +0,35 prosenttia, joka mukaan luettuna ansiokehitys

Kuvio 3D

Ansiotasoindeksin 2005=100 vuosimuutokset työnantajasektoreittain 2009–2012, prosenttia

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

kunnissa oli noin kolme prosenttia. Vuonna 2012 ansiotason nousu oli kunnissa 3,6 prosenttia, yksityisellä sektorilla 3 prosenttia ja voittoa tavoittelemattomista organisaatioista koostuvalla muut -sektorilla 3,5 prosentin tuntumassa.

Keskiansioiden ja ansiotasoindeksin vertailu työnantajasektoreittain

Ansiotasoindeksissä on kiinteät palkansaajaryhmittäiset palkkasummapainot. Kiinteä painorakenne eliminoi eri palkkatasoa saavien palkansaajaryhmien koossa tapahtuvien suhteellisten muutosten vaikutukset indeksin kehitykseen. Keskiansiot puolestaan lasketaan kunkin vuoden palkansaajarakenteen mukaisilla lukumääräpainoilla, jolloin palkansaajarakenteessa tapahtuvat muutokset vaikuttavat keskiansioiden muutokseen aiempiin ajankohtiin nähden. Tämän vuoksi ansiotasoindeksin kehitys voi poiketa vastaavista palkansaajaryhmittä lasketun keskiansion kehityksestä.

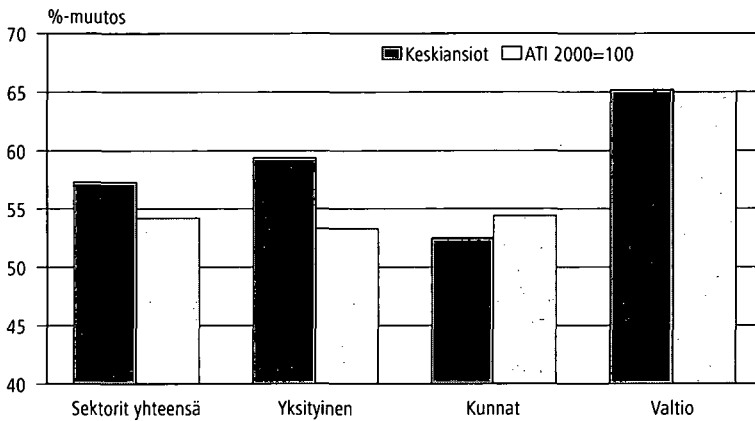
Ansiotasoindeksin ja keskiansioiden kehitystä on voitu vertailla ansiotasoindeksin aineistossa vuodesta 1985 lähtien. Ansiotasoindeksin ja keskiansioiden vertailu kertoo erityisesti toimialarakenteen muutosten vaikutuksista kaikkien palkansaajien keskiansion kehitykseen. Yleensä keskiansioiden nousu on keskimääräistä vaativampien ja paremmin palkattujen töiden osuuden kasvusta johtuen ollut nopeampaa kuin ansiotasoindeksin nousu.

Kuvio 3E osoittaa ansiotasoindeksin ja keskiansioiden muutoksen vuodesta 2000 vuoteen 2012 työnantajasektoreittain.

Sektoreittain tarkasteltuna keskiansiot ovat yksityisellä sektorilla nousseet noin kuusi prosenttia nopeammin kuin ansiotasoindeksi, mikä kertoo paremmin palkattujen toimialojen osuuden kasvusta. Kunta-alalla on ollut päinvastaista kehitystä. Siellä keskiansiot ovat nousseet ansiotasoindeksiä hitaammin. Kuntasektorilla sosiaalitoimialan palkansaajien lukumäärän kasvu on hidastanut keskiansioiden nousua ansiotasoindeksiin verrattuna.

Kuvio 3E

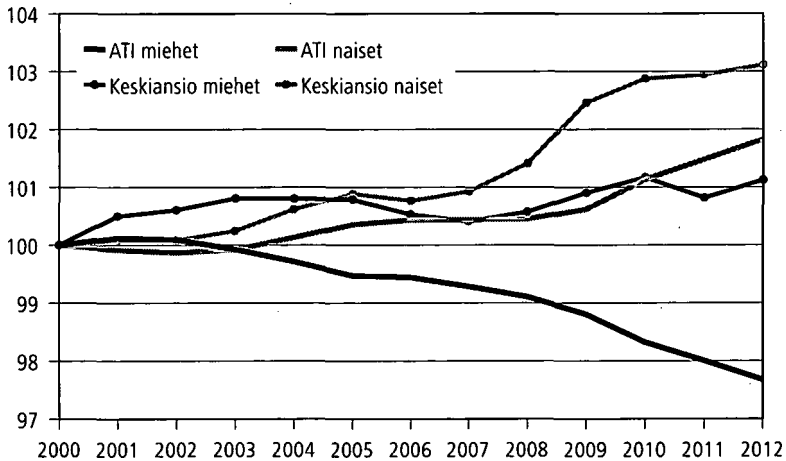
Ansiotasoindeksin (ATI) 2000=100 ja keskiansioiden muutokset vuodesta 2000 vuoteen 2012 työnantaja-sektoreittäin, prosenttia

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Kuvio 3F

Ansiotasoindeksin (ATI 2000=100) ja keskiansioiden kehitys sukupuolittain vuosina 2000–2012 suhteessa kaikkien palkansaajien ansiotasoindeksiin

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Keskiansioiden ja ansiotasoindeksin vertailu sukupuolittain

Kuviossa 3F on kuvattuna ansiotasoindeksin ja keskiansioiden kehitys sukupuolittain ajalla 2000–2012. Ansiotasoindeksillä mitattuna naisten ansiot ovat nousseet 2000-luvulla hieman nopeammin kuin miesten ansiot. Vuonna 2012 naisten ansiotasoindeksi (2000=100) oli 157 ja miesten 150,6. Kun vertaillaan miesten ja naisten keskiansioiden kehitystä keskenään, ero on pienempi kuin osittain rakenteelliset muutokset eliminoivalla ansiotasoindeksillä mitattuna. Siten miehillä palkansaajarakenteen muutos kohti paremmin palkattuja ammatteja on ollut nopeampaa kuin naisilla. Vaikka naisten koulutustaso on tilastojen

mukaan noussut nopeammin kuin miesten, naiset sijoittuvat miehiä useammin sellaisiin ammatteihin, joissa ansiotaso on koulutukseen nähden keskimääräistä alhaisempi.

Vielä viime vuosikymmenen alkupuoliskolla miesten keskiansion nousu ylsi rakennemuutosten johdosta samalle tasolle naisten keskiansion nousun kanssa. Vuosikymmenen puolivälin jälkeen naisten ja miesten ansiotasoindeksin muutoksen ero on kasvanut niin suureksi, että rakennemuutosten vaikutus ei ole enää nostanut miesten keskiansioiden kehitystä yhtä suureksi kuin naisilla.

3.3 Säännöllisen ansion indeksi

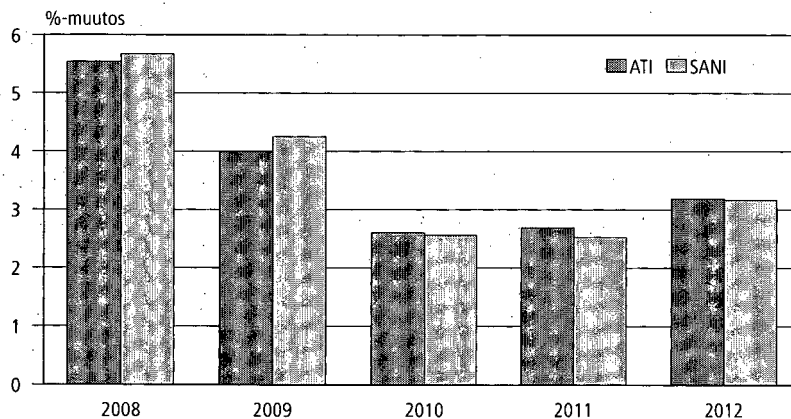
Ansiotasoindeksin rinnalla Tilastokeskuksessa lasketaan säännöllisen ansion indeksiä, joka poikkeaa ansiotasoindeksistä siten, että siinä ei ole mukana tulospalkkioita ja työehtosopimuksiin perustuvia kertaeriä. Muilta osin säännöllisen ansion indeksissä käytetään samoja aineistoja ja painorakenteita kuin ansiotasoindeksissä. Säännöllisen ansion indeksi kuvaa ansiotasoindeksiä paremmin pysyvää ansionmuutosta, koska sen kehitykseen eivät vaikuta suhdanteista riippuvat, tietyllä hetkellä normaalin palkan lisäksi maksettavat tulospalkkiot ja kertaerät. Tulospalkkioiden osuuden kasvu 1990- ja 2000-luvuilla on nopeuttanut jonkin verran ansiotasoindeksin nousua.

Säännöllisen ansion indeksin ja ansiotasoindeksin vuosimuutosten vertailu

Kuviossa 3G on esitetty ansiotasoindeksin ja säännöllisen ansion indeksin vuosimuutokset 2008–2012. Vuonna 2009 taantumasta johtuva tulospalkkioiden vähentyminen hidasti ansiotasoindeksin nousua säännöllisen ansion indeksiin verrattuna. Vuonna 2010 tulospalkkioiden pysyessä edellisen vuoden matalalla tasolla ansiotasoindeksi ja säännöllisen ansion indeksi kehittyivät lähes samaa

Kuvio 3G

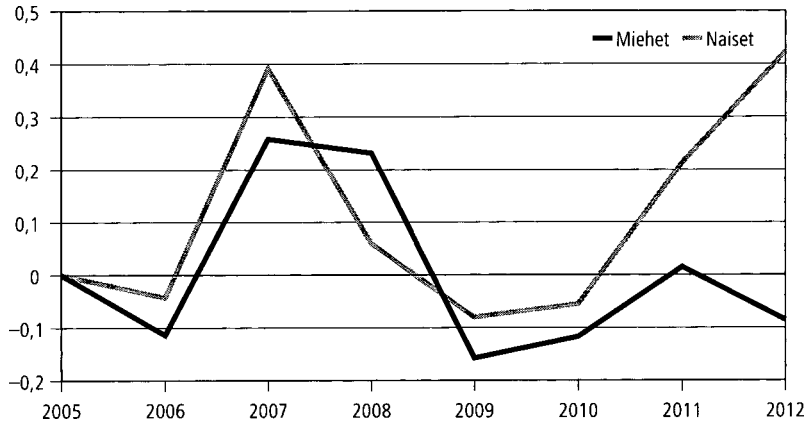
Säännöllisen ansion indeksin 2005=100 (SANI) ja ansiotasoindeksin 2005=100 (ATI) vuosimuutokset 2008–2012, prosenttia

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Kuvio 3H

Ansiotasoindeksin (ATI) ja säännöllisen ansion indeksin (SANI) erotus sukupuolen mukaan 2005–2012

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

vauhtia. Vuonna 2011 kuntasektorilla maksettu kertaerä kasvatti ansiotasoindeksin nousua noin kymmenyksellä säännöllisen ansion indeksiin verrattuna. Vuodesta 2008 vuoteen 2012 ulottuvalla ajanjaksolla ansiotasoindeksi ja säännöllisen ansion indeksi ovat nousseet käytännössä yhtä paljon – noin 18 prosenttia.

Ansiotasoindeksin ja säännöllisen ansion indeksin vertailu sukupuolittain

Kuviossa 3H on esitetty ansiotasoindeksin ja säännöllisen ansion indeksin erotus sukupuolittain vuosina 2005–2012. Ansiotasoindeksin ja säännöllisen ansion indeksin erotus kuvaa tulospalkkioiden ja sopimukseen perustuvien kertaerien vaihtelua. Vuonna 2007 kuntasektorilla maksetut kertaerät nostivat enemmän naisten kuin miesten ansiotasoindeksiä verrattuna säännöllisen ansion indeksiin, koska kuntasektorilla on suhteellisesti enemmän naisia palkansaajina. Vuonna 2008 kertaerien poistuminen vaikutti päinvastoin naisten ansiotasoindeksin ja säännöllisen ansion indeksin erotukseen. Huono suhdannetilanne vuosina 2009 ja 2010 vähensi tulospalkkioita, minkä vaikutus on ollut voimakkaampi miesten kuin naisten ansiotasoindeksiin verrattuna säännöllisen ansion indeksiin. Vuonna 2011 kuntasektorin sopimukseen perustuva kertaerä nosti enemmän naisten kuin miesten ansiotasoindeksiä verrattuna säännöllisen ansion indeksiin. Vuonna 2012 maksettu kertaerä kiihdytti ansiotasoindeksin nousua verrattuna säännöllisen ansion indeksin nousuun erityisesti naisilla. Miehillä kuitenkin tulospalkkiot pienenivät maksettua kertaerää enemmän, joten heillä ansiotasoindeksin nousu oli hitaampaa kuin säännöllisen ansion indeksin nousu.

3.4 Laatuseloste

Ansiotasoindeksin ja säännöllisen ansion indeksin laskennassa on siirrytty perusvuoteen 2010. Vuoden 2012 3. neljänneksen julkaisussa tuoreimmat ansiotasoindeksit laskettiin ensimmäisen kerran laskettu ATI 2010=100 laskentaan perustuen.

Uudistuksissa palkansaajaryhmittäinen painorakenne muutetaan noudattamaan uuden perusvuoden mukaisia palkkasummapainoja. Ansiotasoindeksin ja säännöllisen ansion indeksin 2010=100 painorakenne noudattaa vuoden 2010 kansantalouden tilinpidon palkkasummia indeksin palkansaajaryhmäjakoon sovellettuna.

Lisää uudistuksesta ja uuden perusvuoden mukainen, päivitetty laatuseloste löytyvät ansiotasoindeksin Internet-sivuilta osoitteesta <http://tilastokeskus.fi/til/ati/index.html>.

1 Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Ansiotasoindeksi kuvaa kokoaikaisten palkansaajien säännöllisen työajan keskiansioiden kehitystä neljännesvuosittain sektoreittain, toimialoittain ja palkansaajaryhmittäin. Keskiansioista ei ole vähennetty veroja eikä työntekijän sosiaaliturvamaksuja. Ennakolliset indeksipisteluvut perustuvat sopimusvaikutus- ja liukuma-arvioihin. Ansiotasoindeksin aineistosta lasketaan lisäksi keskiansiotietoja työnantajasektoreittain ja toimialoittain.

Ansiotasoindeksin rinnalla lasketaan säännöllisen ansion indeksia. Se poikkeaa ansiotasoindeksistä siten, että siinä ei ole mukana tulospalkkioita ja työehtosopimukseen perustuvia kertaeriä. Muutoin laskentatapa ja aineistot ovat samat kuin ansiotasoindeksissä.

Ansiotasoindeksin keskeisimpänä käyttöalueena on toimia tausta-aineistona työ- ja virkaehtosopimusneuvotteluissa. Indeksillä kuvataan silloin toteutunutta ansiokehitystä ja liukumia eri sopimusaloilla tai arvioidaan tulevaa ansiokehitystä arvioitujen sopimusvaikutusten avulla. Indeksillä on huomattava merkitys myös eläkejärjestelmän kannalta. Työeläkkeiden määräytymisessä on käytössä indeksiehto, jonka mukaan eläkepalkka ja maksettavat eläkkeet kehittyvät ansiotasoindeksin ja kuluttajahintaindeksin muutosten mukaisessa suhteessa. Lisäksi ansiotasoindeksiä käytetään yritysten välisessä sopimustoiminnassa.

1.2 Tilaston aineistot, käsitteet ja luokitukset

Aineistot

Ansiotasoindeksin ja säännöllisen ansion indeksin aineistot perustuvat eri työnantajasektoreilta kerättäviin palkka-aineistoihin. Työnantajasektoreita on neljä; yksityinen, valtio, kunnat (sis. kuntayhtymät) sekä muut.

Valtiosektorissa ovat mukana vain budjettitalouteen kuuluvat yksiköt, joten liikelaitosten palkka-aineistot ovat yksityisellä sektorilla. Muut-sektoriin sisällytetään voittoa tavoittelemattomia organisaatioita, kuten evankelis-luterilaiset seurakunnat, työmarkkinajärjestöt, säätiöt ja valtion tai kuntien budjettitalouteen

kuulumattomat sosiaalirahastot. Myös yliopistot, jotka eivät enää kuulu valtion budjettitalouteen, ovat EK:n jäsenenä olevina säätiöinä kuuluneet vuoden 2010 alusta lähtien valtiosektorin sijaan voittoa tavoittelemattomaan muut-sektoriin.

Yksityinen sektori jakaantuu ansiotasoindeksissä 2010=100 eri palkka-aineistojen mukaan. Suurimmat yksityisen sektorin palkka-aineistot ovat Elinkeinoelämän keskusliiton teollisuusalojen ja palvelualojen jäsenyritysten palkka-aineistot. EK:n aineistojen lisäksi ansiotasoindeksiin sisältyy eräiden pienempien työnantajien palkka-aineistoja. Tilastokeskuksen omalla palkkatiedustelulla täydennetään järjestäytyneiden työnantajien keräämiä palkkatilastoja sellaisilla toimialoilla, joilla työnantajien järjestäytymisaste on keskimääräistä alhaisempi esimerkiksi pienyritysten yleisyyden johdosta. Otostiedustelulla on merkittävä painoarvo muun muassa rakentamisen, kaupan, autoliikenteen ja liike-elämän palveluiden ansiotasoindeksejä laskettaessa.

Käsitteet

Ansiotasoindeksin ansiökäsite: Sisältää säännöllisen työajan ansiot, tulospalkkiot sekä työehtosopimuksiin sisältyvät kertaerät. Säännöllisen työajan ansio sisältää aika-, urakka- ja palkkiotyöstä säännölliseltä tehdyltä työajalta maksetut palkat vuorotyö- ja olosuhteisiin. Säännöllisen työajan ansioon sisältyvät tässä tilastossa myös sunnuntai- ja ylityöpalkan perusosat, mutta ei korotusosia. Tuntipalkkaisten tulospalkkiot sisältyvät 2010=100 indeksiin ansiökäsitteeseen ja vanhempien perusvuosien ansiotasoindekseihin vuoden 2007 alusta lähtien, mutta aikaisempien perusvuosien ansiotasoindekseissä tulospalkkiot ovat vuoden 2006 loppuun asti olleet mukana vain kuukausipalkkaisuilla palkansaajilla. 2010=100 indeksiin sisältyvät myös työehtosopimuksiin perustuvat kertaerät siten, että kunkin vuonna maksetut kertaerät jaetaan tasan koko kalenterivuodelle. Samalla tavalla myös tulospalkkiot lisätään ansiökäsitteeseen koko vuoden keskiarvoina. 2005=100 indeksiä aiempien perusvuosien indekseissä sopimukseen perustuvat kertaerät sijoitettiin kokonaisuudessaan sille neljännekselle, jolloin ne maksettiin.

Säännöllisen ansion indeksiin ansiökäsite: Sisältää pelkästään edellä kuvattua säännöllisen työajan ansion ilman tulospalkkioita ja työehtosopimuksiin perustuvia kertaeriä.

Keskiansio: Tietyn palkansaajajoukon ansioiden aritmeettinen keskiarvo

Reaaliensiot: Kuluttajahintojen muutoksella puhdistettu ansio

Luokitukset

Tilastossa on käytössä seuraavat luokitukset: työnantajasektori, toimiala, sopimusala (teollisuudessa ja rakennusala) ja sukupuoli.

2 Menetelmäkuvaus

2.1 Indeksilaskenta

Ansiotasoindeksi on toimialatasolle kiinteäpainoinen Laspeyresin yksikköarvoindeksi. Kiinteä painorakenne ulottuu myös erikseen kunkin toimialan tunti- ja kuukausipalkkaisuille työntekijöille. Kiinteillä paino-osuuksilla yhteen laskettavia

ns. virallisen indeksin sarjoja on 296 kappaletta. Näiden sarjojen keskiansioista lasketaan indeksit jakamalla ne vuoden 2010 vastaavien sarjojen keskiansiolla.

2.2. Ennakkotiedot

Ansiotasoindeksin ennakkolliset indeksit lasketaan sopimuspalkkaindeksien ja liukuma-arvioindeksien avulla. Koska sopimuskorotuksia voidaan maksaa kesken vuosineljänneksen, tehdään sopimuspalkkaindeksi kuukausitasolla. Vuosineljänneksien indeksit saadaan siten keskiarvona kuukausi-indekseistä. Ansiokehitysarviot tehdään yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Julkisen sektorin palkansaajien ansiokehitysarvioihin saadaan asiantuntija-arviot Valtion työmarkkinalaitoksesta ja Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta. Kuntien opetusosalalle ja terveydenhoitoalalle tehdään erilliset ansiokehitysarviot, koska opettajien, lääkärin ja sairaanhoitajien sopimuskorotukset voivat poiketa yleisestä linjasta. Yksityisellä sektorilla sovelletaan EK:n laskelmia etenkin sopimusvaikutusten osalta. Järjestöihin kuuluvien työnantajien palkansaajia koskevia kehitysarviota sovelletaan myös järjestäytymättömien työnantajien työntekijöitä koskeviin keskiansiosarjoihin.

2.3 Välineljännekset

Suurin osa ansiotasoindeksin perussarjoista päivitetään kerran vuodessa. Osa yksityisen sektorin tuntipalkkaisten työntekijöiden sarjoista päivitetään joka toiselta vuosineljännekseltä. Kun perussarjan ansiotieto päivitetään, muuttuvat kahden päivitetyn neljänneksen välissä olevat neljännekset ennakkollisista ns. välineljänneksiksi. Koska toteutunut keskiansio voi poiketa merkittävästi siitä, mitä on kehitysarvioilla ennustettu, ei ole perusteltua käyttää välineljänneksen laskemisessa pelkkää kehitysarviokaavaa. Ennakoarvioihin perustuvat välineljännekset eivät välttämättä ole enää johdonmukaisia toteutuneen ansiokehityksen kanssa. Siksi päivitettäessä keskiansioita päivittyvät myös välineljännekset automaattisesti. Kehitysarvion mukaisen keskiansion ja toteutuneen keskiansion välinen ero jaetaan tasaisesti eli lineaarisen kertymäfunktion mukaisesti kahden päivitysajankohdan välille.

3 Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Ansiotasoindeksin perustana ovat pääosin työnantajajärjestöjen keräämät palkka-aineistot, jotka sisältävät noin kaksi kolmasosaa Suomen palkansaajista. Siten ansiotasoindeksien keskivirheet ovat pieniä verrattuna otoksilla kerättäviin tilastoihin.

Ansiotasoindeksin keskiansiotiedot tarkentuvat myöhemmissä julkistuksissa, vähintään kahtena julkaisuajankohtana, koska indeksin perustietoina käytettävien palkkatilastojen valmistumisaikataulu on huomattavasti hitaampi kuin indeksin julkistamisaikataulu. Tarkentuvat indeksit ovat ennakkollisia indeksejä. Tiedot tarkentuvat vuoden mittaan siten, että lopulliset indeksit julkistetaan seuraavan vuoden toisen vuosineljänneksen julkistamisen yhteydessä. Ansiotasoindeksissä tietojen tarkentuminen kaikkien palkansaajien tasolla on keskimäärin 0,2 prosenttia suuntaansa.

Palkansaajaryhmien toimialoittaisten rakennemuutosten vaikutukset on pääosin puhdistettu indeksistä. Sen sijaan toimialojen tunti- ja kuukausipalkkaisten palkansaajien sisäisissä rakenteissa tapahtuvat muutokset näkyvät indeksin kehityksessä. Tässä suhteessa ansiotasoindeksi ei ole laadun muutoksista puhdistettu hintaindeksi vaan palkansaajaryhmittäistä säännöllisen työajan keskiansioiden kehitystä mittaava yksikköarvoindeksi.

Käytettäessä otoksessa saatuja palkka-aineistoja indeksin laskennassa ongelmana on otoksesta lasketun keskiansion keskivirhe, joka voi aiheuttaa huomattavaa satunnaisvaihtelua ansiokehitystä laskettaessa. Toisaalta sillä toimialatasolla, jolla ansiotasoindeksiä julkaistaan, ei otokseen perustuvien perussarjojen merkitys ole yleensä kovin hallitseva. Pelkkien järjestäytyneiden työnantajien palkka-aineistojen käytössä on puolestaan se ongelma, että järjestäytyneet yritykset ovat yleensä keskimääräiseltä kooltaan paljon suurempia kuin samalla toimialalla olevat järjestäytymättömät yritykset. Monilla toimialoilla pienyritykset ovat erikoistuneita määrättyihin tuotteisiin tai palveluihin tai niiden toiminta muuten poikkeaa alan suuryritysten painopistealueista. Tällöin myös ansiokehitys voi järjestäytymättömillä työnantajilla poiketa systemaattisesti järjestäytyneiden vastaavasta.

4 Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ansiotasoindeksi julkaistaan neljännesvuosittain noin kahdesta kahdeksaan viikkoa neljänneksen päättymisen jälkeen.

5 Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Ansiotasoindeksin tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen maksuttomilla internet-sivuilla. Ansiotasoindeksin tietoja on myös tilattavissa paperijulkaisuna. Julkaisu on tilattavissa myyntipalvelusta osoitteesta:

Edita
Hakuninmaantie 2
00043 EDITA
Puh: 020 450 2588
Faksi: 020 450 2590
pikapaino@edita.fi

Yksityiskohtaisempia tuloksia ansiotasoindeksin muutoksista ja pidemmät aikasarjat julkaistaan vuosittain palkkatilaston yhteenvetojulkaisussa, Palkat ja työvoimakustannukset. Ansiotasoindeksin perussarjatasoisia tietoja voidaan luovuttaa tapauskohtaisesti.

Ansiotasoindeksin (2005=100) rakenteesta ja menetelmistä on julkaistu käyttäjän käsikirja pdf-versiona tilaston kotisivulla menetelmäselosteiden kohdalla. Ansiotasoindeksissä käytettävistä palkka-aineistoista on tietoa kunkin alakohtaisen palkkatilaston omalla kotisivulla.

6 Tilastojen vertailukelpoisuus

6.1 Vertailtavuus muihin tilastoihin

Ansiotasoindeksin ja säännöllisen ansion indeksin keskeinen tavoite on ansiokehityksen vertailukelpoinen mittaaminen. Vastaavasti alakohtaisten palkkatilastojen ja palkkarakennetilaston tarkoitus on mitata kunkin vuoden ansiotaso ja ansiorakenne mahdollisimman hyvin riippumatta siitä, mitä muutoksia palkka-aineistossa ja menetelmissä on tapahtunut. Siten ansiotasoindeksin ja palkkatilastojen vuosimuutoksissa voi esiintyä eroja.

6.2 Vertailtavuus historiatietoihin

Tilastokeskus laskee ja julkaisee edelleen myös perusvuodeltaan vanhempia ansiotasoindeksejä. Ensimmäisen ansiotasoindeksin perusvuosi on 1938. Tosin soten takia sitä on yhtäjaksoisesti tuotettu vuodesta 1948 lähtien. Vuodesta 1975 lähtien ansiotasoindeksi on uudistettu viiden vuoden välein. Vanhoja ansiotasoindeksejä tuotetaan sitä laajempina mitä tuoreemmasta indeksistä on kysymys. Vanhoja indeksejä on jatkettu ketjuttamalla niitä uuden indeksin muutoksilla.

Pitkiä indeksisarjoja vertailtaessa on huomioitava se, että ansiotasoindeksissä mitataan kuukausipalkkaisilla kuukausiansiota ja tuntipalkkaisilla tuntiansiota. Työajan lyhenemisen johdosta kuukausipalkkaisten indeksit nousivat hitaammin kuin tuntipalkkaisten indeksit etenkin 1950-, 60- ja 70-luvuilla. Yleinen ansiotasoindeksi on siten painotettu keskiarvo tuntiansion ja kuukausiansion kehityksestä.

7 Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Ansiotasoindeksissä käytetään sovellettua työnantajasektoriluokitusta, jossa keskeistä on se, mihin työnantajajärjestöön ja sopimukseen työnantaja kuuluu.

Perusvuoden 2000=100 ja sitä vanhemmissa ansiotasoindekseissä tulospalkkiot ovat mukana kuukausipalkkaisilla palkansaajilla, mutta eivät tuntipalkkaisilla palkansaajilla. Tilastokeskus alkoi julkaista erillistä säännöllisen ansion indeksistä vuodesta 2004 lähtien ensimmäisen indeksin perusvuoden ollessa 2002. Säännöllisen ansion indeksissä tulospalkkioita ei ole lainkaan mukana millään palkansaajaryhmällä. Nykyisessä ansiotasoindeksissä 2010=100 tulospalkkiot ovat mukana sekä tunti- että kuukausipalkkaisilla palkansaajilla. Vanhojen perusvuosien ansiotasoindekseissä tulospalkkioiden vaikutukset ovat mukana vuodesta 2007 lähtien myös tuntipalkkaisilla palkansaajilla.

Liitetaulukot

- 3.1 Säännöllisen ansion indeksi 2005=100 (SANI) ja ansiotasoindeksi 2005=100 (ATI)
- 3.2 Ansiotason ja sopimuspalkkojen prosenttimuutokset edellisestä vuodesta
- 3.3 Palkansaajien ansiotasoindeksi 1938=100
- 3.4 Palkansaajien ansiotasoindeksi 1964=100
- 3.5 Palkansaajien ansiotasoindeksi 1985=100, työnantajasektoreittain
- 3.6 Palkansaajien ansiotasoindeksi 1985=100, toimialoittain
- 3.7 Palkansaajien reaaliansioindeksi 1985=100

Taulukko 3.1

Säännöllisen ansion indeksi 2005=100 (SANI) ja ansiotasoindeksi 2005=100 (ATI)

Vuosi	Kaikki palkansaajat				Tuntipalkkaiset palkansaajat				Kuukausipalkkaiset palkansaajat			
	SANI	%-muutos	ATI	%-muutos	SANI	%-muutos	ATI	%-muutos	SANI	%-muutos	ATI	%-muutos
2005	100,0	—	100,0	—	100,0	—	100,0	—	100,0	—	100,0	—
2006	103,0	3,0	102,9	2,9	103,1	3,1	102,9	2,9	103,0	3,0	103,0	3,0
2007	106,1	3,0	106,4	3,4	106,4	3,2	106,8	3,8	106,0	2,9	106,3	3,2
2008	112,1	5,7	112,3	5,5	111,6	4,9	111,6	4,6	112,3	5,9	112,5	5,8
2009	116,9	4,3	116,8	4,0	116,4	4,3	116,5	4,3	117,0	4,2	116,9	3,9
2010	119,9	2,6	119,8	2,6	118,2	1,5	117,9	1,2	120,4	2,9	120,3	3,0
I/2005	98,3	—	98,3	—	98,5	—	98,5	—	98,2	—	98,2	—
II	100,0	—	100,0	—	99,8	—	99,8	—	100,1	—	100,1	—
III	100,5	—	100,5	—	100,3	—	100,3	—	100,6	—	100,6	—
IV	101,2	—	101,2	—	101,5	—	101,5	—	101,1	—	101,1	—
I/2006	101,4	3,2	101,3	3,1	101,5	3,1	101,3	2,9	101,4	3,2	101,3	3,1
II	102,3	2,3	102,3	2,2	102,3	2,6	102,2	2,4	102,3	2,2	102,3	2,2
III	103,9	3,3	103,8	3,3	103,6	3,3	103,4	3,1	103,9	3,3	103,9	3,3
IV	104,5	3,3	104,4	3,2	104,8	3,3	104,6	3,1	104,4	3,3	104,4	3,3
I/2007	104,8	3,3	105,1	3,7	105,0	3,4	105,4	4,0	104,7	3,3	105,0	3,6
II	105,1	2,7	105,4	3,1	105,5	3,1	105,9	3,7	105,0	2,6	105,3	2,9
III	105,4	1,5	105,7	1,9	105,5	1,9	105,9	2,5	105,4	1,4	105,7	1,7
IV	109,1	4,4	109,4	4,7	109,4	4,4	109,8	5,0	109,0	4,3	109,2	4,7
I/2008	110,1	5,1	110,2	4,9	109,8	4,6	109,9	4,3	110,1	5,2	110,3	5,1
II	111,3	5,9	111,4	5,7	110,7	4,9	110,7	4,5	111,4	6,1	111,7	6,1
III	112,1	6,3	112,3	6,2	111,3	5,4	111,3	5,1	112,4	6,6	112,6	6,5
IV	115,0	5,5	115,2	5,3	114,6	4,8	114,7	4,4	115,1	5,7	115,4	5,6
I/2009	115,3	4,7	115,2	4,5	114,9	4,6	115,0	4,7	115,4	4,8	115,2	4,4
II	116,5	4,7	116,4	4,4	116,3	5,1	116,4	5,1	116,5	4,6	116,4	4,2
III	117,2	4,5	117,0	4,2	116,5	4,7	116,6	4,8	117,3	4,4	117,2	4,1
IV	118,6	3,1	118,5	2,9	117,8	2,8	117,9	2,9	118,8	3,2	118,7	2,9
I/2010	119,0	3,2	118,9	3,3	117,6	2,3	117,3	2,0	119,4	3,5	119,4	3,6
II	119,5	2,5	119,4	2,6	117,6	1,0	117,3	0,7	120,0	3,0	120,0	3,1
III	119,9	2,3	119,8	2,4	117,9	1,2	117,7	0,9	120,5	2,7	120,4	2,8
IV	121,2	2,2	121,1	2,2	119,7	1,5	119,5	1,2	121,6	2,3	121,5	2,5
I/2011	121,4	2,0	121,5	2,2	119,8	1,9	119,2	1,6	121,9	2,1	122,1	2,3
II	122,7	2,7	122,8	2,9	120,3	2,3	120,0	2,3	123,4	2,8	123,6	3,0
III	123,2	2,7	123,3	2,9	120,6	2,3	120,3	2,3	123,9	2,8	124,1	3,1
IV	124,4	2,7	124,5	2,8	122,8	2,6	122,5	2,6	124,9	2,7	125,1	2,9
I/2012	125,6	3,5	125,8	3,5	123,6	3,1	123,7	3,8	126,2	3,5	126,4	3,5
II	126,7	3,3	126,9	3,3	124,3	3,3	124,4	3,6	127,4	3,3	127,6	3,2
III	127,0	3,1	127,1	3,1	124,5	3,2	124,6	3,5	127,6	3,0	127,8	3,0
IV	127,9	2,8	128,0	2,8	126,0	2,6	126,1	2,9	128,4	2,8	128,6	2,8
I/2013*	128,8	2,5	128,5	2,2	126,2	2,1	125,9	1,8	129,4	2,6	129,2	2,2
II	129,7	2,3	129,4	2,0	126,9	2,1	126,6	1,8	130,5	2,4	130,2	2,0
III	130,1	2,5	129,9	2,2	127,0	2,0	126,7	1,7	131,0	2,6	130,7	2,3

* Luvut ovat ennakkollisia.

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Taulukko 3.2

Ansiotason ja sopimuspalkkojen prosenttimuutokset edellisestä vuodesta

Vuosi	Valtio		Kunta		Yksityinen sektori		Yhteensä	
	Ansiot	Sopimuspalkat	Ansiot	Sopimuspalkat	Ansiot	Sopimuspalkat	Ansiot	Sopimuspalkat
1993	0,0	0,0	1,6	0,0	0,6	0,1	0,8	0,0
1994	1,2	0,3	0,7	0,0	2,6	1,0	2,0	0,7
1995	2,4	1,8	3,7	3,1	5,3	4,0	4,7	3,6
1996	4,4	3,5	4,2	3,4	4,2	3,0	4,2	3,1
1997	2,3	1,4	1,7	1,5	2,7	1,3	2,4	1,3
1998	3,6	2,7	3,3	2,9	3,7	2,6	3,5	2,7
1999	2,4	1,8	2,4	1,8	2,9	1,8	2,8	1,8
2000	3,7	2,8	3,0	2,7	4,4	2,9	4,0	2,8
2001	5,1	3,2	3,5	3,5	4,8	3,3	4,5	3,3
2002	4,0	2,3	3,2	2,5	3,6	2,2	3,5	2,3
2003	4,3	2,8	3,7	3,1	4,0	2,8	4,0	2,9
2004	4,0	2,4	4,0	2,3	3,7	2,4	3,8	2,4
2005	3,7	2,5	4,2	2,6	3,9	2,5	3,9	2,5
2006	3,2	1,6	3,0	2,1	2,9	1,7	2,9	1,8
2007	3,2	1,7	3,8	2,5	3,3	2,1	3,4	2,1
2008	7,5	4,6	5,5	4,4	5,4	4,2	5,5	4,2
2009	5,3	4,0	3,5	3,2	4,0	3,7	4,0	3,6
2010	3,3	2,7	3,4	3,0	2,3	1,7	2,6	2,0
2011	3,5	2,1	3,0	2,2	2,6	2,0	2,7	2,0
2012	3,9	2,7	3,6	3,0	3,0	2,8	3,2	2,9

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Taulukko 3.3

Palkansaajien ansiotasoindeksi 1938=100

Vuosi	ATI	Vuosi	ATI	Vuosi	ATI	Vuosi	ATI
1938	100	1964	4 260	1981	27 740	1998	76 195
1948	1 070	1965	4 620	1982	30 650	1999	78 291
1949	1 140	1966	4 960	1983	33 830	2000	81 422
1950	1 410	1967	5 400	1984	37 020	2001	85 112
1951	1 870	1968	6 000	1985	40 140	2002	88 103
1952	1 970	1969	6 440	1986	42 939	2003	91 575
1953	1 980	1970	6 980	1987	45 959	2004	95 019
1954	2 030	1971	7 870	1988	50 083	2005	98 756
1955	2 180	1972	8 790	1989	54 527	2006	101 786
1956	2 470	1973	10 130	1990	59 535	2007	105 118
1957	2 590	1974	12 130	1991	63 316	2008	110 966
1958	2 720	1975	14 780	1992	64 519	2009	115 409
1959	2 850	1976	16 990	1993	64 986	2010	118 423
1960	3 010	1977	18 430	1994	66 287	2011	121 624
1961	3 240	1978	19 690	1995	69 380	2012	125 492
1962	3 430	1979	21 940	1996	72 105		
1963	3 760	1980	24 580	1997	73 652		

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Taulukko 3.4**Palkansaajien ansiotasoindeksi 1964=100**

Vuosi	Kaikki palkansaajat	Työntekijät	Toimihenkilöt	Yksityinen sektori	Kuntasektori	Valtiosektori
1965	109	109	108	108	112	107
1966	117	117	116	116	122	115
1967	127	127	127	126	134	126
1968	141	140	142	139	149	141
1969	151	153	149	150	158	151
1970	164	169	157	164	165	161
1971	185	195	171	188	178	176
1972	206	220	188	212	194	189
1973	238	259	212	247	217	213
1974	285	314	248	298	250	252
1975	347	384	300	362	307	312
1976	399	441	346	416	353	360
1977	433	479	373	453	378	387
1978	462	513	399	487	394	408
1979	515	570	446	544	439	452
1980	577	639	499	612	482	502
1981	651	720	563	692	538	565
1982	720	797	622	765	600	624
1983	795	875	688	841	668	693
1984	870	957	754	922	738	742
1985	943	1 036	817	1 001	795	801
1986	1 008	1 098	879	1 069	860	855
1987	1 079	1 177	940	1 147	904	928
1988	1 176	1 282	1 024	1 248	972	1 033
1989	1 281	1 402	1 113	1 366	1 053	1 102
1990	1 398	1 541	1 212	1 491	1 154	1 202
1991	1 487	1 638	1 289	1 585	1 234	1 267
1992	1 515	1 662	1 316	1 611	1 269	1 288
1993	1 526	1 667	1 328	1 622	1 286	1 288
1994	1 557	1 705	1 353	1 664	1 295	1 302
1995	1 629	1 796	1 412	1 752	1 343	1 334
1996	1 693	1 865	1 469	1 819	1 397	1 386
1997	1 730	1 902	1 501	1 859	1 424	1 419
1998	1 789	1 964	1 553	1 925	1 471	1 469
1999	1 839	2 019	1 595	1 981	1 506	1 505
2000	1 912	2 105	1 658	2 067	1 551	1 560
2001	1 999	2 204	1 732	2 167	1 606	1 639
2002	2 069	2 278	1 794	2 244	1 657	1 704
2003	2 151	2 361	1 866	2 333	1 718	1 777
2004	2 195	2 400	1 908	2 380	1 759	1 814
2005	2 319	2 512	2 022	2 513	1 861	1 916
2006	2 390	2 587	2 083	2 590	1 917	1 981
2007	2 469	2 686	2 149	2 673	1 986	2 044
2008	2 606	2 811	2 275	2 818	2 096	2 198
2009	2 710	2 934	2 363	2 932	2 170	2 316
2010	2 781	2 971	2 434	2 999	2 245	2 392
2011	2 856	3 037	2 503	3 076	2 312	2 476
2012	2 947	3 143	2 581	3 167	2 396	2 571

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Taulukko 3.5

Palkansaajien ansiotasoindeksi 1985=100, työnantajasektoreittain

Vuosi ja neljännes	Kaikki palkansaajat			Yksityinen sektori		Kuntasektori		Valtiosektori		Muut	
	Yht.	Tunti-palkat	Kuukausi-palkat	Yht.	Tunti-palkat	Yht.	Tunti-palkat	Yht.	Tunti-palkat	Yht.	Tunti-palkat
1985	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1986	106,9	106,1	107,2	106,7	106,2	107,0	107,8	106,3	107,9	106,6	106,7
1987	114,4	113,7	114,7	114,5	113,8	115,0	113,3	112,5	113,4	115,7	115,9
1988	124,6	123,8	125,0	124,6	123,7	125,2	121,9	123,5	121,8	128,8	129,1
1989	135,7	135,4	135,8	136,4	135,5	137,2	132,0	134,9	131,8	137,4	137,6
1990	148,2	148,8	147,9	148,8	148,8	148,8	144,7	150,0	144,2	149,8	150,1
1991	157,6	158,2	157,3	158,3	158,4	158,2	154,8	156,1	154,7	157,9	158,0
1992	160,6	160,5	160,6	160,9	160,6	161,2	159,1	159,6	159,1	160,6	160,6
1993	161,7	161,0	162,0	161,9	160,9	162,6	161,3	163,5	161,4	160,5	169,0
1994	165,0	164,7	165,1	166,1	164,8	166,9	162,4	163,3	162,3	162,4	162,2
1995	172,6	173,4	172,3	174,9	173,7	175,6	168,4	169,6	168,3	166,3	166,1
1996	179,4	180,0	179,2	181,6	180,4	182,4	175,3	175,3	175,2	172,7	172,7
1997	183,3	183,6	183,1	185,6	184,0	186,7	178,6	178,0	178,6	176,8	176,5
1998	189,6	189,6	189,5	192,1	190,0	193,5	184,5	182,9	184,6	183,1	182,7
1999	194,8	195,0	194,7	197,7	195,4	199,2	188,9	187,8	188,9	187,6	187,1
2000	202,6	203,3	202,6	206,4	203,7	208,0	194,6	194,1	194,6	194,4	194,0
2001	211,8	212,8	211,4	216,3	213,4	218,2	201,3	201,4	201,3	204,2	203,7
2002	219,2	220,0	218,9	224,0	220,6	226,1	207,8	206,8	207,8	212,3	211,8
2003	227,9	228,0	227,8	232,9	228,7	235,5	215,4	213,0	215,6	221,4	220,9
2004	236,8	236,4	235,1	244,9	241,5	235,8	224,1	224,0	221,7	230,3	229,8
2005	245,7	242,6	246,8	250,9	243,2	255,5	233,4	229,9	233,6	238,8	238,3
2006	253,3	249,8	254,2	258,5	250,7	263,0	240,3	236,0	240,6	246,8	246,3
2007	261,6	259,4	262,3	266,9	260,2	271,0	249,1	244,2	249,3	254,7	254,1
2008	276,1	271,4	277,6	281,3	272,3	286,6	262,8	252,8	263,1	274,0	273,3
2009	287,2	283,3	288,4	292,7	284,3	297,7	272,1	261,3	272,5	288,6	287,9
2010	294,7	286,9	297,0	299,4	287,9	305,9	281,5	266,4	281,9	298,2	297,5
2011	302,6	293,3	305,5	307,1	294,2	314,2	289,9	273,8	290,4	308,5	307,8
2008	I	271,0	267,0	272,3	276,3	267,9	281,2	258,1	249,0	258,4	266,6
	II	274,1	269,5	275,5	279,2	270,3	284,4	261,3	250,8	261,7	271,9
	III	276,2	270,7	277,8	281,0	271,5	286,5	263,7	253,5	264,1	274,4
	IV	283,2	278,5	284,7	288,7	279,4	294,2	268,1	258,0	268,4	283,0
2009	I	283,2	279,4	284,4	288,5	280,4	293,4	268,3	258,0	268,7	284,8
	II	286,2	283,2	287,2	292,2	284,2	297,0	269,9	259,2	270,2	287,9
	III	287,9	283,8	289,2	293,6	284,7	298,8	272,9	261,9	273,3	287,8
	IV	291,4	287,0	292,8	296,4	287,9	301,5	277,3	265,9	277,7	293,9
2010	I	292,5	285,4	294,7	297,1	286,3	303,3	279,7	266,0	280,2	295,4
	II	293,7	285,5	296,1	298,2	286,4	304,8	280,8	266,0	281,2	297,7
	III	294,7	286,3	297,3	299,3	287,2	306,0	281,9	266,4	282,3	298,8
	IV	297,8	290,5	300,0	302,9	291,5	309,4	283,5	267,4	284,0	300,7
2011	I	298,8	290,1	301,5	303,6	291,0	310,6	285,2	269,4	285,7	304,5
	II	302,1	292,2	305,1	306,5	293,1	313,9	289,6	273,5	290,1	308,4
	III	303,3	292,8	306,4	307,0	293,7	314,4	292,2	275,9	292,7	310,1
	IV	306,3	298,0	308,8	311,1	299,0	317,9	292,8	276,4	293,3	311,1
2012	I	309,3	301,1	311,8	312,6	302,0	318,9	300,2	283,1	300,7	315,5
	II	312,1	302,8	314,9	315,9	303,7	322,8	300,3	282,8	300,9	321,4
	III	312,7	303,3	315,5	316,5	304,2	323,5	300,5	282,6	301,1	322,0
	IV	314,9	306,9	317,4	319,6	308,0	326,3	300,9	282,6	301,5	322,9
2013*	I	316,0	306,5	318,8	320,3	307,5	327,4	304,0	285,2	304,5	322,1
	II	318,4	308,2	321,3	322,1	309,1	329,3	306,1	287,2	306,7	328,9
	III	319,4	308,5	322,6	323,5	309,4	331,2	306,3	287,4	306,9	329,2

* Luvut ovat ennakkollisia.

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Taulukko 3.6

Palkansaajien ansiotasoindeksi 1985 = 100, toimialoitain

Vuosi ja neljännes	1 Maa- ja metsätalous			3 Teollisuus			4 Energia- ja vesihuolto			
	Yht.	Tunti-palkat	Kuukausi-palkat	Yht.	Tunti-palkat	Kuukausi-palkat	Yht.	Tunti-palkat	Kuukausi-palkat	
1985	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
1986	106,6	106,6	106,4	106,2	106,1	106,1	107,0	106,9	107,1	
1987	112,9	112,7	113,9	113,4	113,3	113,4	113,7	113,8	113,7	
1988	121,8	121,2	124,4	122,7	123,2	121,9	123,6	124,7	122,6	
1989	135,2	135,3	134,7	133,8	134,1	133,2	137,0	136,9	137,0	
1990	147,1	146,2	150,7	146,9	148,3	144,4	150,8	151,1	150,4	
1991	158,5	158,4	158,8	156,2	158,2	152,7	159,3	162,0	156,6	
1992	161,2	160,9	162,2	159,9	162,3	155,9	161,7	165,7	157,7	
1993	165,5	166,0	164,1	162,2	164,0	158,8	165,7	170,4	160,8	
1994	170,0	171,6	166,6	169,5	170,7	166,7	170,6	173,9	166,8	
1995	178,8	180,6	174,9	181,4	183,1	178,0	180,2	183,9	176,0	
1996	184,3	184,9	182,8	188,4	190,4	184,5	185,6	189,4	181,4	
1997	187,2	187,4	186,4	193,7	195,5	190,0	190,6	193,9	186,7	
1998	192,1	190,1	193,8	200,7	201,9	197,9	197,6	199,1	194,7	
1999	196,2	190,9	200,3	207,1	208,0	204,6	202,4	203,7	199,7	
2000	203,2	196,1	208,6	216,5	216,6	215,0	211,4	212,1	208,9	
2001	212,0	202,3	219,3	226,9	226,8	225,6	223,1	225,2	219,7	
2002	219,2	208,8	227,0	235,6	234,5	235,7	233,1	231,4	231,8	
2003	227,8	217,8	234,9	245,7	243,2	247,5	244,0	240,4	243,9	
2004	237,0	226,2	244,9	255,7	251,1	260,2	253,0	248,6	253,3	
2005	244,7	233,0	253,6	265,8	258,7	273,6	261,4	255,4	262,7	
2006	251,3	241,3	257,9	273,3	266,0	281,6	267,9	260,8	270,1	
2007	261,5	250,3	269,4	282,6	276,5	289,2	276,8	269,1	279,4	
2008	274,4	261,8	282,8	296,0	287,1	305,6	290,8	278,4	295,5	
2009	285,1	277,5	290,9	306,2	297,5	315,6	302,4	284,6	309,5	
2010	295,1	283,2	303,2	311,8	301,2	323,2	310,1	288,6	318,9	
2011	304,0	285,2	315,9	318,6	307,9	330,1	317,1	294,5	326,5	
2008	I	270,8	256,7	280,0	291,7	282,6	301,4	286,0	276,1	289,6
	II	273,5	262,6	281,0	292,5	283,1	302,5	288,7	277,6	292,9
	III	275,0	265,3	282,0	294,5	285,7	303,8	289,6	276,6	294,6
	IV	278,1	262,6	288,0	305,6	297,1	314,7	298,8	283,3	304,9
2009	I	280,7	269,4	288,5	303,0	294,5	312,1	300,0	282,4	307,1
	II	285,5	280,3	290,1	305,4	296,4	314,9	300,1	282,3	307,4
	III	286,2	282,6	290,0	306,7	297,8	316,2	300,6	282,9	307,8
	IV	287,9	277,8	295,1	309,9	301,4	319,0	308,8	291,0	315,9
2010	I	292,7	281,6	300,4	309,3	298,6	320,8	309,2	288,5	317,7
	II	294,7	283,3	302,6	310,3	299,2	322,2	309,3	287,3	318,5
	III	296,0	285,1	303,7	311,4	300,6	322,9	310,3	288,1	319,5
	IV	296,9	282,8	306,3	316,3	306,6	326,8	311,4	290,4	320,1
2011	I	299,6	284,2	309,7	315,5	304,3	327,5	313,1	291,5	322,0
	II	303,2	284,0	315,3	317,1	306,0	329,1	314,3	291,2	324,0
	III	304,9	285,1	317,3	317,7	306,9	329,3	319,2	296,1	328,9
	IV	308,3	287,7	321,1	323,9	314,3	334,3	321,7	299,3	331,0
2012	I	315,3	292,0	332,8	323,2	315,3	332,0	324,7	304,1	333,1
	II	316,4	292,7	334,6	325,9	318,0	334,7	324,3	304,0	332,5
	III	319,1	295,8	336,5	326,8	319,1	335,6	324,9	303,9	333,5
	IV	322,1	297,6	341,5	331,5	324,3	339,9	328,4	305,7	337,8
2013*	I	324,7	300,2	343,8	331,5	322,2	341,5	329,9	306,5	339,6
	II	325,1	299,9	345,4	333,0	323,7	343,1	330,6	307,9	340,0
	III	326,0	301,2	345,7	333,9	324,4	344,2	331,2	308,4	340,6

Taulukko 3.6

Jatkuu

Vuosi ja neljännes	5			6			62			63			7		
	Rakentaminen			Kauppa			Moottoriajoneuvojen kauppa ja huolto			Majointus ja ravitsemispalvel.			Liikenne		
	Yht.	Tuntipalkat	Kuukausipalkat	Yht.	Yht.	Tuntipalkat	Kuukausipalkat	Yht.	Yht.	Tuntipalkat	Kuukausipalkat	Yht.	Yht.	Tuntipalkat	Kuukausipalkat
1985	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1986	106,6	106,1	107,7	107,0	106,7	105,2	107,4	108,5	106,3	106,0	106,5				
1987	114,8	114,7	115,2	116,3	115,1	111,2	117,0	117,1	115,0	115,0	115,1				
1988	124,8	124,6	125,1	127,8	126,9	123,6	128,4	128,0	126,1	125,9	126,3				
1989	136,8	136,5	137,4	140,4	140,1	135,1	142,4	139,6	137,6	139,8	136,4				
1990	149,3	149,5	148,7	152,6	150,0	148,8	150,5	152,5	149,8	151,8	148,7				
1991	156,7	156,1	158,2	162,7	157,0	159,3	155,9	160,1	159,4	162,2	157,9				
1992	156,5	153,3	163,4	165,3	158,6	158,8	158,5	164,5	162,9	165,4	161,5				
1993	154,2	149,6	165,2	164,5	160,4	161,5	160,2	164,7	163,8	166,3	162,5				
1994	154,9	149,4	168,8	168,5	161,0	163,5	160,4	166,2	167,5	168,5	167,8				
1995	159,6	153,2	176,2	177,7	168,9	169,5	168,8	175,1	176,0	176,5	177,0				
1996	164,8	158,1	182,5	185,3	174,6	175,4	174,4	179,4	184,8	186,0	185,2				
1997	167,2	160,2	185,7	189,9	178,4	180,8	177,8	181,5	188,8	188,2	191,2				
1998	173,4	166,2	192,3	197,3	184,4	186,5	184,0	189,9	195,0	194,3	197,7				
1999	178,8	171,5	198,0	202,1	190,5	191,3	190,5	196,2	200,6	199,2	203,7				
2000	187,1	179,9	206,2	210,4	200,0	202,4	199,6	202,6	208,1	205,2	212,3				
2001	195,8	188,7	215,0	221,1	215,5	217,9	215,1	210,7	217,6	214,3	222,1				
2002	201,9	194,8	221,0	228,3	223,0	228,1	221,6	217,3	225,3	222,2	229,9				
2003	208,8	200,6	231,0	236,2	233,0	237,0	232,0	224,5	233,6	230,4	238,3				
2004	215,6	206,5	240,4	244,3	240,8	244,3	239,9	231,3	240,2	236,7	245,2				
2005	223,1	212,8	251,5	254,7	250,9	255,7	249,6	239,2	249,3	245,7	254,3				
2006	231,8	220,2	263,4	262,0	256,8	261,0	255,7	246,1	256,8	252,9	261,9				
2007	241,2	229,0	275,2	268,7	265,0	271,0	263,3	251,3	264,1	261,1	268,9				
2008	255,4	241,8	293,4	283,8	277,9	283,7	276,4	264,1	281,6	277,9	287,0				
2009	268,5	254,1	308,5	292,7	283,4	294,0	280,2	274,5	299,1	296,3	304,0				
2010	273,1	257,1	317,9	300,6	288,0	302,5	283,5	282,4	306,5	302,1	312,8				
2011	208,5	264,3	325,7	312,7	297,8	315,8	292,1	289,8	312,2	305,9	319,9				
2008	I	251,0	237,8	287,7	276,3	271,0	277,2	269,3	259,3	275,9	273,8	280,0			
	II	255,4	243,0	290,2	283,2	277,2	283,2	275,6	261,0	279,7	277,4	283,9			
	III	255,4	241,6	294,1	287,1	280,9	286,5	279,5	264,8	281,1	276,6	287,1			
	IV	259,9	245,0	301,5	288,7	282,6	288,0	281,2	271,4	289,8	283,7	297,2			
2009	I	263,1	249,1	302,3	287,3	282,7	290,6	280,4	271,7	294,2	291,0	299,3			
	II	269,6	255,8	308,1	292,7	283,0	292,9	280,1	272,2	298,4	296,6	302,5			
	III	269,6	254,7	311,4	295,2	283,2	294,7	279,8	274,6	299,4	296,7	304,1			
	IV	271,6	257,0	312,4	295,6	284,5	297,7	280,4	279,3	304,3	300,7	309,8			
2010	I	272,0	256,6	315,1	297,0	285,6	299,5	281,3	279,7	305,2	301,4	310,9			
	II	271,9	255,8	316,7	299,2	286,4	300,5	282,1	282,0	306,2	302,3	311,9			
	III	272,8	256,3	318,9	300,9	287,4	301,9	282,9	283,3	306,3	301,6	312,6			
	IV	275,8	259,7	320,9	305,1	292,5	308,0	287,7	284,5	308,5	302,8	315,6			
2011	I	276,4	260,9	319,8	307,1	293,7	310,0	288,6	285,7	309,6	303,6	317,1			
	II	280,8	264,7	325,9	313,7	295,7	313,0	290,3	291,4	311,8	305,5	319,4			
	III	281,6	264,5	329,2	314,2	297,0	315,4	291,1	291,1	312,1	305,3	320,2			
	IV	283,3	267,2	328,1	316,0	304,6	324,8	298,1	290,9	315,2	309,0	322,7			
2012	I	285,0	269,1	329,4	316,8	309,2	326,6	304,0	292,9	320,6	318,1	324,8			
	II	286,7	269,4	334,8	323,0	312,0	330,2	306,4	298,8	324,5	320,5	330,2			
	III	287,6	269,7	337,2	323,1	313,0	329,2	308,4	298,5	324,7	319,9	331,1			
	IV	290,2	273,1	337,6	324,3	317,2	328,8	314,5	298,3	327,1	322,5	333,4			
2013*	I	290,0	273,0	337,3	324,3	318,1	327,8	316,2	297,9	328,3	323,7	334,5			
	II	291,9	274,5	340,5	326,5	320,1	333,2	316,7	300,0	330,7	326,1	337,0			
	III	292,8	274,3	344,2	330,1	320,5	333,5	317,2	303,6	331,8	325,6	339,6			

Taulukko 3.6

Jatkuu

Vuosi ja neljännes	71			72			81	82	91	
	Kuljetus			Tietoliikenne			Rahoitus	Vakuutus	Julkinen hallinto	
	Yht.	Tunti-palkat	Kuukausi-palkat	Yht.	Tunti-palkat	Kuukausi-palkat	Yht.	Yht.	Yht.	Kuukausi-palkat
1985	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1986	106,3	106,0	106,6	106,3	106,4	106,3	107,8	106,9	107,0	107,0
1987	115,0	115,0	115,0	115,1	114,1	115,2	115,2	114,5	114,4	114,4
1988	125,8	126,0	125,6	127,1	123,8	127,4	125,5	125,2	125,2	125,2
1989	138,4	140,1	137,0	135,5	135,3	135,5	136,5	139,2	134,4	134,3
1990	151,0	151,9	150,2	146,6	150,6	146,3	149,3	149,8	147,2	147,2
1991	160,9	162,2	159,8	155,4	161,3	154,8	164,2	155,8	155,6	155,5
1992	164,6	165,4	163,8	158,6	164,4	158,0	158,2	165,2	158,4	158,3
1993	165,9	166,4	165,8	158,1	165,3	157,4	169,3	159,8	158,5	158,3
1994	169,8	168,4	171,8	161,2	167,5	161,3	174,5	163,4	160,2	160,1
1995	178,7	177,1	180,8	168,6	173,2	171,3	182,4	170,6	165,4	165,2
1996	187,1	185,7	188,9	178,7	184,9	179,9	191,0	176,1	172,2	171,9
1997	190,7	187,5	194,4	183,8	188,0	187,6	194,9	181,7	174,8	174,4
1998	196,9	195,4	200,1	190,0	191,6	197,1	200,0	187,7	180,9	180,4
1999	201,7	200,6	204,8	197,3	195,9	207,9	207,2	193,9	185,3	184,8
2000	208,3	206,3	211,9	207,3	202,6	221,9	217,7	202,5	191,4	190,8
2001	218,1	216,7	221,5	215,9	209,4	232,8	232,7	213,4	200,7	200,1
2002	225,7	225,4	228,8	223,9	216,1	242,6	240,9	223,0	208,7	208,1
2003	233,8	233,5	236,9	232,7	224,6	252,3	248,6	234,3	217,2	216,5
2004	241,1	240,5	244,4	237,6	229,5	257,5	257,1	245,2	226,0	225,4
2005	250,9	251,5	253,8	244,7	235,3	266,1	265,7	255,0	235,7	235,0
2006	259,3	261,1	261,5	250,5	239,6	273,5	277,3	259,7	243,8	243,1
2007	267,2	269,8	269,3	256,3	246,1	279,3	290,6	269,6	253,2	252,4
2008	284,2	285,9	286,7	274,9	262,6	301,2	314,0	283,3	268,7	267,9
2009	302,2	306,4	303,1	290,9	276,3	320,1	323,8	304,0	280,8	280,0
2010	310,0	313,5	311,4	297,6	279,2	330,8	336,6	317,1	291,3	290,6
2011	315,5	318,0	317,7	303,5	281,4	340,5	344,9	328,9	301,8	301,0
2008 I	279,0	281,6	280,7	267,9	258,8	290,7	308,3	279,0	262,7	261,9
II	282,9	286,8	283,7	271,2	258,9	297,4	309,5	280,2	266,8	266,0
III	284,0	285,5	286,7	273,3	259,3	301,2	310,8	281,3	269,4	268,6
IV	290,9	289,7	295,6	287,0	273,3	315,3	327,4	292,8	275,9	275,0
2009 I	296,6	300,2	297,8	288,0	273,3	317,3	321,7	297,5	276,8	276,0
II	302,1	307,9	301,8	288,8	273,9	318,3	323,1	304,5	279,2	278,4
III	302,5	306,8	303,3	291,3	276,9	320,4	324,4	305,7	281,0	280,2
IV	307,7	310,7	309,6	295,4	281,2	324,6	326,1	308,1	286,3	285,5
2010 I	308,5	311,9	310,0	296,7	280,8	327,6	332,7	313,0	288,5	287,7
II	309,7	313,5	310,9	297,2	280,1	329,2	334,5	315,8	290,6	289,8
III	309,9	313,4	311,3	296,9	277,9	330,8	337,4	317,5	292,1	291,3
IV	311,9	315,1	313,6	299,4	277,9	335,7	341,8	322,0	294,2	293,5
2011 I	312,9	315,7	315,0	300,9	279,2	337,4	341,7	323,0	297,0	296,3
II	315,7	318,3	317,9	301,4	279,3	338,3	342,7	327,5	301,4	300,7
III	316,0	317,7	318,8	302,1	280,2	338,8	345,0	328,1	303,8	303,0
IV	317,3	320,2	319,3	309,6	286,8	347,6	350,3	337,2	304,9	304,1
2012 I	324,0	332,4	320,7	312,5	291,0	349,8	350,9	339,4	311,0	310,2
II	329,2	335,3	328,4	312,8	291,0	350,3	351,8	340,8	313,8	313,0
III	330,1	335,5	330,0	312,8	290,5	350,7	352,6	342,1	314,2	313,5
IV	331,3	336,8	331,1	319,1	294,7	359,0	356,1	348,4	314,9	314,1
2013* I	332,8	339,6	331,4	318,4	293,1	358,8	360,1	350,5	316,2	315,4
II	336,2	343,5	334,4	318,2	291,9	359,2	360,9	351,2	320,5	319,7
III	338,3	343,8	338,1	318,5	292,2	359,6	361,6	351,9	320,8	320,0

Taulukko 3.6

Jatkuu

Vuosi ja neljännes	92	93	94	95	96			
	Maanpuolustus-Yht.	Koulutus Yht.	Terveyspalvelu Yht.	Sosiaalipalvelu Yht.	Kuukausipalkat	Virkestys- ja kulttuuripalvelu Yht.	Tuntipalkat	Kuukausipalkat
1985	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1986	106,6	108,8	107,4	107,3	107,2	107,3	106,5	107,4
1987	115,1	116,0	112,5	112,8	112,8	114,4	114,4	114,4
1988	128,5	127,8	120,0	120,9	120,9	128,0	129,6	128,0
1989	137,0	136,7	130,5	129,9	129,9	136,8	144,8	136,5
1990	150,0	147,2	145,2	142,5	142,5	147,4	158,8	147,0
1991	156,3	154,8	158,2	154,1	154,0	157,3	167,8	156,9
1992	157,8	159,6	163,1	157,3	157,3	159,9	170,6	159,6
1993	157,0	162,2	164,7	158,6	158,6	161,3	177,3	160,8
1994	158,1	163,8	165,5	160,5	160,5	162,6	175,4	162,2
1995	160,8	168,3	171,9	167,1	167,1	167,1	178,6	166,7
1996	167,3	174,3	180,0	174,4	174,4	174,7	183,3	174,4
1997	174,2	177,4	183,8	178,0	178,0	177,8	186,9	177,4
1998	181,1	182,2	190,0	185,2	185,2	185,5	193,4	185,2
1999	186,9	186,0	194,5	189,4	189,4	194,3	201,0	194,0
2000	194,1	192,1	200,2	195,2	195,2	206,4	208,4	206,2
2001	202,4	199,8	206,8	201,9	201,9	216,8	215,8	216,7
2002	211,3	205,3	215,2	207,1	207,1	222,7	221,8	222,5
2003	220,2	213,5	223,7	214,9	214,9	231,1	228,9	231,0
2004	230,2	221,6	231,7	223,7	223,7	239,9	241,4	239,7
2005	239,1	230,7	240,5	232,4	232,5	248,2	251,3	248,0
2006	246,7	237,0	248,4	238,1	238,1	256,1	258,3	255,8
2007	252,9	245,3	257,4	245,2	245,2	262,5	267,6	262,2
2008	270,5	260,6	273,1	257,1	257,2	273,3	275,3	273,0
2009	284,4	271,4	280,9	268,0	268,1	281,3	284,0	281,0
2010	294,2	278,7	290,1	277,4	277,5	293,6	288,4	293,4
2011	304,5	286,5	299,7	284,2	284,3	302,5	307,4	302,2
2008	I 263,0	254,9	269,2	252,1	252,2	269,1	272,2	268,8
	II 268,3	258,9	272,1	254,4	254,5	270,9	273,5	270,7
	III 271,1	261,6	273,6	257,8	257,9	274,2	275,7	274,0
	IV 279,4	267,1	277,6	264,0	264,1	278,9	280,0	278,7
2009	I 280,7	267,7	277,7	264,3	264,4	278,1	280,1	277,8
	II 283,5	269,8	278,6	265,4	265,5	279,6	281,7	279,3
	III 283,7	271,9	281,3	268,6	268,7	280,9	284,8	280,6
	IV 289,5	276,3	285,8	273,8	273,9	286,5	289,3	286,2
2010	I 291,4	277,7	288,4	275,4	275,5	290,0	289,1	289,7
	II 293,7	278,2	289,3	276,8	277,0	292,1	288,3	291,9
	III 294,9	278,8	290,4	277,9	278,0	294,2	288,0	294,0
	IV 296,9	280,2	292,2	279,6	279,7	298,1	288,2	297,9
2011	I 300,3	281,5	294,2	280,4	280,5	299,2	295,0	299,0
	II 304,3	286,4	299,1	283,6	283,8	302,5	304,5	302,2
	III 306,1	288,6	302,2	286,2	286,3	303,2	312,2	302,9
	IV 307,4	289,4	303,3	286,4	286,5	305,0	317,9	304,6
2012	I 311,7	294,9	311,4	292,4	292,5	309,7	321,6	309,4
	II 316,4	297,0	312,0	293,0	293,1	313,0	324,8	312,7
	III 316,3	297,0	312,6	292,8	292,9	313,7	323,5	313,5
	IV 316,6	297,4	313,4	292,9	293,0	315,9	322,6	315,9
2013*	I 316,2	298,9	316,5	295,3	295,5	317,7	323,0	317,8
	II 322,4	302,7	318,8	298,1	298,2	320,2	327,9	320,1
	III 322,7	303,0	319,1	298,3	298,4	320,8	328,3	320,7

* Luvut ovat ennakkollisia.

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

Taulukko 3.7

Palkansaajien reaaliainsoindeksi 1985=100

Vuosi ja neljännes	Kaikki palkansaajat			Yksityinen sektori			Kuntasektori			Valtiosektori		Muut
	Yht.	Tunti- palkat	Kuukausi- palkat	Yht.	Tunti- palkat	Kuukausi- palkat	Yht.	Tunti- palkat	Kuukausi- palkat	Yht.	Yht.	
1985	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
1986	103,2	102,4	103,5	103,0	102,5	103,3	104,1	102,6	104,2	102,9	103,5	
1987	106,6	105,9	106,8	106,7	106,0	107,1	105,5	104,8	105,6	107,8	107,3	
1988	110,6	109,9	111,0	110,6	109,8	111,1	108,2	109,6	108,1	114,3	113,6	
1989	113,0	112,7	113,1	113,6	112,8	114,2	109,9	112,3	109,7	114,4	114,1	
1990	116,4	116,8	116,1	116,8	116,8	116,8	113,6	117,8	113,2	117,6	117,8	
1991	118,8	119,3	118,6	119,3	119,4	119,3	116,7	117,7	116,6	119,0	119,8	
1992	118,1	118,0	118,1	118,3	118,1	118,5	117,0	117,3	117,0	118,1	119,4	
1993	116,4	115,9	116,6	116,6	115,9	117,1	116,1	117,7	116,2	115,6	118,0	
1994	117,5	117,3	117,6	118,3	117,4	118,9	115,7	116,3	115,6	115,7	117,7	
1995	121,7	122,3	121,5	123,3	122,5	123,8	118,7	119,6	118,7	117,2	119,7	
1996	125,8	126,2	125,6	127,3	126,5	127,9	122,9	122,9	122,8	121,1	124,8	
1997	126,9	127,2	126,8	128,5	127,4	129,3	123,7	123,3	123,7	122,4	125,6	
1998	129,5	129,5	129,4	131,2	129,8	132,1	126,0	124,9	126,1	125,0	126,8	
1999	131,5	131,6	131,4	133,4	131,9	134,4	127,5	126,8	127,5	126,6	127,9	
2000	132,3	132,7	132,3	134,8	133,0	135,8	127,1	126,7	127,1	126,9	127,3	
2001	134,9	135,5	134,6	137,7	135,9	138,9	128,2	128,2	128,2	130,0	128,1	
2002	137,4	137,9	137,3	140,4	138,3	141,8	130,3	129,7	130,3	133,1	130,5	
2003	141,6	141,7	141,6	144,7	142,1	146,3	133,9	132,4	134,0	137,6	134,7	
2004	146,9	146,6	145,8	151,9	149,8	146,3	139,0	138,9	137,5	142,8	139,1	
2005	151,1	149,2	151,7	154,3	149,5	157,1	143,5	141,3	143,6	146,8	142,8	
2006	153,0	151,0	153,6	156,2	151,5	158,9	145,2	142,6	145,4	149,1	145,0	
2007	154,2	153,0	154,6	157,4	153,4	159,8	146,9	144,0	147,0	150,2	145,5	
2008	156,4	153,8	157,2	159,4	154,2	162,3	148,9	143,2	149,1	155,2	147,0	
2009	162,7	160,5	163,4	165,8	161,0	168,6	154,1	148,0	154,4	163,5	152,1	
2010	164,9	160,6	166,2	167,6	161,1	171,2	157,5	149,1	157,8	166,9	155,1	
2011	163,7	158,6	165,2	166,1	159,1	169,9	156,8	148,1	157,1	166,8	153,7	
2008	I	155,7	153,4	156,5	158,7	153,9	161,6	148,3	143,1	148,5	153,2	146,6
	II	155,4	152,8	156,2	158,3	153,2	161,2	148,1	142,2	148,3	154,1	145,3
	III	155,4	152,3	156,3	158,1	152,7	161,2	148,4	142,6	148,6	154,4	146,2
	IV	159,3	156,6	160,1	162,4	157,2	165,5	150,8	145,1	151,0	159,2	150,1
2009	I	160,1	158,0	160,8	163,1	158,6	165,9	151,7	145,9	151,9	161,1	150,1
	II	161,8	160,1	162,4	165,2	160,7	167,9	152,6	146,5	152,8	162,8	150,3
	III	163,2	160,9	164,0	166,5	161,4	169,4	154,7	148,5	155,0	163,2	152,1
	IV	165,6	163,1	166,4	168,4	163,6	171,3	157,6	151,1	157,8	167,0	155,8
2010	I	165,1	161,1	166,4	167,7	161,6	171,2	157,9	150,2	158,2	166,8	155,3
	II	164,6	160,0	165,9	167,1	160,5	170,8	157,3	149,0	157,6	166,8	155,0
	III	165,1	160,4	166,6	167,7	160,9	171,4	157,9	149,2	158,1	167,4	155,4
	IV	164,9	160,9	166,1	167,7	161,4	171,3	157,0	148,1	157,3	166,5	154,8
2011	I	163,3	158,5	164,7	165,9	159,0	169,7	155,8	147,2	156,1	166,4	152,9
	II	163,6	158,3	165,3	166,0	158,8	170,0	156,9	148,1	157,1	167,0	153,7
	III	163,7	158,1	165,4	165,7	158,6	169,7	157,7	148,9	158,0	167,4	154,4
	IV	164,2	159,8	165,5	166,8	160,3	170,4	157,0	148,2	157,2	166,8	153,9
2012	I	163,9	159,6	165,3	165,7	160,1	169,0	159,1	150,0	159,4	167,2	154,2
	II	164,1	159,2	165,6	166,1	159,7	169,7	157,9	148,7	158,2	169,0	155,0
	III	164,2	159,3	165,7	166,2	159,8	169,9	157,8	148,4	158,1	169,1	155,0
	IV	164,9	160,7	166,2	167,3	161,3	170,8	157,6	148,0	157,9	169,1	154,9

Deflaoitu elinkustannusindeksillä.

Lähde: Ansiotasoindeksi, Tilastokeskus

4 Palkkarakennetilasto

4.1 Tulokset

Tässä luvussa käsitellään palkkarakennetilaston vuotta 2012 koskevia keskeisiä tuloksia. Vuoden 2012 tiedot ovat ennakkollisia ja ne täydentyvät keväällä 2014 tarkemmilla toimiala- ja alueluokitustiedoilla. Tästä syystä vertailuja ei ole tehty tässä julkaisussa näiden luokitusten osalta. Palkkarakennetilastoa on tehty Suomessa vuodesta 1995 lähtien. Tilasto kuvaa ansioita kolmella eri työnantajasektorilla: yksityisellä, kunnan ja valtion sektorilla. Työnantajasektorit ovat rakenteellisesti monella tapaa hyvin erilaisia; ne eroavat toisistaan mm. ammatti-, sukupuoli- ja ikärakenteeltaan.

Vuoden 2012 palkkarakennetilasto kattoi tiedot noin 1,69 miljoonasta palkansaajasta. Tuntiansio pystyttiin määrittelemään 1 656 000 koko- ja osa-aikaiselle palkansaajalle ja kuukausiansio 1 416 000 kokoaikaiselle palkansaajalle. Tuntiansio on määritetty kaikille niille palvelussuhteille, joiden säännöllinen tai palkattu työaika ja sitä vastaava ansio on ollut tiedossa. Tuntiansiotarkasteluissa ovat mukana myös sellaiset palkansaajat, joille ei ole määritetty aineistossa säännöllistä työaikaa, mutta joiden tuntiansiot on saatu laskettua muuta kautta. Edelliseen vuoteen verrattuna tuntiansiolaskelmissa olevien palkansaajien lukumäärä kasvoi noin 13 000:lla ja kokoaikaisien palkansaajien lukumäärä kasvoi noin 6 000 palkansaajalla.

Kokoaikaisen palkansaajan kuukausiansio oli vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä keskimäärin 3 206 euroa, mikä on 97 euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Kokonaistyöajan tuntiansio oli vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä keskimäärin 18,91 euroa. Kokoaikaisilla palkansaajilla tuntiansio oli 19,41 euroa. Osa-aikaisille palkansaajille laskettu keskimääräinen kokonaistyöajan tuntiansio, 16,62 euroa, oli n. 86 prosenttia kokoaikaisille palkansaajille määritellystä kokonaistyöajan tuntiansiosta vuonna 2012.

Työnantajasektoreista korkein kuukausiansio oli valtiolla, keskimäärin 3 647 euroa. Kuukausiansio oli 14 prosenttia korkeampi kuin kaikkien palkansaajien keskiarvo. Myös tuntiansio oli korkein valtiolla, keskimäärin 22,55 euroa. Valtion tuntiansio oli 19 prosenttia korkeampi kuin kaikkien palkansaajien keskiarvo ja 13 prosenttia korkeampi kuin yksityisellä sektorilla sekä 30 prosenttia korkeampi kuin kuntasektorilla. Valtion korkea palkkataso selittää palkansaajarakenne. Valtio on työnantajasektorina pieni ja palkansaajien tehtävät ovat pääasiassa erityisasiantuntija- ja asiantuntijatehtäviä.

4.1.1 Ansiot ammateittain

Palkkarakennetilastossa on käytetty vuodesta 2010 ammattiluokitus 2010:tä, joka pohjautuu kansainväliseen ISCO08 -luokitukseen. Luokitus vastaa paremmin nykyajan työmarkkinoiden ammattirakennetta ja esimerkiksi IT -alan tehtävät ovat luokituksessa paremmin eriteltyinä. Johtajien luokittelu on muuttunut tarkemmaksi ja tästä johtuen johtajiksi luokiteltavien osuus on laskenut

Taulukko 4A

Keskiansio vuoden 2012 IV neljänneksellä työnantajasektorin mukaan

Työnantajasektori	Palkansaajat, joille on määritetty tuntiansio		Suhdeluku Kaikki palkansaajat=100	Kokoaikaiset palkansaajat		Suhdeluku Kaikki palkansaajat=100
	Lukumäärä	Tuntiansio, euroa		Lukumäärä	Kuukausiansio, euroa	
Yksityinen	1 154 776	19,25	101,8	963 606	3 279	102,3
– jalostus (B...F)	385 051	9,98	105,6	365 763	3 333	103,9
– palvelut (G...S)	1 267 069	8,60	98,4	1 047 551	3 164	98,7
Kunta	421 526	7,31	91,5	377 191	2 932	91,4
Valtio	79 696	22,55	119,2	75 340	3 647	113,7
Yhteensä	1 655 998	18,91	100,0	1 416 137	3 206	100,0

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

tilastossa. Tässä luvussa esitetyt tulokset pohjautuvat uuteen ammattiluokitus 2010:een.

Ammattiluokituksen mukaan tarkasteltuna johtajat ja ylimmät virkamiehet, sotilaat sekä erityisasiantuntijat olivat parhaiten palkattuja ammattiryhmiä vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä (taulukko 4B). Johtajien ja ylimpien virkamiesten ansiotaso on korkein, ja todellisuudessa keskimääräinen ansiotaso kyseisessä ryhmässä on vielä esitettyjä lukuja hieman korkeampi. Tämä johtuu siitä, että yksityisen sektorin yritysten ylin johto ei kuulu palkkatilastojen tietosäiltöön.

Työnantajasektoreiden ammattirakennetta tarkasteltaessa nähdään, että valtiolla on vähintään asiantuntijatasolla toimivia palkansaajia noin 65 prosenttia. Vastaava osuus on kuntasektorilla 56 prosenttia ja yksityisellä sektorilla 43 prosenttia. Pienimmät keskimääräiset kuukausiansiot olivat koko maan tasolla ammattiluokassa maanviljelijät ja metsätyöntekijät (ammattiluokituksen pääluokka 6), muut työntekijät (9) sekä palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät (5) (kuvio 4A). Näitä ammatteja löytyy pääasiassa yksityiseltä sektorilta ja kuntasektorilta.

Taulukko 4B

Kokoaikaisien palkansaajien osuus ja kuukausiansiot työnantajasektorin sekä ammatin pääluokan mukaan vuoden 2012 IV neljänneksellä

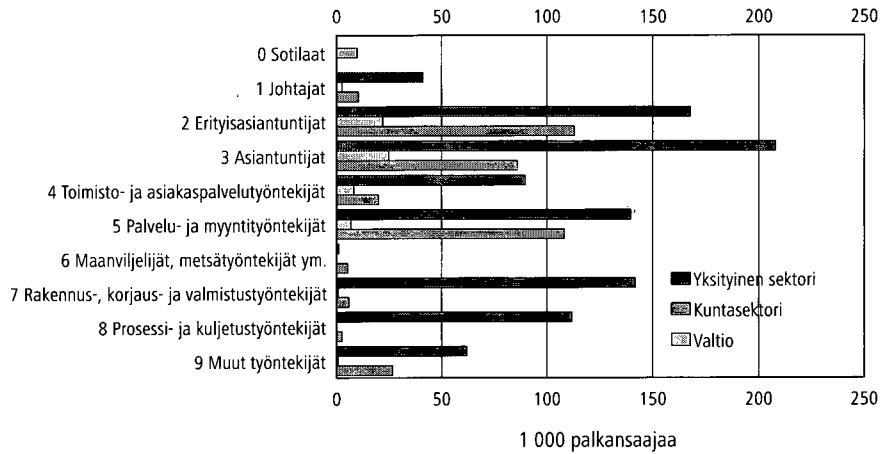
Ammatin pääluokka	Yksityinen		Kunta		Valtio		Yhteensä	
	Lkm, %	Kuukausiansio, e/kk	Lkm, %	Kuukausiansio, e/kk	Lkm, %	Kuukausiansio, e/kk	Lkm, %	Kuukausiansio, e/kk
Yhteensä	100,0	3 279	100,0	2 932	100,0	3 647	100,0	3 206
0. Sotilaat	–	–	–	–	13	3 994	1	3 994
1. Johtajat ja ylimmät virkamiehet	4	6 196	3	4 664	3	6 328	4	5 911
2. Erityisasiantuntijat	17	4 315	30	3 777	29	4 180	21	4 104
3. Asiantuntijat	22	3 448	23	2 829	33	3 297	22	3 269
4. Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	9	2 663	5	2 311	11	2 628	8	2 601
5. Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	15	2 421	29	2 354	9	3 172	18	2 413
6. Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	0	2 054	1	2 305	0	2 724	0	2 272
7. Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	15	2 910	2	2 580	1	2 826	10	2 897
8. Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	12	2 928	1	2 453	0	2 722	8	2 917
9. Muut työntekijät	6	2 292	7	2 063	1	2 268	6	2 224

Harmaalla pohjalla kunkin sektorin kolme suurinta palkansaajaryhmää Tilastokeskuksen ammattiluokituksen mukaan.

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Kuvio 4A

Palkansaajien lukumäärä ammattiluokan ja työnantajasektorin mukaan vuoden 2012 IV neljänneksellä

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Valtion palkansaajien keskittyminen asiantuntijatehtäviin nostaa sektorin keskimääräistä ansiotasoa verrattuna muihin sektoreihin, joilla korkeammin palkattuja ammattiluokkia on suhteessa vähemmän.

Tarkempi erittely ansioista ammattiluokituksen suhteen löytyy liitetaulukoista 4.1–4.6. Taulukoista voidaan nähdä, että palkkaus saattaa olla hyvinkin vaihtelevaa ammattiluokituksen pääluokan sisällä. Esimerkiksi ammattiluokituksen pääluokka asiantuntijat (3) sisältää niin korkeammin palkattuja teknisiä asiantuntijoita, kuin myös sosiaali- ja terveydenhuollon matalammin palkattuja asiantuntijoita. Suurin osa sosiaali- ja terveydenhuollosta kuuluu kuntasektorille ja suurin osa teknisistä asiantuntijoista yksityiselle sektorille, minkä vuoksi asiantuntijoiden pääluokan ansiot eroavat noin 22 prosenttia yksityisen sektorin hyväksi.

4.1.2 Ansiot ikäryhmittäin

Väestön ikääntyminen näkyy myös palkkarakennetilastossa. Vuonna 2012 yli 60-vuotiaiden osuus oli 7 prosenttia kokoaikaisista palkansaajista, kun se oli vain kaksi prosenttia vuonna 2001. Vuoden 2012 palkkarakennetilaston mukaan kokoaikaisista palkansaajista oli 30–49 -vuotiaita noin 51 prosenttia (taulukko 4C). Alle 30 -vuotiaita oli 15 prosenttia ja yli 50 -vuotiaita noin 34 prosenttia.

Alle 20 -vuotiaista työskenteli yksityisellä sektorilla noin 83 prosenttia. Tämän voidaan katsoa johtuvan muun muassa siitä, että yksityisen sektorin teollisuus- ja palvelualoilla on paljon vähäistä ammattitaitoa vaativia tehtäviä, joissa koulutusvaatimukset ovat vähäisiä. Nuorten vähäinen osuus julkisella sektorilla johtuu osittain taas siitä, että julkiselle sektorille painottuu yhä suurempi osa pidempää koulutusta edellyttävistä asiantuntija- ja erityisasiantuntijatehtävistä. Iältään nuorimpien palkansaajien osuus kaikista kokoaikaisista palkansaajista oli nyt noin yksi prosentti ja tämä osuus kasvoi hieman edellisvuoteen verrattuna.

Taulukko 4C

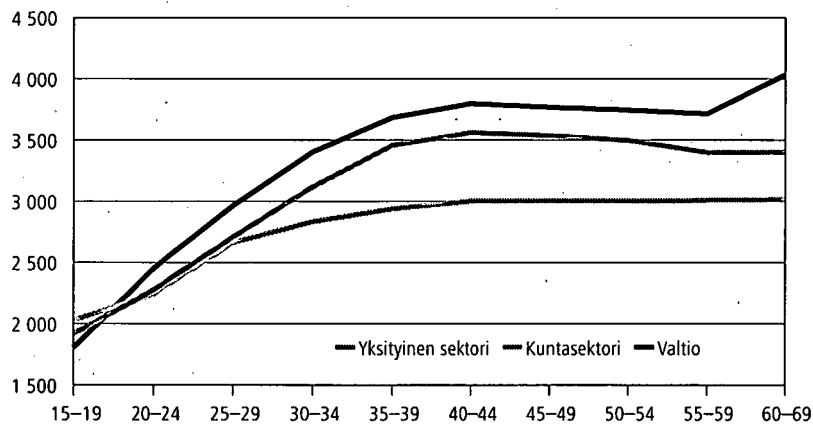
Kokoaikaisten palkansaajien osuus ja kuukausiansiot työnantajasektorin sekä ikäryhmän mukaan vuoden 2012 IV neljänneksellä

Ikäryhmä	Yksityinen		Kunta		Valtio		Yhteensä	
	Lkm, %	Kuukausiansio, e/kk	Lkm, %	Kuukausiansio, e/kk	Lkm, %	Kuukausiansio, e/kk	Lkm, %	Kuukausiansio, e/kk
Yhteensä	100,0	3 183	100,0	2 859	100,0	3 505	100,0	3 111
15–19	1	1 918	0	2 029	0	..	1	1 933
20–24	5	2 275	3	2 242	2	2 450	4	2 273
25–29	11	2 706	7	2 661	7	2 962	10	2 707
30–34	13	3 118	9	2 834	11	3 403	12	3 075
35–39	13	3 457	10	2 939	11	3 684	12	3 352
40–44	13	3 562	12	3 002	12	3 799	13	3 427
45–49	14	3 537	16	3 005	16	3 768	15	3 400
50–54	13	3 498	17	3 002	16	3 745	14	3 354
55–59	11	3 400	17	3 009	15	3 714	13	3 285
60–69	6	3 402	8	3 017	9	4 033	7	3 319
Tuntematon	0	2 883	0	2 574	0	..	0	2 873

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Kuvio 4B

Kokoaikaisten palkansaajien kokonaisansio ikäryhmän ja työnantajasektorin mukaan vuoden 2012 IV neljänneksellä

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Yksityisellä ja kuntasektorilla parhaiten palkattu ikäryhmä on 40–44 -vuotiaat (kuvio 4B). Valtiolla parhaiten palkattu ikäryhmä on 60–69 -vuotiaat, mutta tästä huolimatta kaikilla työnantajasektoreilla trendi on samanlainen: keskiansiot kääntyvät laskuun 40–44 -vuotiaita vanhemmissa ikäryhmissä.

4.2 Palkkaerot

Tehtyjen tutkimusten perusteella palkkaerot ovat kasvaneet vain lievästi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tämä lienee osin keskitettyjen työehtosopimusten vaikutusta, sillä palkansaajarakenteen muutokset ovat olleet huomattavia tänä aikana. Tilastokeskuksen palkkarakennetilasto antaa erinomaiset mahdollisuudet tarkastella palkansaajarakenteiden muutoksia, palkkaeroja ja niihin johtavia syitä monesta eri näkökulmasta. Kaikkein laajimmin aineistoa on käytetty miesten ja naisten välisten palkkaerojen selvittämiseen. Tässä kappaleessa tarkastellaan sukupuolten välisten palkkaerojen lisäksi palkkaeroja ulkomaalaisten ja suomalaisten välillä. Lisäksi kappaleessa käydään läpi palkkojen hajontaa eri työnantajasektoreilla.

4.2.1 Sukupuolten väliset palkkaerot

Sukupuolten välisiä palkkaeroja käsittelevissä tutkimuksissa on toistuvasti havaittu, että yksi tärkeimmistä naisten ja miesten keskipalkkaeroja selittävästä tekijöistä on naisten sijoittuminen erilaisiin, yleensä pienempipalkkaisiin, ammatteihin kuin miehet. Ammattien väliseen segregatioon on haettu muutosta muun muassa hallitusohjelmassa ja Euroopan Unionin neuvoston suosituksessa sukupuolten välisen palkkaeron pienentämisestä. Suomessa palkansaajien ammattien välistä segregatiota on tutkittu tähän mennessä vielä niukasti. Kattavimman kuvan ammatillisen segregatian suuruudesta antaa Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä -sarjan loppuraportti Segregatio ja sukupuolten väliset palkkaerot vuodelta 2008. Kyseisessä loppuraportissa on tutkittu erilaisten indikaattoreiden soveltumista sukupuolten ammatillisen eriytymisen säännölliseen mittaamiseen Suomessa. Saatujen tulosten mukaan säännöllisesti tuotettavaksi indikaattoriksi soveltuu parhaiten ns. ID-indikaattori (Index of dissimilarity), jonka muutostietoja vuosilta 2003–2012 tarkastellaan taulukossa 4D.

Vuoden 2012 palkkarakennetilastossa kaikista palkansaajista oli naisia noin 53 prosenttia. Kuntasektorilla naisten osuus oli noin 79 prosenttia ja yksityisen sektorilla noin 44 prosenttia. Valtiolla naisten osuus palkansaajista oli noin 48 prosenttia. Asiantuntijatehtävissä toimivista palkansaajista (ammattin pääluokat 2 ja 3) naisia oli hieman yli puolet (54 prosenttia). Johtavassa asemassa (1) naisten osuus oli runsas kolmannes (35 %) ja toimisto- ja asiakaspalvelutyötä sekä palvelu-, myynti- ja hoitotyötä tekevistä (pääluokat 4 ja 5) kolme neljäsosaa oli naisia (75 %).

Ammattiin liittyvä eriytyminen sukupuolten välillä voidaan myös havaita tarkastelemalla oheisia ID-segregatioindeksejä (taulukko 4D). ID-indeksi saa arvoja nollan ja ykkösen väliltä. Jos indeksin arvo on 1, niin ammatit ovat täysin segregoituneet, eli ammatit ovat täysin eriytyneet sukupuolen mukaan. Vastaavasti indeksin arvo 0 tarkoittaa sitä, että sukupuolten välillä ei ole lainkaan ammatillisia eroja. Indeksien lukuja voidaan tulkita siten, että ID-indeksin arvo kerrottuna sadalla ja jaettuna kahdella kertoo likimain, kuinka suuren osuuden naisista ja miehistä tulisi vaihtaa ammattia, jotta ammattiin liittyvät erot sukupuolten välillä poistuisivat.

Taulukko 4D

ID-segregaatioindeksi vuosina 2003–2012

Vuosi	ID-indeksi
2003	0,624
2004	0,609
2005	0,606
2006	0,591
2007	0,592
2008	0,600
2009	0,594
2010	0,594
2011	0,592
2012	0,589

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4E

Naisten ja miesten keskiansiot ja niiden ero vuoden 2012 IV neljänneksellä

	Keskimääräinen ansio		Ansioiden suhde, naiset/miehet Keskiansio %
	Naiset euroa	Miehet euroa	
Kokonaistyöajan kuukausiansio	2 891	3 530	81,9
Kokonaistyöajan tuntiansio	17,14	20,94	81,9
Säännöllisen työajan ansio	2 908	3 517	82,7

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Vuonna 2012 keskimäärin 29 prosenttia työskentelevistä miehistä ja naisista tulisi vaihtaa ammattia, jotta sukupuolten väliset ammatilliset erot katoaisivat. Ammattirakenteeseen liittyvät erot ovat hieman kaventuneet vuosien 2003 ja 2012 välisenä aikana.

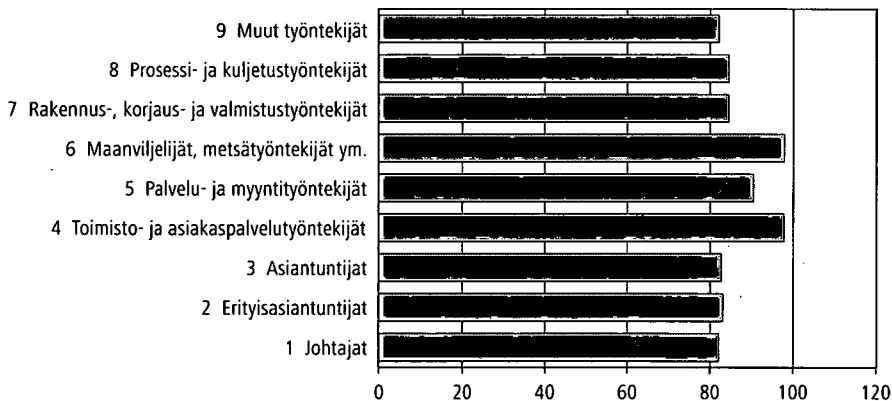
Osa- ja kokoaikaisten naisten tuntiansio oli keskimäärin 81,9 prosenttia miesten ansiosta ja kokoaikaisessa työssä olevien naisten kuukausiansio niin ikään 81,9 prosenttia miesten ansiosta vuonna 2012 (taulukko 4E). Sukupuolten välisessä palkkaerossa ei tapahtunut muutoksia verrattuna vuoteen 2011.

Säännölliseltä työajalta maksettava kuukausiansio on laskettu ansiotasoindeksien luvuista. Näin laskettu sukupuolten välinen palkkaero oli vajaan prosenttiyksikön kokonaisansioiden eroa pienempi. Tämä johtui lähinnä siitä, että miesten yli- ja lisätyöltä saaman ansion määrä oli yli kolme kertaa suurempi kuin naisilla.

Kuviossa 4C on esitetty naisten ja miesten tuntiansioiden erot ammatin pääluokan mukaan. Kuvioista huomataan, että miesten ja naisten välinen palkkaero vaihtelee ammateittain, mutta miehet ansaitsevat jokaisessa ammattiluokassa naisia enemmän. Asiantuntijoilla ja erityisasiantuntijoilla sukupuolten välinen palkkojen suhde oli vuonna 2012 noin 82 prosenttia. Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöillä palkkasuhde oli sen sijaan 98 prosenttia.

Kuvio 4C

Naisten tuntiansio suhteessa miesten tuntiansioon ammatin pääluokan mukaan vuoden 2012 IV neljänneksellä, prosenttia

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

4.2.2 Ulkomaalaisten palkansaajien palkat

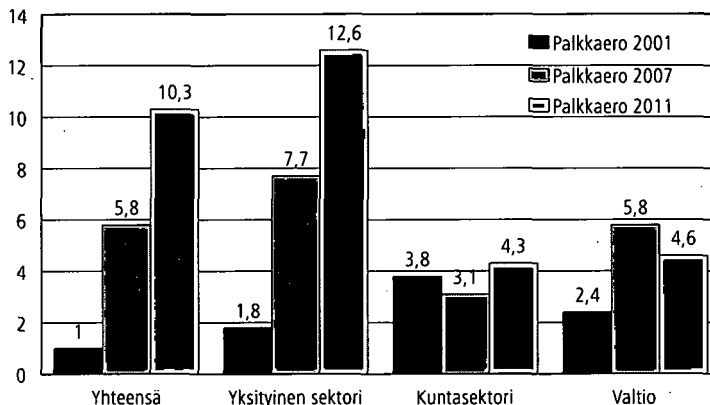
Vuoden 2012 palkkarakennetilastoon sisältyi 43 716 ulkomaalaista palkansaajaa, joille oli laskettavissa tuntiansio. Näistä oli naisia 18 791 henkilöä, eli noin 43 prosenttia. Ulkomaalaisten palkansaajien keski-ikä oli 38 vuotta ja he työskentelivät lähes kaikilla toimialoilla useassa eri ammatissa. Suomalaiset palkansaajat olivat keskimäärin hieman ulkomaalaisia vanhempia (keski-ikä 43 vuotta).

Vuonna 2001 kokoaikaisia ulkomaalaisia palkansaajia oli palkkarakennetilastossa vajaat 14 000. Vuonna 2012 vastaava lukumäärä oli reilu 33 000, joten kokoaikasten ulkomaalaisten palkansaajien lukumäärä on yli kaksinkertaistunut palkka-aineistoissa kymmenessä vuodessa. Merkittävintä kasvu on ollut yksityisellä sektorilla.

Ulkomaalaisten palkansaajien keskimääräinen kuukausiansio oli vuoden 2012 lopussa 2 894 euroa. Suomalaisen palkansaajien keskiansio oli 3 214 euroa vastaavana ajankohtana. Palkkaero oli suurin yksityisellä sektorilla, ja pienin kuntasektorilla (kuvio 4D). Ulkomaalaisten ja suomalaisten palkansaajien palkkaero on noussut 2000-luvulla huomattavasti. Palkkaeron kasvu johtuu pääasiassa siitä, että ulkomaalaisten palkansaajien lukumäärä on lisääntynyt vuoden 2001 jälkeen erityisesti pienipalkkaisissa ns. suorittavissa ammateissa.

Kuvio 4D

Ulkomaalaisten palkansaajien palkkaero suomalaisiin palkansaajiin verrattuna työnantajasektoreittain vuosina 2001, 2007 ja 2012, prosenttia

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Palkkaerot eri tehtävissä

Ulkomaalaisia palkansaajia työskenteli vuonna 2012 kaikissa ammatin pääluokissa lukuun ottamatta sotilaita (Taulukko 4F). Lukumäärällisesti eniten ulkomaalaisia työskenteli erityisasiantuntijoina ja suhteellisesti ulkomaalaisten osuus oli suurin muissa työntekijöissä. Asiantuntijatehtävissä (pääluokat 2, 3) ulkomaalaisten ansio on varsin lähellä suomalaisten ansiota, eroa on muutamia prosentteja suomalaisten hyväksi. Vaativuustasoltaan alemmissa tehtävissä (pääluokat 4–9) ulkomaalaisten ansio on keskimäärin kymmenisen prosenttia suomalaisten ansiota heikompi. Ammattiryhmässä ”Johtajat” ulkomaalaisten ansio on suoma-

Taulukko 4F

Palkansaajat kansalaisuuden ja ammattiluokituksen mukaan vuonna 2012

Ammattiluokitus	Suomalaiset		Ulkomaalaiset	
	Lukumäärä	Kokonaisansion keskiarvo	Lukumäärä	Kokonaisansion keskiarvo
0 Sotilaat	9 695	3 994	–	–
1 Johtajat	53 399	5 895	718	7 119
2 Erityisasiantuntijat	295 125	4 107	7 240	3 989
3 Asiantuntijat	314 155	3 269	4 172	3 253
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	116 253	2 604	1 363	2 391
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	250 015	2 417	4 773	2 223
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	5 858	2 269	334	2 319
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	143 942	2 904	4 311	2 662
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	111 067	2 925	3 399	2 660
9 Muut työntekijät	82 367	2 250	6 676	1 910
Yhteensä	1 383 133	3 214	33 004	2 894

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

laisten ansiota suurempi. Yksi syy tähän on se, että tarkastelun ulkomaalaiset työskentelevät suurten yritysten johtotehtävissä.

Tarkempi ammattikohtainen tarkastelu esitetään taulukoissa 4G ja 4H. Taulukosta 4G voidaan nähdä, että ulkomaalaiset sijoittuvat useimmiten palvelu- ja hoitoalan ammatteihin. Siivoojina työskentelee lukumäärällisesti eniten ulkomaalaisia. Ulkomaalaisten lukumäärä terveydenhuollon ammateissa on lisääntynyt viime vuosina.

Suomalaisiin verrattuna parhaiten palkatut ulkomaalaiset työskentelivät johtajina (taulukko 4H). Palkkataso ylitti usein samassa ammatissa toimivan suomalaisen ansion. Yksi selitys tähän on se, että ulkomaalaiset toimivat johtajina pääkaupunkiseudulla isoissa yrityksissä.

Taulukko 4G

Ammatit, joissa eniten ulkomaalaisia vuonna 2012

Ammatti	Lkm	Palkka	Palkkaero %
Yhteensä	33 004	2 894	0,90
91121 Toimistosivoojat ym.	3 315	1 759	0,92
23103 Assistentit ja tuntiopettajat (yliopisto)	1 655	2 886	0,97
91123 Sairaala- ja laitosapulaiset	1 041	2 083	0,98
9333 Rahdinkäsittelijät, varastotyöntekijät ym.	935	2 299	0,94
8331 Linja-auton- ja raitiovaununkuljettajat	721	3 153	1,13
53219 Muut lähihoitajat	655	2 452	0,96
3511 Käytön operaattorit	650	3 338	0,96
5223 Myyjät	640	2 246	0,93
32211 Sairaanhoidajat	593	3 103	1,03
7119 Muut rakennustyöntekijät	590	2 594	0,96
51201 Kokit, keittäjät ja kylmäköt	580	2 120	0,98
91129 Muut muualla luokittelemattomat siivoojat	478	1 634	0,73
8160 Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät	475	2 390	0,90
53111 Päiväkotien ja muiden laitosten lastenhoitajat ym.	452	1 988	0,92
8332 Kuorma-auton- ja erikoisajoneuvojen kuljettajat	427	2 731	0,95
7111 Talonrakentajat	422	2 584	0,93
53213 Sosiaalialan hoitajat	414	2 426	0,98
2519 Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät	373	4 414	0,98
3322 Myyntiedustajat	368	3 717	0,96
9412 Avustavat keittiötyöntekijät	361	1 865	0,92

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4H

Ammatit, joissa ulkomaalaisilla suhteellisesti suurimmat ansiot vuonna 2012

Ammatti	Lkm	Palkka	Palkkaero %	
1213	Politiikka- ja suunnittelujohtajat	53	9 324	134
1221	Myynti- ja markkinointijohtajat	136	7 982	126
53222	Henkilökohtaiset avustajat, omaishoitajat ym.	62	2 412	117
3351	Tulli- ja rajavirkamiehet	72	4 263	117
7511	Lihanleikkaajat, kalankäsittelijät ym.	111	3 931	117
1219	Muut hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	40	7 201	115
3118	Tekniset piirtäjät	69	3 813	114
8331	Linja-auton- ja raitiovaunukuljettajat	721	3 153	113
3339	Muut liike-elämän asiantuntijat	41	3 503	112
1330	Tieto- ja viestintäteknologiajohtajat	80	6 866	112
1211	Talousjohtajat	62	7 356	111
2141	Teollisen valmistuksen ja tuotantotekniikan erityisasiantuntijat	112	5 268	111
2411	Laskentatoimen erityisasiantuntijat ja tilintarkastajat	132	4 892	111
8111	Kaivos- ja louhustyöntekijät	41	3 348	110
8212	Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kokoonpanijat	88	2 962	110
3123	Rakennusalan työnjohtajat	63	3 628	109
2423	Henkilöstöhallinnon erityisasiantuntijat ja urasuunnittelijat	43	4 374	109
2354	Muut musiikin opettajat	41	3 254	108
1223	Tutkimus- ja kehitysjohtajat	142	6 440	108
252	Tietokantojen,- verkkojen ja järjestelmäohjelmistojen erityisasiantuntijat	95	4 989	108

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Ulkomaalaisten linja-auton- ja raitiovaunukuljettajien keskiansiota nostivat erityisesti suomalaisia suuremmat ilta-, viikonloppu- ja yötyölisät sekä suuremmat yli- ja lisätyökorvaukset. Elektroniikan tai informaatioteknologian parissa työskentelevien ulkomaalaisten palkkatasoa nostivat ennen kaikkea erityisosaimisen tuomat palkanlisät.

4.2.3 Palkkahajonta

Kaikkien palkansaajien tuntiansioiden keskiarvo oli vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä 18,91 euroa ja mediaani (ansio, jonka ylä- ja alapuolelle sijoittuu puolet ansioista) 16,60 euroa. Tuntiansioiden keskiarvo oli kaikilla sektoreilla selvästi ansioiden mediaania korkeampi. Keskiarvon ja mediaanin välinen ero oli suhteellisesti suurin yksityisellä sektorilla, 13,3 prosenttia. Kuntasektorilla vastaava ero oli 12,5 prosenttia ja valtiolla 10,0 prosenttia.

Miesten keskimääräinen tuntiansio oli 20,94 ja naisten 17,14 euroa. Miehillä mediaanin ja keskiansion ero oli 13,2 prosenttia ja naisilla 11,7 prosenttia. Miehillä ansioiden hajonta oli selvästi suurempi kuin naisilla, mistä johtuen myös miesten keskiansioiden suhde mediaaniin oli suurempi kuin naisilla.

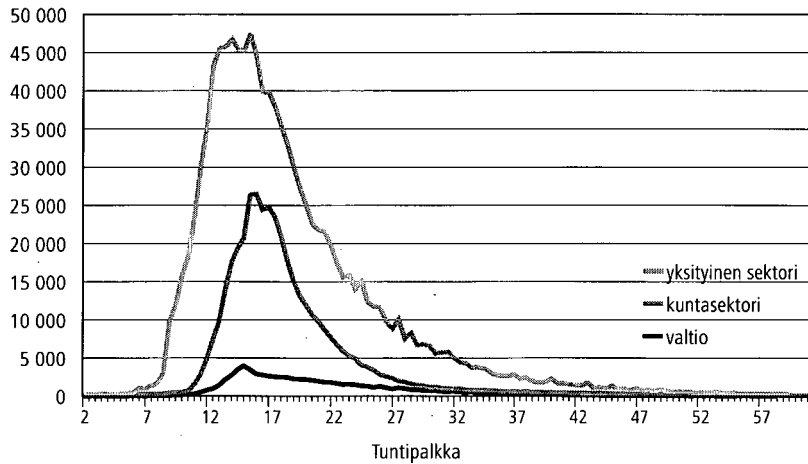
Vähiten ansaitseva kymmenesosa palkansaajista ansaitsi vähemmän kuin 11,75 euroa ja parhaiten ansaitseva kymmenesosa enemmän kuin 28,68 euroa tunnissa. Siten parhaiten ansaitseva kymmenesosa ansaitsi vähintään 2,44 kertaa enemmän kuin vähiten ansaitseva desiiliryhmä. Keskiertopalkansaaja (=mediaani) ansaitsi vähintään 41 prosenttia enemmän kuin matalapalkkaisimpaan kymmenesosaan kuuluva ja parhaiten palkatun kymmenesosan tuntiansio oli vähintään 73 prosenttia mediaanipalkkaa suurempi.

Kuvio 4E

Kokonaistuntiansioiden jakaumat työnantajasektorin mukaan vuoden 2012 IV neljänneksellä

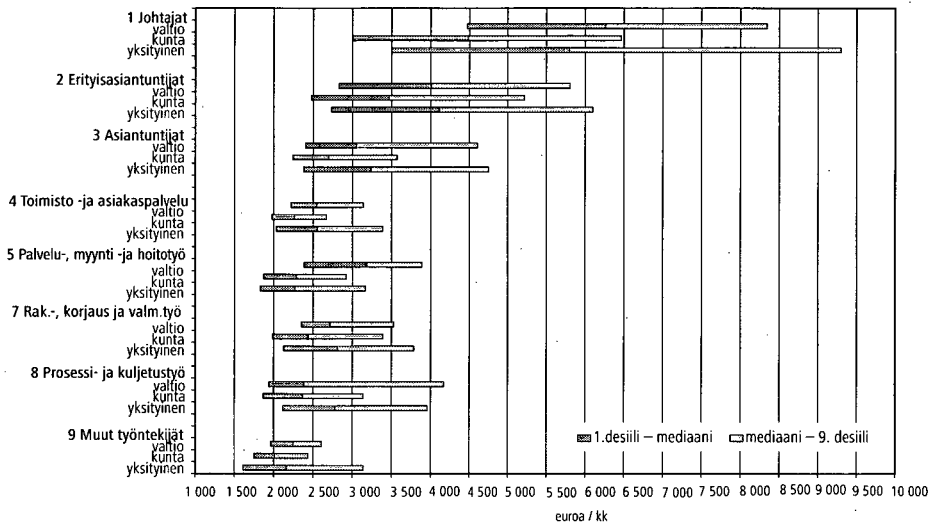
Palkansaajien lkm

Lähde: Palkkarakenneilasto, Tilastokeskus

Kuvio 4F

Kokoaikaisten palkansaajien kuukausiansion 1. ja 9. desiiipisteen väli sekä mediaani ammatin pääluokan ja työnantajasektorin mukaan vuoden 2012 IV neljänneksellä

Lähde: Palkkarakenneilasto, Tilastokeskus

Kuviosta 4E nähdään että ansiot ovat vinosti jakautuneet kaikilla sektoreilla. Tästä johtuen keskiarvotuntiansio on suurempi kuin mediaani, joka siis kuvaa jakauman keskimmäisen palkansaajan ansiota. Mediaaniansio kuvaa keskiansiota paremmin keskimääräisen palkansaajan ansiota.

Johtajien ja erityisasiantuntijoiden kokonaistyöajan kuukausiansioiden hajonta oli suurempaa kuin muissa ammatin pääluokissa. Yksityisen sektorin johtajien

Taulukko 4I

Tunti- ja kuukausiansioiden hajontaa kuvaavia tunnuslukuja työnantajasektorin mukaan vuosina 2002–2012

Sektori/Vuosi	Kokonaistyöajan tuntiansio				Kokonaistyöajan kuukausiansio			
	D5/D1(*)	D9/D5(*)	D9/D1(*)	CV% (**)	D5/D1(*)	D9/D5(*)	D9/D1(*)	CV% (**)
Yhteensä								
2002	1,381	1,659	2,292	49,45	1,374	1,629	2,238	46,36
2003	1,374	1,676	2,302	51,12	1,372	1,640	2,249	46,29
2004	1,371	1,679	2,302	50,57	1,372	1,637	2,247	46,08
2005	1,374	1,676	2,303	50,52	1,376	1,642	2,259	47,01
2006	1,385	1,693	2,344	49,93	1,385	1,655	2,292	47,13
2007	1,391	1,698	2,361	50,06	1,389	1,667	2,315	47,44
2008	1,399	1,720	2,406	50,86	1,397	1,681	2,348	47,73
2009	1,403	1,709	2,397	50,08	1,398	1,666	2,329	47,10
2010	1,407	1,710	2,407	50,34	1,402	1,657	2,322	46,77
2011	1,416	1,716	2,429	50,93	1,408	1,660	2,337	47,40
2012	1,412	1,728	2,440	51,57	1,408	1,667	2,347	47,94
Yksityinen sektori								
2002	1,418	1,637	2,323	52,30	1,405	1,618	2,273	49,89
2003	1,410	1,658	2,337	54,63	1,406	1,635	2,300	49,90
2004	1,408	1,666	2,347	54,24	1,406	1,641	2,308	49,92
2005	1,408	1,668	2,348	54,07	1,410	1,646	2,320	51,19
2006	1,421	1,690	2,402	53,29	1,427	1,660	2,369	50,91
2007	1,431	1,697	2,428	54,19	1,438	1,670	2,401	51,68
2008	1,437	1,719	2,469	54,62	1,430	1,700	2,431	52,25
2009	1,443	1,708	2,464	54,08	1,433	1,683	2,412	51,43
2010	1,445	1,711	2,472	53,60	1,433	1,668	2,390	50,28
2011	1,453	1,718	2,497	54,23	1,432	1,679	2,405	50,85
2012	1,454	1,730	2,516	55,27	1,440	1,683	2,424	51,75
Kuntasektori								
2002	1,296	1,478	1,916	43,33	1,279	1,596	2,041	39,89
2003	1,294	1,476	1,909	43,82	1,280	1,589	2,034	39,70
2004	1,280	1,489	1,906	42,61	1,276	1,589	2,027	38,94
2005	1,290	1,493	1,926	43,72	1,287	1,594	2,052	39,77
2006	1,310	1,578	2,067	45,44	1,290	1,590	2,050	41,26
2007	1,304	1,593	2,078	43,87	1,283	1,604	2,058	40,45
2008	1,319	1,566	2,066	45,45	1,312	1,581	2,074	40,29
2009	1,319	1,554	2,051	44,19	1,313	1,572	2,064	40,63
2010	1,325	1,552	2,056	45,07	1,318	1,566	2,065	40,86
2011	1,329	1,557	2,069	45,22	1,327	1,564	2,076	41,31
2012	1,319	1,562	2,060	45,24	1,319	1,565	2,063	41,43
Valtio								
2002	1,333	1,730	2,307	39,87	1,345	1,688	2,270	38,41
2003	1,331	1,719	2,289	39,60	1,358	1,678	2,278	37,93
2004	1,341	1,680	2,252	38,91	1,363	1,664	2,268	37,34
2005	1,348	1,675	2,258	38,42	1,355	1,647	2,232	37,11
2006	1,357	1,672	2,269	38,07	1,370	1,650	2,260	37,15
2007	1,356	1,671	2,265	38,08	1,377	1,637	2,254	36,74
2008	1,367	1,682	2,298	37,91	1,384	1,642	2,273	36,75
2009	1,345	1,662	2,285	37,64	1,406	1,622	2,280	36,41
2010	1,360	1,642	2,232	36,13	1,384	1,602	2,218	35,31
2011	1,377	1,648	2,269	37,32	1,400	1,613	2,259	36,72
2012	1,368	1,621	2,217	35,56	1,395	1,586	2,213	34,73

* D5=Mediaani. Tunnusluvut D5/D1 ja D9/D5 kuvaavat desiliipisteiden ja mediaanin suhdetta ja D9/D1 desiliipisteiden suhdetta.

** Variaatiokerroin (CV%) kuvaa ansioiden keskihajonnan suhdetta ao. ansion aritmeettiseen keskiarvoon.

Tarkastelu kattaa myös ylimpään ja alimpaan desiliiniin kuuluneet.

Lähde: Paikkarakennetilasto, Tilastokeskus

ansioiden hajonta oli suurinta. Kuviosta 4F voidaan havaita, että eri ammattien pääluokat peittävät limittäin toisiaan. Esimerkiksi useissa työntekijäammateissa oli palkansaajia, jotka ansaitsivat enemmän kuin vähiten ansaitsevat johtajien ammattiryhmään luokitellut. Kuviosta käy myös ilmi, että kuntasektorilla ansioiden hajonta ammattien pääluokkien sisällä on yleisesti ottaen pienempää kuin muilla työnantajasektoreilla.

Variaatiokerroin mitattuna ansioiden hajonta oli vuonna 2012 hieman suurempaa kuin vuotta aikaisemmin (taulukko 4I). Palkkahajonta kasvoi yksityisellä sektorilla ja kuntasektorilla. Valtiolla sen sijaan palkkahajonta supistui vuodesta 2011. Variaatiokerroin reagoi varsin herkästi poikkeaviin havaintoihin, joten on luotettavampaa tarkastella desiilipisteiden suhteita palkkaeroja verrattaessa. Ylimmän desiilin ansiot kasvoivat mediaanipalkansaajaa nopeammin yksityisellä sektorilla, mutta supistuivat suhteessa mediaanipalkansaajaan kunta- ja valtiosektorilla.

Kuukausiansioita tarkasteltaessa desiilien ja mediaanin väliset muutokset olivat melko vähäisiä. Tunti- ja kuukausiansioiden hajontojen erot johtuvat suurelta osin siitä, että osa-aikaiset palkansaajat eivät kuulu kuukausiansiolaskelmiin, mutta he sisältyvät tuntiansiotarkasteluun. Osa-aikaisia palkansaajia työskentelee paljon erityisesti yksityisen sektorin palvelualoilla. Yksityisen sektorin osa-aikaisiin palkansaajiin sisältyi sekä korkeapalkkaisia lääkäreitä että vähemmän ansaitsevia siivoojia ja kauppa-apulaisia.

4.3 Palkkojen kansainvälinen vertailu

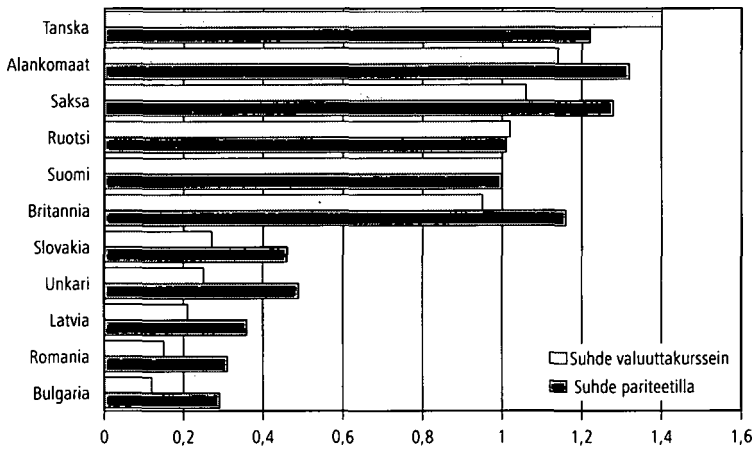
Kansainvälisiin palkka- ja ostovoimavertailuihin sisältyy monia ongelmia ja vertailuja on monessa mielessä haasteellista tehdä. Vertailukelpoisuutta hankaloittavat esimerkiksi palkansaajarakenteisiin ja palkanmuodostukseen liittyvät erot eri maissa. Lisäksi tietojen harmonisointia vaikeuttaa se, että tilastot tehdään yleensä kansallista käyttöä varten.

Palkkarakennetilaston tietoja on toimitettu kansainvälisiin tietolähteisiin säännöllisesti tilaston perustamisesta (1995) lähtien. Osa tiedoista toimitetaan asetuksiin perustuen aina neljän vuoden välein ja osa toimitetaan ns. herrasmiehsopimusten perusteella vuosittain. Tietoja toimitetaan pääasiassa kolmeen kansainväliseen instituutioon, Euroopan tilastovirastoon (Eurostat), Kansainväliseen työjärjestöön (ILO) sekä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestöön (OECD). Tietosisällöltään laajin palkkarakennetutkimus toteutetaan neljän vuoden välein kaikissa Euroopan jäsenmaissa Eurostatin organisoimana. Viimeisin tutkimus tehtiin tilastovuodelta 2010 ja sitä edellinen vuodelta 2006. Vuoden 2010 palkkarakennetutkimuksen tuloksia on tarkasteltu tarkemmin vuonna 2012 julkaistussa *Palkat ja työvoimakustannukset 2012* -julkaisussa.

Seuraavassa esitettävät palkkavertailut perustuvat vuoden 2011 kansallisiin palkkarakennetilastoihin. Kuviossa 4G on tarkasteltu vuosittain Eurostatiin toimitettavia laskennallisia vuosiansioita. Jos palkkoja tarkastellaan suoraan euro-määräisinä, niin suomalaisten palkansaajien laskennallinen vuosiansio oli vuonna 2011 tarkasteltavien maiden keskivaiheilla. Ruotsalaisten sama vuosiansio oli lähes samansuuruinen suomalaisiin verrattuna, mutta esimerkiksi Tanskassa an-

Kuvio 4G

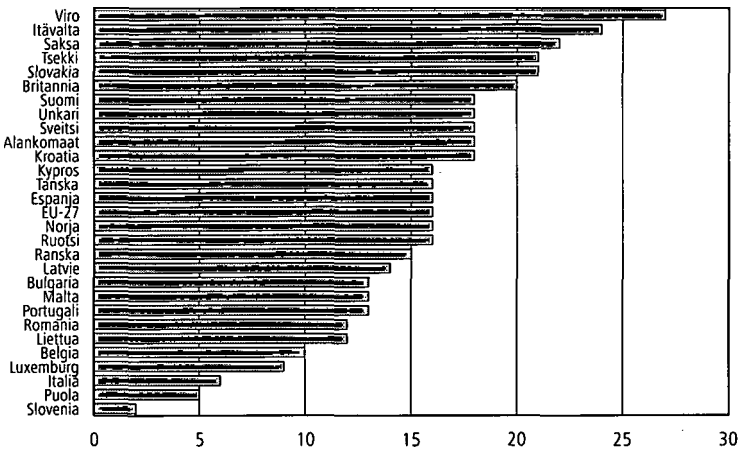
Kokoaikaisten palkansaajien keskimääräiset vuosiansiot valuuttakurssein ja ostovoimapariteetein eri maissa vuonna 2011, Suomi = 100

Lähde: Structure of Earnings Survey, Eurostat

Kuvio 4H

Sukupuolten välinen palkkaero (Gender pay gap) eri maissa vuonna 2011

Lähde: Structure of Earnings Survey, Eurostat

siot olivat selkeästi Suomea suurempia. Tanskassa euromääräinen ansiotasoo keskimäärin noin 40 prosenttia Suomen ansiotasoo suurempi. Sen sijaan Bulgariassa ja Romaniassa vuosiansiot ovat alle 20 prosenttia suomalaisten vuosiansioista.

Jos palkkavertailussa huomioidaan maiden hintatasoo (ostovoimapariteetti), niin Suomen ansiotasoo heikkenee hieman. Britannia nousee pariteettivertailussa Suomen ohi ja ansioiden ero Alankomaihin ja Saksaan kasvaa. Pienimpien ansioiden maat, Slovakia, Unkari, Latvia, Romania ja Bulgaria kohentavat myös asemiaan hintatason huomioon ottavassa vertailussa.

Gender pay gap (GPG) kuvaa sukupuolten välistä palkkaeroa eri maissa tuntiansioista laskien. Kaikkein suurin sukupuolten välinen palkkaero oli vuonna 2011 Virossa, 27,3 prosenttia (kuvio 4H). Suomessa sukupuolten välinen palkkaero oli samaisena ajankohtana 18,2 prosenttia. Naisten ja miesten välinen palkkaero oli Suomessa tarkastelun maista seitsemänneksi suurin. Kaikkein pienin palkkaero oli vuonna 2010 Sloveniassa, 2,3 prosenttia. Sukupuolten välinen palkkaero oli alle 10 prosenttia Puolassa, Italiassa ja Luxemburgissa. EU27-maiden keskimääräinen palkkaero on laskenut noin prosenttiyksikön vuoden 2008 17,3 prosentista vuoden 2011 16,2 prosenttiin. Suomen GPG-indikaattori supistui vastaavalla ajanjaksolla 2,3 prosenttia mainittuun 18,2 prosenttiin.

4.4 Laatuseloste

1 Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö

Palkkarakennetilasto laaditaan vuosittain ja se kuvaa palvelussuhteiden määrää sekä ansiotasoa eri työnantajasektoreilla tilastointivuoden viimeisellä neljänneksellä. Tilasto on ilmestynyt vuodesta 1995 lähtien ja se kattaa yksityiseltä sektorilta yritykset joiden palveluksessa on vähintään viisi henkeä sekä julkisen sektorin kaikki palkansaajat. Palkkarakennetilaston ulkopuolelle on rajattu yksityiseltä sektorilta yritysten ylin johto sekä yrityksen päätoimialan mukaan maa-, metsä- ja kalatalouden, työnantajakotitalouksien sekä kansainvälisten järjestöjen toimialat. Myös ne palkansaajat, joille ei ole pystytty määrittelemään sukupuolta, on jätetty tilaston ulkopuolelle. Palkkarakennetietoja tarvitaan ansiotasojen ja palkkaerojen tarkasteluun sekä käytetään palkka-aineistona eri tutkimuksissa. Myös kansainvälisissä tietopalveluissa kuten Eurostatin, OECD:n ja Kansainvälisen työjärjestö (ILO) käytetään palkkarakennetilaston tietoja.

1.2 Käsitteet ja luokitukset

Palkkarakennetilastossa julkaistaan tietoa palkansaajien lukumääristä, keskimääräisistä tunti- ja kuukausiansioista sekä hajontatietoa edellä mainituista ansioista. Ansiökäsitteenä käytetään kokonaisansiota. Kokonaisansio kuvaa säännölliseltä työajalta sekä muulta työajalta, kuten yli- ja lisätyöajalta, maksettua palkkaa. Myös säännöllisen työajan ansiot saadaan aineistosta laskettua tarvittaessa.

Kokonaisansioon luetaan kultakin palkanmaksujaksolta seuraavat palkanosat:

- peruspalkka
- tehtävän, ammattitaidon, palvelusvuosien yms. perusteella maksettavat lisät
- työpaikan sijainnin ja olosuhteiden perusteella maksettavat lisät
- työaikalisät
- toimihenkilöiden tulos- ja suoritusperusteinen palkanosa, työntekijöiden suoritusperusteiset ansiot
- luontoisetujen verotusarvo
- lisä- ja ylityön ansio
- osin myös mahdolliset varallaolo-, päivystys- ja hälytyskorvaukset
- muut epäsäännöllisesti maksettavat lisät
- palkkarakennetilastossa lisäksi ei-tehdyltä työajalta maksettu palkka.

Kokonaisansio ei sisällä kertaluonteisia palkkaeriä, kuten lomarahaa tai tulos-palkkioita.

Ansioiden lisäksi tilastossa julkaistaan tietoa palkanmuodostuksen kannalta olennaisista eristä, kuten keskiarvot työaikalisistä, ylityöansioista ja luontoiseduista sekä kertaluonteisista palkkaeristä. Joka neljäs vuosi laadittavassa laajemmassa palkkarakennetilastossa julkaistaan lisäksi tietoja palkansaajan vuosiansioita koskien. Seuraava EU-velvoitteisiin perustuva laajennettu palkkarakennetilasto tuotetaan tilastovuodelta 2014.

Kaikkia julkaistavia lukumäärä- ja ansiotietoja on mahdollista luokitella työnantajasektorin, toimialan, ammatin, koulutuksen, palkansaajan iän, sukupuolen, palvelussuhteen luonteen, palkkausmuodon ja maantieteellisen sijainnin mukaan.

Palkkarakennetilaston tiedot perustuvat suurimmaksi osaksi alakohtaisten palkkatilastojen perusaineistoihin. Lisäksi palkkarakennetietoja täydennetään Tilastokeskuksen sisäisistä rekistereistä ja joistakin ulkopuolisista lähteistä.

1.3 Lait

Palkkarakennetietojen julkaiseminen perustuu Euroopan Unionin neuvoston asetukseen nro. 530/1999, jonka mukaan jokaisen EU:n jäsenmaan on toimitettava palkkarakennetta ja palkkojen hajontaa koskevia tietoja joka neljäs vuosi Eurostatille. Palkkarakennetilaston tietosisältö pohjautuu asetuksessa ja sen laajennuksissa määriteltyyn tietosisältöön, mutta kansallista käyttöä varten tietosisältö poikkeaa hieman asetuksella määrätystä.

2 Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Palkkarakennetilaston laadinnan pohjana ovat yksityiskohtaiset tiedot yli 1,35 miljoonasta palvelussuhteesta, jotka perusjoukon tasolle korotettuna edustavat noin 1,68 miljoonaa palvelussuhdetta. Tilasto perustuu alakohtaisten palkkatilastojen perusaineistoihin, joiden keräämisestä vastaavat yksityisellä sektorilla pääosin työnantajajärjestöt. Työnantajajärjestöjen keräämää aineistoa täydennetään Tilastokeskuksen suorittamalla otostiedustelulla niiltä toimialoilta, joilla toimialalle kuuluvien yritysten järjestäytymisaste jää alla 75 prosentin. Julkisen sektorin tiedot kerätään kuntasektorin osalta Tilastokeskuksen toimesta ja valtiosektorin tiedot kerää Valtiokonttori. Eri sektoreiden tiedot yhdistetään yhdeksi tietovarannoksi ja kaikille palkansaajille määritellään sopimusalaista ja palkkausmuodosta riippumatta yhteiset ansiökäsitteet sekä luokitukset. Tietovarannon muodostamisen jälkeen palkkarakennetilaston tietoja täydennetään muista rekistereistä. Esimerkiksi palkansaajan tutkintotieto saadaan Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä ja palkansaajan toimipaikkaa koskevia tietoja päivitetään työssäkäyntitilaston perustiedoista. Joka neljäs vuosi laadittavaan laajempaan palkkarakennetutkimukseen sisältyy lisäksi tietoja Tilastokeskuksen ulkopuolisista rekistereistä, kuten Verohallinnon ja Kansaneläkelaitoksen rekistereistä.

Julkisen sektorin aineistot ovat kokonaisaineistoja ja kadon oikaisua ei näiden aineistojen kohdalla tarvitse käyttää. Yksityisen sektorin tiedot korotetaan perusjoukon tasolle käyttämällä hyväksi Tilastokeskuksen yritysrekisteristä muodostettua tutkimuskehikkoa. Kato on korjattu vuoden 2006 tilastosta lähtien

Särndalin suhde-estimaattorilla. Särndalin suhde-estimaattori toimii siten, että korjauskerroin määrittellään vastanneiden yritysten henkilökunnan määrän suhteellisen osuuden käänteislukuna, eli N/n (N = tutkimuskehikkoon kuuluvien yritysten henkilökunnan lukumäärä, n = vastanneiden yritysten henkilökunnan lukumäärä). Estimaattori antaa isomman painon niiden yritysten havainnoille, joiden ositteissa vastauskato on suurinta henkilökunnan lukumäärällä mitattuna.

Estimointi suoritetaan siten, että järjestäytyneiden yritysten estimointikehikko ja otostoimialojen järjestäytymättömien yritysten estimointikehikko estimoidaan erikseen ositekohtaisesti. Ositteet on muodostettu yrityksen kokoluokan ja toimialan mukaan. Koska tutkimuskehikko poimitaan ennen tilastoajankohtaa, tutkimuskehikkoon lisätyistä uusista yrityksistä, joiden palveluksessa on vähintään viisi palkansaajaa, muodostetaan oma jälkiosite. Tämän ositteen korotuskerroimeksi määrätään 1.

3 *Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus*

3.1 *Tilaston oikeellisuus*

Palkkarakennetilaston tietosisältö ja tuotantomenetelmät vastaavat Euroopan Union asettamia vaatimuksia. Tilaston teosta laaditaan Eurostatille laaturaportti joka neljäs vuosi. Lisäksi palkkarakennetilaston laatua seurataan jatkuvasti tilastotuotannon yhteydessä. Kansallisella tasolla tietojen oikeellisuudesta käydään keskustelua muun muassa aineistotoimittajatapaamisissa ja tulopoliittisen selvitystoimikunnan työryhmissä.

3.2 *Tilaston luotettavuus*

Koska palkkarakennetilaston perusaineisto on saatu useasta eri lähteestä, tilastointikuukausi vaihtelee jossain määrin. Tämä voi vaikuttaa palkansaajien lukumääriin ja näin ollen myös ansioiden suuruuteen ja luonteeseen. Myös aineiston tietojen päivittäminen eri rekistereistä voi vaikuttaa luotettavuuteen hieman. Kun tahdistus suoritetaan rekistereistä yritystunnus- ja henkilötunnusavaimilla, voi aineisto- ja ajankohtaeroista johtuen jäädä joitakin palkansaajia tahdistumatta.

Julkaistuihin keskiansioihin voi tulla pientä harhaa myös siitä, että tilaston ulkopuolelle rajataan yksityisen sektorin pienet yritykset ja yritysten ylin johto.

Tutkimuskehikon ja palkka-aineistojen tahdistaminen on tilastoinnin aikaeroista johtuen hankalaa. Tutkimuskehikkoon tahdistumatta jääneet yritykset liitetään aineistoon yrityksen koon mukaan jälkeinpäin. Nämä yritykset tulkitaan yleensä kehikon alipeitoksi ja korotetaan korotuskertoimella 1. Tahdistumattomuus voi vaikuttaa tilaston laatuun aineiston estimoinnin kautta.

4 *Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus*

Palkkarakennetilasto on vuositilasto ja sen palvelussuhde- ja ansiotiedot kuvaavat kyseisen tilastovuoden tilannetta vuoden viimeisellä neljänneksellä. Vuosiansiotiedot kuvaavat kokoaikaisen palkansaajan koko vuoden ansioita tietystä työsuhteesta.

Palkkarakennetilaston aineisto perustuu lopullisiin alakohtaisiin palkka-aineistoihin sekä rekistereihin. Palkkarakennetilaston tiedot julkaistaan kaksi kertaa vuodessa Tilastokeskuksen Internet-sivuilla. Lisäksi kerran vuodessa tuotetaan yksi paperinen julkaisu.

5 *Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys*

5.1 *Julkaisukanavat*

Palkkarakennetilaston tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen Internet -sivuilla tuorein tilasto -julkistuksena sekä painettuna versiona Palkat ja työvoimakustannukset -sarjassa: Esimerkiksi Palkat ja työvoimakustannukset 2012. Lisäksi tilastosta julkaistaan Tilastokeskuksen Internet -sivuilla Statfin -tauluja.

Julkaisu on tilattavissa myyntipalvelusta osoitteesta:

Hakuninmaantie 2

00043 EDITA

Puh: 020 450 2588

Faksi: 020 450 2590

pikapaino@edita.fi

Julkaisun liitetaulukot ovat saatavilla myös sähköisessä muodossa.

5.2 *Tilaston metatiedot*

Palkkarakennetilaston tuotannossa käytettävät metatiedot ovat saatavissa pääosin palkkatilastoista. Joitakin palkansaajiin liittyviä tietoja on saatavissa myös työssäkäyntitilastosta, tutkintorekisteristä ja yritysrekisteristä. Vuosiansiota ja palkansaajan työsuhdetta koskevia tietoja voi saada muun muassa Verohallinnon ja Kansaneläkelaitoksen rekistereistä.

6 *Tilastojen vertailukelpoisuus*

Palkkarakennetilastoa on tuotettu lähes samanlaisena vuodesta 1995 lähtien. Vuoden 2001 palkkarakennetilastoon tehdyistä määritelmämuutoksista johtuen vuosien 1995–2000 tiedot ovat vertailukelpoisia ainoastaan pidemmän aikavälin tarkastelussa. Tilastovuodelta 2001 ja sen jälkeen tuotetut palkkarakennetilastot muodostavat toisen ns. aikasarjan. Ammattikohtaisessa vertailussa voi olla ammattien uudesta määrittelystä johtuen pientä harhaa myös vuoden 2001 ja tätä myöhempiä tilastoja verrattaessa. Vuoden 2006 palkkarakennetilastossa laskettiin kuntasektorin opettajille tuntiansiot ensimmäistä kertaa ja ansiolaskentoihin otettiin mukaan myös kuntasektorin vähennettyä palkkaa saaneet palkansaajat. Edellä mainituista muutoksista johtuen vuodesta 2006 eteenpäin julkaistavat tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin nähden. Palkkarakennetilastoa ei varsinaisesti käytetä aikasarjatarkasteluissa ja ansioiden kehitystä tutkittaessa palkkarakennetilastoa parempi lähde on ansiotasoindeksi.

Palkkarakennetilaston ansiotietoja voidaan parhaiten verrata alakohtaisten palkkatilastojen, ansiotasoindeksin tai säännöllisen ansion indeksin sekä tulon-

jakotilaston ansiotietoihin. Näiden tilastojen välillä on tosin sekä käsitteellisiä että menetelmällisiä eroja. Ansiotasoindeksi kuvaa säännöllisen työajan ansiota ja palkkarakennetilasto kokonaisansioita. Lisäksi palkansaajien rajauksissa ja määritelmässä on eroja eri tilastoja verrattaessa.

Palkansaajien lukumäärien osalta palkkarakennetietojen vertailu onnistuu parhaiten alakohtaisiin palkkatilastoihin, tulonjakotilastoon ja työvoimatutkimukseen. Palkansaajien määrät ovat lähes identtiset alakohtaisiin palkkatilastoihin verrattaessa, mutta työvoimatutkimuksen ja palkkarakennetilaston välillä esiintyy palkansaajien lukumäärässä jonkin verran peittävyyseroa. Palkkarakennetilaston perusaineiston peittävyyttä voivat osaltaan laskea tiedustelun ajankohta, käsitteet ja määritelmät sekä se, että palkka-aineisto ei kata kaikkia työnantajan palveluksessa olevia.

Palkansaajaryhmien, kuten koko- ja osa-aikaisten, suhteiden muutoksissa palkkarakennetilaston ja työvoimatutkimuksen vertailu onnistuu kuitenkin hyvin ja antaa varsin käyttökelpoista informaatiota palkansaajien lukumääristä.

7 Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Koska palkkarakennetilaston tiedot perustuvat useaan alakohtaiseen palkka-aineistoon, sillä on vahvat kytkökset moniin palkkatilastoihin. Tilastojen tulokset voivat kuitenkin poiketa hieman toisistaan, sillä palkkarakennetilastossa laskeaan sekä tunti- että kuukausiansiot kaikille palkansaajille. Lisäksi aineistojen rajausehdot poikkeavat hieman eri tilastojen välillä. Määritelmäerot vaikuttavat sekä palkansaajien lukumääriin että keskiansioihin. Tulosten vertailu alakohtaisiin palkkatilastoihin onnistuu parhaiten kuntasektorin sekä valtion osalta, vaikka palkansaajarajaukset aiheuttavat myös näihin vertailuihin joitakin ongelmia.

Liitetaulukot

- Taulukko 4.1 Palkansaajien lukumäärät sekä tunti- ja kuukausiansiot ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä
- Taulukko 4.2 Palkansaajien lukumäärät sekä tunti- ja kuukausiansiot ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, yksityinen sektori yhteensä
- Taulukko 4.3 Palkansaajien lukumäärät sekä tunti- ja kuukausiansiot ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, kuntasektori yhteensä
- Taulukko 4.4 Palkansaajien lukumäärät sekä tunti- ja kuukausiansiot ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, valtiosektori yhteensä
- Taulukko 4.5 Kokoaikaisten palkansaajien kuukausiansioiden muodostuminen ammatin pääluokan ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä
- Taulukko 4.6 Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot ammatin pääluokan, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä
- Taulukko 4.7 Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusasteen, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä
- Taulukko 4.8 Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusasteen, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, yksityinen sektori
- Taulukko 4.9 Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusasteen, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, kuntasektori
- Taulukko 4.10 Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusasteen, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, valtiosektori
- Taulukko 4.11 Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusalan, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä
- Taulukko 4.12 Kuukausiansioiden tunnuslukuja ammatin pääluokan ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä
- Taulukko 4.13 Koko- ja osa-aikaisten palkansaajien lukumäärät kuukausiansioiden suuruusluokan ja sektoreiden mukaan vuonna 2012
- Taulukko 4.14 Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät kuukausiansioiden suuruusluokan, sektoreiden ja sukupuolen mukaan vuonna 2012

Taulukko 4.1

Palkansaaajien lukumäärät sekä tunti- ja kuukausiansiot ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaaajat		Kokoaikaiset palkansaaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Sukupuolet yhteensä	1 655 998	18,91	1 416 137	3 206
01 Upseerit	3 656	29,08	3 651	4 763
02 Aliupseerit	4 814	21,70	4 797	3 648
03 Sotilasammattihenkilöstö	1 269	19,05	1 247	3 073
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	6 994	39,86	6 756	6 458
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	24 930	38,66	24 182	6 307
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	22 728	33,71	22 089	5 385
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	1 119	26,93	1 091	4 388
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	55 107	26,93	52 439	4 396
22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	28 892	34,09	23 476	5 448
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	97 587	21,52	99 337	3 480
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	68 445	27,19	64 868	4 407
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	29 107	27,08	27 794	4 437
26 Lainoilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	38 928	22,86	34 450	3 705
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	77 791	21,03	74 211	3 479
32 Terveydenhuollon asiantuntijat	81 316	17,59	67 534	2 938
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	122 315	20,96	114 677	3 420
34 Lainoilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	38 345	16,92	31 508	2 736
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	31 948	21,14	30 396	3 476
41 Toimistotyöntekijät	45 815	15,62	38 858	2 540
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	32 559	15,91	26 651	2 624
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	33 105	16,90	29 819	2 769
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	30 307	14,57	22 289	2 456
51 Palvelutyöntekijät	67 483	14,11	51 862	2 365
52 Myyjät, kauppiat ym.	130 771	14,10	71 259	2 450
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	144 205	13,98	118 217	2 349
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	17 151	16,55	13 449	2 966
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	7 258	13,56	5 748	2 252
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	571	14,01	445	2 531
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	57 589	17,56	55 641	2 943
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	58 713	17,03	56 085	2 873
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	6 474	16,77	6 156	2 833
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	16 314	18,09	15 611	3 041
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	15 505	16,08	14 760	2 687
81 Prosessityöntekijät	70 192	17,54	63 342	2 906
82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	12 008	16,02	11 696	2 698
83 Kuljetustyöntekijät	47 681	17,27	39 428	3 000
91 Siivoajat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	61 543	11,59	38 279	2 000
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	3 804	9,79	3 601	1 635
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	41 494	15,07	35 775	2 554
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	12 039	12,11	8 666	2 020
95 Katumyyjät, kengänkiillottajat ym.	77	13,65	70	2 281
96 Katujen puhtaanapidon ja jätehuollon työntekijät ym.	6 525	13,09	2 652	2 484
X Tuntematon	1 445	19,41	1 204	3 247

Taulukko 4.1

Jatkuu

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Miehet	771 175	20,94	699 047	3 530
01 Upseerit	3 587	29,17	3 583	4 777
02 Aliupseerit	4 627	21,85	4 612	3 674
03 Sotilasammattihenkilöstö	776	19,63	766	3 199
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	5 184	40,87	5 017	6 637
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	16 447	40,80	16 091	6 648
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	14 016	36,68	13 746	5 880
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	633	28,09	622	4 585
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	43 324	27,48	41 700	4 491
22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	7 795	42,80	6 345	6 936
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	28 758	24,45	30 107	3 822
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	31 915	29,85	30 880	4 842
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	21 376	27,53	20 593	4 521
26 Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	12 577	25,54	11 529	4 154
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	62 397	21,56	60 097	3 574
32 Terveydenhuollon asiantuntijat	7 776	18,57	6 941	3 140
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	47 353	24,09	45 697	3 940
34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	10 438	17,96	8 846	2 956
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	24 201	21,40	23 230	3 529
41 Toimistotyöntekijät	6 377	15,91	4 776	2 695
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	5 459	16,43	4 142	2 810
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	9 271	18,42	8 850	3 063
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	14 156	14,35	9 910	2 480
51 Palvelutyöntekijät	29 478	14,40	24 660	2 433
52 Myyjät, kauppiaat ym.	37 935	15,46	26 088	2 726
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	9 230	14,75	7 567	2 524
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	14 139	16,81	11 430	3 012
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	3 680	13,63	3 026	2 286
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	418	14,65	352	2 579
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	55 327	17,67	53 536	2 961
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	55 858	17,13	53 466	2 890
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	4 415	17,77	4 245	3 004
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	14 915	18,37	14 315	3 090
75 Elinvarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistus-työntekijät ym.	11 183	16,70	10 788	2 792
81 Prosessityöntekijät	50 760	18,51	45 883	3 060
82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	8 246	16,69	8 125	2 813
83 Kuljetustyöntekijät	45 456	17,31	37 742	3 007
91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	10 041	11,83	5 521	2 105
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	1 221	10,06	1 141	1 686
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	33 594	15,45	29 280	2 617
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	1 241	12,34	672	1 962
95 Katumyyjät, kengänkiillottajat ym.	72	13,88	70	2 281
96 Katujen puhtaanapidon ja jätehuollon työntekijät ym.	4 628	13,45	2 215	2 591
X Tunteaton	845	20,50	795	3 358

Taulukko 4.1

Jatkuu

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Naiset	884 823	17,14	717 091	2 891
01 Upseerit	69	24,22	68	4 043
02 Aliupseerit	187	17,96	185	3 001
03 Sotilasammattihenkilöstö	493	18,14	481	2 872
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	1 810	36,94	1 739	5 942
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	8 484	34,51	8 090	5 629
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	8 712	28,91	8 343	4 570
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	486	25,42	469	4 126
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	11 783	24,91	10 738	4 028
22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	21 097	30,88	17 132	4 897
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	68 829	20,30	69 231	3 331
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	36 530	24,86	33 989	4 012
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	7 731	25,84	7 201	4 199
26 Lainopilliset, sosiaali- ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	26 351	21,58	22 921	3 480
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	15 394	18,89	14 114	3 071
32 Terveydenhuollon asiantuntijat	73 540	17,48	60 592	2 915
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	74 961	18,98	68 980	3 076
34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	27 907	16,54	22 662	2 650
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	7 747	20,33	7 166	3 306
41 Toimistotyöntekijät	39 438	15,57	34 081	2 519
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	27 100	15,80	22 508	2 590
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	23 834	16,31	20 969	2 645
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	16 151	14,76	12 380	2 437
51 Palvelutyöntekijät	38 005	13,89	27 203	2 303
52 Myyjät, kauppiaat ym.	92 836	13,54	45 172	2 291
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	134 975	13,92	110 649	2 337
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	3 013	15,33	2 019	2 708
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	3 578	13,50	2 721	2 214
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	153	12,26	93	2 352
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	2 262	14,87	2 105	2 490
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	2 856	15,01	2 619	2 512
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	2 058	14,63	1 911	2 454
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	1 399	15,09	1 296	2 501
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	4 322	14,47	3 971	2 402
81 Prosessityöntekijät	19 432	15,02	17 459	2 504
82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	3 763	14,55	3 571	2 437
83 Kuljetustyöntekijät	2 225	16,51	1 686	2 835
91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	51 502	11,54	32 759	1 982
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	2 583	9,67	2 459	1 612
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	7 899	13,46	6 496	2 267
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	10 797	12,08	7 994	2 025
95 Katumyyjät, kengänkiillottajat ym.	5	..	—	—
96 Katujen puhtaanapidon ja jätehuollon työntekijät ym.	1 898	12,21	436	1 940
X Tuntematon	599	17,86	409	3 031

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.2

Palkansaajien lukumäärät sekä tunti- ja kuukausiansiot ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, yksityinen sektori yhteensä

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Sukupuolet yhteensä	1 154 776	19,25	963 606	3 279
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	4 890	38,59	4 689	6 317
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	22 206	39,41	21 542	6 448
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	14 505	36,06	14 170	5 875
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	896	27,49	875	4 500
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	47 257	27,17	45 073	4 453
22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	5 925	30,89	4 532	4 438
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	31 635	26,53	27 535	3 645
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	47 772	28,50	45 753	4 648
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	26 617	27,51	25 417	4 519
26 Lainoilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	21 810	23,72	19 300	3 863
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	68 613	21,35	65 661	3 530
32 Terveydenhuollon asiantuntijat	18 660	17,54	14 230	2 876
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	88 222	21,95	83 285	3 578
34 Lainoilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	21 468	17,78	16 503	2 834
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	29 412	21,40	27 995	3 525
41 Toimistotyöntekijät	28 070	16,06	23 088	2 645
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	28 582	15,99	23 225	2 639
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	29 427	17,07	26 386	2 803
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	24 135	14,67	16 979	2 503
51 Palvelutyöntekijät	52 730	14,19	38 470	2 375
52 Myyjät, kauppiaat ym.	130 315	14,10	70 908	2 451
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	34 900	14,15	26 399	2 368
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	7 492	14,93	4 019	2 688
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	1 054	12,30	940	2 050
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	77	9,89	9	..
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	54 342	17,71	52 616	2 963
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	56 129	17,11	53 751	2 885
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	6 340	16,83	6 040	2 841
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	15 364	18,15	14 729	3 049
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistus-työntekijät ym.	15 202	16,15	14 510	2 697
81 Prosessityöntekijät	69 667	17,58	62 913	2 911
82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	11 975	16,03	11 671	2 700
83 Kuljetustyöntekijät	45 288	17,41	37 140	3 030
91 Siivoajat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	39 787	11,17	20 333	1 936
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	3 540	9,56	3 372	1 598
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	38 774	15,27	33 649	2 578
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	4 188	12,24	2 353	2 008
95 Katumyyjät, kengänkiillottajat ym.	77	13,65	70	2 281
96 Katujen puhtaanapidon ja jätehuollon työntekijät ym.	5 984	13,25	2 266	2 575
X Tuntematon	1 441	19,43	1 201	3 250

Taulukko 4.2

Jatkuu

Suku- puoli	Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
		Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Miehet		646 871	20,85	579 573	3 518
11	Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	3 919	39,55	3 770	6 480
12	Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	15 265	41,22	14 944	6 729
13	Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	10 934	37,19	10 769	6 062
14	Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelu-alojen johtajat	517	28,92	511	4 729
21	Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	38 077	27,70	36 714	4 542
22	Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	1 577	37,90	1 134	5 280
23	Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	13 955	28,39	12 026	3 941
24	Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	24 104	31,07	23 549	5 065
25	Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	19 849	27,87	19 119	4 586
26	Lainopilliset, sosiaali- ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	8 944	25,76	8 150	4 219
31	Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	55 698	21,84	53 790	3 617
32	Terveydenhuollon asiantuntijat	2 138	18,35	1 650	3 060
33	Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	37 158	24,61	35 872	4 019
34	Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	6 440	18,77	5 238	3 083
35	Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	22 490	21,66	21 601	3 576
41	Toimistotyöntekijät	5 463	16,18	3 993	2 765
42	Asiakaspalvelutyöntekijät	4 862	16,44	3 616	2 824
43	Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	8 352	18,74	7 979	3 115
44	Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	11 921	14,48	7 944	2 530
51	Palvelutyöntekijät	23 070	14,55	18 815	2 448
52	Myyjät, kauppiat ym.	37 895	15,46	26 059	2 726
53	Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	3 162	14,76	2 448	2 510
54	Suojelu- ja vartiointityöntekijät	5 800	15,17	3 200	2 738
61	Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	424	13,04	404	2 165
62	Metsä- ja kalatalouden työntekijät	21	..	7	..
71	Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	52 153	17,82	50 583	2 982
72	Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	53 418	17,22	51 248	2 903
73	Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	4 342	17,81	4 177	3 010
74	Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	13 998	18,45	13 463	3 100
75	Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistus-työntekijät ym.	11 014	16,76	10 656	2 798
81	Prosessityöntekijät	50 529	18,53	45 679	3 062
82	Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	8 218	16,71	8 104	2 815
83	Kuljetustyöntekijät	43 316	17,44	35 687	3 035
91	Siivoajat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	9 361	11,82	4 964	2 116
92	Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	1 070	9,64	1 017	1 619
93	Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	31 365	15,66	27 484	2 645
94	Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	813	12,78	331	1 952
95	Katunmyyjät, kengänkiillottajat ym.	72	13,88	70	2 281
96	Katujen puhtaanapidon ja jätehuollon työntekijät ym.	4 322	13,61	2 010	2 651
X	Tuntematon	842	20,53	792	3 364

Taulukko 4.2

Jatkuu

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Naiset	507 905	17,21	384 034	2 919
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	971	34,72	919	5 651
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	6 942	35,42	6 597	5 812
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	3 571	32,61	3 401	5 285
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	379	25,55	364	4 180
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	9 180	24,98	8 358	4 064
22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	4 348	28,36	3 399	4 157
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	17 680	25,07	15 510	3 416
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	23 668	25,88	22 205	4 205
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	6 768	26,46	6 298	4 314
26 Lainopilliset, sosiaalian ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	12 866	22,31	11 150	3 602
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	12 915	19,24	11 871	3 134
32 Terveydenhuollon asiantuntijat	16 522	17,43	12 579	2 851
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	51 063	20,01	47 413	3 244
34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	15 028	17,35	11 265	2 718
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	6 922	20,57	6 394	3 352
41 Toimistotyöntekijät	22 607	16,03	19 094	2 620
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	23 720	15,90	19 608	2 606
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	21 075	16,41	18 407	2 667
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	12 214	14,85	9 036	2 479
51 Palvelutyöntekijät	29 660	13,92	19 656	2 306
52 Myyjät, kauppiaat ym.	92 420	13,54	44 850	2 291
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	31 738	14,09	23 950	2 354
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	1 693	14,09	819	2 493
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	630	11,80	535	1 963
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	56	8,88	2	..
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	2 189	14,86	2 033	2 486
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	2 712	15,13	2 503	2 531
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	1 997	14,68	1 863	2 461
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	1 366	15,08	1 266	2 499
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistus- työntekijät ym.	4 188	14,56	3 853	2 415
81 Prosessityöntekijät	19 138	15,07	17 234	2 511
82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	3 758	14,56	3 567	2 438
83 Kuljetustyöntekijät	1 972	16,78	1 453	2 893
91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	30 426	10,97	15 370	1 878
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	2 470	9,53	2 354	1 588
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	7 408	13,60	6 166	2 282
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	3 374	12,11	2 022	2 018
95 Katumyyjät, kengänkiillottajat ym.	5	..	-	-
96 Katujen puhtaanapidon ja jätteenhuollon työntekijät ym.	1 663	12,30	255	1 977
X Tuntematon	598	17,88	409	3 031

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.3

Palkansaajien lukumäärät sekä tunti- ja kuukausiansiot ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, kuntasektori yhteensä

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Sukupuolet yhteensä	421 526	17,31	377 191	2 932
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	753	43,69	735	6 932
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	1 904	30,12	1 841	4 770
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	7 790	29,16	7 493	4 437
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	221	24,65	214	3 930
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	4 707	24,57	4 421	3 922
22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	22 460	34,95	18 510	5 699
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	64 993	19,01	70 909	3 408
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	7 730	21,78	7 039	3 456
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	1 003	20,48	951	3 257
26 Lainopilliset, sosiaali- ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	12 877	19,44	11 112	3 118
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	6 816	18,31	6 386	3 067
32 Terveydenhuollon asiantuntijat	61 945	17,58	52 649	2 951
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	13 050	15,46	11 690	2 527
34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	15 207	15,10	13 429	2 512
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	1 903	17,06	1 793	2 738
41 Toimistotyöntekijät	12 306	14,46	10 751	2 319
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	2 930	14,15	2 469	2 320
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	2 703	15,16	2 504	2 444
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	4 864	13,51	4 089	2 204
51 Palvelutyöntekijät	14 307	13,73	12 984	2 321
52 Myyjät, kauppiat ym.	447	13,36	342	2 223
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	108 543	13,90	91 142	2 339
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	3 884	15,84	3 757	2 864
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	6 175	13,77	4 780	2 288
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	444	14,47	390	2 514
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	2 787	15,03	2 595	2 580
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	2 353	14,81	2 131	2 541
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	125	14,01	108	2 409
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	759	16,79	708	2 883
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	292	12,25	241	2 108
81 Prosessityöntekijät	395	12,43	307	2 237
82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	33	11,43	25	..
83 Kuljetustyöntekijät	2 317	14,51	2 214	2 487
91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	21 309	12,33	17 574	2 067
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	232	12,78	214	2 167
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	2 505	12,20	1 938	2 160
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	7 845	12,03	6 308	2 024
96 Katujen puhtaanapidon ja jätehuollon työntekijät ym.	541	11,40	386	1 949
XX Tunteamaton	71	12,32	62	2 133

Taulukko 4.3

Jatkuu

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Miehet	82 876	20,11	79 389	3 417
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	536	45,90	526	7 266
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	722	33,04	697	5 215
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	2 824	34,55	2 723	5 139
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	116	24,39	111	3 927
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	2 990	24,82	2 842	3 984
22 Terveystieteiden erityisasiantuntijat	6 061	44,22	5 079	7 332
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	14 305	20,49	17 622	3 728
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	2 370	23,29	2 165	3 682
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	594	20,58	575	3 276
26 Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	2 085	19,78	1 883	3 155
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	5 331	18,83	5 038	3 174
32 Terveystieteiden asiantuntijat	5 435	18,54	5 097	3 147
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	1 039	19,05	965	3 089
34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	3 084	14,69	2 740	2 471
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	1 296	16,92	1 227	2 719
41 Toimistotyöntekijät	634	13,72	523	2 247
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	339	14,47	289	2 391
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	517	15,18	485	2 532
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	1 716	12,92	1 471	2 165
51 Palvelutyöntekijät	6 197	13,80	5 657	2 370
52 Myyjät, kauppiaat ym.	38	14,06	27	..
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	5 690	14,51	4 768	2 488
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	3 518	16,10	3 459	2 919
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	3 239	13,69	2 605	2 300
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	359	14,57	310	2 557
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	2 719	15,03	2 528	2 579
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	2 239	14,95	2 037	2 565
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	68	15,11	63	2 594
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	733	16,88	684	2 899
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	159	12,70	124	2 249
81 Prosessityöntekijät	175	14,38	150	2 582
82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	28	..	21	..
83 Kuljetustyöntekijät	2 064	14,51	1 981	2 488
91 Siivoajat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	674	11,89	551	2 005
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	119	12,77	109	2 193
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	2 082	12,41	1 667	2 193
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	428	11,50	341	1 972
96 Katujen puhtaanapidon ja jätehuollon työntekijät ym.	306	11,26	205	2 004
XX Tunteaton	47	12,72	44	2 216

Taulukko 4.3

Jatkuu

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Naiset	338 650	16,63	297 802	2 803
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	217	38,21	209	6 089
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	1 182	28,34	1 144	4 499
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	4 966	26,10	4 770	4 037
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	105	24,94	103	3 934
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	1 717	24,13	1 579	3 809
22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	16 399	31,53	13 431	5 082
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	50 688	18,59	53 287	3 302
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	5 360	21,11	4 874	3 356
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	409	20,33	376	3 229
26 Lainoilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	10 792	19,37	9 229	3 111
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	1 485	16,44	1 348	2 670
32 Terveydenhuollon asiantuntijat	56 510	17,48	47 552	2 929
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	12 011	15,15	10 725	2 477
34 Lainoilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	12 123	15,20	10 689	2 522
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	607	17,35	566	2 779
41 Toimistotyöntekijät	11 672	14,50	10 228	2 323
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	2 591	14,11	2 180	2 311
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	2 186	15,16	2 019	2 422
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	3 148	13,84	2 618	2 226
51 Palvelutyöntekijät	8 110	13,68	7 327	2 284
52 Myyjät, kauppiat ym.	409	13,29	315	2 209
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	102 853	13,86	86 374	2 330
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	366	13,38	298	2 228
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	2 936	13,85	2 175	2 273
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	85	14,06	80	2 347
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	68	15,07	67	2 596
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	114	11,95	94	2 038
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	57	12,69	45	2 151
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	26	..	24	..
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	133	11,70	117	1 958
81 Prosessityöntekijät	220	10,89	157	1 907
82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	5	..	4	..
83 Kuljetustyöntekijät	253	14,44	233	2 475
91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	20 635	12,34	17 023	2 069
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	113	12,80	105	2 140
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	423	11,13	271	1 954
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	7 417	12,06	5 967	2 027
96 Katujen puhtaanapidon ja jätehuollon työntekijät ym.	235	11,58	181	1 887
XX Tuntematon	24	..	18	..

Lähde: Palkkarakennetietä, Tilastokeskus

Taulukko 4.4

Palkansaajien lukumäärät sekä tunti- ja kuukausiansiot ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, valtiosektori yhteensä

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Sukupuolet yhteensä	79 696	22,55	75 340	3 647
01 Upseerit	3 656	29,08	3 651	4 763
02 Aliupseerit	4 814	21,70	4 797	3 648
03 Sotilasammattihenkilöstö	1 269	19,05	1 247	3 073
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	1 351	42,32	1 332	6 691
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	820	38,21	799	6 025
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	433	36,51	426	5 771
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	2	..	2	..
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	3 143	26,80	2 945	4 241
22 Terveystieteiden erityisasiantuntijat	507	33,55	434	5 284
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	959	26,56	893	4 092
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	12 943	25,56	12 076	4 050
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	1 487	23,80	1 426	3 774
26 Lainoilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	4 241	28,83	4 038	4 570
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	2 362	19,56	2 164	3 147
32 Terveystieteiden asiantuntijat	711	19,86	655	3 276
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	21 043	20,23	19 702	3 284
34 Lainoilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	1 670	22,63	1 576	3 625
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	633	21,24	608	3 406
41 Toimistotyöntekijät	5 439	16,01	5 019	2 531
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	1 047	18,50	957	3 043
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	975	16,67	929	2 699
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	1 308	16,59	1 221	2 649
51 Palvelutyöntekijät	446	16,36	408	2 752
52 Myyjät, kauppiaat ym.	9	..	9	..
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	762	17,32	676	2 939
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	5 775	19,12	5 673	3 231
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	29	..	28	..
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	50	16,26	46	2 675
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	460	16,10	430	2 672
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	231	17,98	203	2 987
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	9	..	8	..
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	191	18,34	174	3 038
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	11	..	9	..
81 Prosessityöntekijät	130	14,10	122	2 258
83 Kuljetustyöntekijät	76	18,66	74	3 485
91 Siivoajat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	447	13,91	372	2 301
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	32	13,82	15	..
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	215	13,24	188	2 185
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	6	..	5	..
X Tuntematon	4	..	3	..

Taulukko 4.4

Jatkuu

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Miehet	41 428	24,15	40 085	3 935
01 Upseerit	3 587	29,17	3 583	4 777
02 Aliupseerit	4 627	21,85	4 612	3 674
03 Sotilasammattihenkilöstö	776	19,63	766	3 199
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	729	44,32	721	6 997
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	460	38,98	450	6 147
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	258	38,72	254	6 124
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	2 257	27,22	2 144	4 300
22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	157	37,41	132	5 912
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	498	28,04	459	4 334
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	5 441	27,28	5 166	4 311
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	933	24,73	899	3 927
26 Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	1 548	32,00	1 496	5 060
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	1 368	20,75	1 269	3 364
32 Terveydenhuollon asiantuntijat	203	21,68	194	3 635
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	9 156	22,54	8 860	3 713
34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	914	23,29	868	3 724
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	415	21,46	402	3 450
41 Toimistotyöntekijät	280	15,66	260	2 529
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	258	18,79	237	3 115
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	402	16,08	386	2 659
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	519	16,09	495	2 601
51 Palvelutyöntekijät	211	16,27	188	2 774
52 Myyjät, kauppiaat ym.	2	..	2	..
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	378	18,26	351	3 109
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	4 821	19,28	4 771	3 263
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	17	..	17	..
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	38	16,54	35	2 713
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	455	16,11	425	2 673
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	201	18,26	181	3 066
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	5	..	5	..
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	184	18,28	168	3 030
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	10	..	8	..
81 Prosessityöntekijät	56	14,84	54	2 392
83 Kuljetustyöntekijät	76	18,66	74	3 485
91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	6	..	6	..
92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	32	13,82	15	..
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	147	13,40	129	2 221
X Tuntematon	3	..	3	..

Taulukko 4.4

Jatkuu

Sukupuoli Ammattiryhmä	Koko- ja osa-aikaiset palkansaajat		Kokoaikaiset palkansaajat	
	Lkm	Tunti- ansio, €	Lkm	Kuukausi- ansio, €
Naiset	38 268	20,81	35 255	3 319
01 Upseerit	69	24,22	68	4 043
02 Aliupseerit	187	17,96	185	3 001
03 Sotilasammattihenkilöstö	493	18,14	481	2 872
11 Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	622	39,97	611	6 330
12 Hallintojohtajat ja kaupalliset johtajat	360	37,22	349	5 867
13 Tuotantotoiminnan ja yhteiskunnan peruspalvelujen johtajat	175	33,25	172	5 249
14 Hotelli- ja ravintola-alan, vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen johtajat	2	..	2	..
21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	886	25,75	801	4 084
22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	350	31,81	302	5 009
23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	461	24,97	434	3 837
24 Liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat	7 502	24,32	6 910	3 855
25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	554	22,23	527	3 514
26 Lainoilliset, sosiaali- ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	2 693	27,01	2 542	4 282
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	994	17,92	895	2 839
32 Terveydenhuollon asiantuntijat	508	19,13	461	3 125
33 Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat	11 887	18,45	10 842	2 934
34 Lainoilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	756	21,83	708	3 505
35 Informaatio- ja tietoliikenneteknologian asiantuntijat	218	20,81	206	3 322
41 Toimistotyöntekijät	5 159	16,03	4 759	2 531
42 Asiakaspalvelutyöntekijät	789	18,40	720	3 020
43 Laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijät	573	17,08	543	2 728
44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	789	16,92	726	2 681
51 Palvelutyöntekijät	235	16,45	220	2 734
52 Myyjät, kauppiaat ym.	7	..	7	..
53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	384	16,38	325	2 755
54 Suojelu- ja vartiointityöntekijät	954	18,28	902	3 063
61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	12	..	11	..
62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	12	..	11	..
71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	5	..	5	..
72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	30	16,13	22	..
73 Käsityötuotteiden valmistajat, hienomekaanikot sekä painoalan työntekijät	4	..	3	..
74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	7	..	6	..
75 Elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	1	..	1	..
81 Prosessityöntekijät	74	13,54	68	2 152
91 Siivoajat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	441	13,92	366	2 302
93 Teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät	68	12,90	59	2 105
94 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	6	..	5	..
X Tuntematon	1	..	-	-

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.5

Kokoaikaisten palkansaajien kuukausiansioiden muodostuminen ammatin pääluokan ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä

Työnantajasektori Ammatin pääluokka	Lukumäärä	Kokonaisansio ¹ , €	Säännöllisen työajan ansio, €						Kuukauden kokonaistyöaika
			josta: lisä- ja ylityön ansio	josta: työaika- lisät	luontois- edut	josta: lisä- ja ylityön tunnit			
Sukupuolet yhteensä	1 416 137	3 206 48	48	3 142 93	36	165.4	1,6		
0 Sotilaat	9 695	3 994	80	3 876	83	0	166.2	3,2	
1 Johtajat	54 118	5 911	14	5 889	5	205	161.7	0,3	
2 Erityisasiantuntijat	302 365	4 104	38	4 011	52	58	164.7	0,8	
3 Asiantuntijat	318 326	3 269	46	3 214	88	42	164.7	1,4	
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	117 617	2 601	28	2 572	32	22	162.6	1,1	
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	254 788	2 413	23	2 384	172	16	165.7	1,2	
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	6 193	2 272	31	2 233	150	1	164.9	1,9	
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	148 253	2 897	84	2 808	56	6	167.3	3,0	
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	114 466	2 917	121	2 796	183	2	168.6	4,2	
9 Muut työntekijät	89 044	2 224	52	2 170	96	4	167.0	2,3	
X Tuntematon	1 273	3 186	71	3 113	363	6	163.6	3,0	
Miehet	699 047	3 530 73	73	3 439 88	49	166.0	2,4		
0 Sotilaat	8 961	4 074	84	3 949	83	0	166.5	3,3	
1 Johtajat	35 476	6 313	17	6 287	6	250	162.1	0,4	
2 Erityisasiantuntijat	141 153	4 512	49	4 404	42	84	163.6	1,0	
3 Asiantuntijat	144 811	3 624	69	3 543	68	67	165.2	2,0	
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	27 679	2 753	52	2 700	68	26	165.0	2,1	
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	69 745	2 647	47	2 588	176	28	166.5	2,2	
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	3 379	2 316	39	2 268	155	1	165.0	2,2	
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	136 351	2 935	88	2 842	56	6	167.5	3,1	
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	91 750	3 016	136	2 879	197	2	169.2	4,7	
9 Muut työntekijät	38 900	2 504	95	2 407	98	3	168.0	3,8	
X Tuntematon	842	3 294	88	3 204	373	6	163.9	3,7	
Naiset	717 091	2 891 24	24	2 852 98	22	164.7	0,9		
0 Sotilaat	734	3 013	23	2 984	80	0	162.4	1,0	
1 Johtajat	18 642	5 146	8	5 133	5	121	161.0	0,2	
2 Erityisasiantuntijat	161 212	3 747	29	3 666	60	36	165.7	0,6	
3 Asiantuntijat	173 515	2 973	27	2 940	105	22	164.3	1,0	
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	89 938	2 555	21	2 533	21	20	161.9	0,8	
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	185 043	2 325	14	2 308	170	12	165.4	0,8	
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	2 814	2 218	23	2 192	145	1	164.7	1,5	
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	11 903	2 461	40	2 420	59	3	165.8	1,6	
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	22 716	2 518	57	2 461	127	1	166.4	2,2	
9 Muut työntekijät	50 144	2 007	19	1 986	95	4	166.2	1,1	
X Tuntematon	431	2 974	38	2 935	344	6	162.9	1,4	

¹ Kokonaisansio sisältää osin varallaolokorvaukset

Lähde: Palkkarakenneilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.6

Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot ammatin pääluokan, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä

Sukupuoli	Ammatin pääluokka	Ikäryhmä							X
		Yhteensä	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	
Sukupuolet yhteensä lkm		1 416 137	7 991	200 667	342 407	385 960	385 793	92 907	412
0	Sotilaat	9 695	3	1 758	3 047	3 561	1 293	33	-
1	Johtajat ja ylimmät virkamiehet	54 118	1	896	9 873	19 321	18 687	5 310	29
2	Erytisasiantuntijat	302 365	52	25 133	86 155	90 528	80 486	19 948	62
3	Asiantuntijat	318 326	171	39 678	87 841	88 156	83 867	18 562	52
4	Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	117 617	337	17 955	23 747	30 108	36 608	8 844	17
5	Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	254 788	2 205	47 553	55 530	65 457	68 041	15 953	49
6	Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	6 193	141	735	923	1 907	2 013	469	5
7	Rakenn-, korj- ja valmistustyöntekijät	148 253	2 205	31 630	32 917	35 662	36 896	8 897	46
8	Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	114 466	978	19 525	25 564	30 380	30 952	6 948	118
9	Muut työntekijät	89 044	1 888	15 579	16 486	20 478	26 680	7 899	34
X	Tuntematon	1 273	10	224	322	403	269	45	-
Miehet		699 047	4 595	108 190	188 210	185 958	170 201	41 604	288
0	Sotilaat	8 961	2	1 655	2 810	3 348	1 127	19	-
1	Johtajat ja ylimmät virkamiehet	35 476	-	559	7 023	12 789	11 658	3 419	29
2	Erytisasiantuntijat	141 153	20	10 430	43 417	41 427	35 676	10 151	31
3	Asiantuntijat	144 811	84	18 335	46 738	38 429	33 146	8 064	15
4	Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	27 679	117	5 818	7 307	6 396	6 554	1 483	2
5	Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	69 745	477	15 042	18 807	17 236	15 255	2 904	24
6	Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	3 379	71	378	482	1 006	1 170	268	3
7	Rakenn-, korj- ja valmistustyöntekijät	136 351	2 059	29 685	30 564	32 544	33 438	8 014	46
8	Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	91 750	754	16 290	21 146	24 215	23 908	5 318	118
9	Muut työntekijät	38 900	1 007	9 847	9 696	8 300	8 098	1 934	19
X	Tuntematon	842	4	150	219	268	171	31	-
Naiset		717 091	3 396	92 477	154 197	200 002	215 592	51 303	125
0	Sotilaat	734	1	103	237	213	166	14	-
1	Johtajat ja ylimmät virkamiehet	18 642	1	337	2 850	6 532	7 029	1 891	-
2	Erytisasiantuntijat	161 212	32	14 703	42 738	49 100	44 810	9 797	31
3	Asiantuntijat	173 515	87	21 343	41 103	49 728	50 720	10 498	36
4	Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	89 938	220	12 136	16 440	23 712	30 054	7 361	15
5	Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	185 043	1 728	32 511	36 723	48 221	52 787	13 049	24
6	Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	2 814	70	357	441	901	843	201	2
7	Rakenn-, korj- ja valmistustyöntekijät	11 903	146	1 945	2 354	3 118	3 457	883	-
8	Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	22 716	224	3 235	4 418	6 165	7 044	1 630	-
9	Muut työntekijät	50 144	881	5 733	6 790	12 178	18 582	5 965	16
X	Tuntematon	431	6	74	104	135	99	14	-
Sukupuolet yhteensä kuukausiansio, €		3 206 1 933	2 572	3 215	3 412	3 322	3 319	2 883	
0	Sotilaat	3 994	..	3 111	3 950	4 356	4 322	3 382	-
1	Johtajat ja ylimmät virkamiehet	5 911	..	3 993	5 456	6 174	6 011	5 767	..
2	Erytisasiantuntijat	4 104	1 821	3 100	3 885	4 288	4 357	4 472	3 394
3	Asiantuntijat	3 269	2 048	2 783	3 291	3 398	3 332	3 326	3 303
4	Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	2 601	1 944	2 327	2 628	2 681	2 651	2 642	..
5	Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	2 413	1 951	2 213	2 444	2 488	2 470	2 410	2 117
6	Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	2 272	1 398	1 914	2 240	2 396	2 353	2 312	..
7	Rakenn-, korj- ja valmistustyöntekijät	2 897	2 078	2 658	2 922	3 008	3 004	2 964	2 825
8	Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	2 917	2 146	2 679	2 964	3 003	2 988	2 851	2 336
9	Muut työntekijät	2 224	1 661	2 145	2 307	2 272	2 226	2 212	2 237
X	Tuntematon	3 186	..	2 705	3 194	3 371	3 298	3 500	-

Taulukko 4.6

Jatkuu

Sukupuoli Ammatin pääluokka	Ikäryhmä							X
	Yhteensä	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	
Miehet	3 530	1 985	2 702	3 485	3 817	3 766	3 816	3 035
0 Sotilaat	4 074	..	3 136	4 011	4 441	4 528	..	-
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet	6 313	-	4 297	5 773	6 548	6 509	6 197	..
2 Erityisasiantuntijat	4 512	..	3 271	4 240	4 760	4 818	4 870	3 811
3 Asiantuntijat	3 624	2 028	2 925	3 572	3 835	3 808	3 762	..
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	2 753	1 983	2 400	2 851	2 891	2 818	2 831	..
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	2 647	1 866	2 323	2 715	2 803	2 736	2 627	..
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	2 316	1 454	1 927	2 292	2 437	2 385	2 391	..
7 Rakenn-, korj- ja valmistustyöntekijät	2 935	2 060	2 679	2 955	3 054	3 058	3 027	2 825
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	3 016	2 191	2 738	3 047	3 108	3 124	2 973	2 336
9 Muut työntekijät	2 504	1 776	2 306	2 538	2 629	2 639	2 618	..
X Tunteaton	3 294	..	2 891	3 255	3 497	3 351	3 678	-
Naiset	2 891	1 861	2 421	2 885	3 036	2 971	2 917	2 533
0 Sotilaat	3 013	..	2 701	3 223	3 026	2 922	..	-
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet	5 146	..	3 489	4 674	5 442	5 185	4 989	-
2 Erityisasiantuntijat	3 747	1 849	2 978	3 525	3 890	3 990	4 060	2 983
3 Asiantuntijat	2 973	2 067	2 660	2 970	3 060	3 021	2 991	3 054
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	2 555	1 924	2 291	2 528	2 624	2 614	2 604	..
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	2 325	1 975	2 162	2 305	2 376	2 393	2 361	..
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	2 218	1 342	1 899	2 182	2 351	2 309	2 205	..
7 Rakenn-, korj- ja valmistustyöntekijät	2 461	2 328	2 341	2 489	2 519	2 479	2 394	-
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	2 518	1 993	2 377	2 563	2 587	2 525	2 455	-
9 Muut työntekijät	2 007	1 529	1 870	1 977	2 030	2 046	2 080	..
X Tunteaton	2 974	..	2 328	3 067	3 119	3 207	..	-

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.7

Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusasteen, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä

Sukupuoli Koulutusaste	Yhteensä	Ikäryhmä						
		10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	X
Sukupuolet yhteensä lkm	1 416 137	7 991	200 667	342 407	385 960	385 793	92 907	412
2 Ylempi perusaste	161 514	7 942	22 582	27 118	33 782	49 709	20 098	284
3 Keskiaste	603 478	48	120 286	133 714	153 293	162 245	33 854	38
5 Alin korkea-aste	208 899	–	178	21 242	83 143	86 472	17 792	71
6 Alempi korkeakouluaste	218 937	–	41 842	87 459	46 315	35 205	8 114	3
7 Ylempi korkeakouluaste	201 885	–	15 671	68 327	62 176	45 441	10 261	11
8 Tutkijakoulutusaste	21 424	–	110	4 547	7 253	6 722	2 787	5
Miehet	699 047	4 595	108 190	188 210	185 958	170 201	41 604	288
2 Ylempi perusaste	97 002	4 587	15 374	19 687	21 174	26 185	9 777	218
3 Keskiaste	327 283	9	71 403	83 581	82 696	75 576	13 990	29
5 Alin korkea-aste	71 934	–	77	8 794	29 132	27 528	6 379	24
6 Alempi korkeakouluaste	98 969	–	14 787	41 090	21 705	16 960	4 424	3
7 Ylempi korkeakouluaste	91 619	–	6 502	32 455	27 262	20 152	5 240	9
8 Tutkijakoulutusaste	12 240	–	48	2 603	3 989	3 801	1 795	5
Naiset	717 091	3 396	92 477	154 197	200 002	215 592	51 303	125
2 Ylempi perusaste	64 513	3 356	7 208	7 432	12 607	23 524	10 321	66
3 Keskiaste	276 195	40	48 883	50 133	70 597	86 669	19 865	10
5 Alin korkea-aste	136 965	–	100	12 448	54 011	58 945	11 413	47
6 Alempi korkeakouluaste	119 968	–	27 055	46 369	24 610	18 244	3 691	–
7 Ylempi korkeakouluaste	110 266	–	9 169	35 872	34 913	25 289	5 021	2
8 Tutkijakoulutusaste	9 184	–	62	1 944	3 264	2 921	993	–
Sukupuolet yhteensä, kuukausiansio, €	3 206	1 933	2 572	3 215	3 412	3 322	3 319	2 883
2 Ylempi perusaste	2 691	1 933	2 388	2 845	2 867	2 756	2 669	2 691
3 Keskiaste	2 759	1 927	2 450	2 827	2 886	2 811	2 768	3 277
5 Alin korkea-aste	3 277	–	2 669	3 108	3 305	3 288	3 294	3 087
6 Alempi korkeakouluaste	3 383	–	2 727	3 246	3 674	3 941	4 170	..
7 Ylempi korkeakouluaste	4 459	–	3 354	4 035	4 736	4 967	5 042	..
8 Tutkijakoulutusaste	5 385	–	3 779	4 428	5 289	5 887	6 046	..
Miehet	3 530	1 985	2 702	3 485	3 817	3 766	3 816	3 035
2 Ylempi perusaste	2 918	1 985	2 513	3 014	3 125	3 050	2 998	2 738
3 Keskiaste	3 040	..	2 610	3 082	3 225	3 177	3 150	..
5 Alin korkea-aste	3 882	–	2 935	3 619	3 915	3 939	3 859	..
6 Alempi korkeakouluaste	3 911	–	2 973	3 672	4 353	4 565	4 598	..
7 Ylempi korkeakouluaste	4 957	–	3 522	4 445	5 366	5 541	5 541	..
8 Tutkijakoulutusaste	5 656	–	3 868	4 620	5 551	6 180	6 338	..
Naiset	2 891	1 861	2 421	2 885	3 036	2 971	2 917	2 533
2 Ylempi perusaste	2 351	1 861	2 121	2 396	2 433	2 429	2 358	2 535
3 Keskiaste	2 426	1 844	2 217	2 401	2 488	2 492	2 498	..
5 Alin korkea-aste	2 959	–	2 464	2 746	2 977	2 984	2 979	2 548
6 Alempi korkeakouluaste	2 947	–	2 592	2 868	3 074	3 362	3 658	–
7 Ylempi korkeakouluaste	4 045	–	3 236	3 664	4 245	4 509	4 522	..
8 Tutkijakoulutusaste	5 022	–	3 710	4 171	4 969	5 507	5 519	–

Lähde: Palkkarakennettilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.8

Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusasteen, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, yksityinen sektori

Sukupuoli Koulutusaste	Ikäryhmä							X
	Yhteensä	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	
Sukupuolet yhteensä lkm	963 606	6 861	154 195	252 996	258 513	235 031	55 629	381
2 Ylempi perusaste	133 589	6 823	19 987	24 332	28 634	38 913	14 629	272
3 Keskiaste	431 857	37	95 738	104 398	108 472	102 763	20 417	32
5 Alin korkea-aste	128 112	–	100	14 284	54 736	49 078	9 846	67
6 Alempi korkeakouluaste	145 266	–	27 935	63 671	29 350	19 685	4 625	1
7 Ylempi korkeakouluaste	110 812	–	10 349	42 916	32 560	20 656	4 328	5
8 Tutkijakoulutusaste	13 970	–	88	3 395	4 763	3 937	1 783	4
Miehet	579 573	4 384	96 187	160 848	151 833	134 121	31 925	274
2 Ylempi perusaste	88 290	4 377	14 520	18 557	19 183	22 973	8 468	212
3 Keskiaste	284 121	8	63 827	73 607	71 411	63 506	11 735	28
5 Alin korkea-aste	55 453	–	36	6 788	22 739	20 996	4 870	24
6 Alempi korkeakouluaste	81 848	–	12 587	35 540	18 004	12 630	3 086	1
7 Ylempi korkeakouluaste	61 460	–	5 175	24 338	17 684	11 671	2 588	5
8 Tutkijakoulutusaste	8 401	–	43	2 018	2 812	2 346	1 179	4
Naiset	384 034	2 477	58 008	92 148	106 680	100 910	23 704	108
2 Ylempi perusaste	45 300	2 447	5 467	5 776	9 450	15 940	6 161	60
3 Keskiaste	147 736	30	31 911	30 791	37 061	39 257	8 683	5
5 Alin korkea-aste	72 659	–	63	7 496	31 997	28 083	4 976	43
6 Alempi korkeakouluaste	63 418	–	15 348	28 131	11 346	7 054	1 540	–
7 Ylempi korkeakouluaste	49 352	–	5 174	18 578	14 875	8 985	1 740	–
8 Tutkijakoulutusaste	5 569	–	45	1 377	1 951	1 591	605	–
Sukupuolet yhteensä, kuukausiansio, €	3 279	1 918	2 569	3 286	3 549	3 453	3 402	2 887
2 Ylempi perusaste	2 768	1 918	2 416	2 900	2 952	2 868	2 801	2 709
3 Keskiaste	2 875	1 938	2 472	2 922	3 050	3 003	2 958	3 577
5 Alin korkea-aste	3 484	–	2 416	3 201	3 497	3 544	3 540	3 131
6 Alempi korkeakouluaste	3 565	–	2 743	3 395	4 035	4 357	4 505	..
7 Ylempi korkeakouluaste	4 632	–	3 282	4 182	5 169	5 318	5 015	..
8 Tutkijakoulutusaste	5 071	–	3 568	4 241	4 997	5 550	5 870	..
Miehet	3 518	1 994	2 696	3 491	3 842	3 771	3 739	3 019
2 Ylempi perusaste	2 955	1 993	2 528	3 040	3 180	3 115	3 059	2 739
3 Keskiaste	3 078	..	2 617	3 105	3 280	3 253	3 229	..
5 Alin korkea-aste	3 999	–	2 737	3 659	4 025	4 086	3 986	..
6 Alempi korkeakouluaste	3 989	–	2 976	3 739	4 493	4 781	4 808	..
7 Ylempi korkeakouluaste	5 048	–	3 442	4 513	5 700	5 800	5 452	..
8 Tutkijakoulutusaste	5 350	–	3 718	4 426	5 294	5 859	6 118	..
Naiset	2 919	1 783	2 358	2 929	3 131	3 030	2 948	2 552
2 Ylempi perusaste	2 404	1 783	2 121	2 450	2 491	2 511	2 447	2 604
3 Keskiaste	2 486	1 835	2 181	2 483	2 608	2 598	2 592	..
5 Alin korkea-aste	3 091	–	2 231	2 787	3 122	3 138	3 104	2 566
6 Alempi korkeakouluaste	3 017	–	2 551	2 961	3 309	3 597	3 897	–
7 Ylempi korkeakouluaste	4 114	–	3 123	3 747	4 538	4 692	4 365	–
8 Tutkijakoulutusaste	4 651	–	3 424	3 969	4 571	5 094	5 388	–

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.9

Kokoikäisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusasteen, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, kuntasektori

Sukupuoli Koulutusaste	Yhteensä	Ikäryhmä						
		10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	X
Sukupuolet yhteensä lkm	377 191	1 103	39 398	72 637	105 770	127 554	30 700	29
2 Ylempi perusaste	24 530	1 092	2 402	2 467	4 505	9 270	4 784	10
3 Keskiaste	149 839	11	20 558	24 052	39 649	53 483	12 080	6
5 Alin korkea-aste	63 380	–	40	5 141	21 570	30 166	6 459	4
6 Alempi korkeakouluaste	63 683	–	12 210	20 492	14 784	13 401	2 794	2
7 Ylempi korkeakouluaste	71 385	–	4 171	19 844	23 830	19 528	4 006	6
8 Tutkijakoulutusaste	4 374	–	17	641	1 432	1 706	577	1
Miehet	79 389	201	7 528	16 805	22 273	25 670	6 900	12
2 Ylempi perusaste	7 255	200	704	889	1 663	2 694	1 101	4
3 Keskiaste	29 510	1	4 539	5 831	8 061	9 234	1 843	1
5 Alin korkea-aste	8 521	–	6	680	2 962	3 772	1 101	–
6 Alempi korkeakouluaste	12 360	–	1 420	3 905	2 633	3 388	1 012	2
7 Ylempi korkeakouluaste	19 733	–	856	5 214	6 357	5 791	1 511	4
8 Tutkijakoulutusaste	2 010	–	3	286	597	791	332	1
Naiset	297 802	902	31 870	55 832	83 497	101 884	23 800	17
2 Ylempi perusaste	17 275	892	1 698	1 578	2 842	6 576	3 683	6
3 Keskiaste	120 329	10	16 019	18 221	31 588	44 249	10 237	5
5 Alin korkea-aste	54 859	–	34	4 461	18 608	26 394	5 358	4
6 Alempi korkeakouluaste	51 323	–	10 790	16 587	12 151	10 013	1 782	–
7 Ylempi korkeakouluaste	51 652	–	3 315	14 630	17 473	13 737	2 495	2
8 Tutkijakoulutusaste	2 364	–	14	355	835	915	245	–
Sukupuolet yhteensä, kuukausiansio, €	2 932	2 028	2 538	2 891	3 004	3 005	3 017	..
2 Ylempi perusaste	2 247	2 029	2 133	2 254	2 306	2 273	2 245	..
3 Keskiaste	2 384	..	2 304	2 326	2 395	2 423	2 430	..
5 Alin korkea-aste	2 845	–	2 806	2 707	2 793	2 886	2 944	..
6 Alempi korkeakouluaste	2 964	–	2 671	2 787	2 968	3 357	3 637	..
7 Ylempi korkeakouluaste	4 148	–	3 526	3 723	4 154	4 559	4 860	..
8 Tutkijakoulutusaste	6 489	–	..	5 564	6 442	6 821	6 708	..
Miehet	3 417	1 808	2 642	3 297	3 486	3 572	3 801	..
2 Ylempi perusaste	2 427	1 807	2 180	2 400	2 475	2 486	2 507	..
3 Keskiaste	2 598	..	2 404	2 602	2 657	2 632	2 640	..
5 Alin korkea-aste	3 181	–	..	2 997	3 107	3 230	3 327	–
6 Alempi korkeakouluaste	3 449	–	2 830	3 120	3 511	3 862	4 043	..
7 Ylempi korkeakouluaste	4 705	–	3 958	4 236	4 629	5 100	5 557	..
8 Tutkijakoulutusaste	7 166	–	..	6 273	7 095	7 462	7 378	..
Naiset	2 803	2 077	2 514	2 769	2 875	2 863	2 789	..
2 Ylempi perusaste	2 172	2 079	2 114	2 173	2 207	2 186	2 167	..
3 Keskiaste	2 332	..	2 275	2 237	2 328	2 379	2 392	..
5 Alin korkea-aste	2 793	–	2 813	2 663	2 743	2 836	2 865	..
6 Alempi korkeakouluaste	2 847	–	2 650	2 709	2 851	3 186	3 407	–
7 Ylempi korkeakouluaste	3 935	–	3 414	3 540	3 982	4 331	4 439	..
8 Tutkijakoulutusaste	5 914	–	..	4 994	5 974	6 266	5 800	–

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.10

Kokoaikaisien palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusasteen, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, valtiosektori

Sukupuoli Koulutusaste	Yhteensä	Ikäryhmä						X
		10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	
Sukupuolet yhteensä lkm	75 340	27	7 074	16 774	21 677	23 208	6 578	2
2 Ylempi perusaste	3 395	27	193	319	643	1 526	685	2
3 Keskiaste	21 782	–	3 990	5 264	5 172	5 999	1 357	–
5 Alin korkea-aste	17 407	–	38	1 817	6 837	7 228	1 487	–
6 Alempi korkeakouluaste	9 988	–	1 697	3 296	2 181	2 119	695	–
7 Ylempi korkeakouluaste	19 688	–	1 151	5 567	5 786	5 257	1 927	–
8 Tutkijakoulutusaste	3 080	–	5	511	1 058	1 079	427	–
Miehet	40 085	10	4 475	10 557	11 852	10 410	2 779	2
2 Ylempi perusaste	1 457	10	150	241	328	518	208	2
3 Keskiaste	13 652	–	3 037	4 143	3 224	2 836	412	–
5 Alin korkea-aste	7 960	–	35	1 326	3 431	2 760	408	–
6 Alempi korkeakouluaste	4 761	–	780	1 645	1 068	942	326	–
7 Ylempi korkeakouluaste	10 426	–	471	2 903	3 221	2 690	1 141	–
8 Tutkijakoulutusaste	1 829	–	2	299	580	664	284	–
Naiset	35 255	17	2 599	6 217	9 825	12 798	3 799	–
2 Ylempi perusaste	1 938	17	43	78	315	1 008	477	–
3 Keskiaste	8 130	–	953	1 121	1 948	3 163	945	–
5 Alin korkea-aste	9 447	–	3	491	3 406	4 468	1 079	–
6 Alempi korkeakouluaste	5 227	–	917	1 651	1 113	1 177	369	–
7 Ylempi korkeakouluaste	9 262	–	680	2 664	2 565	2 567	786	–
8 Tutkijakoulutusaste	1 251	–	3	212	478	415	143	–
Sukupuolet yhteensä, kuukausiansio, €	3 647	..	2 844	3 548	3 781	3 730	4 033	..
2 Ylempi perusaste	2 875	..	2 636	3 176	2 995	2 835	2 813	..
3 Keskiaste	3 040	–	2 689	3 237	3 200	2 991	2 907	–
5 Alin korkea-aste	3 319	–	3 188	3 503	3 388	3 235	3 188	–
6 Alempi korkeakouluaste	3 413	–	2 860	3 208	3 584	3 779	4 086	–
7 Ylempi korkeakouluaste	4 611	–	3 381	4 015	4 696	5 100	5 481	–
8 Tutkijakoulutusaste	5 236	–	..	4 250	5 042	5 643	5 885	–
Miehet	3 935	..	2 929	3 699	4 125	4 180	4 732	..
2 Ylempi perusaste	3 105	..	2 676	3 255	3 249	3 080	3 111	..
3 Keskiaste	3 215	–	2 769	3 348	3 432	3 255	3 180	–
5 Alin korkea-aste	3 819	–	3 169	3 734	3 886	3 792	3 776	–
6 Alempi korkeakouluaste	3 781	–	3 182	3 535	4 068	4 190	4 329	–
7 Ylempi korkeakouluaste	4 895	–	3 606	4 245	4 984	5 364	5 721	–
8 Tutkijakoulutusaste	5 404	–	..	4 352	5 210	5 785	6 032	–
Naiset	3 319	..	2 699	3 293	3 367	3 364	3 521	–
2 Ylempi perusaste	2 702	..	2 496	2 930	2 731	2 709	2 683	–
3 Keskiaste	2 745	–	2 434	2 827	2 816	2 754	2 788	–
5 Alin korkea-aste	2 898	–	..	2 880	2 886	2 891	2 966	–
6 Alempi korkeakouluaste	3 079	–	2 587	2 883	3 120	3 449	3 871	–
7 Ylempi korkeakouluaste	4 292	–	3 226	3 765	4 334	4 823	5 133	–
8 Tutkijakoulutusaste	4 990	–	..	4 106	4 839	5 417	5 592	–

Lähde: Palkkarakennettilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.11

Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät sekä kuukausiansiot koulutusalan, ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä

Sukupuoli Koulutusala	Ikäryhmä							X
	Yhteensä	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	
Sukupuolet yhteensä lkm	1 416 137 7 991		200 667	342 407	385 960	385 793	92 907	412
0 Yleissivistävä koulutus	77 468	31	29 622	19 728	13 782	11 649	2 647	9
1 Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	46 512	–	2 929	10 680	16 033	14 632	2 235	3
2 Humanistinen ja taidealan koulutus	57 514	–	6 910	18 327	16 011	12 919	3 342	4
3 Kaupallinen ja yhteiskunta- tieteellinen koul.	271 312	1	24 962	66 918	83 615	77 062	18 699	56
4 Luonnontieteellinen koulutus	37 848	–	4 556	11 426	10 606	8 874	2 386	–
5 Tekniikan koulutus	385 932	6	57 170	99 395	104 985	101 980	22 359	37
6 Maa- ja metsätalouden koulutus	29 534	–	3 009	6 509	9 513	8 758	1 742	3
7 Terveys- ja sosiaalian koulutus	211 360	8	27 743	48 396	59 868	63 192	12 136	15
8 Palvelualojen koulutus	136 569	2	21 127	33 717	37 580	36 903	7 238	2
9 Muu tai tuntematon koulutusala	162 089	7 942	22 638	27 311	33 968	49 823	20 123	284
Miehet	699 047 4 595		108 190	188 210	185 958	170 201	41 604	288
0 Yleissivistävä koulutus	43 297	3	15 844	13 518	7 683	5 227	1 013	8
1 Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	9 392	–	414	2 223	3 179	3 094	479	3
2 Humanistinen ja taidealan koulutus	17 139	–	1 884	5 662	4 866	3 627	1 097	4
3 Kaupallinen ja yhteiskunta- tieteellinen koul.	84 636	1	8 613	26 862	24 891	18 944	5 312	12
4 Luonnontieteellinen koulutus	21 443	–	2 976	6 816	5 722	4 517	1 413	–
5 Tekniikan koulutus	335 371	4	50 247	86 974	91 503	87 736	18 872	36
6 Maa- ja metsätalouden koulutus	18 105	–	1 410	3 551	6 093	5 872	1 176	2
7 Terveys- ja sosiaalian koulutus	23 487	–	2 545	6 965	7 009	5 686	1 278	5
8 Palvelualojen koulutus	48 895	–	8 856	15 857	13 748	9 262	1 173	–
9 Muu tai tuntematon koulutusala	97 281	4 587	15 402	19 781	21 266	26 236	9 791	218
Naiset	717 091 125		3 396	92 477	154 197	200 002	215 592	51 303
0 Yleissivistävä koulutus	34 171	1	27	13 779	6 209	6 099	6 421	1 634
1 Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	37 120	–	–	2 516	8 457	12 854	11 538	1 756
2 Humanistinen ja taidealan koulutus	40 375	–	–	5 026	12 666	11 146	9 293	2 244
3 Kaupallinen ja yhteiskunta- tieteellinen koul.	186 676	43	–	16 348	40 056	58 724	58 118	13 386
4 Luonnontieteellinen koulutus	16 404	–	–	1 580	4 610	4 884	4 358	972
5 Tekniikan koulutus	50 560	1	2	6 924	12 420	13 482	14 244	3 487
6 Maa- ja metsätalouden koulutus	11 430	1	–	1 599	2 957	3 420	2 886	567
7 Terveys- ja sosiaalian koulutus	187 873	10	8	25 199	41 431	52 859	57 506	10 859
8 Palvelualojen koulutus	87 674	2	2	12 271	17 860	23 832	27 641	6 065
9 Muu tai tuntematon koulutusala	64 809	66	3 356	7 236	7 530	12 702	23 587	10 332
Sukupuolet yhteensä, kuukausiansio, €	3 206 1 933		2 572	3 215	3 412	3 322	3 319	2 883
0 Yleissivistävä koulutus	3 028 1 826		2 424	3 258	3 582	3 444	3 355	..
1 Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	3 384	–	2 724	3 105	3 459	3 588	3 720	..
2 Humanistinen ja taidealan koulutus	3 281	–	2 493	3 026	3 500	3 657	3 801	..
3 Kaupallinen ja yhteiskunta- tieteellinen koul.	3 485	..	2 704	3 495	3 643	3 513	3 671	3 470
4 Luonnontieteellinen koulutus	3 941	–	2 605	3 584	4 268	4 498	4 683	–
5 Tekniikan koulutus	3 453	..	2 753	3 437	3 679	3 600	3 594	2 487
6 Maa- ja metsätalouden koulutus	3 059	–	2 398	2 956	3 196	3 192	3 176	..
7 Terveys- ja sosiaalian koulutus	3 032	..	2 580	2 932	3 095	3 181	3 381	..
8 Palvelualojen koulutus	2 673	..	2 347	2 750	2 850	2 644	2 490	..
9 Muu tai tuntematon koulutusala	2 692 1 933		2 388	2 844	2 866	2 756	2 670	2 691

Taulukko 4.11

Jatkuu

Sukupuoli Koulutusala	Yhteensä	Ikäryhmä						X
		10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	
Miehet	3 530	1 985	2 702	3 485	3 817	3 766	3 816	3 035
0 Yleissivistävä koulutus	3 291	..	2 550	3 484	3 994	3 879	3 915	..
1 Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	3 809	–	2 962	3 344	3 938	4 056	4 256	..
2 Humanistinen ja taidealan koulutus	3 476	–	2 570	3 147	3 715	3 941	4 127	..
3 Kaupallinen ja yhteiskunta- tieteellinen koul.	4 241	..	2 901	4 007	4 575	4 591	4 778	..
4 Luonnontieteellinen koulutus	4 105	–	2 583	3 751	4 563	4 790	4 977	–
5 Tekniikan koulutus	3 527	..	2 779	3 486	3 756	3 710	3 751	2 506
6 Maa- ja metsätalouden koulutus	3 209	–	2 548	3 141	3 298	3 300	3 292	..
7 Terveys- ja sosiaalian koulutus	4 220	–	3 002	3 764	4 212	4 901	6 137	..
8 Palvelualojen koulutus	3 251	–	2 662	3 164	3 549	3 509	3 347	–
9 Muu tai tuntematon koulutusala	2 918	1 985	2 513	3 014	3 125	3 050	2 999	2 738
Naiset	2 891	2 533	1 861	2 421	2 885	3 036	2 971	2 917
0 Yleissivistävä koulutus	2 695	..	..	2 280	2 767	3 063	3 090	3 008
1 Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	3 277	–	–	2 685	3 042	3 340	3 462	3 574
2 Humanistinen ja taidealan koulutus	3 198	–	–	2 464	2 972	3 406	3 546	3 642
3 Kaupallinen ja yhteiskunta- tieteellinen koul.	3 142	2 549	–	2 600	3 152	3 247	3 162	3 231
4 Luonnontieteellinen koulutus	3 728	–	–	2 648	3 337	3 923	4 195	4 256
5 Tekniikan koulutus	2 962	..	..	2 562	3 090	3 152	2 919	2 740
6 Maa- ja metsätalouden koulutus	2 822	..	–	2 265	2 734	3 014	2 971	2 935
7 Terveys- ja sosiaalian koulutus	2 883	..	..	2 537	2 792	2 946	3 011	3 057
8 Palvelualojen koulutus	2 350	..	..	2 121	2 382	2 446	2 355	2 324
9 Muu tai tuntematon koulutusala	2 351	2 535	1 861	2 122	2 398	2 433	2 429	2 359

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.12

Kuukausiansioiden tunnuslukuja ammatin pääluokan ja sukupuolen mukaan vuonna 2012, sektorit yhteensä

Sukupuoli	Palkansaajat Kuukausiansio, €						
	Ammatin pääluokka	Lkm	Keski-arvo	1. des.	Med.	9.des	CV%
Sukupuolet yhteensä		1 416 137	3 206	2 027	2 854	4 757	47,94
0 Sotilaat		9 695	3 994	2 512	3 802	5 667	32,36
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet		54 118	5 911	3 291	5 487	8 895	50,09
2 Erityisasiantuntijat		302 365	4 104	2 589	3 806	5 903	39,53
3 Asiantuntijat		318 326	3 269	2 319	3 050	4 503	34,10
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät		117 617	2 601	2 029	2 484	3 300	26,59
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät		254 788	2 413	1 851	2 293	3 101	27,31
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.		6 193	2 272	1 625	2 300	2 847	23,41
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät		148 253	2 897	2 118	2 797	3 769	32,99
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät		114 466	2 917	2 110	2 769	3 947	31,50
9 Muut työntekijät		89 044	2 224	1 649	2 094	2 975	29,16
X Tunteamaton		1 273	3 186	2 160	3 113	4 204	33,82
Miehet		699 047	3 530	2 176	3 163	5 271	50,64
0 Sotilaat		8 961	4 074	2 601	3 877	5 714	31,72
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet		35 476	6 313	3 716	5 895	9 347	50,51
2 Erityisasiantuntijat		141 153	4 512	2 935	4 204	6 400	39,51
3 Asiantuntijat		144 811	3 624	2 490	3 426	4 985	35,56
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät		27 679	2 753	2 010	2 555	3 706	33,85
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät		69 745	2 647	1 890	2 500	3 578	33,20
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.		3 379	2 316	1 629	2 332	2 908	24,12
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät		136 351	2 935	2 166	2 833	3 809	32,81
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät		91 750	3 016	2 214	2 866	4 042	31,06
9 Muut työntekijät		38 900	2 504	1 764	2 401	3 360	31,21
X Tunteamaton		842	3 294	2 363	3 194	4 272	33,47
Naiset		717 091	2 891	1 948	2 604	4 136	41,57
0 Sotilaat		734	3 013	2 281	2 748	4 104	26,57
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet		18 642	5 146	3 020	4 760	7 739	45,48
2 Erityisasiantuntijat		161 212	3 747	2 470	3 506	5 237	36,77
3 Asiantuntijat		173 515	2 973	2 263	2 790	3 913	28,30
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät		89 938	2 555	2 036	2 467	3 176	23,15
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät		185 043	2 325	1 842	2 246	2 897	23,25
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.		2 814	2 218	1 625	2 265	2 758	22,21
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät		11 903	2 461	1 880	2 384	3 115	27,60
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät		22 716	2 518	1 890	2 449	3 237	26,94
9 Muut työntekijät		50 144	2 007	1 615	1 965	2 447	20,42
X Tunteamaton		431	2 974	2 027	2 949	3 916	32,97

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.13

Koko- ja osa-aikaisten palkansaajien lukumäärät kuukausiansioiden suuruusluokan ja sektoreiden mukaan vuonna 2012

Suuruusluokka Kuukausiansio, €	Palkansaajat yhteensä		Yksityinen sektori		Kuntasektori		Valtiosektori	
	Lkm	josta: osa-aikaiset	Lkm	josta: osa-aikaiset	Lkm	josta: osa-aikaiset	Lkm	josta: osa-aikaiset
Yhteensä	1 631 947	215 809	1 117 407	153 800	434 842	57 651	79 698	4 358
– 500	22 015	21 292	20 004	19 858	1 954	1 384	57	50
501– 750	14 988	14 593	13 475	13 360	1 465	1 188	48	45
751–1 000	19 327	18 645	15 371	15 168	3 851	3 379	105	98
1 001–1 300	37 003	34 387	25 018	23 365	11 298	10 431	687	591
1 301–1 600	51 388	38 810	35 722	25 777	14 659	12 174	1 007	859
1 601–1 900	97 737	31 059	68 787	22 293	27 903	8 111	1 047	655
1 901–2 200	182 693	18 333	114 816	11 129	65 235	6 667	2 642	537
2 201–2 500	231 266	10 781	139 402	5 806	82 810	4 568	9 054	407
2 501–2 800	216 148	7 599	140 211	3 994	64 644	3 240	11 293	365
2 801–3 100	171 809	5 036	120 687	2 901	42 379	1 877	8 743	258
3 101–3 400	131 282	3 656	91 269	2 292	31 883	1 165	8 130	199
3 401–3 700	105 887	2 873	73 552	1 965	25 083	787	7 252	121
3 701–4 000	80 363	2 343	56 404	1 763	17 640	515	6 319	65
4 001–4 300	60 690	1 716	44 134	1 281	11 512	399	5 044	36
4 301–4 600	45 931	1 215	33 736	857	8 111	336	4 084	22
4 601–4 900	33 774	798	25 580	485	4 965	285	3 229	28
4 901–5 200	26 099	577	20 117	333	3 427	236	2 555	8
5 201–5 500	19 674	474	15 162	258	2 561	213	1 951	3
5 501–5 800	15 376	341	11 776	198	2 095	139	1 505	4
5 801–6 100	12 863	263	9 891	146	1 609	115	1 363	2
6 101–6 400	9 775	210	7 480	115	1 356	94	939	1
6 401–6 700	8 394	144	6 542	89	1 151	54	701	1
6 701–7 000	6 554	125	5 091	75	1 012	50	451	–
7 001–7 300	5 281	92	4 050	59	887	33	344	–
7 301–7 600	4 310	89	3 242	47	775	42	293	–
7 601–7 900	3 275	61	2 472	33	627	28	176	–
7 901–8 200	2 932	57	2 264	41	541	16	127	–
8 201–8 500	2 264	37	1 695	16	462	20	107	1
8 501–8 800	2 050	52	1 547	28	425	24	78	–
8 801–9 100	1 628	32	1 188	19	335	12	105	1
9 101–	9 172	120	6 723	50	2 187	69	262	1

Lähde: Palkkarakennetilasto, Tilastokeskus

Taulukko 4.14

Kokoaikaisten palkansaajien lukumäärät kuukausiansioiden suuruusluokan, sektoreiden ja sukupuolen mukaan vuonna 2012

Suuruusluokka Kuukausiansio, €	Palkansaajat yhteensä		Yksityinen sektori		Kuntasektori		Valtiosektori	
	Lkm	josta: naisia	Lkm	josta: naisia	Lkm	josta: naisia	Lkm	josta: naisia
Yhteensä	1 416 137	717 091	963 606	384 034	377 191	297 802	75 340	35 255
- 500	722	563	145	92	570	467	7	4
501- 750	395	311	115	84	277	225	3	2
751-1 000	682	562	203	139	472	418	7	5
1 001-1 300	2 616	1 769	1 653	927	867	772	96	70
1 301-1 600	12 578	7 945	9 945	6 203	2 485	1 668	148	74
1 601-1 900	66 678	46 985	46 494	30 315	19 792	16 519	392	151
1 901-2 200	164 360	114 131	103 687	62 403	58 568	50 438	2 105	1 290
2 201-2 500	220 485	140 343	133 596	66 955	78 242	67 138	8 647	6 250
2 501-2 800	208 548	118 552	136 216	58 982	61 404	52 055	10 928	7 515
2 801-3 100	166 773	78 827	117 786	42 502	40 502	31 800	8 485	4 525
3 101-3 400	127 626	54 865	88 977	28 704	30 718	22 949	7 931	3 212
3 401-3 700	103 013	41 401	71 586	21 657	24 296	17 236	7 131	2 508
3 701-4 000	78 020	28 878	54 641	15 081	17 125	11 680	6 254	2 117
4 001-4 300	58 973	20 483	42 852	11 645	11 113	7 133	5 008	1 705
4 301-4 600	44 716	15 160	32 879	9 037	7 775	4 785	4 062	1 338
4 601-4 900	32 976	10 578	25 095	6 745	4 680	2 723	3 201	1 110
4 901-5 200	25 522	7 795	19 784	5 135	3 191	1 809	2 547	851
5 201-5 500	19 201	5 675	14 905	3 773	2 348	1 295	1 948	607
5 501-5 800	15 036	4 275	11 579	2 746	1 956	1 091	1 501	438
5 801-6 100	12 600	3 565	9 745	2 214	1 494	871	1 361	480
6 101-6 400	9 565	2 666	7 365	1 670	1 262	722	938	274
6 401-6 700	8 250	2 195	6 453	1 347	1 097	631	700	217
6 701-7 000	6 430	1 787	5 017	1 107	962	564	451	116
7 001-7 300	5 188	1 454	3 990	868	854	491	344	95
7 301-7 600	4 221	1 173	3 195	677	733	404	293	92
7 601-7 900	3 214	858	2 439	492	599	320	176	46
7 901-8 200	2 875	739	2 223	448	525	267	127	24
8 201-8 500	2 227	588	1 679	355	442	208	106	25
8 501-8 800	1 998	512	1 519	304	401	193	78	15
8 801-9 100	1 596	402	1 169	241	323	136	104	25
9 101-	9 052	2 052	6 673	1 184	2 118	794	261	74

Lähde: Palkkarakennettilasto, Tilastokeskus

5 Työtaistelutilasto

5.1 Työtaistelut Suomessa vuonna 2012

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa käytiin 86 työtaistelua vuonna 2012. Työtaistelujen määrä väheni lähes puolella edellisestä vuodesta, jolloin niitä oli 163 kappaletta. Viimeksi työtaisteluja on ollut yhtä vähän vuonna 2004. Työtaistelujen määrää vähensi vuonna 2012 työ- ja virkaehtosopimusten voimassaolo useimmilla sopimusaloilla.

Työtaisteluihin osallisten työntekijöiden lukumäärä oli vuonna 2012 vain neljänneksen edellisvuoteen verrattuna yltäen vajaaseen 15 000:een. Määrä oli vähemmän kuin koskaan aiemmin 1970-luvulta lähtien. Työtaisteluihin osallisten osuus työllisistä oli 0,6 prosenttia. Osuus on 1970-luvulta lähtien tarkasteltuna ollut yhtä pieni vain vuonna 2008.

Menetettyjä työpäiviä oli noin 17 000, joka on vain runsaan kymmenyksen viimevuotisesta. Työpäivämenetyksiä koettiin toiseksi vähiten 2000-luvulla.

Työtaistelutiedot vuosilta 2000–2012 on esitetty taulukossa 5A.

Työtaisteluista 54 käytiin teollisuudessa. Teollisuuden työpäivämenetykset kattoivat lähes kaksi kolmasosaa kaikista työpäivämenetyksistä. Teollisuuden alatoimialoista eniten työtaisteluja käytiin metallien jalostuksen toimialalla. Teollisuuden jälkeen eniten työtaisteluja käytiin päätoimialoista kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla

Suurin yksittäinen työtaistelu oli elintarvikealan lakko marraskuussa, jossa vastustettiin irtisanomisia. Työtaisteluun osallistui yhteensä 1 000 työntekijää ja menetettyjä työpäiviä kertyi 2 000.

Alueellisesti tarkasteltuna paikallisia työtaisteluja käytiin eniten Vaasan ja Tampereen kaupungeissa. Työtaisteluista 14 käytiin useamman kuin yhden kunnan alueella.

Lukumääräisesti eniten työtaisteluja käytiin vuoden 2012 viimeisellä ja vähiten ensimmäisellä neljänneksellä. Työpäivämenetyksistä vain runsas kymmenys

Taulukko 5A
Työtaistelut vuosina 2000–2012

Vuosi	Lukumäärä	Osalliset palkansaajat	Menetetty työpäivät
2000	96	84 092	253 838
2001	84	21 715	60 652
2002	76	70 867	74 985
2003	112	91 866	66 136
2004	84	25 211	42 385
2005	365	106 796	672 904
2006	97	48 276	85 075
2007	91	89 729	94 579
2008	92	15 992	16 352
2009	139	50 485	91 899
2010	191	137 316	314 667
2011	163	59 164	127 758
2012	86	14 984	17 254

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

ajoittui vuoden ensimmäiselle neljännekselle. Muille neljänneksille työpäivämenetykset jakautuivat tasaisemmin.

Työtaisteluiden syyt vuonna 2012 on esitetty taulukossa 5B. Vuonna 2012 työtaistelun syy oli lähes puolessa työtaisteluista työvoiman vähennys tai sen uhka. Näiden työtaistelujen osuus osallisista työntekijöistä ja menetetyistä työpäivistä oli noin 60 prosenttia. Työnjohto oli syynä 15:ssä ja palkkavaatimus kuudessa käydyistä työtaisteluista. Useimmilla aloilla työ- ja virkaehtosopimukset

Taulukko 5B

Työtaistelut syyn mukaan vuonna 2012

Työtaistelun syy	Arvot		
	Lukumäärä	Osalliset palkansaajat	Menetetyt työpäivät
Työvoiman vähennys tai sen uhka	40	8 873	10 805
Työnjohto	15	1 940	2 594
Palkkavaatimus	6	279	307
Työolosuhteet	5	707	840
Alan työehtosopimus	5	1 485	891
Tukitoimenpide	1	266	67
Muu syy tai syytä ei ilmoitettu	14	1 434	1 751
Yhteensä	86	14 984	17 254

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

Taulukko 5C

Maakunnat, joissa eniten työtaisteluita vuonna 2012

Maakunta	Lukumäärä	Osalliset palkansaajat	Menetetyt työpäivät
Pirkanmaa	15	3 642	3 323
Pohjois-Pohjanmaa	11	1 617	1 497
Uusimaa	10	4 853	3 680
Pohjanmaa	8	718	435
Satakunta	6	903	805
Varsinais-Suomi	6	555	478
Keski-Suomi	5	904	621
Kymenlaakso	4	209	209
Valtakunnallinen	14	3 126	2 455

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

Taulukko 5D

Kunnat, joissa eniten työtaisteluita vuonna 2012

Kaupunki	Lukumäärä	Osalliset palkansaajat	Menetetyt työpäivät
Tampere	7	1 606	2 127
Vaasa	7	318	601
Raahe	6	1 293	1 491
Nokia	5	1 300	1 125
Turku	4	138	90
Kotka	4	209	209
Jyväskylä	4	281	564
Pori	3	617	734
Oulu	3	166	71
Vantaa	2	1 600	2 700
Mikkeli	2	195	173
Hanko	2	87	85
Lahti	2	400	0
Helsinki	2	1 373	1 076
Yhteensä	53	9 583	11 045

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

olivat vuonna 2012 voimassa eikä neuvotteluja käyty, minkä johdosta alan työtai virkaehtosopimus oli syynä poikkeuksellisen harvassa, vain viidessä työtaistelussa.

Taulukkoon 5C on koottuna työtaistelutietoja maakunnista, joissa käytiin eniten työtaisteluita vuonna 2012. Eniten paikallisia työtaisteluita käytiin Pirkanmaalla, jossa työtaisteluita käytiin yhteensä 15. Osallisten palkansaajien ja menetettyjen työpäivien määrä oli suurin Uudellamaalla. Pohjois-Pohjanmaalla työtaisteluita käytiin 11 ja Uudellamaalla 10, kun taas valtakunnallisia eli useammalla kuin yhdellä paikkakunnalla käytäviä työtaisteluita käytiin 14.

Kunnittain tarkasteltaessa paikallisia työtaisteluita käytiin vuonna 2012 eniten Tampereella ja Vaasassa, joissa työtaisteluita käytiin molemmissa 7. Suurimmat lukumäärät osallisten palkansaajien sekä menetettyjen työpäivien osalta liittyivät Tampereella (eniten osallistuneita palkansaajia) ja Vantaalla (eniten menetettyjä työpäiviä) käytyihin työtaisteluihin. Vantaalla, Helsingissä, Nokiolla ja Raahessa työtaisteluihin osallistuneiden työntekijöiden lukumäärä kohosi melko korkeaksi. Työtaistelutietoja kunnittain löytyy taulukosta 5D.

5.2 Työtaistelut vuosina 2000–2012

Työtaistelujen syyt

Työtaisteluiden yleisin syy 2000-luvulla on ollut työvoiman vähentäminen tai sen uhka, kun taas toiseksi yleisimmät syyt ovat liittyneet työnjohtoon ja palkka-vaatimuksiin. Myös työehtosopimukset sekä tukitoimenpiteet ovat olleet yleisiä syitä työtaisteluille. Työvoiman vähentäminen on usein ollut yleisin syy työtaisteluihin taantuman aikana, jolloin yritysten irtisanomisilmoitukset ovat yleisiä. Työehtosopimus on yleinen syy niinä vuosina, joina käydään liittokohtaisia sopimusneuvotteluja. Vähiten työtaisteluita 2000-luvulla on käyty työolosuhteisiin liittyen.

Yli puolet työpäivien menetyksistä 2000-luvulla on tapahtunut työtaisteluisissa, joissa syynä on ollut työehtosopimus. Tämän syyn työtaisteluisissa on myös ollut eniten osallistujia. Tarkempia tietoja 2000-luvun työtaisteluista syyn mukaan löytyy taulukosta 5E.

Taulukko 5E

Työtaistelut syyn mukaan vuosina 2000–2012

Syy	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Yhteensä
Työvoiman vähennys tai sen uhka	14	23	21	42	26	46	21	9	16	58	33	43	40	392
Työnjohto	14	21	15	14	29	34	22	16	16	23	38	30	15	287
Palkkavaatimus	21	19	15	9	8	18	24	25	10	7	53	63	6	278
Alan työehtosopimus	22	8	1	4	12	36	–	–	1	8	36	18	5	151
Tukitoimenpide	9	1	1	3	1	65	4	1	5	2	11	5	1	109
Työolosuhteet	2	1	3	2	1	5	2	–	2	3	2	3	5	31
Muu syy tai syytä ei ilmoitettu	14	11	20	39	7	57	18	40	42	38	18	1	14	319
Yhteensä	96	84	76	113	84	261	91	91	92	139	191	163	86	1 567

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

Työtaistelut alueittain

Maakunnittain tarkasteltuna suurin osa 2000-luvun työtaisteluista on käyty Uudellamaalla, jossa työtaisteluja on ollut 194. Pirkanmaalla työtaisteluja on ollut 153 ja Varsinais-Suomessa 139. Valtakunnalliset työtaistelut kattavat noin viidennesksen 2000-luvulla käydyistä työtaisteluista. Työtaistelujen lukumäärät maakunnittain on esitetty taulukossa 5F.

Muita maakunnittaisia tietoja 2000-luvulla käydyistä työtaisteluista löytyy taulukosta 5G. Lähes 85 prosenttia menetetyistä työpäivistä tapahtui valtakunnallisissa työtaisteluissa viimeisen kolmentoista vuoden aikana. Paikallisten työtaistelujen työpäivämenetyksistä suurin osa tapahtui Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan maakunnissa.

Kunnittain tarkasteltuna eniten työpäivämenetyksiä vuosina 2000–2012 tapahtui Helsingissä, jossa menetettyjä työpäiviä kertyi yli 26 000. Eniten paikallisia työtaisteluja käytiin kuitenkin Tampereella, jossa niitä oli 105 kappaletta. Suhteellisesti eniten työtaistelumenetyksiä oli Raahen kaupungissa, joissa oli enemmän kuin yksi menetetty työpäivä kaupungissa olevaa työpaikkaa kohden. Muutoinkin kunnissa, joissa on suuria teollisia työnantajia, oli suhteellisesti eniten työpäivämenetyksiä. Pääkaupunkiseudun suurissa kunnissa työpäivämenetyksiä oli työpaikkoihin nähden vähän. Kuntakohtaiset työtaistelutiedot vuosilta 2000–2012 löytyvät taulukosta 5H.

Työtaistelut toimialoittain

Lähes puolet 2000-luvun työpäivien menetyksistä tapahtui paperi- ja kartonkiteollisuudessa, jossa oli vuoden 2005 TES-neuvottelujen aikana paljon lakkoja sekä pitkä työsulku. Toiseksi eniten menetettyjä työpäiviä oli elintarviketeolli-

Taulukko 5F

Työtaistelujen lukumäärät maakunnittain vuosina 2000–2012

Maakunta	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Yhteensä
Uusimaa	23	15	15	23	13	14	4	5	5	25	15	23	10	190
Pirkanmaa	7	6	11	8	6	33	9	6	14	15	20	5	15	155
Varsinais-Suomi	13	10	8	23	10	25	8	8	8	18	6	8	6	151
Pohjois-Pohjanmaa	9	9	3	3	6	17	15	10	19	8	13	11	11	134
Satakunta	11	14	7	8	7	25	4	7	5	4	10	12	6	120
Keski-Suomi	1	1	1	4	7	31	7	2	5	6	8	7	5	85
Pohjanmaa	3	2	9	8	5	5	2	2	8	6	6	5	8	69
Kanta-Häme		2	3	7	3	8	5	9	2	9	8	4	1	61
Kymenlaakso	4	3	3	4	3	29	2	3	2	1	7	9	4	74
Lappi	1	2	1	1	2	10		2	2	6	1	3	1	32
Etelä-Karjala		4	2		4	17	5	1		1	2	1		37
Päijät-Häme	1	2		5	4	9				2	3	1	2	29
Pohjois-Savo	2	2	1			2		2	1	3	8	1		22
Pohjois-Karjala			2	2	4	6		2		2	2		1	21
Etelä-Pohjanmaa	1		1	1	1		3	3	3	2	1	1		17
Keski-Pohjanmaa			1	1		2	1		1	1		1		8
Kainuu		3	1	2		1		1	3	1	1	1		14
Etelä-Savo	1				1		1		1				2	6
Ahvenanmaa	–												–	–
Valtakunnallinen	12	8	7	13	7	26	12	28	13	18	80	70	14	308
Ei tietoa	7	1			1	1	13			11			–	34
Yhteensä	96	84	76	113	84	261	91	91	92	139	191	163	86	1567

Lähde: Työtaistelutalasto, Tilastokeskus

Taulukko 5G

Työtaistelut, osalliset palkansaajat ja menetetyt työpäivät maakunnittain vuosina 2000–2012

Maakunta	Lukumäärä	Osalliset palkansaajat	Menetetyt työpäivät
Uusimaa	190	57 894	74 566
Pirkanmaa	155	26 936	28 074
Varsinais-Suomi	151	33 662	36 302
Pohjois-Pohjanmaa	134	21 322	23 355
Satakunta	120	20 240	26 452
Keski-Suomi	85	11 511	15 140
Pohjanmaa	69	11 277	15 504
Kanta-Häme	61	11 744	15 897
Kymenlaakso	74	8 469	15 615
Lappi	32	5 865	7 472
Etelä-Karjala	37	20 595	15 802
Päijät-Häme	29	3 559	4 080
Pohjois-Savo	22	1 701	2 881
Pohjois-Karjala	21	4 297	4 059
Etelä-Pohjanmaa	17	669	522
Keski-Pohjanmaa	8	1 230	2 226
Kainuu	14	967	869
Etelä-Savo	6	462	413
Ahvenanmaa	—	—	—
Valtakunnallinen	308	571 922	1 629 254
Ei tietoa	34	—	—
Kaikki yhteensä	1 567	814 322	1 918 482

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

Taulukko 5H

Kunnat, joissa eniten työpäivämenetyksiä vuosina 2000–2012

Kunta	Työtaisteluja	Osalliset palkansaajat	Menetetyt työpäivät	Tuhatta työpaikkaa kohden
Helsinki	64	28 933	26 457	68
Turku	89	28 316	25 733	268
Raahe	94	17 568	16 533	1 399
Tampere	105	17 148	15 984	134
Vantaa	53	11 765	15 381	145
Vaasa	60	10 085	13 687	360
Pori	57	8 929	12 509	346
Kotka	36	6 354	10 314	446
Hämeenlinna	33	6 448	9 684	317
Jyväskylä	44	6 695	9 039	145
Rauma	23	7 520	8 151	466
Lohja	15	5 267	6 724	398
Oulu	18	2 548	5 805	68
Kemi	23	3 905	5 772	610
Nokia	18	4 068	4 812	434
Forssa	23	3 753	4 763	549
Valkeakoski	14	2 743	4 278	558
Järvenpää	10	2 730	3 762	304
Lappeenranta	5	2 483	3 699	113
Kouvola	5	1 148	3 493	102
Salo	8	1 861	3 269	139
Porvoo	2	1 113	3 127	154

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

Taulukko 51

Toimialat, joissa eniten työpäivämennyksiä vuosina 2000–2012

Toimiala (TOL 2008)	Työtaisteluja	Menetetty työpäivät
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	215	907 109
10 Elintarvikkeiden valmistus	101	122 875
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	30	110 385
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	70	88 314
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	18	86 902
64 Rahoituspalvelut (pl. vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	12	72 891
24–30 Metalliteollisuus	15	53 500
41 Talonrakentaminen	6	50 866
86 Terveyspalvelut	3	46 000
24 Metallien jalostus	162	37 313
61 Televiestintä	26	34 935
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	173	30 358
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	100	29 565
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	56	28 545
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	5	23 051
51 Ilmaliikenne	13	22 521
2 Metsätalous ja puunkorjuu	3	21 838
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus	10	18 751
27 Sähkölaitteiden valmistus	69	13 679
C Teollisuus	54	11 211
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	101	8 747
1 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut	1	8 400
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	21	8 221
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	32	6 568
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	10	5 275
842 Maanpuolustus ja järjestystoimi	3	5 061

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

suuden työtaisteluissa, joista lähes 90 prosenttia kertyi vuonna 2010. Työpäivämennykset olivat suurimpia niillä toimialoilla, joilla oli 2000-luvulla jokin sopimusneuvotteluihin liittyvä työtaistelu. Eniten yksittäisiä työtaisteluita oli paperiteollisuuden jälkeen metallin alatoimialoilla, joilla esiintyy yleensä runsaasti paikallisia työtaisteluita. Toimialakohtaisia tietoja vuosien 2000–2012 välisistä työtaisteluista on esitetty taulukossa 51.

5.3 Laatuseloste

1 Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitukset

Työtaistelutilasto kuvaa työntekijöiden tai työnantajien Suomessa järjestämiä työtaisteluita. Työtaistelujen laajuutta kuvataan lukumäärillä osallisista työntekijöistä ja menetetyistä työpäivistä.

1.2 Tilaston aineistot ja käsitteet

Aineistot

Pääosa työtaistelutiedoista saadaan työnantajajärjestöiltä. Lisäksi työtaistelu-tietoja kerätään tiedotusvälineistä ja kysytään tarkempia tietoja suoraan yrityksiltä.

Käsitteet

Työtaistelu: Työntekijäpuolen tai työnantajapuolen työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoja jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Erilaisia työtaistelun muotoja ovat mm. lakot, ylityökiellot ja työsulut.

Lakko: Työntekijät kieltäytyvät työn tekemisestä ja tällöin he eivät myöskään yleensä saavu työpaikalle.

Jarrutus: Työntekijät ovat työpaikalla, mutta tekevät työtä normaalia huomattavasti hitaammin.

Saarto: Työntekijät kieltäytyvät esim. käsittelemästä tietyn yrityksen kuljetuksia.

Ylityökielto: Työntekijät kieltäytyvät ylitöiden tekemisestä.

Työsulku: Työnantaja sulkee työpaikan ja keskeyttää palkanmaksun.

Välillisesti työtaisteluun osallistuneet: Työntekijät, jotka eivät kuulu työtaistelun osapuoliin, mutta jotka eivät ole voineet tehdä työtänsä työtaistelun vuoksi.

Valtakunnallinen työtaistelu: Työtaistelu on valtakunnallinen, jos sitä johtaa ammattiliitto tai jokin muu yhteinen organisaatio koko valtakunnan alueella. Valtakunnallisia työtaisteluita ei tilastoida lääneittäin tai kunnittain.

2 Menetelmäkuvaus

Työtaistelutilastoon kerätään kaikki työtaistelut, jotka tulevat Tilastokeskuksen tietoon. Työnantajajärjestöjen työtaistelutiedot ja muulla tavalla kerätyt työtaistelutiedot kerätään yhteen tietokantaan. Näin saadusta tietokannasta tehdään taulukoita valittujen luokittelujen ja määrätietojen mukaan.

3 Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Osa pienemmistä työtaisteluista jää tilaston ulkopuolelle, koska niiden olemassaolosta ei saada tietoa. Näiden työtaistelujen puuttumisella on lähinnä merkitystä vain työtaistelujen lukumäärätietoihin. Työtaistelujen laajuutta paremmin kuvaaviin osallisten työntekijöiden lukumäärätietoihin ja työpäivämenetyksiin joidenkin pienten työtaistelujen puuttumisella ei ole olennaista merkitystä. Työtaistelujen laajuudesta voi olla työnantaja- ja työntekijäpuolella erilainen näkemys. Yleensä käytetään työnantajajärjestöjen tietoja, jos ne ovat saatavilla.

4 Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Vuodesta 2010 lähtien työtaistelutiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan kevään aikana. Työtaistelutietoja julkaistaan neljännesvuoden tarkkuudella. Työtaistelutietoja voidaan luovuttaa myös kuukauden tarkkuudella. Jos työtaistelu kestää kuukauden tai neljännesvuoden vaihteen yli, se sijoitetaan yleensä sille ajanjaksolle, jolla se on suurimmaksi osaksi tapahtunut. Suuria työtaisteluita jaetaan tarkemmin eri neljänneksille tarpeen mukaan.

5 Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tiedot julkaistaan kerran vuodessa Internetissä tilaston kotisivuilla ja Statfin-tilastopalvelussa. Laajemmin tietoja julkaistaan Palkat ja työvoimakustannukset -julkaisussa. Julkaisu on tilattavissa myyntipalvelusta osoitteesta:

Edita
Hakuninmaantie 2
00043 EDITA
Puh: 020 450 2588
Faksi: 020 450 2590
pikapaino@edita.fi

Lisäksi tietoja on Suomen tilastollisessa vuosikirjassa. Tarkempia tietoja on mahdollista saada Tilastokeskuksesta.

6 Tilastojen vertailukelpoisuus

6.1 Vertailtavuus muiden maiden tilastoihin

Eri maiden työtaistelutilastot voivat vaihdella suuresti. Joissain maissa käytetään rajoja, joilla kestoaltaan tai osallistujamäärältään pienimmät työtaistelut jäävät tilaston ulkopuolelle. Työjärjestö ILO kerää tietoa työtaisteluista kaikista maista, joista sitä on saatavilla.

6.2 Vertailtavuus historiatietoihin

Työtaistelutietoja on olemassa yli sadan vuoden ajalta. Vuonna 1971 tehtiin tilaston laaja uudistus, jolloin tilaston kattavuus pienemmissä työtaisteluissa parani.

7 Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen julkaisema työtaistelutilasto perustuu suurimmaksi osaksi Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) aineistoon. Tilastokeskuksen julkaisema työtaistelujen lukumäärätieto voi poiketa EK:n julkaisemasta lukumäärätiedosta, koska Tilastokeskuksessa eri toimipaikkojen työtaistelutietoja yhdistellään samaksi työtaisteluksi.

Liitetaulukot

Taulukko 5.1 Työtaistelut vuosina 1970–2012

Taulukko 5.2 Työtaistelut toimialoittain vuonna 2012

Taulukko 5.1

Työtaistelut vuosina 1970–2012

Vuosi	Työtaisteluja	Työntekijöitä		%	Menetettyjä työpäiviä	
		Lukumäärä	Työtaistelua kohden		Lukumäärä	Osallistunutta kohden
1970	240	201 600	840	9,3	233 200	1,2
1971	838	403 300	481	18,6	2 711 100	6,7
1972	849	239 700	282	11,0	473 100	2,0
1973	1 009	678 200	672	30,6	2 496 900	3,7
1974	1 778	370 700	208	16,3	434 800	1,2
1975	1 530	215 100	141	9,7	284 200	1,3
1976	3 282	512 700	156	23,8	1 325 500	2,6
1977	1 673	743 800	445	35,2	2 374 700	3,2
1978	1 237	164 600	133	7,9	132 400	0,8
1979	1 753	228 690	130	10,7	243 400	1,1
1980	2 238	413 140	185	18,8	1 605 600	3,9
1981	1 612	492 960	306	22,0	659 100	1,3
1982	1 240	167 500	135	7,0	207 600	1,2
1983	1 940	421 840	217	17,7	719 700	1,7
1984	1 710	562 480	329	23,3	1 526 900	2,7
1985	848	171 350	202	7,0	174 300	1,0
1986	1 225	602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802	99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353	244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629	158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455	244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284	166 770	587	7,1	458 340	2,7
1992	168	103 510	616	4,8	76 090	0,7
1993	126	23 190	184	1,1	17 310	0,7
1994	171	70 540	413	3,5	525 700	7,5
1995	112	127 039	1 134	6,3	869 422	6,8
1996	94	43 113	459	2,1	20 077	0,5
1997	91	28 402	312	1,3	103 712	3,7
1998	98	35 380	361	1,6	133 203	3,8
1999	65	14 993	231	0,7	18 953	1,3
2000	96	84 092	876	3,6	253 838	3,0
2001	84	21 715	259	1,0	60 652	2,8
2002	76	70 867	932	3,0	74 985	1,1
2003	112	91 866	820	3,9	66 136	0,7
2004	84	25 211	300	1,0	42 385	1,7
2005	365	106 796	409	4,4	672 904	6,3
2006	97	48 276	498	2,0	85 075	1,8
2007	91	89 729	986	3,7	94 579	1,1
2008	92	15 992	174	0,6	16 352	1,0
2009	139	50 485	363	2,1	91 899	1,8
2010	191	137 526	720	5,6	314 667	2,3
2011	163	59 164	363	2,4	127 758	2,2
2012	86	14 984	174	0,6	17 254	1,2

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

Taulukko 5.2

Työtaistelut toimialoittain vuonna 2012

Toimiala (TOL 2008)	Lukumäärä	Osalliset palkansaajat
C Teollisuus	54	9 890
10 Elintarvikkeiden valmistus	3	1 260
11 Juomien valmistus	1	0
13 Tekstiilien valmistus	3	845
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. Huonekalut)	1	0
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	1	132
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	4	142
21 Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus	1	78
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	4	1 300
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	3	439
24 Metallien jalostus	13	2 464
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	1	40
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	1	485
27 Sähkölaitteiden valmistus	5	425
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	8	1 310
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	2	495
31 Huonekalujen valmistus	1	400
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	2	75
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	5	276
35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	5	276
F Rakentaminen	3	210
42 Maa- ja vesirakentaminen	3	210
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	2	18
46 Tukku- ja vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	1	18
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	1	0
H Kuljetus ja varastointi	13	2 577
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	1	9
50 Vesiliikenne	1	45
51 Ilmaliikenne	3	1 600
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	8	923
J Informaatio ja viestintä	5	1 090
58 Kustannustoiminta	2	81
61 Televiestintä	3	1 009
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1	423
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)	1	423
P Koulutus	3	500
85 Koulutus	3	500
Yhteensä	86	14 984

Lähde: Työtaistelutilasto, Tilastokeskus

6 Palkkasummakuvaajat

6.1 Palkkasumman pitkän aikavälin kehitys

Talouden suhdanteita osaltaan kuvaavaa Palkkasummakuvaajat -tilastoa julkaistaan kuukausittain noin 40 päivän viipeellä tilastoajanjakson päättymisestä. Palkkasummakuvaajat ovat indeksejä, joilla seurataan yritysten maksamien bruttomääräisten palkkojen kehitystä. Palkkasummaan vaikuttavat työllisyydessä ja palkansaajien ansiotasossa tapahtuvat muutokset. Koko talouden palkkasummaindeksin lisäksi tilasto sisältää tietoja useilta kymmeniltä eri teollisuuden, rakentamisen, kaupan ja palveluiden toimialoilta.

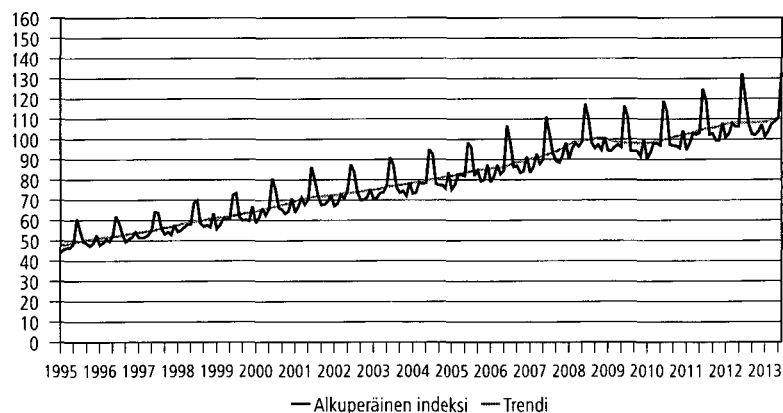
Kuviossa 6A on esitetty koko talouden palkkasummakuvaajan koko historia indeksin aloitusvuodesta 1995 lähtien. Indeksien perusvuotena on vuosi 2010, jolloin indeksi saa arvon 100. Palkkasummassa esiintyy säännöllisesti suurta vuoden sisäistä vaihtelua, joka aiheutuu muun muassa lomarahojen ja tulospalkkioiden maksamisesta säännöllisesti tiettyinä kuukausina. Aikasarjassa näkyvät suurimmat piikit osuvat aina kesäkuukausien kohdalle.

Pitkän aikavälin kehitystä kuvaava trendikäyrä palasi vuoden 2009 taantuma edeltäneelle huipputasolle kesällä 2010 ja positiivinen kehitys jatkui tämän jälkeen aina vuoteen 2012 saakka, jonka jälkeen kasvu on ollut selvästi maltillisempaa.

Koko talouden palkkasummien vuosimuutokset olivat positiivisia yhtäjaksoisesti vuodesta 1995 vuoteen 2008. Vuosimuutokset vaihtelivat tällöin reilun kolmen ja reilun seitsemän prosentin välillä. Vuonna 2009 vuosimuutos jäi ensimmäisen kerran negatiiviseksi (-1,1). Vuoden 2009 jälkeen kasvu on jatkunut positiivisena. Vuosien 1995 ja 2012 välisenä aikana palkkasumma kasvoi keskimäärin 4,7 prosenttia vuodessa. Suurin kasvu saavutettiin vuonna 1998

Kuvio 6A

Koko talouden palkkasumman indeksin 2010=100 ja siitä lasketun trendin kehitys 01/1995–06/2013

Lähde: Palkkasummakuvaajat, Tilastokeskus

(+7,4 %). Seitsemän prosentin palkkasumman kasvuun yllettiin myös vuonna 2008 ennen taantumaa.

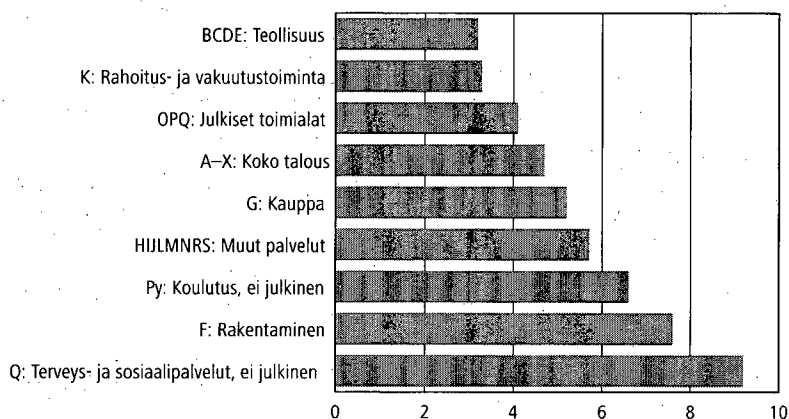
Koko talouden palkkasumman lisäksi palkkasummakuvaajat sisältävät tietoja eri toimialojen palkkasumman kehityksestä. Kuvassa 6B on tilastossa käytetyn toimialaryhmittelyn mukaiset eri toimialaryhmien palkkasummien keskimääräiset vuosimuutokset vuosien 1995 ja 2012 väliltä. Rahoitus- ja vakuutustoimintaa lukuun ottamatta palkkasumma kasvoi kaikilla toimialaryhmillä joka vuosi ennen vuotta 2009.

Nopeinta kasvu on ollut yksityisissä terveys- ja sosiaalipalveluissa, jossa terveydenhuollon yksityistämismuutosten seurauksena palkkasumma on kasvanut parhaimmillaan yli kymmenen prosentin vuosivauhtia. Viime vuosina alan palkkasummien kasvuvauhti on hidastunut ja vuosien 1995 ja 2012 välisenä aikana alan palkkasumma kasvoi keskimäärin 9,2 prosenttia vuodessa. Toiseksi kovinta kasvu on ollut rakennusalaalla, jossa palkkasummat kasvoivat keskimäärin 7,6 prosenttia vuotta kohden. Keskimäärin heikointa kehitys on ollut teollisuusyritysten ja Rahoitus- ja vakuutustoiminnan toimialoilla, joiden kasvu on jäänyt keskimäärin alle neljän prosentin. Neljästä suurimmasta (ks. kuvio 6C) toimialaryhmästä keskimäärin koko tarkastelujaksolla parhaiten kasvoivat muiden palveluiden toimialojen ja kaupan palkkasummat (5,7 % ja 5,2 %).

Palkkasummakuvaajia tuotetaan teollisuuden, rakentamisen, kaupan ja muiden palveluiden osalta myös tarkemmilla kaksinumeroitason toimialoilla. Eni-

Kuvio 6B

Toimialaryhmien palkkasummien keskimääräiset vuosimuutokset prosentteina vuosina 1995–2012

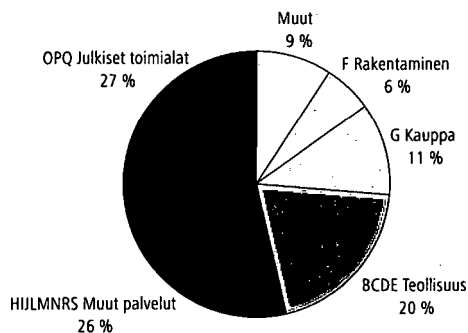
Lähde: Palkkasummakuvaajat, Tilastokeskus

ten palkkasumma on kasvanut työllistämistoiminnassa, jonka palkkasumma on miltei kaksikymmenkertaistunut vuosien 1995–2012 aikana. Voimakkaan kasvun taustalla on työvoiman vuokrauksen sääntelyn purkaminen vuonna 1994. Sääntelyn vuoksi kyseisen toimialan palkkasumma oli tuolloin nykyiseen verrattuna hyvin pieni. Palveluiden toimialoilta löytyy myös muita tänä ajanjaksona palkkasummansa moninkertaistaneita aloja. Tällaisia toimialoja ovat esimerkiksi ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta sekä tietopalvelutoiminta. Kyseiset toimialat pitävät sisällään laajan kirjon tietoteknisen vallankumouksen mukanaan tuomia palveluita ohjelmistotuotannosta palvelintilan vuokraukseen. Vuoteen 1995 verrattuna kaikkien palvelutoimialojen (ml. kauppa) palkkasumma on kehittynyt suotuisasti. Hitaimmin palkkasumma on 17 vuodessa kasvanut vesiliikenteessä, noin 25 prosenttia. Muiden palveluiden toimialaryhmän palkkasumma on yhteensä kasvanut noin 155 prosenttia ja koko kaupan noin 135 prosenttia vastaavassa ajassa.

Vaikka teollisuudessa palkkasumma on kasvanut hitaammin kuin palvelualoilla, myös sieltä löytyy alatoimialoja, joissa palkkasumma on moninkertaistunut 17 vuodessa. Tällaisia kasvualoja ovat olleet esimerkiksi kaivostoimintaa palveleva toiminta, jonka palkkasumma oli vuonna 2012 noin kolmikymmenkertainen vuoteen 1995 verrattuna. Teollisuudesta löytyvät myös toisen ääripään edustajat: Vaatteiden valmistuksen toimialalla palkkasumma on pienentynyt noin 30 prosenttia tuotannon siirtyessä ulkomaille. Muita negatiivisesti kehittyneitä teollisuuden toimialoja ovat muun muassa nahan ja nahkatuotteiden valmistus, sekä paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus. Yhteensä teollisuustoimialojen palkkasumma on kasvanut noin 70 prosenttia vuodesta 1995. Tarkemmat toimialakohtaiset kasvuprosentit löytyvät liitetaulukosta 6.1.

Kuvio 6C

Palkkasummakuvaajat -tilastossa käytetyn ryhmittelyn mukaisten toimialaryhmien prosentuaaliset osuudet koko talouden palkkasummasta vuonna 2012

Lähde: Palkkasummakuvaajat, Tilastokeskus

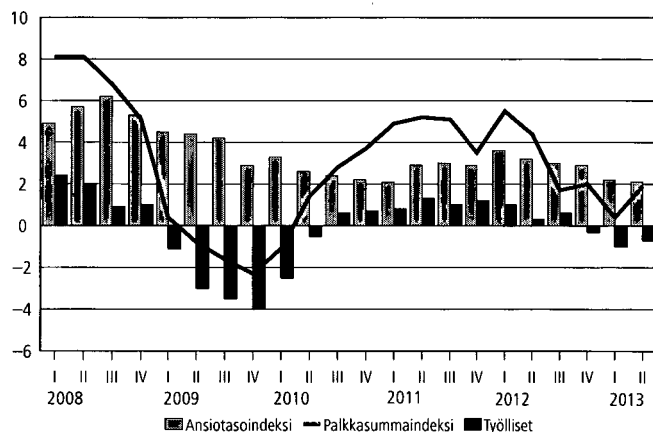
6.2 Koko talouden palkkasumman viime vuosien kehitys

Taantumavuoden 2009 jälkeen helmikuussa 2010 palkkasumma kutistui vielä 0,9 prosenttia, mutta maaliskuussa koko talouden palkkasumma kasvoi jo 2,0 prosenttia vuoden takaisesta. Vuoden 2010 aikana koko talouden palkkasumma kasvoi 1,7 prosenttia edellisvuodesta. Kuviossa 6D on esitetty koko talouden palkkasumma-kuvaajan, ansiotasoindeksin ja työllisten määrän vuosimuutokset neljänneksittäin I/2009–II/2013 väliseltä ajalta. Nimellinen ansiotaso on noussut jokaisella neljänneksellä viimeisen neljän vuoden ajan. Taantuma hidasti ansiotason kasvua hieman vuosien 2010 ja 2011 vaihteessa. Vuonna 2012 ansiotason neljännesvuosikehitys kohentui hieman, mutta kasvuvauhti jäi kaikilla neljänneksillä alle neljän prosentin.

Työllisten määrä kääntyi kasvuun vuoden 2010 kolmannella neljänneksellä ja jatkoi kasvuaan aina vuoden 2012 viimeiseen neljännekseen asti. Vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä työllisten määrän ja ansiotason kasvu voimistivat palkkasumman kasvua. Palkkasumma kasvoi vuoden 2012 tammi-maaliskuussa 5,5 prosenttia vuoden takaisesta vertailuajankohdata. Tuolloin maksettu 150 euron kertaerä vaikutti osaltaan palkkasumman voimakkaaseen kasvuun. Työllisten määrän kasvu hidastui vuoden 2012 toisella ja kolmannella neljänneksellä kääntyen laskuun viimeisellä. Palkkasumma seurasi kehitystä ja kolmannella neljänneksellä kasvua kertyi 1,7 prosenttia ja viimeisellä 2,0 prosenttia edellisvuodesta. Vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä koko talouden palkkasumman kasvu lähes pysähtyi (0,4 %). Tuolloin vuosi sitten usealla toimialalla maksettu 150 euron kertaerä vaikutti hitaaseen kasvuun kasvattamalla vuoden takaisen vertailuneljänneksen palkkasummaa. Tuoreimmalla neljänneksellä koko talouden palkkasumman kasvu jäi alle kahden prosentin (1,9 %). Viimeisen kolmen neljänneksen palkkasummien heikossa kasvussa näkyy selvästi työllisten määrän väheneminen. Tammi-maaliskuussa työllisten määrä laski prosentin ja huhti-kesäkuussa 0,7 prosenttia vuoden takaisesta vertailuneljänneksestä. Vuosimuutokset löytyvät kokonaisuudessaan liitetaulukosta 6.1.

Kuvio 6D

Koko talouden palkkasummaindeksin, ansiotasoindeksin ja työllisten määrän vuosimuutokset neljänneksittäin I/2008–II/2013, %

Lähde: Palkkasumma-kuvaajat, ansiotasoindeksi ja työvoimatutkimus, Tilastokeskus

6.3 Päätoimialojen palkkasummien kehitys viime vuosina

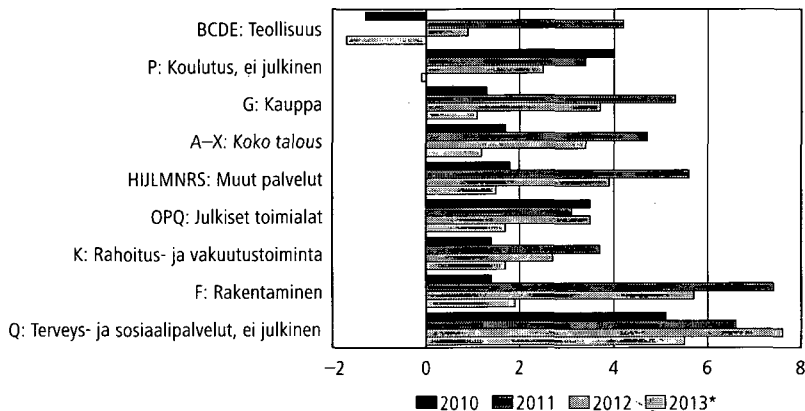
Kaupan, muiden palveluiden sekä rahoitus- ja vakuutustoiminnan toimialoilla palkkasumma kääntyi taantumaa jälkeeseen kasvuun vuoden 2010 toisella neljänneksellä, teollisuuden ja rakentamisen seurattessa perässä kolmannella neljänneksellä. Teollisuudessa taantumaa aiheuttama notkahdus palkkasummassa oli sen verran syvä ja toipuminen sen verran hidasta, että koko vuoden 2010 muutos jäi alalla negatiiviseksi. Vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä myös teollisuuden palkkasumman kehitys kääntyi, ja koko vuonna toimialalla yllettiin 4,2 prosentin kasvuun. Kuvassa 6E on esitetty päätoimialojen palkkasummien vuosimuutokset vuosilta 2010–2012 ja vuoden 2013 puolivuotismuutos.

Vuonna 2011 palkkasumma kasvoi kaikilla päätoimialoilla edellisvuotta voimakkaammin lukuun ottamatta yksityisen koulutuksen ja julkisten toimialojen palkkasummaa. Taantumaa jälkeinen kasvu on ollut voimakkainta rakennusalalla ja yksityisissä terveys- ja sosiaalipalveluissa. Rakennusalan palkkasumma kasvoi vuoden 2011 aikana yhteensä 7,5 prosenttia ja yksityisten terveys- ja sosiaalipalveluiden palkkasumma 6,6 prosenttia vuoden takaisesta. Myös vuonna 2012 näiden toimialojen palkkasumat kasvoivat muita päätoimialoja nopeammin. Vuonna 2012 maltillisimmin kehittyi teollisuuden toimialojen palkkasumat (0,9 %). Teollisuustoimialojen palkkasumat kääntyivät laskuun vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, ja alan palkkasumat ovat laskeneet tämän jälkeen kaikilla neljänneksillä. Tuoreella neljänneksellä teollisuusalojen palkkasumma laski prosentin vertailuneljänneksestä.

Vuoden 2013 alkupuoliskolla palkkasumat ovat kasvaneet edellisvuotta heikommin kaikilla päätoimialoilla ja tammi-kesäkuussa yksityisen koulutuksen ja teollisuuden palkkasumat laskivat vuoden takaiseen nähden. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla 2013 teollisuustoimialojen palkkasumat laskivat 1,7 pro-

Kuvio 6E

Toimialaryhmien palkkasummien vuosimuutokset prosentteina vuosina 2010, 2011, 2012 sekä vuoden 2013 alkupuoliskolla

*) Tammi-kesäkuu

Lähde: Palkkasummakuvaajat, Tilastokeskus

senttia ja yksityisen koulutuksen palkkasummat 0,1 prosenttia vertailuvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla 2013 palkkasummien kasvu jäi alle kahden prosentin kaikilla päätoimialoilla lukuun ottamatta yksityisen terveys- ja sosiaalipalveluiden palkkasummaa, joka kasvoi tammi-kesäkuussa vielä 5,5 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta.

Vuonna 2012 kaikista kaksinumerotason toimialoista palkkasumma kasvoi nopeimmin metallimalmien louhinnassa ja kaivostoimintaa palvelevassa toiminnassa, (37,2 % ja 30,5 %). Toimialojen palkkasummat kasvoivat nopeimmin myös vuoden 2013 tammi-kesäkuussa vuoden takaisesta vertailu ajanjaksosta (16,6 % ja 13,3 %). Vuonna 2012 teollisuuden alatoimialoista löytyi myös kaksinumerotason toimialaryhmistä eniten laskussa olleet toimialat. Jyrkimmin kaksinumerotason toimialoista laskivat nahan ja nahkatuotteiden valmistus, -6,6 prosenttia, ja sähkö- ja elektroniikkateollisuus, -5 prosenttia.

Vuoden 2013 alkupuoliskolla toimialoista eniten laskivat tekstiilien valmistuksen ja huonekalujen valmistuksen palkkasummat (-8,4 % ja -6,1 %). Muiden palvelualojen pl. kauppa kaksinumerotason toimialaryhmistä parhaiten kehittivät tietopalvelutoiminnan ja vesiliikenteen palkkasummat (10 % ja 5,7 %), ja heikoiden puolestaan työllistämistoiminnan ja kustannustoiminnan palkkasummat (-4,3 % ja -2,1 %). Kaupan kaksinumerotason toimialojen koko vuoden 2012 palkkasummien kasvu vaihteli 3,2 ja 4,2 prosentin välillä. Alkuvuodesta 2013 kaupan alatoimialojen palkkasummien kasvu hyytyi, ja palkkasummien kasvu jäi tammi-kesäkuussa alle prosentin moottoriajoneuvojen kaupassa ja korjauksessa ja tukkukaupassa. Myös vähittäiskaupan palkkasummien kasvu oli hidasta vuoden 2013 alkupuoliskolla (1,7 %). Rakennusaloilla vuosina 2011 ja 2012 nähty voimakas kasvu näyttää hidastuneen vuoden 2013 ensimmäisellä puoliskolla. Kun koko vuoden 2012 rakentamisen kaksinumerotason alatoimialojen palkkasummien kasvu vaihteli 4,1 ja 6,2 välillä, vaihteli kasvu vuoden 2013 tammi-kesäkuussa 0,4 ja 2,5 prosentin välillä. Tarkemmat toimialakohtaiset kasvuprosentit löytyvät liitetaulukosta 6.1.

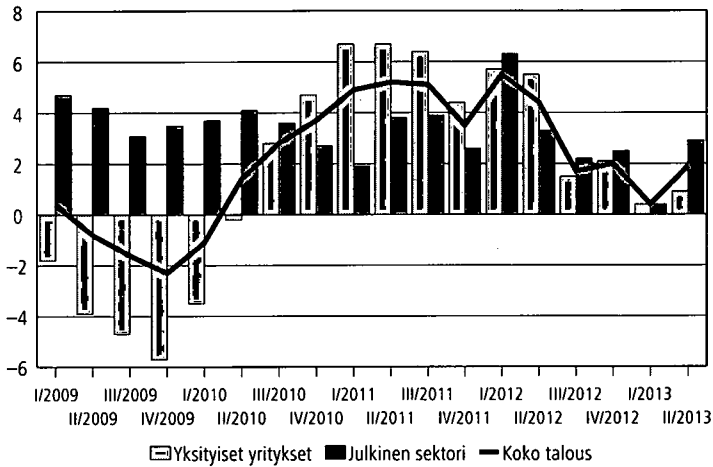
6.4 Palkkasumman muutokset eri sektoreilla

Vuoden 2009 jälkeen yksityisten yritysten maksama palkkasumma oli laskussa vielä vuoden 2010 ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä, mutta vuoden kahdella viimeisellä neljänneksellä kasvu kääntyi positiiviseksi ja koko vuonna yksityisellä sektorilla maksettujen palkkojen summa kasvoi prosentin vuoden takaisesta. Palkkasumma kasvoi koko vuonna 2010 myös julkisella sektorilla, kasvun ollessa paikallishallinnossa 3,8 prosenttia vuoden takaisesta ja valtionhallinnossa 2,7 prosenttia edellisvuodesta. Samaan aikaan koko julkisen sektorin palkkasumma kasvoi lähes 3,5 prosenttia vuoden takaisesta. Vuonna 2011 kasvu voimistui entisestään ja yksityisten yritysten palkkasumma kasvoi yhteensä 6,1 prosenttia edellisvuoden tasosta. Julkisella sektorilla palkkasumman kasvu jäi maltillisemmaksi vuonna 2011 (3,1 %).

Vuoden 2012 alkupuoliskolla palkkasummat kasvoivat voimakkaasti niin yksityisellä kuin koko julkisella sektorillakin (5,6 % ja 4,7 %). Loppuvuodesta kasvu selvästi hidastui ja koko vuonna 2012 yksityisellä sektorilla maksettujen

Kuvio 6F

Yksityisten yritysten, julkisen sektorin sekä koko talouden palkkasumman vuosimuutokset neljänneksittäin I/2009–II/2013, %

Lähde: Asiakaskohtainen suhdannepalvelu, Tilastokeskus

palkkojen summa kasvoi 3,7 prosenttia ja koko julkisen sektorin palkkasumma kasvoi 3,5 prosenttia edellisvuodesta. Paikallishallinnon palkkasumman kehitys oli hieman valtionhallinnon palkkasummien kehitystä suotuisampaa. Paikallishallinnon palkkasummat kasvoivat vuoden 2012 toisella vuosipuoliskolla 2,7 prosenttia, kun valtionhallinnon palkkasummien kasvu jäi 1,6 prosenttiin.

Vuoden 2012 loppupuolen vaimea kehitys on jatkunut vuoden 2013 alku- puoliskolla. Tammi-maaliskuussa 2013 palkkasummien kasvu lähes pysähtyi niin julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla ja kasvu jäi alle prosentin kummallakin sektorilla. Hitaaseen kasvuun vaikutti tuolloin vuosi sitten usealla toimialalla maksettu 150 euron kertaerä. Tuoreimmalla neljänneksellä yksityisen sektorin palkkasummien kasvu takkusi vielä ja kasvu jäi alle prosentin (0,9 %), mutta julkisella sektorilla maksettujen palkkojen summa kasvoi 2,9 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Huhti-kesäkuussa julkisella sektorilla palkkasummien kasvu oli voimakkainta paikallishallinnossa (3,3 %), kun vastaavana ajanjaksona valtionhallinnon palkkasummat kasvoivat 1,1 prosenttia.

Palkkasummatietoja julkaistaan kuukausittain toimialoittain koko valtakunnan tasolla. Sektorikohtaiset tiedot perustuvat Tilastokeskuksen Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun tuottamiin tietoihin. Asiakaskohtaisessa suhdannepalvelussa on mahdollisuus teettää toimeksiantona palkkasummatilastoja esimerkiksi alueittain, yrityskokoluokittain ja sektoreittain.

6.5 Laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö

Palkkasummakuvaajat ovat indeksejä, jotka kuvaavat palkkasumman kehitystä kuukausittain eri toimialoilla. Indeksien laskennassa käytetään lähes koko Suomen yritystoiminnan kattavaa Verohallinnon kausiveroaineistoa sekä Tilastokeskuksen tiedonkeruuta ja yritysrekisteriä. Palkkasummaindeksijä julkaistaan seuraavista päätoimialoista alatoimialoittain: teollisuus, rakentaminen, kauppa ja muut palvelut. Palkkasummaindeksit julkaistaan näiden lisäksi seuraavilta sektoreilta: rahoitus- ja vakuutustoiminta, koulutus (pl. julkinen sektori), terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut (pl. julkinen sektori), julkinen sektori ja koko talous.

Tietoja käytetään Eurostatissa, Euroopan keskuspankissa, eräissä kansainvälisissä organisaatioissa ja Suomen julkisessa hallinnossa sekä aluekehittämisessä yritystalouden kehityksen seurantaan ja analysointiin. Elinkeinoelämä ja tutkimuslaitokset käyttävät tietoja markkinoiden ja kilpailijoiden kehityksen arviointiin.

1.2 Käsitteet ja luokitukset

Käytetyt käsitteet

Palkkasumma tarkoittaa yritysten maksamien bruttomääräisten palkkojen summaa. Palkkoihin sisällytetään kaikkien yrityksen palveluksessa olevien työntekijöiden rahamääräiset korvaukset kuukauden aikana tehdystä työstä. Palkat sisältävät kaikki työntekijöiltä kannettavat tuloverot ja sosiaaliturvamaksut sekä lisäksi erilaiset lisätyöt (ylityö, yötyö), bonukset ja lomarahat. Palkkaan sen sijaan eivät kuulu optiot, työn tekemiseen liittyvät kulut ja työnantajan sosiaaliturvamaksut.

Vuosimuutos kuvaa muutosta edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Kolmen kuukauden liukuva muutos lasketaan vertaamalla kolmen kuukauden indeksien summaa edellisvuoden vastaavan ajanjakson summaan. Kolmen kuukauden keskiarvo vuosimuutoksissa tasaa kuukausittaista satunnaisvaihtelua.

Arvoindeksi kuvaa palkkasumman nimellisarvoa suhteessa perusvuoden arvoon. Arvoindeksiin vaikuttaa sekä ansiotasossa että työllisyydessä tapahtuvat muutokset. Palkkasummakuvaajat ovat arvoindeksejä ja niiden arvot saadaan suoraan käytettävistä aineistoista.

Kausitasoitettu aikasarja on indeksisarja, josta on poistettu vuosittainen systemaattinen vaihtelu.

Trendisarja kuvaa pitkän aikavälin kehitystä.

Toimiala- ja sektoriluokitukset

Toimialaluokat on muodostettu toimialaluokitus TOL 2008:n mukaisesti (Tilastokeskus, Helsinki 2008).

1.3 Lait ja asetukset

Tilastojen laadintaa ohjaa valtion tilastotoimen yleislaki, tilastolaki. Tiedonantajilta kerätään vain ne välttämättömät tiedot, joita ei saada muualta. Indeksisarjat julkaistaan niin, että niistä ei voida päätellä yksittäisen yrityksen tietoja tai kehitystä.

Kuukausitilastointia ohjaa EU:n asetus lyhyen aikavälin tilastoista N:o 1165/98. Asetus velvoittaa jäsenvaltioita tuottamaan indeksisarjoja mm. palkkasummätiedoista tietyiltä toimialoilta.

2 Menetelmäkuvaus

Perusjoukko

Palkkasummakuvaajien perusjoukkona indeksilaskennassa ovat kaikki palkkoja maksavat työnantajat. Eräät monitoimialaiset yritykset on jaettu ns. toimialayksiköihin toimialapuhtauden parantamiseksi.

Verohallinnon kausiveroaineisto

Indeksin laskennassa käytetään arvonlisäverotuksen ja työnantajasuoritusten kausiveroaineistoa. Aineisto sisältää kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuositietoja ilmoittavien yritysten arvonlisävero ja työnantajasuoritustiedot. Kuukausittain tietonsa raportoivat ne yritykset, joiden vuotuinen liikevaihto on yli 50 000 euroa. Neljännesvuosiraportointiin ovat oikeutettuja työnantajasuoritusten osalta kaikki ne työnantajat, joiden liikevaihto on 50 000 euroa tai alle. Ennen vuotta 2010 indeksein laskennassa käytetään arvonlisäverotuksen ja työnantajasuoritusten maksuvalvonta-aineistoa.

Kaikki työnantajat ovat velvollisia palkansaajilta pidätettyjen ennakkojen ilmoittamiseen verohallinnolle. Koska tietyn kuukauden aineisto täydentyy eräpäivän jälkeenkin, jokaisen kohdekuukauden aineisto päivitetään toistuvasti. Kuukausiaineistoa päivitetään kuuden kuukauden ajan, neljännesvuosi- ja vuosiaineistoa kunnes ne ovat täysin kertyneet. Ensimmäisellä poimintakerralla aineiston kattavuus on keskimäärin 90 % yritysten palkkasummalla mitattuna.

Suora tiedonkeruu

Verottajan kausiveroaineiston työnantajasuoritusten tietoja täydennetään Tilastokeskuksen omalla tiedonkeruulla. Palkkatietoja tiedustellaan myyntitiedustelun yhteydessä toimialojensa suurimmilta yrityksiltä, jotka on jaettu toimialapuhtauden vuoksi toimialayksiköihin.

Laskenta

Aineistossa havaitut systemaattiset virheet korjataan ennen laskentaa. Laskennan aikana havaitut virheelliset tiedot oikaistaan tai niiden vaikutus poistetaan. Aineisto tarkistetaan yritystasolla käymällä läpi merkittävimmät yritysjärjestelyt ja palkkasumman muutokset, yritysten aloitukset ja lopetukset.

Palkkasummakuvaajien perusvuosi on 2005. Laskenta perustuu muutosestimointiin. Menetelmässä vertaillaan tarkasteltavan kuukauden ja edellisen vuoden vastaavan kuukauden vertailukelpoisia havaintoja huomioimalla muun mu-

assa yritysjärjestelyt ja kirjanpitoon liittyvät raportointikäytännön muutokset. Indeksit lasketaan kuukausittain uudelleen kunnes aineisto on lopullinen.

Käytetyt kausitasoitusmenetelmät

Kausitasoitusta sarjasta on poistettu vuoden sisäinen systemaattinen vaihtelu. Kausivaihtelun aiheuttaa usein jokin yrityksistä itsestään johtumaton ilmiö, kuten säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelu ja ihmisten toimintatavat. Kaikki palkkasummasarjat tasoitetaan TRAMO/SEATS -menetelmällä, joka on Eurostatin suosittama kausitasoitusmenetelmä. Tarkempaa tietoa aikasarjojen kausivaihtelusta ja kausitasoitukseen käytetystä menetelmästä saa Tilastokeskuksen internet-sivuilta Kausitasoitus Tramo/Seats -menetelmällä -selosteesta (http://tilastokeskus.fi/til/tramo_seats_fi.html).

3 Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Palkkasummakuvaajien aineisto kattaa lähes koko Suomen yritystoiminnan. Uusimmat indeksiluvut voivat tarkentua hieman aineiston kertymisen ja yritysten ilmoittamien tietojen muutosten vuoksi. Aineiston täydentymisestä johtuen tiedot päivittyvät julkistuksissa yli vuoden ajan.

Mitattava muuttuja vastaa hyvin Eurostatin määritelmiä. Aineistossa voi olla virheitä esimerkiksi optisesta luvusta tai tiedonantajien virheistä johtuen. Ajallisesti tiedot kohdistuvat täsmällisesti ja laskennassa käytetyt menetelmät ovat harhattomia. Yrityksen toimiala on päätoiminnan mukainen. Sivutoimintojen vaikutusta on pienennetty jakamalla merkittävimmät sivutoiminnot omiksi toimialayksiköikseen.

4 Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Palkkasummatiedot julkaistaan kuukausittain vajaan puolentoista kuukauden viipeellä tilastointiajanjakson päättymisestä. Julkaisupäivät on koottu Tilastokeskuksen internet-sivuilta löytyvään julkistamiskalenteriin.

5 Tietojen saatavuus

Julkistus kaikkien toimialojen palkkasummakuvaajista laaditaan kuukausittain. Uusin julkistus ilmestyy julkaisupäivänä Tilastokeskuksen kotisivulla.

Internetissä julkistetaan eri toimialojen ja sektoreiden palkkasummakuvaajat Tilastokeskuksen maksuttomassa StatFin tietokannassa. Internet-julkaisu sisältää kuvaukset, katsaukset, aikasarjat taulukoina ja kuvia. Tiedot päivitetään aina uusimman tiedotteen ilmestyessä.

Erityisselvityksille Verohallinnon kausiveroaineisto antaa monipuoliset mahdollisuudet. Suhdanne tietoa tuotetaan toimialoittain ja alueittain sekä nimetyistä yritysryhmistä. Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun (<http://tilastokeskus.fi/tup/suhdannepalvelu/index.html>) avulla voi saada tietoa esimerkiksi liikevaihdosta, viennistä, palkoista tai henkilöstömäärästä. Lisäksi kasvukatsaus kuvaa aineistosta löytyviä suhdannekehityksen syitä.

6 Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Palkkasummakuvaajien aikasarjat ovat ajallisesti vertailukelpoisia. Perusvuoden vaihdon ja uuteen toimialaluokitukseen siirtymisen yhteydessä kaikkien toimialojen indeksit muodostettiin uudelleen. Vuosien 2005–2008 tiedot laskettiin mikroaineistosta perusvuoden vaihdon vuoksi. Sen sijaan vuosien 1995–2004 tietojen muodostamiseen käytettiin useampia menetelmiä, joista on kerrottu tarkemmin tilaston internet-sivuilta löytyvässä menetelmäselosteessa.

Palkkasummakuvaajissa kullekin kalenterikuukaudelle kohdistuu sille ajoittuva palkanmaksu yrityksen tilikaudesta riippumatta. Tilastokeskuksen yritysrekisterin ja tilinpäätöstilastojen tiedot ovat tuloslaskelman mukaisia kyseisenä vuonna päättyvältä tilikaudelta.

Palkkasummakuvaajat kattavat kaikki palkkoja maksavat työnantajat. Palkkasummatietojen laskennassa aloittaneet ja lopettaneet yritykset otetaan huomioon heti, kun yritys alkaa ilmoittaa työnantajasuorituksia tai tieto lopettamisesta on saatu. Tilinpäätöstilastossa ovat mukana kaikki tilinpäätöksen tehneet yritykset. Yritysrekisterin tilastoon kuuluvat yritykset, jotka ovat toimineet tilastovuoden aikana yli puoli vuotta, ja joiden liikevaihto on yli 9 821 euroa vuodessa (vuonna 2009), tai jotka työllistävät henkilötyövuosina yli 0,5 henkilöä.

Liitetaulukot

- Taulukko 6.1 Palkkasumman vuosimuutokset prosentteina vuosina
1995–2012 toimialoittain, Toimialaluokitus 2008
- Taulukko 6.2 Palkkasumman vuosimuutokset prosentteina vuosina
2005–2012 sektoreittain, Sektoriluokitus 2000

Taulukko 6.1

Palkkasumman vuosimuutokset prosentteina vuosina 1995–2012 toimialoitain, Toimialaluokitus 2008

Toimiala- koodi	Toimiala	Keskimää- räinen vuosi- muutos	Vuosimuutos		Vuosimuutos neljänneksittäin					
			1995–2012	2010	2011	I/2012	II/2012	III/2012	IV/2012	I/2013
A–X	Koko talous	4,7	1,7	4,7	5,5	4,4	1,7	2,0	0,4	1,9
BCDE	Koko teollisuus	3,2	-1,3	4,2	3,0	3,9	-2,3	-1,0	-2,6	-1,0
B	Kaivostoiminta ja louhinta	6,3	7,1	11,9	19,7	15,2	8,4	9,7	6,0	6,7
07	Metallimalmien louhinta	10,4	22,5	30,9	43,3	42,7	39,5	26,0	19,1	14,5
08	Muu kaivostoiminta ja louhinta	4,5	1,0	3,0	5,9	0,3	-7,6	-0,8	-3,3	0,0
09	Kaivostoimintaa palveleva toiminta	26,2	27,1	36,1	46,4	32,1	28,2	19,1	8,4	17,8
C	Teollisuus	3,1	-1,8	4,1	2,6	3,8	-2,8	-1,5	-2,9	-1,1
10	Elintarvikkeiden valmistus	2,6	-0,2	3,2	2,3	2,6	2,4	3,3	5,4	2,6
11	Juomien valmistus	1,3	-2,8	1,7	-2,7	1,9	1,7	1,8	-7,3	-3,3
13	Tekstiilien valmistus	1,3	0,3	4,0	1,8	-1,0	-2,7	-2,5	-10,4	-6,5
14	Vaatteiden valmistus	-2,0	-0,2	1,8	1,3	1,1	-13,9	-4,1	-5,1	-2,2
15	Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	-0,5	4,9	6,5	4,1	5,9	-22,3	-11,2	-4,0	-4,2
16	Sahatavaran sekä puu- ja korkki- tuotteiden valmistus	1,9	4,8	4,0	-4,3	-2,3	-4,3	-3,3	-1,7	-1,5
17	Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	-0,3	-3,8	1,1	-10,4	9,1	-9,5	-1,4	0,1	-2,8
18	Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	0,3	-5,4	-1,6	-1,4	-1,0	-5,4	-1,8	-3,8	-5,0
19–22	Kemianteollisuus	3,7	0,9	4,8	5,0	4,6	-0,6	0,8	-1,3	-0,8
23	Muiden ei-metallisten mineraali- tuotteiden valmistus	4,3	4,0	5,7	4,8	3,1	-0,9	-2,5	-5,9	-5,0
24	Metallien jalostus	2,2	4,6	3,8	2,0	-0,3	-5,5	-4,7	-5,5	-4,1
25	Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	4,2	-4,2	8,6	9,8	5,6	-0,9	-0,6	-3,7	-2,9
26–27	Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	6,1	-3,2	0,9	-0,9	-1,2	-8,3	-10,2	-9,3	0,8
28	Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	4,7	-3,3	9,6	7,9	9,2	2,0	3,8	-1,1	0,7
29	Moottorijoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus	3,1	-4,4	9,6	13,7	4,9	-4,0	-9,7	-7,3	1,5
30	Muiden kulkuneuvojen valmistus	1,0	-9,9	-6,5	15,6	15,9	12,2	13,9	6,1	0,8
31	Huonekalujen valmistus	1,3	-3,7	3,3	2,3	-1,7	-5,4	-2,3	-5,6	-5,4
32	Muu valmistus	3,8	0,5	2,9	2,8	4,5	-1,1	4,8	3,4	3,3
33	Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	4,4	-1,3	4,4	4,6	3,8	-1,9	0,2	-2,0	-4,4
D	Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytys-liiketoiminta	2,7	3,6	3,5	5,2	2,4	3,6	4,2	1,0	-1,1
E	Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuol- to, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	7,1	3,5	3,5	7,8	3,7	2,8	3,3	0,8	1,4
36	Veden otto, puhdistus ja jakelu	3,4	2,0	-1,1	4,5	0,3	5,7	2,8	-2,1	1,7
37	Viemäri- ja jätevesihuolto	9,4	5,3	3,7	10,4	4,9	3,8	5,8	-2,6	-0,2
38	Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus, materiaalien kierrätys	8,2	3,2	5,3	8,4	4,1	1,6	3,2	1,9	0,7
39	Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristönhuoltopalvelut	19,1	11,4	-0,4	8,3	10,4	4,8	2,6	4,3	15,1
F	Rakentaminen	7,6	1,4	7,4	11,6	8,6	1,0	3,0	1,1	2,7
41	Talonrakentaminen	8,4	5,0	10,6	11,7	8,2	-0,3	2,8	0,7	2,5
42	Maa- ja vesirakentaminen	3,6	-4,7	0,5	9,4	4,7	0,6	3,3	-1,4	1,8
43	Erikoistunut rakennustoiminta	8,5	0,8	7,2	12,1	9,9	2,0	3,1	1,9	3,1
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; mootto- riaajo-neuvojen ja moottoripyörien korjaus	5,2	1,3	5,3	4,5	4,7	3	2,4	1,7	0,6
45	Moottorijoneuvojen kauppa ja korjaus	5,9	1,6	8,0	8,1	5,2	2,6	1,2	-0,8	1,4
46	Tukkukauppa	4,9	-0,3	5,1	3,4	4,0	2,7	2,4	1,4	0,2
47	Vähittäiskauppa	5,4	2,8	4,6	4,4	5,2	3,5	2,9	2,9	0,7

Taulukko 6.1

Jatkuu

Toimiala- koodi	Toimiala	Keskimää- räinen vuosi- muutos	Vuosu muutos		Vuosu muutos neljänneksittain					
			1995–2012	2010:	2011:	I/2012	II/2012	III/2012	IV/2012	I/2013
K	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	3,3	1,4	3,7	3,0	4,5	2,6	0,2	-2,4	5,4
OP1Q1	Julkiset toimialat	4,1	3,5	3,1	6,3	3,3	2,2	2,5	0,4	2,9
P2	Koulutus	6,6	4,0	3,4	3,9	2,6	1,8	1,8	-0,4	0,3
Q2	Terveys- ja sosiaalipalvelut	9,2	5,1	6,6	10,3	7,8	6,3	6,3	4,7	6,3
HUJMNRS	Muut palvelut	5,7	1,8	5,6	5,3	4,5	3,0	2,8	1,3	1,7
H	Kuljetus ja varastointi	3,9	0,8	4,0	3,1	2,2	0,4	1,9	0,7	1,3
49	Maa- ja rautatieliikenne	5,2	4,0	3,8	6,0	1,8	1,8	2,9	1,1	2,5
50	Vesiliikenne	1,4	-4,9	1,8	1,5	3,0	1,0	4,9	7,0	4,4
52	Varastointi ja liikennettä palveleva	4,5	-0,6	5,2	3,8	4,0	-1,2	0,5	-0,8	-1,2
I	Majoitus- ja ravitsemistoiminta	4,7	-0,8	5,2	5,7	7,2	3,4	3,3	2,7	1,5
55	Majoitus	2,2	-3,0	4,3	3,7	4,0	0,9	0,5	0,9	-1
56	Ravitsemistoiminta	5,6	-0,1	5,5	6,2	8,0	4,2	4,1	3,1	2,2
J	Informaatio ja viestintä	5,9	0,7	4,8	3,6	3,1	3,5	2,4	-0,5	1,4
58	Kustannustoiminta	2,5	-0,1	4,4	2,6	2,4	1,6	0,9	-2,1	-2,1
59	Elokuva-, video- ja televisio-ohjelma- tuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen	5,5	1,9	5,6	0,8	2,5	-0,3	3,1	1,3	1,3
60	Radio- ja televisiotuotanto	2,4	1,3	0,9	3,4	2,8	4,6	-0,9	-2,5	3,8
61	Televiestintä	2,4	-0,8	0,1	-3,7	1,0	2,4	3,0	-0,5	-2,1
62	Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	9,9	1,3	6,7	6,4	4,1	4,7	2,9	-0,5	2,7
63	Tietopalvelutoiminta	10,5	-0,1	5,9	2,2	1,1	2,7	4,5	9,8	10,2
L	Kiinteistöalan toiminta	3,6	6,1	4,0	2,9	4,4	3,4	2,9	5,5	2,1
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	7,2	1,0	6,0	7,9	6,8	5,3	4,2	2,7	3,1
69–70	Lakiasian- ja laskentatoimen palvelut ja liikkeen-johdon konsultointi	8,7	4,2	9,0	8,4	7,4	6,8	4,8	4,3	3,8
71	Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	7,2	-1,2	5,7	9,0	8,0	5,5	4,6	2,0	3,3
72	Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	4,6	1,8	3,0	5,5	3,6	3,2	1,9	1,3	1,8
73	Mainostoiminta ja markkinatutkimus	6,6	-2,7	0,4	4,2	4,2	3,7	2,4	-0,6	0,2
74	Muut erikoistuneet palvelut liike- elämälle	8,3	1,3	9,8	7,4	6,7	3,0	5,2	5,1	4,4
N	Hallinto, ja tukipalvelutoiminta	9,7	6,1	10,7	9,1	6,9	3,5	2,7	0,9	0,5
77	Vuokraus- ja leasingtoiminta	8,7	1,0	8,1	11,4	7,3	3,8	2,8	1,1	1,3
78	Työllistämistoiminta	19,8	13,5	20,6	12,4	7,2	2,1	-1,0	-3,7	-4,8
79	Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta ja muut varauspalvelut	3,9	-5,1	0,8	-0,1	-0,2	-0,5	0,6	1,4	3,7
80	Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	9,3	4,0	4,0	5,2	8,0	6,4	5,1	4,2	2,5
81	Kiinteistön- ja maisemanhoito	7,2	3,8	6,3	8,4	7,9	4,4	5,3	3,3	2,8
82	Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	8,9	2,6	8,5	7,2	3,6	4,5	4,1	4,3	6,2
R	Taiteet, viihde ja virkistys	6,4	3,4	6,5	4,8	4,5	4,3	4,0	2,8	4,5
S	Muu palvelutoiminta	4,6	2,4	2,4	2,9	2,3	0,6	1,2	0,6	0,7
94	Järjestöjen toiminta	4,5	2,8	1,9	2,8	2,7	0,8	1,3	0,5	0,3
95	Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitalous-tavaroiden korjaus	5,5	-0,2	1,6	-1,1	-3,1	-0,8	-0,5	-1,2	-0,1
96	Muut henkilökohtaiset palvelut	5,6	1,5	5,5	5,3	2,3	0,2	0,9	2,2	3,4

1 julkisen sektorin osuus

2 yksityisen sektorin osuus

Lähde: Palkkasummakuvaajat, Tilastokeskus

Taulukko 6.2

Palkkasumman vuosimuutokset prosentteina vuosina 2005–2012 sektoreittain, Sektoriluokitus 2000

Sektori- koodi	Sektori	Keskimääräinen vuosimuutos 2005–2012	Vuosimuutos		Vuosimuutos neljänneksittäin					
			2010	2011	I/2012	II/2012	III/2012	IV/2012	I/2013	II/2013
1111	Julkiset yritykset	2,7	0,3	2,3	2,6	1,6	1,7	1,5	-0,3	0,2
1112	Yksityiset yritykset	3,8	1,0	6,1	5,7	5,5	1,5	2,1	0,4	0,9
1311	Valtionhallinto	3,2	2,7	1,5	2,4	2,1	2,1	1,1	0,7	1,1
1313	Paikallishallinto	4,2	3,8	3,6	7,6	3,7	2,3	3,0	0,4	3,3

Lähde: Palkkasummakuvaajat, Tilastokeskus

Liitteet

Käsitteet ja määritelmät

Ammatti

Palkkatilastoissa käytetään palkansaajan ammatin kuvaamisessa alakohtaista ammatti-, virka- ja tehtävänimikettä sekä Tilastokeskuksen ammattiluokitusta (Ammattiluokitus 2001). Alakohtaisia ammattinimikkeitä on käytössä noin 15 000.

Palkkatilastojen ammattinimikkeet perustuvat yksityisellä sektorilla Elinkeinoelämän keskusliiton työehtosopimusalojen ammatti- tai tehtävänimikkeistöön, Kirkon työmarkkinalaitoksen tehtävänimikkeistöön sekä Näyttämöväen Vanhuudenturvasäätiön ammattinimikkeistöön. Kuntasektorilla ammatti- ja virkanimikkeet perustuvat Kuntien eläkevakuutuksen luokituksen mukaiseen ammattinimikkeistöön. Valtiolla ammatti- tai virkanimike on nimittämiskirjan tai työehtosopimuksen mukainen ammatti- tai virkanimike.

Ammattiluokitus muodostetaan palkkatilastoissa ammattinimikkeistöstä ottamalla huomioon palkansaajan työnantajasektori, tutkinto sekä toimiala. Palkkarakennetilastossa ei julkaista alakohtaisia ammatti- tai virkanimikkeitä, vaan palkkarakennearneistossa ammattia kuvaa ainoastaan ammattiluokitus.

Indeksi

Indeksi on suhdeluku, joka kuvaa jonkin muuttujan (esimerkiksi hinnan, määrän tai arvon) suhteellista muutosta perusjakson (esimerkiksi vuoden) suhteen. Kunkin ajankohdan indeksipisteluku ilmoittaa, kuinka monta prosenttia kyseisen ajankohdan tarkasteltava muuttuja on perusjakson hinnasta, määrästä tai arvosta. Perusjakson indeksipistelukujen keskiarvo on 100.

Indeksikaava

Indeksikaava on matemaattinen funktio, jonka avulla havaintoarvoista lasketaan yksittäinen muutosta kuvaava tunnusluku (esim. Fischerin, Laspeyres'n ja Paaschen indeksikaavat).

Kantaindeksi

Kantaindeksissä laskenta-ajankohdan hintaa verrataan aina perusajankohtaan. Kantaindeksissä painot vaihdetaan yleensä harvemmin kuin vuosittain, esimerkiksi viiden vuoden välein.

Kertaluonteiset palkkaerät

Kertaluonteisia palkkaeriä ovat sellaiset palkkaerät ja palkanlisät, joita ei makseta säännöllisesti jokaisella palkanmaksujaksolla. Näitä eriä ja lisiä ovat esimerkik-

si tulospalkkiot, lomarahaa ja lomakorvaus sekä palvelusvuosikorvaukset eräillä tuntipalkka-aloilla. Kertaluonteisten palkkaerien maksamisesta voidaan sopia myös työehtosopimuksissa.

Palkkarakennetilasto:

Palkkarakennetilastossa kertaluonteisiin palkkaeriin ei sisälly pitämättömistä lomapäivistä maksettavaa lomakorvausta.

Ansiotasoindeksi:

Ansiotasoindeksi mittaa säännölliseltä työajalta ansaitun ansion kehitystä sen maksutavasta riippumatta. Tuloksen perusteella maksettavat erät sisältyvät ansiokäsitteeseen siten, että ne jaetaan tasan koko kalenterivuodelle. Samoin työehtosopimukseen perustuvat kertaerät jaetaan tasan koko vuodelle. Kaikkia ansiotasoindeksin käsitteeseen kuuluvia kertaluonteisia palkkaeriä, kuten lomarahoja, ei kuitenkaan sisälly indeksiin laskennassa käytettäviin palkka-aineistoihin, vaan ne huomioidaan indeksiin laskennassa vain siinä tapauksessa, että työehtosopimusneuvotteluissa sovitaan muutoksista niiden suhteellisessa osuudessa. Myös ansiotasoindeksissä takautuvasti maksettavat sopimuskorotukset viedään sille neljännekselle, jolloin ne on ansaittu.

Työvoimakustannustutkimus:

Kertaluonteisiin palkkaeriin kuuluva palvelussuhteen päättymiskorvaus sisältyy työvoimakustannustutkimuksen käsitteistössä sosiaalikulutuksiin. Myös optiot ovat kertaluonteisia palkkaeriä ja kuuluvat EU:n työvoimakustannuskäsitteeseen, mutta niitä ei ole suomalaisen työvoimakustannustutkimukseen otettu mukaan.

Työvoimakustannusindeksi:

Työvoimakustannusindeksissä kertaluonteisiin palkkaeriin sisältyy myös aiemmilta palkanmaksujaksoilta takautuvasti maksettavat sopimuskorotukset. Työvoimakustannusindeksissä ovat mukana myös optiot niiden lunastusarvon mukaisina.

Yksityisen sektorin ja kuntasektorin palkkatilastoissa ei julkaista kertaluonteisia palkkaeriä. Säännöllisen ansion indeksiin kertaluonteiset palkkaerät eivät sisälly.

Ketjuindeksi

Ketjuindeksissä vertailu tapahtuu aina peräkkäisten laskenta-ajankohtien välillä. Ketjuindeksissä kahden laskenta-ajankohdan muutoksella viedään eteenpäin halutun perusajankohdan indeksipistelukua. Ketjuindeksissä painot vaihdetaan periaatteessa jokaisena laskenta-ajankohtana.

Toisinaan puhutaan ketjuindeksistä myös sellaisessa tapauksessa, että vertailuperiodi pidetään kiinteänä vuoden sisäisissä vertailuissa, mutta vertailuperiodia ja indeksiin painorakennetta muutetaan aina vuoden vaihtuessa.

Kokoaikainen

Palkkarakennetilasto:

Palkkarakennetilastossa koko- ja osa-aikaisuuden erittely perustuu säännölliseen viikkotyöaikaan. Tilastossa on kokoaikaisiksi määritetty ne palvelussuhteet, joiden säännöllinen viikkotyöaika on yli 90 prosenttia kyseisen alan yleisestä työajasta. Koko- ja osa-aikaisuutta ei ole pystytty määrittämään niille palkansaajille, joille ei ole tiedossa säännöllistä työaikaa. Tämä voi johtua joko tiedon ilmoittamatta jättämisestä tai siitä, että henkilön työaika vaihtelee. Julkisen sektorin opettajien koko- ja osa-aikaisuus on määritetty palvelussuhteen ehtojen mukaisesti. Ne yksityisen sektorin opettajat, joiden viikko-opetusvelvollisuus on vähintään 16 tuntia, on palkkarakennetilastossa määritelty kokoaikaisiksi.

Yksityisen sektorin palkkatilastot:

Yksityisen sektorin kuukausipalkkaisilla kokoaikaisuuden määrittely perustuu palkkarakennetilaston tavoin pääsääntöisesti viikkotyöaikaan. Kokoaikaisiksi palkansaajiksi määritellään tilastossa ne palkansaajat, joiden säännöllinen viikkotyöaika on yli 90 prosenttia kyseisen alan yleisestä työajasta.

Loppuosalle palkansaajista kokoaikaisuustieto saadaan suoraan tiedustelusta tai se määräytyy palvelussuhteen mukaan. Jos palkansaajan säännöllinen viikkotyöaika ei ole tiedossa, käytetään kokoaikaisuuden määrittelyssä myös palkansaajan ansiotietoja hyödyksi.

Yksityisen sektorin tuntipalkkaisille ei määritellä erikseen koko- ja osa-aikaisuutta.

Julkisen sektorin palkkatilastot:

Julkisella sektorilla palkansaajien koko- ja osa-aikaisuus määritellään palvelussuhteen luonteen sekä ehtojen mukaan. Koko- ja osa-aikaisuustieto saadaan yleensä tiedustelun yhteydessä.

Työvoimakustannustutkimus:

Työvoimakustannustilastossa kokoaikainen on henkilö, jonka työaika on virkaehtosopimuksen tai työehtosopimuksen mukainen tai ko. yksikössä tavanomaisesti noudatettava työaika.

Vrt. Osa-aikainen.

Kokonaisansio

Kokonaisansio kuvaa säännölliseltä työajalta sekä muulta työajalta, kuten yli- ja lisätyöajalta, maksettua palkkaa. Kts. Kokonaistyöaika.

Kokonaisansioon luetaan kultakin palkanmaksujaksolta

- peruspalkka
- tehtävän, ammattitaidon, palvelusvuosien yms. perusteella maksettavat lisät
- työpaikan sijainnin ja olosuhteiden perusteella maksettavat lisät
- työaikalisät
- toimihenkilöiden tulos- ja suoritusperusteinen palkanosa, työntekijöiden suoritusperusteiset ansiot

- luontoisetujen verotusarvo
- lisä- ja ylityön ansio
- osin myös mahdolliset varallaolo-, päivystys- ja hälytyskorvaukset
- muut epäsäännöllisesti maksettavat lisät.

Kokonaisansio ei sisällä kertaluonteisia palkkaeriä, kuten lomarahaa ja tulospalkkioita.

Palkkatilastoissa on myös käsite kokonaisansio tulospalkkioiden kanssa.

Kokonaisansio on käytössä kaikissa palkkatilastoissa, mutta sen sisältö voi hieman vaihdella palkkatilastosta riippuen. Esimerkiksi yksityisen sektorin tunti-palkkatilastossa kokonaisansio sisältää säännöllisen tehdyn työajan ansion lisäksi sunnuntai- ja ylityöpalkan korotusosat.

Vrt. Säännöllisen työajan ansio.

Kokonaistyöaika

Kokonaistyöaika muodostetaan palkkarakennetilastossa henkilökohtaisen säännöllisen viikkotyöajan sekä tilastointijakson keskimääräisten palkattujen lisä- ja ylityötuntien perusteella. Varallaolon tunteja ei ole sisällytetty kokonaistuntimäärään. Kokonaistyöaika kuvaa palkanmaksun perusteena olevaa työaika kuu-kaudessa.

Kokonaistyöaika ei voida palkkarakennetilastossa määrittää, mikäli henkilön säännöllistä viikkotyöaika ei tunneta.

Kokonaisansio perustuu kokonaistyöaikaan. Kts. Kokonaisansio.

Vrt. Säännöllinen viikkotyöaika.

Kuukausipalkkainen

Kuukausipalkkainen palkansaaja saa korvauksen suorittamastaan työstä kuukausittain. Ansion perusteena oleva työaika on yleensä yksi kuukausi ja ansio on usein saman suuruinen kuukaudesta toiseen. Kuukausipalkkainen palkansaaja on yleensä toimihenkilö. Palkkausmuoto määräytyy työehtosopimuksen mukaan.

Lakko

Työntekijät kieltäytyvät työn tekemisestä ja tällöin he eivät myöskään yleensä saavu työpaikalle.

Neljännesvuosimuutos

Neljännesvuosimuutoksella tarkoitetaan vuosineljänneksen indeksin suhteellista muutosta verrattuna edellisen vuosineljänneksen indeksiin. Muutos ilmaistaan yleensä prosenttilukuna.

Osa-aikainen

Palkkarakennetilasto:

Palkkarakennetilastossa koko- ja osa-aikaisuuden erittely perustuu säännölliseen viikkotyöaikaan. Tilastossa on osa-aikaisiksi määritetty ne palvelussuhteet, joiden säännöllinen viikkotyöaika on enemmän kuin 10 prosenttia kyseisen alan yleistä työaikaa lyhyempi. Koko- ja osa-aikaisuutta ei ole pystytty määrittämään niille palkansaajille, joille ei ole tiedossa säännöllistä viikkotyöaikaa. Tämä voi johtua joko tiedon ilmoittamatta jättämisestä tai siitä, että henkilön työaika vaihtelee. Julkisen sektorin opettajien koko- ja osa-aikaisuus on määritetty palvelussuhteen ehtojen mukaisesti. Ne yksityisen sektorin opettajat, joiden viikko-opetusvelvollisuus on vähemmän kuin 16 tuntia, määritellään palkkarakennetilastossa osa-aikaisiksi palkansaajiksi.

Yksityisen sektorin palkkatilastot:

Yksityisen sektorin kuukausipalkkaisilla osa-aikaisuuden määrittely perustuu palkkarakennetilaston tavoin pääsääntöisesti viikkotyöaikaan. Osa-aikaisiksi palkansaajiksi määritellään tilastossa ne palkansaajat, joiden säännöllinen viikkotyöaika on enemmän kuin 10 prosenttia kyseisen alan yleistä työaikaa lyhyempi.

Loppuosalle palkansaajista osa-aikaisuustieto saadaan suoraan tiedustelusta tai se määrytyy palvelussuhteen mukaan. Jos palkansaajan säännöllinen viikkotyöaika ei ole tiedossa, käytetään osa-aikaisuuden määrittelyssä myös palkansaajan ansiotietoja hyödyksi.

Yksityisen sektorin tuntipalkkaisille ei määritellä erikseen koko- ja osa-aikaisuutta.

Julkisen sektorin palkkatilastot:

Julkisella sektorilla palkansaajien koko- ja osa-aikaisuus määritellään palvelussuhteen luonteen sekä ehtojen mukaan. Koko- ja osa-aikaisuustieto saadaan yleensä tiedustelun yhteydessä.

Työvoimakustannustutkimus:

Työvoimakustannustilastossa osa-aikainen on henkilö, jonka työaika on lyhyempi kuin virkaehtosopimuksen tai työehtosopimuksen mukainen tai ko. yksikössä tavanomaisesti noudatettava työaika.

Vrt. Kokoaikainen.

Painorakenne

Kuvaa sen, mikä merkitys kullakin indeksiin kuuluvalla alaindeksillä (hyödykkeellä, palkansaajaryhmällä tms.) on kokonaisindeksin kannalta.

Palkansaaja

Palkansaaja on henkilö, joka on työsuhteessa työnantajaan ja joka saa sovittua korvausta tekemästään työstä. Palkansaajat ovat joko toimihenkilö- tai työntekijäasemassa työnantajalla. Palkkatilastoissa ei varsinaisesti erotella palkansaajia

toimihenkilöihin tai työntekijöihin. Erottelu voidaan kuitenkin tehdä ammatin tai myös palkkausmuodon mukaan. Palkkatilastoissa ei lueta itselleen palkkaa maksavia yrittäjiä palkansaajiksi, sillä heidän ansionsa poikkeavat muiden samankaltaisten palkansaajien ansioista yleensä liian paljon. Palkkatilastoissa samalla palkansaajalla voi olla useita työsuhteita, jotka kuitenkin käsitellään tilastossa erillisinä palkansaajina.

Vrt. työvoimakustannustutkimuksen palkansaajakäsite.

Palkatut tunnit

Palkatuilla tunneilla tarkoitetaan niitä kokonaistyöajan tunteja, joilta palkansaajille on maksettu palkkaa. Palkatut tunnit voivat olla tehtyjä työtunteja tai ei-tehtyjä eli poissaolotunteja (vuosilomat, sairauslomat, arkipyhät, muut vapaat).

Palkkasumma

Palkkasumma on työntekijöille maksettujen bruttopalkkojen summa ilman työsuhdeoptioita.

Palvelussuhteen luonne

Palvelussuhteen luonne kuvaa palkansaajan ja työnantajan välistä oikeudellista suhdetta. Palkkatilastoissa palvelussuhteen luonne on joko vakinainen / toistaiseksi voimassaoleva tai määräaikainen. Lisäksi palvelussuhteen luonteeseen voi liittyä muita määreitä, kuten harjoittelija, oppisopimusoppilas, vammainen tai työllisyysvaroin palkattu.

Tieto saadaan yleensä suoraan palkkatilastojen tiedusteluista. Palkkarakenne-tilastossa tietoa työllisyysvaroin palkatuista täydennetään työ- ja elinkeinoministeriön työnhakijarekisteristä.

Yksityisen sektorin palkkatilastoissa vastaava käsite on työsuhteen luonne.

Vrt. työvoimatutkimuksen epätyypillinen työ (määräaikainen ja/tai osa-aikainen).

Pisteluku

Pisteluku on hintaindekseissä käytetty muutossuure, joka kertoo vertailujankohdan hinnan, keskihinnan tai indeksin suhteessa perusajankohdan hintaan, keskihintaan tai indeksiin. Perusajankohdan pistelukua merkitään tavallisesti luvulla sata. Esimerkiksi jos hyödykkeen pisteluku on tiettyä ajankohtana 105,3, merkitsee tämä, että hyödykkeen hinta on noussut 5,3 prosenttia perusajankohdasta.

Saarto

Yrityksen työntekijät kohdistavat työtaistelutoimenpiteitä johonkin kolmanteen osapuoleen. He esim. kieltäytyvät käsittelemästä tietyn yrityksen kuljetuksia.

Sopimusala

Sopimusala määräytyy palvelussuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaan. Kuntasektorilla sopimusalat määritellään Kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja työntekijäjärjestöjen välisessä pääsopimuksessa. Työehtosopimus on työntekijäjärjestön ja työnantajan tai työnantajajärjestön välinen sopimus alakohtaisista työehdoista. Työehtosopimuksessa sovitaan esimerkiksi palkoista, työajoista, lomista ja muista eduista, joita sopimuksen soveltamisalalla tulee noudattaa. Sopimukset ovat usein toimialakohtaisia, mutta myös palkansaajan ammattiasemaan sidottuja ja ne solmitaan tietyksi määräajaksi.

Säännöllinen viikkotyöaika

Palkansaajien säännöllinen viikkotyöaika kerätään pääsääntöisesti palkkatiedusteluiden yhteydessä. Säännöllinen viikkotyöaika perustuu työaikalakiin ja se on usein tietyn työaikajärjestelmän tai työaikamuodon mukainen. Joskus säännöllisestä viikkotyöajasta voidaan kuitenkin sopia erikseen ja se voi poiketa kyseisen alan normaalista työajasta. Opettajilla säännöllinen viikkotyöaika on viikoittainen palkanmaksun perusteena oleva tuntimäärä.

Yksityisellä sektorilla säännöllisen työajan tulee tasoittua keskimäärin 40 tuntiin viikossa työehtosopimuksessa määritellyn ajanjakson aikana. Julkisen sektorin virasto- ja toimistotyöaikaa noudattavilla palkansaajilla keskimääräinen säännöllinen viikkotyöaika on 36,25 tuntia ja yleistä työaikaa noudattavilla 38,25 tuntia viikossa.

Palkkarakennetilastossa on lähinnä tuntipalkka-aloilla 40-tuntista työviikkoa tekevien säännöllistä viikkotyöaikaa lyhennetty ns. pekkassopimuksen mukaisesti alakohtaisin ratkaisuin. Lähtökohtana on tällöin ollut entisen ansiotason turvaaminen. Työajan lyhentäminen erillisin vapaapäivin on otettu huomioon säännöllistä viikkotyöaikaa määritettäessä siten, että 40 -tuntista työviikkoa tekevien säännölliseksi viikkotyöajaksi on määritetty 37,89 tuntia. Kuntien tuntipalkkaisilla työajan lyhennys on toteutettu säännöllistä viikkotyöaikaa lyhentämällä, ei palkallisen tai ei-palkatun vapaan määrää lisäämällä.

Säännöllisen työajan ansio perustuu säännölliseen viikkotyöaikaan. Kts. Säännöllisen työajan ansio.

Vrt. Kokonaistyöaika.

Säännöllisen työajan ansio

Säännöllisen työajan ansioon luetaan kultakin palkanmaksujaksolta

- peruspalkka
- tehtävän, ammattitaidon, palvelusvuosien yms. perusteella maksettavat lisät
- työpaikan sijainnin ja olosuhteiden perusteella maksettavat lisät
- työaikalisät
- toimihenkilöiden tulos- ja suoritusperusteinen palkanosa, työntekijöiden suoritusperusteiset ansiot
- luontoisetujen verotusarvo.

Säännöllisen työajan ansio ei sisällä kertaluonteisia palkkaeriä, kuten lomarahaa ja tulospalkkioita. Palkkatilastoissa käytetään kuitenkin myös käsitettä säännöllisen työajan ansio tulospalkkioiden kanssa.

Säännöllisen työajan ansio on käytössä kaikissa palkkatilastoissa, mutta sen sisältö voi hieman vaihdella palkkatilastosta riippuen. Esimerkiksi tuntipalkkatilastoissa säännöllisen työajan ansio sisältää aika-, urakka- ja palkkiotyöstä säännölliseltä tehdyltä työajalta maksetut palkat sekä sunnuntai- ja ylityöpalkan perusosat, mutta ei korotusosia.

Vrt. Kokonaisansio.

Tehdyt työtunnit

Palkkatilastot:

Palkkatilastojen tuntipalkka-aloilla ansiot tilastoidaan tehtyä työaikaa kohden. Tehdyllä työajalla tarkoitetaan sitä työaikaa, jolloin palkansaaja on tehnyt varsinaisia työtehtäviään. Tehtyihin työtunteihin lasketaan aika-, urakka- ja palkkiotyön tehdyt työtunnit sekä sunnuntai- ja ylityötunnit. Työtunnit pohjautuvat työaikalakiin.

Työvoimakustannustutkimus:

Tehdyllä työajalla tarkoitetaan sitä työaikaa, jolloin palkansaaja on tehnyt varsinaisia työtehtäviään. Se sisältää myös sunnuntai- ja ylityötunnit. Tehtyihin työtunteihin luetaan koulutukseen käytetty aika, mutta ei palkattomia ylitöitä. Tehdyt työtunnit voidaan työvoimakustannustilastossa määritellä myös palkatuiksi työtunneiksi, joista on vähennetty palkalliset poissaolotunnit.

Tuntipalkkainen

Tuntipalkkaisella palkansaajalla ansiot määräytyvät pääasiassa tehtyjen työtuntien mukaan. Lisäksi tuntipalkkainen palkansaaja voi saada ansiota ei-tehdyltä työajalta. Korvaus tehdystä ja ei-tehdyistä työstä voidaan maksaa useita kertoja kuukaudessa. Tuntipalkkainen palkansaaja on yleensä työntekijä. Palkkausmuoto määräytyy työehtosopimuksen mukaan.

Työnantajasektori

Työnantajasektori kuvaa työmarkkinoiden rakennetta ja se määrittellään päätoimintayksikön perusteella. Palkkatilastoissa ja työvoimakustannustilastoissa käytettävä työnantajasektoriluokitus on kansallinen muunneltu talous- ja yhteiskuntatilastoissa sovellettavasta sektoriluokituksesta (Sektoriluokitus 2000).

Palkkatilastoissa käytettävä luokitus on rakenteeltaan seuraava:

- Kuntasektori:
Kuntien ja kuntayhtymien toimintayksiköt sekä kuntien liikelaitokset
- Valtio:
Valtion budjettitalouden piirissä olevat virastot ja laitokset

- Yksityinen sektori:
Yksityiset yritykset, valtio- ja kuntaenemmistöiset yritykset sekä valtion liikelaitokset.

Myös voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, seurakunnat sekä järjestöt ja säätiöt luetaan palkkatilastoissa yksityiseen sektoriin.

Työvoimakustannustilastossa sekä työvoimakustannusindeksissä sektoriluokitus on rakenteeltaan samanlainen kuin palkkatilastoissa käytettävä luokitus.

Ansiotasoindeksissä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, seurakunnat sekä järjestöt muodostavat oman työnantajasektorinsa (muut).

Työsuhteen luonne

Työsuhteen luonne kuvaa palkansaajan ja työnantajan välistä oikeudellista suhdetta. Palkkatilastoissa työsuhteen luonne on joko vakinainen / toistaiseksi voimassaoleva tai määräaikainen. Lisäksi työsuhteen luonteeseen voi liittyä muita määreitä, kuten harjoittelija, oppisopimusoppilas, vammainen tai työllisyysvaroin palkattu.

Tieto saadaan yleensä suoraan palkkatilastojen tiedusteluista. Palkkarakenne-tilastossa tietoa työllisyysvaroin palkatuista täydennetään työ- ja elinkeinoministeriön työnhakijarekisteristä.

Kuntasektorin ja valtion palkkatilastoissa vastaava käsite on palvelussuhteen luonne.

Vrt. työvoimatutkimuksen epätyypillinen työ (määräaikainen ja/tai osa-aikainen).

Työsulku

Työnantaja sulkee työpaikan ja keskeyttää palkanmaksun.

Työtaistelu

Työntekijäpuolen tai työnantajapuolen työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi.

Työvoimakustannukset

Työvoimakustannukset kuvaavat kaikkia niitä kustannuksia, joita työnantajille aiheutuu työvoiman käytöstä. Työvoimakustannukset esitetään yleensä kustannuksina tehtyä työtuntia kohden. Työtiloista, työmatkoista tai verottomista päivärahoista aiheutuvat kustannukset eivät kuulu työvoimakustannuksiin.

Kokonaistyövoimakustannukset saadaan vähentämällä työvoimakustannuserien summasta työnantajatuet. Työnantajatukien tarkoituksena on rahoittaa työnantajan maksamista välittömistä korvauksista aiheutuvat kustannukset joko kokonaan tai osittain. Tällaisia tukia ovat työnantajan saamat työllistämistuet ja koulutuskorvaukset.

Työvoimakustannusindeksissä työvoimakustannuserät jaetaan seuraaviin ryhmiin:

- palkka ilman kertaluonteisia palkkaeria
- kertaluonteiset palkkaerät
- sosiaaliturvan kustannukset.

Työvoimakustannustutkimuksessa työvoimakustannuserät jaetaan seuraaviin pääryhmiin:

- välitön ansio
- kertaluonteiset palkkaerät
- vapaapäivien palkat
- maksut henkilöstörahastoihin
- luontoisetujen ja yritystuotteiden kustannukset
- sosiaaliturvan kustannukset
- koulutuskustannukset
- muut työvoimakustannukset.

Välitön ansio on yhtä kuin tehdyltä työajalta kultakin palkanmaksuajalta maksetut palkat. Välitön ansio sisältää

- tehdyn työajan, aikaansaadun tuotoksen tai tehdyn työmäärän perusteella maksetut välittömät korvaukset
- ylityö-, vuorotyö- ja vastaavat korvaukset
- säännöllisesti kullakin palkanmaksujaksolla maksettavat lisäpalkkiot ja korvaukset.

Kertaluonteisia eriä ovat sellaiset maksut, joita ei makseta säännöllisesti jokaisella palkanmaksujaksolla. Näitä usein vain kerran vuodessa maksettavia palkanlisäjä eriä ovat esimerkiksi tulospalkkiot ja lomarahat sekä palvelusvuosikorvaukset eräillä tuntipalkka-aloilla. Kertaluonteisten erien maksamisesta voidaan sopia myös työehtosopimuksissa.

Vapaapäivien palkat ovat korvauksia, joita maksetaan lakisääteisistä, sopimusperusteisista tai vapaaehtoisesti myönnettyistä lomista, yleisistä vapaapäivistä tai muista palkallisista vapaapäivistä. Tyypillisiä eriä ovat vuosilomapalkat, kuukausipalkkaisten arkipyhien palkat, tuntipalkkaisten arkipyhäkorvaukset ja työajan lyhennysvapaan palkat.

Maksuiksi henkilöstörahastoihin luetaan yritysten työntekijöidensä säästöjärjestelmiin, kuten henkilöstörahastoihin, vuosittain mahdollisesti siirtämä summa.

Luontoisetujen ja yritystuotteiden kustannuksiksi sisällytetään kaikki työnantajalle aiheutuvat kustannukset tavaroista ja palveluista, jotka työnantaja antaa työntekijöidensä käyttöön. Tällaisia tavaroita ja palveluita ovat mm. autoetu ja työpaikkaruokailu, optiot sekä henkilöstön virkistys- ja sosiaalitoiminta. Oman henkilöstön palkkaa ei oteta huomioon.

Sosiaaliturvan kustannukset tarkoittavat summaa, jonka työnantajat maksavat työntekijöidensä sosiaaliturvaetuuksista. Lakisääteisiä, sopimusperäisiä tai vapaaehtoisia maksuja ovat mm. työeläke-, sosiaaliturva- ja työttömyysvakuutusmaksut. Lisäksi tähän ryhmään kuuluvat ns. laskennallisina sosiaaliturvan rahoitukseen liittyvinä kustannuksina sairausajan ja perhevapaan palkat (nettona eli

Kelan työnantajalle maksamat korvaukset vähennettynä) sekä työterveyshuollon kustannukset (myös nettona) ja työsuhteen päättymisestä johtuvat korvaukset.

Koulutuskustannuksiin kuuluvat mm. ammatillisten koulutuspalveluiden kustannukset, kursseille osallistumisten kustannukset, yritysten ulkopuolisten kouluttajien palkkiot ja maksut koulutusta järjestäville organisaatioille. Sen sijaan koulutuskustannuksiin eivät kuulu koulutukseen osallistuvien palkat, vaan ne lasketaan kuuluviksi tehdyn työajan palkkoihin.

Muita työvoimakustannuksia ovat mm. suoja- ja työvaatteista sekä työvoiman hankinnasta johtuvat kustannukset.

Euroopan Unionin työvoimakustannus -käsitteeseen sisältyviä, palkkasumman tai työvoiman perusteella maksettuja työnantajan veroja ei ole Suomessa.

Työvoimakustannukset -käsite vastaa osin Kansantalouden tilinpidon palkan-saajakorvaukset -käsitettä, johon eivät kuitenkaan kuulu mm. työterveyshuolto-, koulutus- eikä rekrytointikustannukset.

Vuosimuutos

Vuosimuutos on indeksin suhteellinen muutos vuotta aiempaan vastaavaan ajankohtaan verrattuna (esim. kuluttajahintojen kokonaisindeksin vuosimuutos eli inflaatio).

Luokitukset

Toimiala

Tilastokeskuksen toimialaluokitus TOL 2008 (Käsikirjoja 4)

Palkkarakenneaineistossa on yrityksen tai työnantajan toimiala sekä paikallisyksikön, valtion viraston tai kuntasektorin toimintayksikön toimiala.

Toimialaluokituksen pääluokat ovat

- A Maatalous, metsätalous ja kalatalous
- B Kaivostoiminta ja louhinta
- C Teollisuus
- D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta
- E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito
- F Rakentaminen
- G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen korjaus
- H Kuljetus ja varastointi
- I Majoitus- ja ravitsemistoiminta
- J Informaatio ja viestintä
- K Rahoitus ja vakuutustoiminta
- L Kiinteistöalan toiminta
- M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta
- N Hallinto- ja tukipalvelustoiminta
- O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus

- P Koulutus
- Q Terveys- ja sosiaalipalvelut
- R Taiteet, viihde ja virkistys
- S Muu palvelutoiminta

Koulutusluokitus

Tilastokeskuksen koulutusluokitus (Käsikirjoja 1)

Koulutusaste

Ilmoittaa palkansaajan korkeimman suoritettun tutkinnon tason. Muodostetaan tutkintokoodin ensimmäisestä numerosta.

- 0 Esiaste
- 1 Alempi perusaste, (alle 9 v)
- 2 Ylempi perusaste, (noin 9 v)
- 3 Keskiaste, (noin 10–11v)
- 5 Alin korkea-aste, (13–14 v)
- 6 Alempi korkea-aste, (noin 15 v)
- 7 Ylempi korkea-aste, (noin 16 v)
- 8 Tutkijakoulutus
- 9 tai X – Koulutusaste tuntematon

Palkkarakennetilastossa tuntemattomat koulutusasteet käsitellään perusasteen suorituksina. Tulosteissa ei eritellä perusasteen koulutusta alempaan ja ylempään perusasteeseen.

Koulutusala

Ilmoittaa tutkinnon koulutusalan. Muodostetaan tutkintokoodin toisesta numerosta.

- 0 Yleissivistävä koulutus
- 1 Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus
- 2 Humanistinen ja taidealan koulutus
- 3 Kaupallinen ja yht.kunt.tiet. koulutus
- 4 Luonnontieteellinen koulutus
- 5 Tekniikan koulutus
- 6 Maa- ja metsätalouden koulutus
- 7 Terveys- ja sosiaalialan koulutus
- 8 Palvelualojen koulutus
- 9 Koulutusala tuntematon

Ammattiluokitus

Tilastokeskuksen ammattiluokitus 2001 (Käsikirjoja 14).

Luokitus muodostetaan alakohtaisesta ammattinimikkeistöstä ja luokittelussa käytetään mahdollisuuksien mukaan toimiala- ja koulutusehtojärjestelmää.

Ammattiluokituksen pääluokat ovat:

- 1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet
- 2 Erityisasiantuntijat
- 3 Asiantuntijat
- 4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät
- 5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät
- 6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät
- 7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät
- 8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät
- 9 Muut työntekijät
- 0 Sotilaat

Alueluokitus

Maakuntaluokitus

Paikallisyksikön sijaintimaakunta.

- 01 Uusimaa
- 02 Varsinais-Suomi
- 04 Satakunta
- 05 Kanta-Häme
- 06 Pirkanmaa
- 07 Päijät-Häme
- 08 Kymenlaakso
- 09 Etelä-Karjala
- 10 Etelä-Savo
- 11 Pohjois-Savo
- 12 Pohjois-Karjala
- 13 Keski-Suomi
- 14 Etelä-Pohjanmaa
- 15 Pohjanmaa
- 16 Keski-Pohjanmaa
- 17 Pohjois-Pohjanmaa
- 18 Kainuu
- 19 Lappi
- 21 Ahvenanmaa

Palkat ja työvoimakustannukset 2013 -julkaisu kokoaa yhteen keskeisimmät tulokset palkat ja työvoimakustannukset -aihealueen tilastoista. Julkaisun tiedot perustuvat työvoimakustannusindeksiin, ansiotasoindeksiin, palkkarakennetilaston, työtaistelutilaston ja palkkasummakuvaajien tietoihin tuotantovuosilta 2010–2012. Ansiotasoindeksistä ja palkkasummakuvaajista esitellään myös pidempiä aikasarjoja ja julkaisun kansainvälisissä osioissa tarkastellaan lisäksi Eurostatin kokoamia tietoja.

Wages, salaries and labour costs 2013 draws together the most important results of statistics under the topic of wages, salaries and labour costs. The data in the publication are based on those in the labour cost index, the index of wage and salary earnings, structure of earnings statistics, statistics on labour disputes and wage and salary indices concerning the production years 2010–2012. Longer time series of the wage and salary earnings index and wage and salary indices are also presented, and data collected by Eurostat are discussed in the sections concerning other countries.

ISSN 1795-5165
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2323-5551 (pdf)
ISBN 978-952-244-462-2 (pdf)
ISSN 1798-8772 (print)
ISBN 978-952-244-404-2 (print)
Tuotenumero 3233 (print)

9 789522 444042

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

Informationstjänst, Statistikcentralen
tel. +358 9 1734 2220
www.stat.fi

Beställning av publikationer, Edita Publishing Oy
tel. +358 20 450 05
www.editapublishing.fi

Information Service, Statistics Finland
tel. +358 9 1734 2220
www.stat.fi

Publication orders, Edita Publishing Oy
tel. +358 20 450 05
www.editapublishing.fi